Barnapre
dikaner.

Vtleggingar Yfer Pa
Euangelia ſem j Kirkiun
leſen verda/ fra Advent um
Og til paſkadags.

Skrifadar j Þyſku
Maale/ af Vito The-
odoro.

Enn nu a Iſlendſku
vtlagdar.

ANNO

M DC III.

OG hef opt aþeckt mier ad lat ... ʒa prent vt ganga einhuꝛria Postillu/handa Bændum og Buendum/ sem þeir mætu le ... er sijnum Nyum og Heimafolke/ ... ier hafa nockrer a mote mælt/ ... de ad Prestarner og ſu Þionuſtu ... m a Sóknar Kirkiuñe a ad fre ... iune þar fyrer j Minkan koma ... nn mune et skeyta vm Presta/ ef ... fa sialfer pad Or meige fyrer ster Folke heima lesa/ Prestarner mu ... a fyrervirda sig/ ef ad einn Boꝛ ... annar kann og jdkar betur Guds ... n þeir/ z c. Lætum pad so vera/ ... ndunar ecke Prestar finnest/og ... lijtt lærder/ ſ. m þar fyrer meiga ... sijn/ad þeirra Tilheyrendur eru ... re Guds Orde enn þeir / Eiga ... þa þar fyrer ad akta farina slij ... ka/meir eñ allañ Almugañ/ sem ... u fleire ? Skulu Menn vegna

Prest

Prestanna/ og þeirra Astundunarleyse
læta alla adra liggia þa j sinne heimsku
z blindu Faþrræde ? Langt þar fra. Fy-
ðre Prestar sitt Embætte sem þm ber
þa er vel / Enn vilie þeir og ecke gióra
þad/þa meiga adrer þess ei gialda. Sie
z þr nockrer aþ Prestum/ sem vilia ad
þeir einer vissu Guds Ord/ en hvert lijd
ted eda ecke vm Tilheyrendur syna hu-
ðrt þeir læra meira eda minna þeir aud
syna þar med/ ad þeir eru ongvir góder
Sælusorgarar. Gudhræddur kiennema-
dur heþur mesta Glede aþ þvi ad hans
Tilheyrendr læra Orded/ jdka þ og el-
ska. Hvad aumur Hirder er sa sem ecke
an sijnum Saudum meira Gras eda fód-
urs/enn hann lætur sialþur edur leggur
þeim j Munn ? So er sa aumur z o-
gudlegur Sæluhirder/sem ecke vill ad sy-
ner Sauder vite meira aþ Guds orde en
hann kiener þeim. S. Pall óskar þeim
j Philippis Borg/ad þeir mætte vaxa og
vroast meir og meir/j allre Kynningu a

 Gude

Su ve/og Reynslu/so peir mættu vita hu
ad riett er/z verda riett fromer j Chris
to. Slijkt sinne ættu aller Guds Ords
Þienarar ad hafa/til sifia Tilheyrenda
Vær lesum j fiordu Bok Moysis/Cap.
11. ad Josua Þienare Moysis/ klagade
fy rer honum/ad þar være fleire af Gu
ds Folke enn Moyses/sem hefdu Spa
doms Anda af Gude/og nefnast þar til
sierdeilis tueir/Heldad og Medad/ ad þr
være ordner Spamenn. Josua villde ad
sinn Herra Moyses hefde alleina þann
Forprijs a medal Folksins/ad vera Spa
madur og Prophete. Enn huoriu suar
ade Moyses? Vandlæter þu mifia vegn
na? Gud giæfe(sagde hañ)ad allt Gu
ds Folk spade/og Drottenn giæfe þui sinn
Anda. Josua villde ad Moyses skyllde
fyrerbioda / ad nockur skyllde spa nema
hann/Enn Moyses hafde Guds Dyrd
og Folksins Saluhialp kiærare/eñ þañ
Forprijs sem hann mætte hafa þar af/
þo hann enn hiete Spamadur/So ættu

aller Gudz Ordz Þionar ad oska ad (aller /
er þeirra Tilheyrendur kynne ad spá
þad er/ad aller kyñe ad lesa z skilta heila
ga Ritning/Vppa þad/ad so veeñ sem
annar/kynne ad hugga sig j øllum mól
gange og Freistingum med Gud Orde
so sem S. Pall skrifar vm sig og Rom
ueria/j 1. Capitula. So helld eg öng
ua rietta skiallega Ordsøk vera þar til
ad þyrer Prestaña saker skule stykar Prie
dikunar Bækur ecke vtganga þyrer Al-
mugañ/Meñ eiga ecke ad leita so Prest-
aña Heidurs og Virdingar/ ad Guds
Dyrd og Sáluhialp Manna (þar med
þorhindrist. Þad er z ecke riett ad Prest-
ar hafe þad alleina sem øllum til heyr
er/sem er Guds Ord. Eñ sie þeir nöck
rer af Prestum/þeir ed ecke hirda um/ sitt /
Embætte/ecke siñe vm Bibliuna nu(ad)
rar godar Bækur/ af þui þeir eru (mióg)
lïtt lærder z astundanar litler/ huort (er)
þad ad betra? Skylldu þar fyrer Gud-
hrædder Leikmeñ/og adrer Fabræder missa

 þar

þær Bækur sem hiner hafna : Þad
fer piærre.
Þar a mote er ecke tilheyrelegt/ ad
nockur forakte sinn Prest/eda Predikun
ar Embætted/þo hañ kuñe ad lesa þssa
Postillu eda annad þuilijkt/ og seigia so
sem margur Mūsnapur talar/ Eg giet
lesed þetta heima/ eg þarf ecke ad sækia
þad til soknar Kirkiuñar. Þesser audsy-
na/ ad þo þeir lese Orded/þa vantar þa
þoo ñad meira/þad er/þr elska þad ecke
helldur forsma Predikunar Embætted/og
Guds Søfnud/ þeir eru stervitrer þik-
last stollter/lærdare enn adrer/ huad ecke
vera a. Sa Heilage Kongur Dauid vis-
se jafnvel Heilaga Ritning so sem hans
Prophete og Prestur Natan/ þo heyrde
hañ hønum og hlydde/z leid hans Aviý-
tañ og Vmvøndun/þegar hñ forsa sig/
Um þañ Guds Mañ Martinum Luthe
rum er skrifad/ad hañ gieck jafnan til z
hlyddi a Predikaner þeirra Olærdustu Pr
esta z Capellana/ So hafa giort z gio-
ra eñ

ka ef nu aller Fromer Gudhrædder Men
Þeir hlyda giarna a Guds Ord þeßen
ara Predikaner/ og þui betur sem þer eru
meir lærder j Guds Orde/ þess mar hallda
da þeir af Gudz Ords Þienor um og ver-
da glader þar vid/ ad þeir fa ad heyra þad
sama af Predikunar stolnum j kyrkiune
sem þeir lesa heima j Bokenne/ so langt
fiærre er þad/ ad Men skule forsoma sin
Prest z sijna Soknar kirkiu/ þo þeir hafe.
fe Guds Ord ad lesa heima hia sier
Þad er vel satt/ ad ecke eru aller Pre-
star so vel menter sem skyllde/ og þui þun-
ga Embætte hæfer/ Quad vm þad þui
ætt þar fyrer ecke ad forsmaa han. þui
ef þu gierer þad/ þa forsmaar þu þan
Herra/ sem sagde/ Huor hn̄ med ....
ur sa medtekur mig/ Huor han forsmaer
ydur sa forsmaar mig. Marger þo ei þeir
einfallder giora meira uppr. eru kien-
nigarsamare/ j Guds Kristne/ en
sumer sem hálærder halldner eru
þarf til sinar Tialldbudar/ z ...

ad vera j Forn þyrer sig/ ecke alleinasta Gull / Silbr/ Silke z Skarlat/helldr z eirnen Trie z Kopar/ Geitahaar/ Hrwtagiærur /og Greyþingiaþellde/ Exod. 35. 36. Þad var allt Gude þægelegt og gagnlegt til Tialldbwdarennar/ So eru z aller truer Ordsins Þienarar/ gagnleger j Guds Kirkne/ þo ei sie aller þormenter þar þyrer þyrerlijte þa eingenn/ nema sa þeirra Gud z Herra þyrerlijta vill/ eþ þr eru þad þeir eiga ad vera/ þad er truer z dygguer/ 1 Corinth. 4.

Enn huar þyrer jeg heþ þessa Postillu latet a Prent vtganga / þa vite Menn þad er þyrer þessar Greiner skied. Hier a Lande eru miøg sundurlausar Bygder/ aller vita/ miøg vijda langur og tor-sottur Vegur til soknar Kirkiunnar/ so þ Bændum er ecke møgulegt ad læta sitt Folk allt þangad þara j huørt sinn/ Er z ad Prestur heþur tuær Soknar- z kann ecke ad vera a bædum j senn .. a Kirkiubondenn/ eda adrer þeir Bæ-

Fyrsta Sunnudagi Jola postu. Euangelum Matth. XX

OG þa er þeir toku ad nælægast Jerusalem/ og Komu til Betphage/ vid Fialled Oliueti/ vtsende Jesus tuo syna Lærefueina/ og sagde til þeirra. Fared j þad Kauptwn sem gagnuart ydur er/ strax munu þid finna Asnu bundna og Folan hia henne / Leysed hana og leided til mijn. Og ef einhuor seiger nockud tu

til yckar/ þa seiged/ þad Herran hafe þra
þra þöfs/ z jafnsnart mun hañ lꝍta þau la
þar laus. Eñ þad skiede so/ ad vppfylldest hu
huad sagt er fyrer Spamañeñ/ er so seiger.
Sei ged Dottureñe Syon/ Sia/ Þinn
Kon gur kiemur til þijn hoguær/ sitiande
a Ösnu/ og a Fola klyfbærar Ösnu.
En Læresueinarner geingu j burt/ z giør
du o sem Jesus baud þeim/ z leiddu med
sier Ösnuna og Folañ/ og løgdu sijn
klæde yfer þau/ og settu hañ þar vppa.
En margt Folk breidde sijn Klæde a
veigeñ. Og adrer hiuggu Kuistu af
Trianum/ og dreifdu þeim a Veigeñ.
en þad Folked sem fyrer þeim gieck og
epterfylgde kallade og sagde. Hosianna
syne Dauids. Blessadur sie sa sem kie
mur j Nafne Drottens/ Hosianna j hæ
dstum Hædum.

Vtlegging Gudspiallsins.

Þetta Gudspiall seiger fra/ huør
nin ad vor Herra Jesus hañ rijdur
inn j Jerusalem a eirnne Ausnu/ og

lꝍte

kiemur opinberlega fra sig/og vidurk
kalla/ad han sie einn Kongur og sa sann
Messias/ Gydingum til Aminningar o
Vidvörunar/ ad eingen af þeim skylld
meiga med riettu afsaka sig/og segia/a
han hafe so leynelega komed/og so hei
nlega framgeinged þeirra a mille/ad þe
hafe ecke matt þeckia han/ Þuiad bæd
Historian/eda Frasagan sialf/ so Sp
madurenn Zacharias ber hier Vitne vm/
Jesus af Nazaret/sem a eirne Ausnu r
dur inn i Jerusalem/hann sie sa riette K
gur og Messias/ Þuiad Spamadur
kallar hann Kong saugande/ Þinn Kong
kiemur/Þar med hroopar Folked og seg
er openberlega/ad hn̄ sie Sonur Dauid
Þeirra Nafn er miög Tiggugleg
um Heime/Þuiad þad hefur jnne ad h
da þa hæstu og gofuglegustu Stiett
Embætte/ sem er ædra enn allar a
Stietter a Jördunne/ Þar fyrer h
Gydingar/ ad þegar þeirra Kong
sannur Messias kiæme/þa munde h
miög Veglegur og Dyrdlegur/so s
rer Kongar eru i Heiminum/og k
sioru Prale og Bramle. En S
ar.n Zacharias giörer Gydingum

...ning/og varar þa vid slijkum Hugrenn...nn/Ndar Messias[seiger hann] skal vera eirn Kongur/og hafa eitt agiætt og dyrlegt Rijke/enn ecke so sem adrer veralldleger Kongar. Þuiad huør sem vill ahlijta hans Frammferde og Athæfe/og huørnenn hann var hier i Heime/og vmgieckst hier/hann mun sia og reyna/ad hann er fatækur og lijtelmotlegur/Þuiad þar adrer Kongar brunna framm med mektugu Riddaralide/med Skraute og Skarte/med gøfugu... Førneyte margra Høfdingia og Hera.../sem med þeim rijda/og þeim þiona/med Skraute og forkostulegum Klædafarnade/þa skal þesse Kongur Christur/kom... rijdande a eirne lans Ausnu/ og a ...la ondcrokadrar Ausnu. Þar fyrer ... Spamadurenn] Læted ecke draga ... talar/ fared ecke ville/ hured ecke ...ora Magt/eda mijked Vellde/vonn...cke vppa neitt Skraut eda Skart/hia Konge/ Hafed giæt a fatæklegre Ausnu/ a henne skal þesse Kongur ...a.../þa hann vill læta sia og audsyn... veralldlega Dyrd/ so sem þessa ...istoria avijsar/ ad þad hafe so ...ged.

Herran Jesus hann sender tuo af [illegible]
um Lærefueinum til eins Kauptu[illegible]
Kastala/ og bydur þeim ad sækia eina Asn[illegible]
[illegible]/ Og þegar þr koma aptur med hana/
þa bydur hn̄ þm/ ad reida hana til h[illegible]
da hönum/ so hann meige rijda heime [illegible]
Jerusalem/ og læta sia sig/ so sem þann
rietta Kong yfer Zion. Hier hefur ofr[illegible]
anlega Herran Jesus giört einhuör[illegible]
kelega Predikun vm þessa Jnreid [illegible]
lagt þennann Spadom Zacharie [illegible]
num Lærefueinum/ Þar fyrer [illegible]
[so sem Lucas seiger] ad lofa [illegible]
Glede og hærre Röddu/ fyrer ö[illegible]
semdar Verk sem þeir höfdu sied/ [illegible]
pe og seigia af Herranum Christ[illegible]
sie sa same Messias/ so sem skri[illegible]
dur j 118. Psalme/ Blessadur [illegible]
kiemur eim Kongur j Nafne [illegible]
Þeir nefna Christum openberlega [illegible]
hvo hann sie fatækur og lijtelmotl[illegible]
þeir leggia þetta þar til/ ad h[illegible]
Kongur sem kiemur j Herrans N[illegible]
Gud hafe giefed og skickad ha[illegible]
Folke til eins Kongs/ ad vpp fyr[illegible]
Rijkis stiorn/ en veralldleger Kong[illegible]
[illegible]a hier j Heime.

J þ

J þennan máta hezur nu þesse Au-
[illegible] ied/ openberlega/ so sem vm hana
var fyrer sagt og spád af Spámanninum
Zacharia/ vppa þ/ ad huør Madr skyllde
mega þeckia Herran̄ Jesum/ og hallda
hn̄ ꝛ medtaka hn̄/ so sem þn̄ riętta Kong
j Zion/ huør ed fyrer so langre æfe var af
Gude fyrerheiten̄/ og nu med þeim hætte
vard openberadur.

Enn epter þui hann er eirn Kongur/
Huar er þa hn̄s Rijke? Og huilijkr Kon-
gur er han̄? Med þui han̄ er so lijtelmot-
legur og fátækur fyrer Heimenum ꝛ hef-
ur ei so myked/ ad han̄ eige eina Aufnu/
þa han̄ vill láta sia sijna stærstu Dyrd ꝛ
prydi/ þegar hann rijdur inn j Borgena
Jerusalem? Ad vijsu er slijkt stór Fatæ-
kt/ En̄ hier skalltu heyra/ huad Spámad-
urenn seiger/ og læra þad vel ꝛ vandlega:
Han̄ seiger so/ Þin̄ Kongur kiemur til þijn
[illegible] noe a Aufnu/ lijtelmotlegur ꝛ fatæk-
ur/ [illegible] þu villt bera hann saman̄ vid [illegible]
[illegible]ralldlega Konga/ þeirra Skraut og
Sk[illegible]t Brak og Braml og Metnad. En̄
[illegible]/ huør þu ert/ fyrerlijt han̄ ecke þar fyr-
[illegible]/ og halld þier ecke til þeirra sem fæ-
[illegible]fiort Prial/ Bruk og Braml j þessum
Heime

Heime/Huiad hans Rÿke er an̄ad, og 45
Tÿgn er ødru vÿs hættad/enn an̄ra kon
ga hier j Verølldene. Han̄ er RJETT
LATUR og FRELSARE. J þessum
tueimur Ordum er falen og folgen med
øllu þessa Kongs Rÿkesstiorn og hans
Dyrd og Tÿgn/hn̄s Embætte og allt huad
han̄ hefur/og huar til han̄ stodar oss/þ
er allt faled j þessum Ordum. Veralld-
leger Kongar hafa Rÿkedæme Godz og
Peninga/ Lønd og Lyde/ þar af priala
þeir/þar fyrer eru þeir halldner af huør
sum Manne størmegtuger og vollduger.
Enn ef þu villt alÿta þa riettelega/ þa
eru þeir aumer Syndabrots menn/ og eru
Syndanna vegna j Guds Reide / og eru
stadder j Voda og Haskā eilÿfs Dauda.
En̄ huørier og huilÿker eru þeirra Under
satar? Þeir eru lÿka eirnen̄ aumer Synd-
arar/ og huørger kun̄a þar ødrum ad
hialpa. Þinn Kongur eda Høfdinge kann
ad hialpa þier/so ad þu og þad þitt er
kun̄e um stund ad vera j Fride/ og ad þu
ad haskalausu meiger leita þier Biargar
og Næringar/ og hafa þÿna Høndlan/Fra-
mar kan̄ han̄ ecke ad hialpa þier/nie þier
til Gagns ad vera/þo alldrei villde han̄

 so

so vel/hann lætur þig deyia i Syndenne/ og blijfa i Daudanum/ Ad vijsu/ med allre Magt/ og ỏllu sijnu Godze þa gietur hann ecke hialpad sialfum sier i þui minsta/ og nær so langt kiemur/ ad hann skal deyia og koma fyrer Guds Dom/ þa gillda Konungar og Kotkallar/ Hỏfdingiar og Husgangs menn allt eins/ þar hefur eingenn betre Kiỏr eda Koste enn annar/ sa eine er eins Hug gunarlaus/ hialparlaus aumur og fatæk ur sem annar.

Soddann Eymd og Neyd finnur þu ecke i þessu Rijke/ og hia þessum Konge Christo/ Þuiad þesse Riettlætur Kongur hann er med ỏllu Syndalaus/ og hefur slijkt eitt Rijke og soddan Folk og Vndersata/ sem eru lijka eirnen Riettlæter og Syndlauser/ Þuiad hans Rijkes stiorn hnijgur hellst til þess/ ad hann hialpe fra Syndenne/ og giỏre oss riettlæta og sæluholpna/ so sem Spadomarner hier vm Vitne bera/ Þeir Riettlætu skulu ganga vm þad Port/ seiger sa 118. Psalm. Og Johannes seiger/ Huỏr hann er fæddur af Gude/ sa syndgar ecke. Snỏgt ad seigia/ Huar hellst þetta Rijke og þesse Kongur er/ þar er eingenn Synd helldur Riettlæte og Lijf

ed/

ed / Þuiad hañ er riettlatur Kongur ecki
alleinasta fyrer sijna Persoonu / ad han er
sialfur Syndlaus / helldur ꝛ so vegna siña
Vndersata / huória hñ giórer Riettlata /
og hialpar þeim fra Syndónum / Þui
huar fyrer skyllde Spamadureñ ellegar
hroosa þessu Riettlæte og hallda so mijk
ed af þui / ef þad skyllde ecke koma oss
til Gagns ꝛ Gooda ? Og huar fyrer vill
hann bioda oss ad vera glader j þessum
Konge / ef ad vier skylldum ecke hafa hier
Not af hónum ?

Þad añad Nafn sem Spamadureñ
giefur Herranum Christo / er þetta / ad hñ
sie ecke alleinasta Riettlatur / helldur og
eirnen FRELSARE / eda Hialpare / Lausnare / sem oss kañ og vill leysa ꝛ frelsa
fra vorum órgustu Ovinum / sem er Diófulleñ og Daudeñ. Hugleid nu þetta / Adrer Kongar eru fyrer Heimenum Agiæter
ꝛ Dyrdarleger / Þar þuert a mote er þesse
Kongur Christus fyrer Heimenum fatækur og lijtelmotlegur. Eñ huad formeiga
og megna aller adrer Kongar / med þeirra Magt og Godze / ad hialpa sier sialfum eda ódrum j mote Daudanum ? Er þ
ecke so / ad óll Veralldar Magt / aller Pen

 ingar

fingar / allt Godz / Brwk + Braml stodar ecke j mote Dauda og Dióߩle so mÿked / sem eitt Grastra ? Ja vissulega. Allt sa man er þad til einskis / + kann ecke ad hial pa j Neydenne / Alleinasta þesse batæke þyrerlitne Kongur hann kann ad hialpa / og hann er þar þyrer komen til vor / ad hann vill hialpa oss / og frelsa fra Daudanum og Dióflenum / J hönum skulum vier mz riettu vera glader / so sem Gudspialla madurenn seiger / Vert glöd / og fagna þu Dotter Zion / og med Postulönum lofa Gud med Glede og hærre Röddu / fyrer þ / ad vier höfum eirn soddan Kong / j hia hvörium ad adrer Kongar med öllu þeirra Magtarvellde Skraute + Skarte / eru ecke annad enn batakar aumar Mannæskiur / og stimparar.

Nu af þui / ad þesse Kongurenn Christur hefur so dyrlegann og dasamlegann Fiesiod / og veiter oss Riettlæte j giegn Syndenne / Hialp og Sigur j mote Dióflenum og Daudanum / þa liggur oss þar a / ad vier förum hans ecke a miss / helldur ad vier lærum riettelega ad þeckia hann. Þui ad huör hellst sem hann misser / og annad hvört siner hönum ecke / edur medtekur eirn

gnañ j hans stad / sá same Blijbur j Sÿ ñd
eñe og Daudanum / ꝛ er vnder Vallde Dió-
flulsins / þad bregst ecke ad eilijbu / þviad
þesse Kongur hañ er alleina Riettlætur ꝛ
Frelsare. Þar fyrer vijsar Spámadureñ
oss so trulega til hans / og vill ad Meñ
giæte ad þessare Ausnu / og læte þad ecke
hneyxla sig / þo allt þetta hafe lijted Ad-
lit fyrer Heimenum. Og fyrer þañ sama
skulld fyriar Christur þessa openbera Jñ
reid / med þui ad Spámadureñ Zachari-
as talar vm Ausnuna / ꝛ ad hañ skule so
jñrijda / Vppa þad ad huór Madur skyll
de gefa gaum ad hönum / og medtaka
hañ so sem þañ rietta Messiam / huór ed
þar fyrer kiemur / ad hann vill giöra oss
riettlæta / hialpa fra Syndeñe / og leysa ꝛ
frelsa oss fra Daudanum ꝛ Dióflenum.

Hañ hefde vel gietad rided einsamall
j Borgena / so sem þa var sidur / ad Meñ
höfdu Ausnur til ad rijda / Eñ hañ villde
þad ecke / Hañ lætur mijkeñ Folks fiöllda
koma til samans / sijna Læresueina lætur
hañ hroopa ꝛ kalla / ad hañ sie Kongur /
og kome j Nafne Drottens / þad er / ad
hañ sie sa / huórn aller Meñ eiga ad med
taka / so sem þañ rietta Kong og Herra.

Hann lætur breida Klæde nidur / og dreifa Palmuidar greinum á Veigen. Med einu Orde ad seigia / hn lætur sia sig + heyra / med sierlegre Hopprakt / og Vegsemd / og gledelegu Hroope og Kalle. Og þegar Pharisearner mógludu vm þetta / þa awijtar hann þa / + forsuarar hina sem þta giórdu / og seiger / Ad Steinarner skylldu fyrr hroopa og bera vitnisburd / enn ad þesse Innreid skule skie heimuglega / + ct. Allt saman þetta er so skied / til þess / ad óll Veróllden skyllde þeckia þennan Kong / og fagna og glediast af hans Giafsku / hallda sier vid hans Rijke / fa og ódlast Riettlæte + eilijft Lijf hia hónum.

Nu eru nóckrer sem þennan Kong so medtaka med Fógnude + Glede / sem sagt er / lofa Gud + þacka hónum fyrer sijna Nad / og Myskun / Enn meste partur af Folkenu / + þeir sem fyrer Heimenum voru þeir Hygnustu + Megtugustu / þeir fyrerlijta hann / og reidast vegna soddan Innreidar / Þeir hneyxlast so hier af / ad þeir huórke kunna nie vilia vænta sier af hónum þess Gooda sem Spámadurenn talar vm / Af þui ad hann er fatækur og lijtelmotlegur / og hefur ecke fyrer Heimenum

þad

þad Allt/ sem þeim lijkar. Þessa skulum vier lata fara sinn Veg / og fara ecke epter þeirra Dome/ Vier vilium med Heilogum Postulum/og þui ødru fromu almþydu Folke ballda oss til þessa batæka Kongs / til hans lææs Ausiu / seigia/ Blessadur er sa sem kiemur / eirn Kongur j Nafne Drottens/ Fridur sie a Himnum / Dyrd j Vpphædum.

Hvad er þad/ Fridur sie a Himnum ? Er þar nockud Ofridur ? Ja vissulega/ eirn olijdanlegur Ofridur / ef ad Innreid þessa Kongs være ecke. Þuiad vorar Synder styggia Gud og giøra han og hans Eingla grama og ofridsamlega vid oss/ En fyrst so er / ad þesse Kongur kiemur a Ausnune/ huør ad er Riettlætir / Frelsare / þa tekur han vorar Synder af oss/ leggur þær vppa sig/Bitalar fyrer þær a Krossenum / þar fyrer er Fridur orden a Himnum / so ad nu er Gud ecke leingur reidur vid oss/ han er ecke leingur vor Ouinur / Han er orden vor Fader / og tekur oss sier til Barna og Erfingia. Þar fyrer er vill epter þessa Fridargiørd þad epter koma / ad Gude verdi søgd sungen Dyrd og Lofgiørd j Hædønum / ad Menn

kuña ad þeckia soddan oseiganlega Naad/ og Myskun / ✝ þacka Gude þeim Naadar fulla Fódur þess vegna/ad hann fyrer siñ Son[sem er Riettlætur ✝ Frelsare] hef= ur veitt oss aumum syndugum Mónnum slijka myskunar hialp j giegn Syndenne/ Dióflenum og Daudanum.

Þetta er j stuttu Male og þo einfalld legasta sa Lærdomur sem vier hófum ad læra af þessa Dags Gudspialle/ ad af þuilijkre Jnnreid/a Ausñuñe/ þa skulum vier þeckia vorn Herra Jesum Christum/ og vona ✝ vænta hia hónum riettlætes j giegn Syndeñe/og hialpar j giegn Daud anum/ og ad vier hneyxlum oss ecke þar a/ þo hañ sie fyrer Heimenum so fatæk= ur ✝ fyrerlitlegur Kongur. Hañ kuñe vel ad vera dyrlegur/ og so sem hañ seiger j ódrum stad / ad læta sia sig meir enn med 12 Legion Eingla / Eñ hañ villde ecke gi óra þad. Þviad hañ villde ecke vera eirn Herra/helldur vor Þienare/ ✝ þiona oss/ j þessu þyngsta Mælefne/ sem er j giegn Syndeñe og Daudanum: Þar fyrer lætur hañ sia sig/ecke med veralldlegre Magt/ Skraute ✝ Bramle/ Hañ kiemur rijdan= de a eirne liotre Ausnu/ Huór hann med

tekur + hneyxlar sig ecke a hõnum/sa þær og ódlast Riettlæted og eilijft Lijf. Enn huór sem hann medtekur ecke /þo hann giefest j Klaustur/ + vatnþaste alla Daga Lijfs sijns/hafe huórke Glede nie Gaman/ og læte sig pijna og plaga/ og med Tóngum sundur klijpa/ þa skal hann þo samt verda fordæmdur. J sama mata lætur vor liufe Lausnare enn nu a þessum Deige sia sig a Ausnunne/ þad er/ j sijnu Orde/ + j predikunar Embættenu/ huórt Pauen j Rom + hans Fylgiarar fyrerlijta + offækia/eins + giórdu Phariser + yppustu Prestar. Enn vel sie þiem sem medtaka þetta Orded og trua þui/þuiad þr eru sæler/ Þad unne og vete oss óllum saman vor liufe Lausnare Jesus Christus/ Amen.

Ein Bæn sem jafnlega skal lesen vera ad endadre Vtleggingu huórs Gudspialls

DRotten Gud Himnesfur Fader/vier þóckum þier sem verdugt er/vier lofum og dyrkum þitt Nafn eilijflega/fyrer þad/ad þu hefur off aumum Manneskium/ sem Syndanna vegna vorum vnder Daudans og Diófulsins grimdar Vallde/sent og giefed þinn Son til eins Kon-

ungs/ Huör ad er riettlætur Kongur/ og vill hyrer sin Dauda frelsa oss fra Syndönum/ og vera vor Lausnare/sa sem og vill leysa og frel sa oss fra Daudanum. Vier bidium þig/ad þu upplyser oss med Heilögum Anda þijnum og sty rer og stiorner oss/so ad vier höllдum oss allei/ nasta til þessa Riettferduga Kongs og Frelsa/ ra/og hneyxlum oss ecke a hans Fatækt og hyre erlitnu Orde/so sem Heimuren giörer/helldr ad vier mættum hyrer eina stöduga Tru til hns/ verda eilijflega Sæluholpner/Amen.

Annann Suñudag j Aduentu

Euangelium Luce XXI.

Þañ tijma. Jesus sagde til siña Lærisueina. Þar munu skie Teikn a Solu og Tung le og Stiørnum/og a Jørdu Kualning Þioda/og øruilnan. Stor og Bylgiur munu hlioda/ og Meñ munu hyrer Hrædslu uppþorna/og af epterbijd ingu þeirra Hluta sem ad koma skulu yf er allan Heimen. Þuiad Kraptar Him/ naña munu hrærast. Og þa munu þeir sia Mañsins Son komanda j Skyn/

um/

um/mz Magt z myklu Vellde. En nær
þetta tekur ad skie þa lijted vpp/ og vpp
hefied ydar Høfud/af þui/ad ydar En-
durlausn tekur ad nalægiast. Og hñ sag
de þeim þessa Epterlijking. Skode þier
Fikiutried/og øll øñur Trie/ nær þeirra
Alldin tekur wt ad springa/þa vite þier
ad Sumared er þa nalægt. So og lijka
nær þier siaed þetta skie/þa vited ad Gu-
ds Rijke er nalægt. Sañlega seige eg yd
ur/ þad þesse Kynslod mun ei forganga/
þangad til ad allt þetta skiedr. Himen z
Jørd forganga enn mijn Ord forgan-
ga eige. En vared ydr/ad ydar Hiør-

ku þyngeſt ecke med ofaate z ofdryckiu/ z med ſorgū þeſſarar Næringar/ ad ei kome þeſſe dagz haſtarlega yfer ydz/ helldz vied vakāde aūa tijma/z bidied/ ſo þier mættud vduger vera/ad vmflyia allt þta/ ē koma mū/z ſtāda ſo frame fyrr manſins ſyne.

Þeſſu Gudſpialle eru þriar ſierlegar Greiner / Fyrſt ein Fyrerſógn og Spadomur/ huórſu ad Himen og Jórd ſkule forganga/ og ad Herrañ Chriſtur mune koma j Skyenu/til ad dæma/ og huada Teikn þar ſkule ſkie/ adur fyr er fraū/ af huórium Menn ſkulu meiga vita og merkia/ ad ſa ſeinaſte Dagur er ecke langt burt.

Su óñur Grein er ein Huggun/ad þo þeſſe Teikn ſie ognarleg og hrædeleg/ þa ſkule Meñ chriſtner ecke ſkielfaſt nie hrædaſt/helldur vita og hallda þañ Dag ad vera þeirra endurlauſnar Dag.

Su þridia Greinen er ein miog nytſaleg Vnderuījſun/ huórnen vier eigum ad ſkicka oſſ/z buaſt vid þm ſeinaſta Deige.

I Ad Himen z Jórd ſkulu forganga/ þad veit eingen Madur/ef ad Gud hefde þad ecke j ſijnu Orde openberad. Þuiad

lijka

lijka so sem þad heƒur nu til geinged j mórg þusund Aar / ad eirn Tijme er kom-eñ epter aña / epter Sumared kiemur Ve turen / og epter Veturen kiemur Sumared aptur / So meinar Naſleg Skynseme ad so muni ad eilijƒu eiga ad ganga / sin þad þinst vijda skriƒad j heideña Maña Bok-um. Enn Guds Ord þad kiener óss / ad Himeneñ og Jórdeñ og allt þad sem þar er jñe / þad skule allt samā a einum Deige og a einu augabragde med óllu ƒorgan-ga / og þa mun Guds Sónur [sem allt þangad til heƒur rijkt j Heimenum med sij-nu ORDE / enn heƒur þó aƒ Heimenum vered ƒyrerlijteñ / ƒoraktadur og oƒsoktur] koma j Skyeun / med stórre Dyrd + Krap tar vellde / og vpp vekia alla Meñ aƒ Dauda / + hallda sijdan Dom. Þeir sem nu haƒa medtekid hans Ord hier j Heime og sig haƒa hüggad med hans Pijnu og Dauda / + hañ haƒa jatad + medkient ƒy rer þeirra Sæluhialpara / þa mun hñ gió ra sæluholpna ad eilijƒu. Hiner ødrer / sem treyst + truad haƒa a eitthuad añad / + ecke haƒa viliad medtaka Euangelium / þa mun hañ ƒordæma til eilijƒs Dauda / med Dioƒlenum. Slijkt kiener Herrañ Je

sus

ſus hier/Ellegar viſse eingen̄ Madur þar þar aþ. Enn vier ſiaum og merkium/ ad þott Herran̄ Jeſus ſeige þetta lioſlega þyrer/þa anar þo pleſtur Mañþiölde þram̄ og truer þeſsu ecke/ Aꝼ̄ars mundu Menn ödru viis ſkicka ſier/og bwaſt vid ſoddan Deige/ ꝛ þm Voda/ſin̄ þa mū a þerdum.

Nu mædur en̄ ſa ſeinaſte Dagur kiemur/þa munu mædur ſkie nöckur ſierleg Teikn/ſo ſem til Aminñingar og Vidvörunar/ ſo ad huör Madur meige læra/ad bwaſt vel vid þeſsum Deige/ſo eingen̄ verde þordæmdur. Þuiad þad er ecke Guds Vilie/ ad nöckur ſkule þorglataſt/Han̄ vill þeigenn ad huör Madur verde Saluholpen/ þar þyrer lætur han̄ ſlijkt ſkie mædur þyrer þram̄/ad þad ſkule vera huörium Mañe gagnlegt/ſem þar vill haþa gæt a.

Enn huörnen̄ ſkal ſkie þeſse Vidvörun? Teikn ſkulu/ſkie ſeiger/han̄ a Solunne/Tunglenu og a Stiörnonum/Himnanna Kraptar munu hræraſt/Siör ꝛ Bylgiur munu yþerganga/og þar munu ſkie ꝛ verda allſkyns hrædeleger Tilburder. Þui ad ſlijkt mektug Bygging ſem Heimuren̄ er hun kn̄ ecke ad þorganga/eda þalla/nema mædur kome Brak og ſtorer Breſter/hier og

þar

þar / madur eñ ſlijkt tekur til / ſo þar mun
ecke vanta Teikn Aminingar og Viduar-
aner lioſar. Eñ Heimureñ hañ mun þor-
akta þad / og hallda / ad ſlijkt haþe madur
og eirnen ſkied. Eñ þeir Fromu og Gud-
hræddu / munu hrædaſt og ſkielþaſt / Þeim
mun þetta ſo til Hiarta ganga / ad þeir
ſkulu ecke vita huad þeir eiga ad ſeigia /
þuiad ſlijkt er Art og Edle Hollds ꝛ Blo
ds. Þarþyrer talar Herrañ Jeſus hier ſier
deilis og eintkanlega til ſiña Chriſteña / ſem
hrædaſt ſoddan Teikn / ꝛ hañ huggar þa /
og ſeiger þeir ſkule vera oſkielþder / þeir
ſkule ecke vera hrygguer ꝛ daprer / med nid
urlwtu Hóþde / ſo ſem ſidur er þeirra ſem
eru aþ Sorg og Hrygdum klemder. Þui-
ad ſo ſeiger hañ / Þegar ſlijkt tekur til ad
ſkie / þa lijted vpp / ꝛ vpp heþied ydar Hꝭ
þud / Þuiad þa nalgaſt ydar Endurlauſn.
Hnórnen kiemur þ til ? Eru þa chriſt-
ner Meñ þangner / eru þeir j Fiótrum og
Fangelſe? Ja viſſeleg a / j hrædelegu Fan
gelſe / Diỏþulleñ og Heimureñ hatar þa /
og giórer þeim allt þad illt ſem hañ kañ
og gietur / ſo ſem Madur ma daglega ſia
og heyra / Þar næſt er þeirra eiged Hollo
og Blod / ſem alldrei lætur þa haþa Frid

hie Roo / Nær þeir setia sier fyrer ad vee-
ra sem fromaster og bester / þa falla þeir
og syndga / og liggia j Saur og Syndum
allt vpp ad Eyrum / Þar vpbyriast Sorg
og Neyd / Harmur og Gratur / Þeir vill-
du giarnan giöra hvad riett og gott er /
vera fromer / syndga ecke / en fr gieta ecke
giört þad / Þad geingur þeim eins + þ m
Manne sem han liggur j Fiötrum + Fang
else / og lijdur allskyns plægu og pijnu / +
kann huörke ad hræra Hönd nie Fot / sier
til hialpar. Soddan Sorg + Neyd [seig
er Christur] skal a þeim Deige fa enda /
sem hn villde sagt hafa / Þess vegna kiem
eg / ad eg vil leysa ydur og frelsa wr ydar
Hördum Fiötrū / + þungu Fangelse / Holld
og Blod skal læta ydur vera j Fride / og
angra ydur ecke framar meir / Andskoten
og su jlla Verölld / sem ecke vilia læta ra-
da vid sig / þau skulu þa læta af / so sim
Spæmadurenn Esaias talar vm miög
huggunarsamlega j þeim 25 Cap. Dauð-
en skal þa med öllu vpp slukast / + Drott
en mun þurka Taren af allra Augum / og
han mun burt taka Forsmæn sijns Folks
j öllum Löndum.

Þar fyrer skyllde eingen riettchristenn

skielbast eda yrædast þenan Dag/Helldur
lijka so sem þegar Saþen kiemur aptur j
Tried/og Lauþen spretta wt/ þa glediast
Men/ aþ þui ad Vetureñ er vte/ enn þad
gledelega lystelega Sumar kiemur/ ⁊ cet.
Lijka so [seiger Herrañ Christur] skulu
þesse Teikn vera ydur vijst Teikn ⁊ Merke
ad sa grimme harde og kallde Vetur skule
þa enda/ eñ eilijþt Sumar koma/ a huór
iu Dióþulleñ og Heimureñ/ecke skulu plaa
ga oss leingur/ helldur þa ⁊ medtaka þr
ra makleg Laun/ Enn vier sem truum a
Christum/elskum hañ/ og hólldum hans
Ord/ og huggum oss j hans Dauda og
Pijnu og Forþienustu/ vier munum eilijþ-
lega blijþa hia Gude/ og þa ⁊ ódlast þad
allt saman sem Christus heþur oss med sij
um Dauda þorþient og vtuegad.

Nu med þui ad þetta er so/Huór vill
þa hrædast þennan Dag ? Huór vill ecke
aþ Hiarta lata sig þorleingia epter hón-
um ? Og vænta hñs med Fógnude ? Pui-
ad vier hóþum ecke Vistarueru j þessum
Heime/Og þad enn er verr/ vier hóþum
hier huórke Frid nie Roo/Daglega erum
vier hier stadder j Voda og Hasta/ ecke
alleinasta vppa Lijþ og Lijkama/helldur

og eirnen Sælareñar/og Sæluhíalpareñ ar vegna/ Þuiad Dióꝼulleñ helldur ecke kyrru ꝼyrer/ hañ ſitur jaꝼnan vm oſs/ til ad giöra ſkada/ Skylldum vier þa ecke glediaſt og verda ꝼegner þeſsum Deige/ ꝛ oſka hans aꝼ Hiarta? þa vor Lijkame ſkal ecke ꝼramar meir vera ſiukur eda veykur/ ecke vort Holld ſyndſamlegt/ þa Dióꝼulleñ ꝛ Heimureñ gieta ecke leingur giört oſs ſkada? Snögt ad ſeigia/ þa vier verdum ecke leingur j þeſsu hreckuijſa Rijke Veralldarennar/ helldur j eilijꝼu Guds Rijke.

Þañeñ huggar nu Herrañ Jeſus ſijna chriſtna Mañ/ þad er/ alla þa ſem hañ jata og medkieña ꝼyrer ſiñ Sæluhíalpara/ ꝛ ecke oꝼſækia eda ꝼyrerlyta hñs Ord helldur medtaka þad aꝼ Hiarta/ og ſeiger þeir ſkule ecke hrædaſt þeſſe Teikn hiñs ſijdaſta Dags/ helldur hugga ſig þar vid. Eñ þeir Ogudlegu Jdranarlauſu/ þeir meiga vel verda ſkielꝼder og hrædder/ Þuiad þeirra Glede heꝼur þa enda/ ꝛ þa heꝼſt þeirra eilijꝼ Fyrerdæmning. Eñ öllu þeſſu þa vmſnyr Holld og Blod/ Þeir Ogudlegu ꝼorſmæ þeſſe Teikn/ akta þau ad önguu/ eñ þeir Goodu og Gudhræddu

bræddu sem gledialst ættu vid þenan Dag þeir kuijda + eru bræddcr/Þar pyrer hug gar Herrañ Jesus þa einkañlega/ Eñ hi na adra lætur hañ þara/ inn til so leinge þeir þiña til.

Su þridia Greineñ er þesse/ ad Herrañ Jesus hañ amiñer sijna Meñ christna/ + kieñer þeim/huorneñ þeir eige ad haga sier og hegda þangad til/og riettelega ad Bræst vid þeim sijdasta Deige/so ad hann kome ecke hastarlega og oþoruarandes yþ er þa. J Heimenum geingur þad so til/ ad Meñ verda glader aþ Mat og Dryck/ og gleyma Sorg og Ahyggiu. Þar j mo te/þeir ed haþa storar Hóndlaner/og haþa Sorg + Ahyggiu þyrer stundlegre Nær ingu/þeim liggur þad oþþungt / og kuña ecke ad huxa vppa annad. Þetta eru tuær storar skadsamar Freistingar/+ gióra mór gum mijken Skada vppa Guds Rijke/ Huiad aþ Oþneyslu + Oþdryckiu þa þyngest Hiartad/so ad Madur gietr ecke hux ad vm Gud/ecke Biþalad sig vnder Gudz Verndan og Varduelslu/Ecke vaktad sig þyrer Freistinguñe/ og ecke vared sig þyrer Suikum + Prettum Diófulsins/Og sliker Menn liþa sem skynlausar Skiepnur/

Slijka jaƀnar Herrañ Christur vid Fugla sem leita siñar Fædu/og huxa ecke vm meira/ Pegar þeir nu koma i Fugla stilleceñ og ƀinna þar yƀerƀliotanlega Fædslu/þa leggia þeir sig þar nidur/ohrædder/haƀa huórke Sorg nie Kuijda/Eñ þegar minst varer/þa verda þeir veidder og drepner/ Slijkt Athæƀe ad haƀa/ þa somer ecke christnum Moñum/Þeir meiga vel eta og drecka/þui Gud añ þeim þess vel/+ gieƀur þeim þad/enn þo vill hañ þeir haƀe hooƀ þar a/so ad þeirra Hiórtu oƀþyng est ecke/vppa þad þeir meige vera vakande + sparneyter/og hallda sig j Guds Otta/ƀiƀala sig vnder Guds Naad + Vernd/ og vera vidƀuner Krosse og Motgange/ og vera ecke sem Dryckiurutarar/þr eckert vita aƀ sialƀum sier/ og huórke gieta staded nie geinged/ og þar ƀyrer kuña ecke ad veria sig ƀyrer minsta Barne.

Þetta er nu þ eina sem christner Meñ skulu ƀordast/ sem er Oƀneytsla og Oƀdryckia. Þar næst skulu þeir og vakta sig ƀyrer Sorg og Ahyggiu stundlegrar Næringar/Fyrer Hugsyke + Ahyggiu kañ eing eñ ad vakta sig sem nóckud heƀur ad gióra. Forelldrar hliota ad haƀa Ahyggiu j

Þræ

þeirra Kalle og Embætte/ad þeir kunni ad hialpa sier og sijnum Bórnū. Veralld legur Æþeruallds madur a ad hafa Ahygg in/ j sinne Valldstiett/ so hañ siae til ad j óllum stódum fare vel fram/ + huórke ve ra ofliinur og epterlætur/ ecke helldur of strangur og refsingarsamur wr mata. J sama mata eiga aller Mein huór j sinne Stiett Kalle + Embætte ad hafa Ahyg giu/ og sia til/ ad þeir hegde sier vel og riettelega/ og sie ecke forsomunarsamer. Vm soddan Ahyggiu talar ecke Christur hier/helldur vm þa Vmhyggiu sem kall ast Bwksorg/ Þa Meñ hafa óngua adra Astundan/nema a siñe Biórg + Næringu/ og Meñ hafa slijka Vmhyggiu fyrer stūd legu Godze/ad þeir hyra ecke par vm þū seinasta Dag og Guds Rijke: Dæmen eru nogleg/ Ef eirn Kaupmadur eda Kram are/eirn Bwre eda Bonde legde tiunda pa rt sinnar Ahyggiu og Erfidis + Omaks vppa Guds Ords Predikun og Euangeli um/sem hañ leggur a sinn Kaupskap og Bwsyslu/ þa munde hañ verda miög goo dur christen/og fa merkelegan Skilning j Guds Orde: Eñ flester taka sier so miög þetta stundlega fyrer Hendur/ad þeir ecke
 einu

linu sine a Vikune gieþa sier stunder/ til ad
hyra vm Guds Ryke/og hans Ord/Og
þo þeir sie j Kirkiune/ ⁊ heyre Guds Ord
predikad/þa er þo Hiartad annar stadar
þar langt þra/so ad þeir ackta ecke Ord
ed aluarlega. Þar þyrer seiger Herrann
Christur so/ Vakted ydur þar þyrer/ og
þynged ecke ydar Hiörtu med soddan ac
hyggiu/ Helldur verid vakande/þ er/Bw
est vid þessum Dage/hyred þar vm/gley
med hönum ecke/vered ꝗ ⁊ alla tijma vel
vidBwner/og til reidu/kunne sa Dagur
ad koma a þessare Nottu eda j Dag/ ad
þier þa sieud vakande/ velskickader ⁊ vid
Bwner ⁊ þorþeinkter þar vm. Næst þ ser
þa eige þier alltijd ad Bidia/ad Gud vi
ie vera hia ydur/og hallda ydur j sijnum
Otta/vardueita ydur þra Syndenne/styre
og stiorna ydur med sijnum Heilaga Ande
og myskunsamlega geyma ydar j öllum
Freystingum/Eþ þier þetta giöred þa er
eingen Vode a þerdum: Med soddan mot
ma nu þesse Dagur koma þegar hn vill/
med þui hann þinnur oss vidBwna ⁊ ecke
soþande edur jlla skickada. Þannen eigum
vier ad læra ad þeckia Teiknen þess sei
nasta Dags/ vera ohrædder/okuijdner þy
rer

rek hönum / skicka oss þar til med Bænar Akalle / og vænta hans j Guds Otta, og med godre Samuisku + gladre Von. Vm þetta bidium vier j Fadervor / ad Guds Rijke skule koma til vor / ad Gud læt oss ecke leidda verda j Freistne / helldur ley se hann oss þar j fra / eþ so kann skie ad vier föllum j freistne / þa frelse hann oss fra öllu Illu. Þetta mun þa skie a þeim Dagnadar Deige / þa munum vier vissele ga + endelega verda Bænheyrder / Pad vei te og giefe oss öllum saman / Gud Him neskur Fader fyrer sinn Son Jesum Christ um / Amen.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader / þu sem fyrer þinn Son hefur openberad oss / ad Himen og Jörd skulu forganga / og ad vorer Lijkamer skule vpp aptur rijsa / og ad vier skulum aller koma fyrer Guds Domstol / Vier bidium þig / ad þu fyrer þinn Heilaga Anda halldet oss vid þitt Ord / og vid rietta og sanna Tru / giæter vor fyrer Syndenne / og varduceiter oss j öllum Freistingum. Læt oss ecke þyngia vor Hiörtu med Ofneytslu og Ofdryckiu og ahyggiu stundle grar Næringar / Helldur ad vier sieum alla tij ma / vakande og bidiande. Og med vissre Von og trunadar Trauste til þinnar Myskunar / vænt

Pridia Sunudag

la hyns Sonar ględelegrar Tilkomu/Og pyrer hann verde eilyfplega Sæluholpner/Amen.

Pridia Sunnudag j Aduentu
Gudspialled Matth. XI. Cap.

Enn þa ed Johannes heyrde j Bøndønum Verken Christi/ sende hañ wt tuo aþ sijnum Lærefueinum/ z liet seigia hønum. Ert þu sa sem koma skal/eda eigū vier ad vænta eins añars? Jesus suarade og sagde til þeirra/ Fared aptur/og kunngiøred Johañe hùad þier siaed og heyred. Blinder þa Syn/Hallter ganga/ Lÿkþraer hreinsast. Dauþer heyra/

heyra/ Dauder vpprijſa/ og Fatækum ver
dur Euangelium bodad/ og ſæll er ſa
ecke hneyxlar ſig a mier. Enn ad þeir
burt geingnum/ hooþ Jeſus ad ſeigia til
Folkſins aþ Johañe. Quad þoru þier vt
a Eydemørk ad ſia? Reyr þann ſem aþ
Vinde er ſkieken? Eda huad þoru þier
ad ſia? Mann miuk klæddan? Siaid/
ad þeir ed miukan Klædnad bera/ eru j
Kongaña Hwſum. Eda huad þoru þier
ad ſia? Eirn Spamann? Eg ſeige yd
ur þyrer ſann þann meire er enn nockur
Spamann/ Þuiad þeſſe er ſa/ aþ huor-
ium ſkriþad er. Sia þu/ ad eg ſende miñ
Eingel þyrer þinne Augſyn/ ſa er þinn
Veg ſkal tilreida þyrer þier.

ÞEtta Euangeliũ heþur jnne ad hall
da þriar Greiner/ Su þyrſta er vm
Johannem/ huar þyrer ad hann ſen
der ſijna Læreſueina til Chriſtum/ ꝛ læta
ur ſetia Spurning þram̃ þyrer hann. Su
önnur er vm Chriſti Andſuar. Su þridia
er ſa merkelege Vitniſburdur ſem Chriſt-
ur gieþur Johanne/ ſo ſem einum ſierlegu

Þre

Predikara / ad hann sie trur og stadfast-
ur / Enn þetta giörer hann til ad vppueck-
ia Gydingana þar med / ad þeir forsmæ
ecke Vitnisburd eda Predikan Johannis /
helldur medtake hana / ꝛ riette sig þar ep
ter. A medal þessara þriggia Greina /
liggur oss mest magt a þeirre annare /
Þuiad hun þienar hellst og einkum þar
til / ad læra ad þeckia Herran Christum
riettelega / vita huört hans Embætte er /
og leita Hialpar til hans j öllum vorum
Neydum ꝛ Naudsynium / so sem til vors
rietta Frelsara. Þar fyrer viliu vier nu
tala hellst og mest vm þessa Grein:

Vm Johannem er þ fullkomlega vijst
ad hañ hefur vel þeckt Herran Christum /
Þuiad vid Jordan vijsade hann til hans
med Fingre sijnum / og gaf hönum þann
vitnisburd / ad hann være sa riette Messi
as / til þess af Gude giefen og sendur / ad
hann skyllde bera Veralldarennar Synder
og færa sinn Lijkama j Forn fyrer þær /
so sem annad Synda Offur. Enn þad
ad hann sender til Christum / ꝛ lætur spyr
ia hann ad / Ertu Christur ? eda eigum
vier ad vænta eins annars ? þad er skied
alleinasta fyrer þa Grein / ad hann vill
giefa

gieþa ſijnum Læreſueinum Tilegne/ad þr ſialþer heyre og ſiae Chriſtum/ ꝫ lære ба de aþ Ordum hans og Giórningum ad þeckia hann/og vita ad hann er ſa riette Meſſias/ꝫ ad þeir þurþe ecke ad bijda nie vænta epter nóckrum ódrum/ helldur med take hann/og true a hann/ ꝫ verde ſo þyr er hans Naþn Saluholpner. Fyrer þiſſa Grein hegdar Herran Jeſus ſijnu Andſuare ſo/ ad hann ſeiger huórke jæ nie nei/ Haim ſuarar alleinaſta ſo/ Fared[ſeiger hann]og ſeiged Johanne aptur/ þ ſem þier ſiaed ꝫ heyred/Blinder þa Syn/Hallter ganga/ Liijkþraer hreinſaſt/ Dauþer þa Heyrn/ Dauder Lijþ/og Euangelium verdur bodad Fatækum. Hoer ſómu daſemdar Verk ſæu Johannis Læreſueinar a þeim ſama tijma med ſijnum Augum/ ſo ſem Lucas einkannlega avijkur ad nóck rer aþ Johannis Læreſueinum haþe vered vid/þegar Herran Jeſus vppreiſte aþ Dauda Son Eckiunnar j Naim/Og vottar Lucas ad þa þeſſer komu/þa haþe Herr an Jeſus marga heilbrigda giórt aþ þra Sottarþærlum/Plagum ꝫ ohreinum jllum Aundum/ og gieþed mórgum Blindum Syn.

Nu

Nu vissu Læresueinar Johannis vel/ af Spadome Esaie/ huórnen ad Christus [þegar hañ kiæme] munde openbera sig med Jardteiknum & Dasemdar verkum/ Þuiad so stendur j þeim 35 Cap. Seiged sorgfullum Hióртum/ Vered Hughraust/ Siaed/ ydar Gud kiemur til hefndar/ Þ er/ Hann vill ecke leingur lijda Dióbulen/ hans Hreckuijse/ Grimd og Yfergang/ hũ vill hefna sijn a hónum/ & hamla hónũ/ Gud Endurgialldare hann kiemur/ & vill hialpa ydur/ seiger Spamaduren/ A þm tijma skulu opnud verda Augu hins Blinda/ & Eyru hins Dauфa skulu vpplataſt/ Þa mun sa Hallte stockua sem Hiórtur/ & Tungan hins Mallausa skal þa Lof syngia/ & ct. Þegar Læresueinar Johannis sau nu þesse dasemdar Verk/ þa kunnu þeir ecke annad/ enn ad jata & medkienna ad þ sie Jesus være sa riette & sañe Messias/ med þui ad hann framde og giórde þau Dasemdar verk/ sem Spamennerner hófdu adur fyrerspad & sagt/ ad Messias skyllde giórа/ og openbera sig so þar med/ þegar hann kiæme j Heimen.

Med þessum hætte hefur nu Johannes vered Sók & Efne þar til/ & hefur þui

til

til leidar komed/ ad þesser tueir + adrer
fleire af hans Lærefueinum / hafa giefed
sig fra Johañe[sem a þessum tijma var
innsettur j Myrkuastofu/og skamt epter
þetta var aflijfadur af Herode]og hall
ded sier vid Christum/+ orded hans Lære
sueinar. So sem augliost er / ad Petur og
Andreas voru j fyrstu Lærefueinar Johñ
is / Og eflaust þa hafa flester af þeim
tueimur + siötijger Lærefueinum Herrans
Christi/ komed af Johannis Skola/og
orded Christi Lærefueinar. Þuiad þetta
er lijklegt og trulegt/ ad þa þesser tueir
sem wt voru sender komu aptur/+ sögdu
Johanne Andsuar Christi/+ lietu hann vi
ta allt huad þeir höfdu sied + heyrt/ þa
hefur Johañes giört eina merkelega Pre
dikun fyrer þeim/vm Vitnisburd Spa
mannaña/og hefur vijsad þeim til Jesu
og sagt þeim/ad þesse Jesus Nazarenus
være Guds Sonur/+ sa riette Messias/
huör ed fyrer heiten var Adam og Euu j
Paradijs/ þar eptera Abraham + hinum
ödrum Forfedrum/+ þar fyrer þa skyll
du þeir medtaka hañ/ trua hans Orde/
og fyrer hañ vona + vænta fyrergiefning
ar Syndanna/+ eilijfs Lijfs.

Þuiad med þui/ Herran Jesus hann græd/ er og læknar þa Siukdoma + þau Sottarþerle/ sem ỏllum Mỏnnum ỏdrum er oomỏgulegt ad græda/ þa hlytur hann ad vera Almattugur/ Þad geingur hier ecke eins til/ og þa Barskiere eda Læknar hial. par siukum Manne + læknar hann/ Þuiad su Hialp kiemur þeim Siuka aþ Lækning arennar art og edle/ enn ecke aþ Læknarenum sialþum/ huỏr ed eckert giỏrer annad nie kann ad giỏra/ enn ad Brwka Lækning ena. Enn vor liuþe Lausnare Jesus/ hañ hialpar so og læknar/ ad hann þyrer sijna Personu er Herra og Meistare Skiepnunnar/ og rædur henne/ + lijka so sem hann vill haþa hana/ so skiedur þad. Sie nỏck ur Blijndur/ þa seiger hann/ vertu siaande/ og jaþnsnart þær hann skiær og styrk heilbrigd Augu + vel siaande/ sa sem ad ur var steinblindur. Eirn er dauþur + dũbe/ kann ecke ad heyra/ annar heþur Tungu og kann ecke ad tala/ slijkt ad lækna kostar Christum ecke vtan eitt Ord ad tala/ Ja/ ecke nema eþ hann hugar þad/ ja þnsnart verda Eyrun open/ og Tungan la us og lidug/ Þessare Hialp er þannen ỏd suvijs vared enn Læknar..nna/ sem eckert

Kuiʃa

kunna ad giöra nema þeir hafe Smyrsl og Lækningar Lif þar til.

Med þessum hætte heyrū vier/ ad vor Herra Jesus hefur Valld yfer öllū Skiepnum/ Enn hier fylger epter meire Hialp. Þuiad ef vilium vier fram̃uciges hugleida/ huörnen þesse Neyd ⁊ Eymd kiemur til/ ad Mañeskian/ su edla Skiepna Guds er so margföllдum Sorgum Meinum og Eymdum hladen? Eirn hefur Augu og sier þo ecke/ Annar hefur Eyru ⁊ Tungu/ ⁊ kann þo huörke ad heyra nie tala/ Þridie er af Lykþra allur spilltur ⁊ fordiarfadur/ so ad Bæde Kiöt og Blod er daudt/ sa fiorde hefur Hendur og Fætur/ enn er þo vanfær/ og kann ecke ad hræra sig. Og þo mestur fiölde Manna sie heilbrigdur/ ⁊ hafe ecke slykan Veykleika eda Sottarferle/ þa hliota þo aller ad fara j Molld og deyia. Nu spyr jeg ad/ huadan soddan sarar Hörmungar/ Neyd og Plagur sie komnar? Huar mz höfum vier aumar Manneskiur slykt forþient? Eda huör er sa sem so hrædelega hatar oss/ ⁊ so aumlega plagar og piner? Og þesse Pyna og Plaga liggur ⁊ so a þm saklausu Börnum/ jafnuel j Modurlyfe

fyrr enn þau verda fædd j Heimen.
Su Heilaga Ritning kiener oss/ad til sliikrar Eymdar sie tuær Greiner eda Orsaker / Þuiad Veralldar Vitringar vita hier af ecke hid minsta/ ꝫ óll vor Skynsseme er hier fangen og blijnd/ og kann ecke ad sia sók og efne til sliikrar Eymdar ꝫ Hórmungar. Gudz Ord alleina kiener oss þ/ad Gud skapade Mannen j óndvórdu/ heilbrigdan/hraustan/ prydelegan/ vijsan og skilning spullan/lijka eirnen riettlætan og heilagan/ hafanda soddan Holld og Blod/sem alldrei kunne siukt ad verda/ ꝫ alldrei ad deyia. Enn soddan Farsælld spillte Diófullen/ hann kom Mannenum til med sinne Slægd/ad hann vijsuitande dirfdest ad gióra þad sem Gud hafde hó num bannad/og æt af þui skilnings Trie Ills og Gods. Þegar Manneskian hafde nu giórt sig so bakhuerfan Gude/ꝫ æ af þui fyrerbodna Trie/j mote Gudz Fo bode/ Jafnsnart kom þar Syndarenna Straff/sem er Dauden/ ꝫ af Heilógu o daudlegu Hollde ꝫ Blode/ vard strax eit syndugt daudlegt Hólld ꝫ Blod/ sem eck kann ætijd ad lifa/helldur hlytur þad at forganga/ꝫ verda aptur ad Jórdu. O
Diófull

Dioffullen hvorium Mannskiepnan hlyd=de/ hann fieck Magt Syndarennar vegna ad hañ epter Villd og Illsku sinne/ kann nu ad straffa pijna og plaga og fordiar fa þessa aumu Mannskiepnu/ epter sijnum Vilia/ hvar sem Gud hönum þ leyf=er og lofar. Þetta er j Raun og Sann leika riett Orsök og Efne/ hvar fyrer ad soddan eymdar Hörmungar Neyd og Plaga er j Heimenum/ad eirn er blindur/ annar daufur/ eirn hefur þennan Siuk=dom + Kranklejk/ añar hinn annan/ hvar af hann pijnest og plagast so sarlega og aumlega.

Sia þu nu til og giæt ad/ hvad hier vill epterfylgia/ fyrst þ slijkt er vpphaf og ordsök til allrar Olucku og Mannlegrar Eymdar/ + þesse Madur Jesus Chr istus hindrar þessa Eymd + Neyd/ + hia lpar aumum Mannskiepnum þar j fra. Mun þad ecke vera so/ ad þesse Madur sem fæddr er af Jomfru Mariu/ sie eirn volldugur Herra yfer Syndenne og Dioffl enum ? Ja visselega/ Huiad ellegar kynne hann ecke burt taka þa Eymd + Neyd sem Syndarennar vegna er yfer oss kom=en af þeim leida Dioffle.

Hier aþ skaltu nu læra/ ad þeckia Jesum Christum Guds Son/ huórt ad sie hans hellsta Embætte/ ꝛ huar þyrer hañ er komen j þennan Heim/ Sem er/ ecke ad hann vilie hialpa þæeinum Mónnum vp pa Lijkaman/ so sem hier stendur skriþad j Gudspiallenu/ ad hann haþe læknad nóckra/ Helldur ad hann liete sia sig/ og audsynde þ ad hann være Herra yþer Syndenne/ Daudanum ꝛ Dióþlenum/og vijse oss til sijn/ ad vier ecke alleinasta j Siukdomenum/ ꝛ huórre hellst annare Eymd ꝛ Olucku sem til þelle/ skylldum leita hiaspar hia hónum/ helldur og so eirnen vænta epter hans hialp/ j giegn Syndenne ꝛ eilijþre Fyrerdæmmingu.

Þar þyrer lætur hañ ecke nægia ad hñ seige/ Blinder þa Syn/ halltcr ganga/ Lijkþraer hreinsast/ꝛ ct. Hann eykur hier vid eirne Grein/ sem ecke þiker ad haþa mune storlegt vppa sier/ Eñ hun yþergeingur þo óll ónnur hans ytre dasemdar Verk ꝛ Giórninga. Sem er þetta/ad Euangeliū Bodest þeim Fatæku. Huad kallast Euangelium? Þad merker ecke annad enn gledelegan godan þagnadar Bodskap eda Tijdinde/ þar aþ huór Madur verdur

ur feigen og gladur. Enn hvadan kiemur Christur til vor med soddan Bodskap? Eingen [seiger hann] fer til Himens/ nema sa sem kom af Himnum Mannsins Sonur sem er a Himnum/ þad er so mijked sagt/ Þesse Jesus Christus hann flytur og færer oss þennan gledelega Bodskap af Himnum/ ad Gud sa nꜳduge Fader vilie ecke vera reidur vppa oss/ ecke fyrerdæma oss/ þo vier sieum synduger/ Hann vilie hialpa oss fra Syndönum/ fyrer sinn Son/ huörn hann til þess sende j Heimen ad hann skyllde giöra Bot ꝛ Bitaling fyrer Syndernar/ forlijka og sætta oss vid Gud/ ꝛ giöra oss Erfingia til eilijfs Lijfs. Þennan Bodskap bar nu Christur hingad a Jördena/ og vill ad huör Madur skule þiggia ꝛ medtaka hann med Glede/ ꝛ verda Sæluholpen.

Enn huörnen geingur þ til? Þad geingur so til/ ad flester fara burt/ ꝛ þr sem eru hellster og yppaster j Heimenum þeir skeyta ecke vm þeñan Bodskap. Þeir sem eru rijker og mektuger hura ecke par vm þad eilijfa/ þeir meina þad sie nog ad þeir hafa alls Nægter hier j Heime. Hiner adrer sem fyrer Verölldunne eru halld-

ner heidarleger og heilager/ þeir þurfa
ecke þurþa þess/ ad Gud sie þeim nædug
ur/þeir hyxa ad hann kunne ecke ad vera
þeim reidur/vegna þeirra Heilagleika ꝯ
Riettlætis/ꝯ ct. Þar þyrer geingur þ so
til/ ad þo þesse gledelige Bodskapur sie
almennelega óllum boren/ þa taka hann
ecke til sijn nema Fatæker/ þeir sem hier
j Heime eru aumer ꝯ vesaler/þeir ed Syn
danna vegna eru hrædder ꝯ skielþder/Þui
lijkum smackar þesse Fæda vel/þeir verda þegner og glader ad þeim er jnnboded
þeir þagna og glediast aþ þessum Bodskap/ þr þacka Gude ꝯ prijsa hann þar
þyrer/ad hann gaþ sinn Son/ꝯ liet hann
taka j burt Syndena/ ꝯ ct.

Þetta eina vantar hier a/sem er/Ad þ
geingur ecke eins til vm lijkamlega Hialp
nu/so sem þad gieck til a Dógum Christi ꝯ Postulanna. Til Dæmis/eirn eda an
nar liggur a sinne Sottarsæng/pijnest ꝯ
plagast j Pestelentiu/aþ Steinsott/Vatz
sott/eda ódrum Sottarþerlum og Mein
um/sem sarlega ꝯ þunglega pijna Manneskiepnuna/ Þar kiemur ecke Christur/og
ecke nóckur aþ hans Postulum/hónum til
Hialpar/ ad lækna hann og gióra heil=
brigda=

frigdan. Slijkt skalltu ecke læka skielfa þig eda veykia j Trunne/ Huiad soddan lijkamleg Hialp hun er lytils verd. Enn hier liggur Magten a/ ad þu hafer Euangelium/ og þennan gledelega Bodskap en/ ad Gud vilie vera þier nædugur og lijknsamur fyrer Christum/ad Christur ha fe teked þijnar Synder fra þier/ og lagt þær vppa sig/ og hafe bitalad og borgat fyrer þær/og ad þu fyrer hans Dauda og Pijnu skuler fa og ödlast eilijft Lijf. Þesse Bodskapur og þetta slijkt Fyrerheit er vid þig stadfest og jnnsiglad med þeirre Heilögu Skijrn og Herrans Kuölldmaltijd/ Þar fyrer skalltu vera gladur og med godu Giede/ og þackadu Gude/ og prijsadu hann þar fyrer. Huiad enn þo þu sert veykur og siukur vppa Lijkaman/ huad villtu giöra þar til? Hugsa þu vm/ þad er Guds Vilie/ og þesse Siukdomur var er ecke ad eilijfu/Tiu Aar eda tuttugu lij da snart/ þar kiemur eirn Dagur epter annan/ eins so sem Straumur lijdur fram: Enn þ/ huörs þu ætt epter þessum Euangelij Bodskap ad vona og vænta/ þad er eilijft/ halltu þier þar vid/ forlæt þig þar vppa/ þa mun sa stundlege Kross og

Motgangur lijda þullsnart/og þier liett-
bær vera.
So heþur þu nu heyrt sagt/ ad vors
Herra Jesu Christi Embætte er einkannle
ga þetta/ad hialpa þra Syndenne + Dau
danum/ + giöra oss eilijþlega Sæluhelp
na/So ad huör Madur meige setia Tru
sijna og Traust til hans/ + algiörlega þor
læta sig vppa hans Hialp/ Þar þyrer liet
hann openberlega sia sijna Magt/ þyrer
Jardteikner og Dasemder/ synande þar
med/ad hann er eirn Herra yþer Daudan
um og Dioþlenū/epter þui ad allur Siuk
domur/ og eiturlegar Andskotans Plag-
ur/bliota þyrer hönum j burt ad vijkia.
Sie nu þar þyrer so/ad þu þarþt Hialp
ar vid/+ þu medkienner ad þu gieter ecke
Dioþlenū j mote staded/þa þlydu til Chr
istum med sannre Tru og Bæna akalle/
hann er þar þyrer komen/ ad hann vill
burt taka þra þier Syndena/ Daudan/
Dioþulen og Heluijte/og leysa og þrelsa
þig þra þeim Ovinum.
Enn hier vill vanta nöckud til vppa
vora sijdu/Huad er þ? Þetta sem Chris
tus seiger hier þramm̄eiges j Textanum/
Sæll er sa sem ecke hneyxlar sig a mier.
Hneyxle

Hneyxlan kallast pad sem liggur j Veige byrer Manne/ + hann bellur vm edur stey ter sig a. Ab soddan Hneyxlan er allt Hei- muren bullur/og Mansins Lijb + Libnad ur, Og huór sem hana vill riettelega vt mala/hann skal valla bina betre Epter lijking par til enn þessa. Lijb vort + Lib nadur er so sem eirn Vegur ostiettur/ o- ruddur/bullur ab Stockum + Steinum/ Þyrnum + Klungre/ þar Madur kann ecke abram ad komast/ Hann steyter sig hier/ hann dettur og bellur þar/hier meider hn̄ sig og særer / þa j ódrum stad ber hann sig ad komast j bram / og hann er lijka so sem þa Saudur er bastur j Klungur þyrna Runne/ so hliotum vier ad rijba + slijta oss j burtu. Þui huór kann ad stan- da j mote óllum Hneyxlónum ? Med þui vier erum sialber ab Natturunne til hins vonda hneigder/Vort eiged Holld + Dióþ ullen/hialpa hier til ab óllu Megne. Þui meigum vier vel klaga oss vm Hneyxlan/ Ja ad vijsu/ Madur ma þreiba þar a/ ad pad er allt saman bullt ab Hneyxlan. En hier/ par sem Christur kiemur m₃ sitt Ord og gledelegan Euangelij Bodskap/ og bydur huórium Manne bram̄ Synd-
 ann̄a

anna Fyrergiefning og eilijft Lijf. Huer vill til gieta eda trua ad nóckur Madur skyllde hneygsla sig þar a? Off virdest ad huór Madur ætte med vpp lyptum Lofũ ad lofa og prijsa Gud/og þacka hónum fyrer soddan Velgiórninga/ auk helldur ad hneygsla sig a þeim.

Nu vel/ Pad ma vera sem vill/ Hier stendr/ Sæll er han̄ sem ecke hneygslar sig a mier[seiger Christus] Pad er ad skilia/ mestur fiólde Manna/ ꝧ fierdeilis ꝧinkum þeir sem eru ypparleger ꝧ mektuger j Hei menum/ ꝧr ecke ad eins medtaka ecke Chr istum/ ꝧ hans gledelega Bodskap sem hiñ Bar hingad til vor af Himnum ofan/ ꝧr Betra sig þar ecke af/ helldur verda þeir verre og argare þar af/ ꝧ auka sijna Fyrerdæmning þar med: Huórnen kiemur pad til?

Pað kiemur so til/Heimuren fylger sin ne Vanart og Natturu/ hann acktar eck ert og ecke neitt helldur hann agiætt nema þ sem er prydelegt/skrautlegt/mektugt ꝧ mijkelmannlegt/og hefur veglegt Alit fyrer Mónnónum. Þar fyrer/ med þui Her ran Christus kiemur j Heimen fyrer vtan Pral/Bruk ꝧ Braml ꝧ veralldlegan Met

nad / og hefur ecke pár med sier nema sitt Ord / huar med hann fyller ecke nóckurs Mans Augu / helldur Eyru / Þetta hid sama þad velldur / ad Heimuren helldur ecke af hónum. Huad gott kañ ad koma af Nazareth? Seiger Natanael. Gydingar seigia / Vier þeckium hans Fódur + Modur / og vitum huaden hann er / Enn þa Meßias kiemur / þa veit eingen huad an hañ er. Johañ. 7. Cap. seigia þeir / Truer nóckur af Hófdingiónum a hann? J stuttu Mæle ad seigia / Heimuren vill ecke læta sier nægia med Orded alleina / hann vill hafa Pral og Herlegheit / og þ hónum virdest mÿkelegt og dyrlegt fyrer Mónónum. Hier þuert a mote þa kiemur Christur j Mynd eins Prælsſ seiger S. Páll] aumur / fatækur / fyrerliten / og ad sÿdustu verdur hann Hrak og Hræ og ein Bólvan vorra vegna / og lætur sitt Lÿf med einum herfelegum andstyggelegum Dauda. Þar fyrer acktar Heimuren hann ecke / + helldur hañ fyrer eirn Gick / + heimskan Mann / + et:

Þesse sama Hneygslan sem Herranum Christo fylgde a medan hann lifde hier j Heime / hun fylger hónum enn nu j Dag / ad

ad Heimuren hneykslar sig ad eins a hön
um / og vill ecke lata sier nægia einsam=
allt Orded. Vor Drotten Jesus Christus
hann hefur fyrst jnnsett og skickad Predik
unar Embætted / ad Ñ lan̄ skal predika Jd
ran og Syndanna fyrergiefning j hans
Nafne / Bæde almennelega öllum / ⁊ sieri=
lægе einum og sierhuörium sem þad girn
est. Þar næst tilsette hann eitt sierlegt sy=
nelegt Teikn / huar med þetta Fyrerheit
verdur stadfest / sem er Skijrnen / j huörre
Gud han̄ giörer oss ad sijnum eigen Börn=
num fyrer Christi saker / og tilseiger ⁊ lo
far oss Syndan̄a fyrergiefningu og eilijf=
fu Lijfe. Hann jnnsette og eirnen þa Hei
lögu Kuölldmaltijd / j huörre vier verdū
vijsser vppa fyrergiefning Syndan̄a / med
þui ad þesse Dyrgripur og Fiesiodur /
med huörium og fyrer huörn Syndanna
fyrergiefning er oss vtuegud / sem er Lij=
kamen og Bloded Christi giefst oss ⁊ veit
est epter Ordanna hliodan ad eta ⁊ drecka
j Braude og Vijne. Þetta er nu Skipan
og Skickan vors liufa Lausnara Jesu
Christi / sem han̄ sialfur hefur jnnsett oss
til Sæluhialpar.

Enn huad skiedur? Huörnen fer þetta?

Tölū

Tolum fyrst vm Pauan j Róm / hañ helt dur Truna a Christum/og hans Ord lýtels vert/þar fyrer lætur hañ ecke predika par þar vm/hañ vijsar Mónnum ecke þan gad/þegar þeir vilia fa fyrergiefning syn danna/hann seiger ecke ad þeir skule heyra Guds Ords Predikun/ganga til Sacramentis/ og hugsa vm sijna Skijrn. Enn þar helldur hañ storlega af/ og þad kienn er hann og rædleggur huórium Mañe sem Syndaña fyrergiefningar leitar/ad hañ skule giefast j Klaustur/ganga pilagrijms Gang/heyra Messur/þylia Sóngua og Tijder/hafa sierlegan Klædaburd/fasta/ og neyta ecke alls Matar/ Þuiad slijkt hefur stort Alit fyrer Heimenum/og þiker gott og loflegt. Eñ ad heyra Orded og trua þui/þad hefur ecke soddan Alit/ad Madur þar af meige fa Syndanna fyrergiefning.

Vor eigenleg Hiórtu þau hneykslа sig og eirnen sialf/og hugsa jafnan/ad þar heyre meira til eñ ad trua/ef ad Gud skal vera oss nadugur. Þarum vier ecke synduger/hefdum vier giórt þau og þau god verk/ þa mættum vier hafa betre Von/. Þad er torfellt ad trua einu saman Ordeenu

enn/ Þier vilium hafa þad fyrer Augōn-
um ꝛ Handa a mille[ſeigia þeir]en̄ trua
þui ecke/ So er þeſſe ſkam̄lege Løſtr Hne-
eykſlanen oſſ in̄groen ꝛ medfædd ur.
Hia Sacramentōnum er og ſo ſtærre
Hneyxlan/ Margur hugar/ Huad ſkal ein̄
luka Vatz giōra? Være Synden ſuartur o-
brein̄ Blettur a Hwdeñe eda Fatenu/ þa
ſtodar Vatned ad þuo þad af ꝛ hreinſa/
en̄ þad vill verda ſeint ad þ gange j gieg
num. Hwd og Holld/ og lækne Sælena.
Þañen geingur þ til/ þegar Madur vill
ecke blyfa vid Orded. Þar fyrer liggur
magt a/ ad þu halldet þier vid Orded/
ellegar er þ omōgulegt ad þu gieter var-
ed þig fyrer Hneygſlan. En̄ huōrnen blyd
er þetta ORD ? So/Huōr hañ truer og
er ſkijrdur / hann ſkal verda Sæluhol-
pen. Og med þui Guds Ord er faled j
Vatnenu/ þa gietur Truen ecke vered ein-
ſōmul/Skijrnen verdur ad vera þar med.
Nu kallaſt Skijrnen ecke añad/en̄ ad dyfa
j Vatned/ellegar ad yferauſa nōckurn m-
Vatnenu: Item/Johañ. 3. ſeiger Chriſt
ur/Nema ſo ſie ad nōckur verde endurfæd
dur af Vatne og Anda/ þa kañ hañ ecke
ad ſia Guds Rijke/ Þetta eru liōs Ord/
ad

ad sa Heilage Ande vilie ønguan endurþar da til ei[l]ijfs Lijfs/nema þad verde-med Vatne/ þar fyrer eigum vier ecke ad fyrer lijta Skijrnar vatned. Og þo samt hef ur þisse Hneyslan storan skada giørt j chri stnenne a vorum Døgum/ og giører enn j ød rum Løndum.

J sama mäta fyrerlyta Sacramentist ar Orded Kuølldmaltijdarennar/og seig ia þad sie ecke nema Braud og Vijn/ af þui þr sia ecke annad med Augønum/þeir þar ad, auk giøra spott hier af/ huørt Braud + Vijn kune ad fyrergiefa oss Sy ndernar/og huørt vier vilium era og dre cka oss inn j Himerijke? Stuttlega ad seig ia/ þesse Orden þau hlióma a + alla tijma/ Sæll er sa sem ecke hneykslar sig a mier. Þar fyrer skulum vier byrgia vor Augu/og opna vor Eyru/þ er/Vier skul um hallda oss einfalldlega vid Orded/ ecke ransaka nie epterleita/huar fyrer Chri stur hefur þetta edur þad so innskickad/ Helldur þad hann talar[so sem hann seig er hier/Þad er minn Lijkame/Þad er mitt Blod]þa skulum vier so sem hlydner Læ resueinar medtaka þad/trua þui/ og efa þad ecke. Med soddan mote gietur Mad

ur

ur orded þri og þrials þra Hneykslanenne. Enn huǫr hann vill byrgia sijn Eyru / enn sia med Augunum / þad er / þara epter þui hann sier og þreiþar á / og audsynelegt er þyrer Skynsemenne / sa hinn same kann ecke ad vera þyrer utann Hneyxlan. Þuiad Skynsemen þylger sijnu þramm / hun vill þara epter þui hun sier: Christur seiger / Mitt Rijke er ecke aþ þessum Heime / þar þyrer skiedur þad so / ad Heimurenn aktar hinn ecke / og helldur ecke nema aþ þui sem er dyrlegt + vegsamlegt þyrer Augónum / hinn kann ecke annad / þar þyrer liggur magt a ad bidia Gud um sijna Nad / ad vær mætum blijþa stadþastlega vid ORDED / + þordast Hneyxlanena:

Þannen heþur nu ydar Kiærleike heyrt / j þessa Dags Gudspialle / huǫrnen ad Herran Jesus liet sia sijn dasemdar Verk a þeim Sinku / og þa aumu Syndara liet hann heyra þad nadarþulla Euangelium. Huar aþ vier skulum oss til Lærdoms og Huggunar þetta taka / ad med þui vier hier j Heime liggium vnder allra handa Krosse og Motgange / og verdum vm sijder ad deyia / og vænta Guds Doms / þa hölldum oss vid vorn liuþa Lausnara Je-

sum

sum Christum/leitum og vonum oss stūd legrar + tilşprar Hialpar hia hōnum/Og lætum þad j ōnguan mæta hneyxla oss/ þo soddan Himneskur Fiesiodur þramber est þyrer oss alleinasta j ORDenu/ + j þui Heilōgu Sacramentis/ og eige ad medtakast med Truñe/ þuiad þad kallast ad Euangelium predikest þyrer Fatækum. Guds ORD er sa hæste og dyrlegaste Fiesiodur/ aþ huōrium vier þaum huggun j allskyns Freistingum og Notgange/ og þar med oþalluōllt Von vppa þad eilíþa Lijþ/ huōr hañ truer [eñ þo þad synest ad vera otrulegt omōgulegt] sa verdur all drei til Skamar/So sem hañ truer + so sem hañ vonar og væntir sier allrar Nadar hia Gude þyrer Christi skulld/so mun þad skie/vere hañ ad eins stadþastur og læte ecke hneyxla sig. Þad veite oss + gie þe vor Grædare + Lausnare Jesus Christus/ Amen.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fadar/ þu sem liest þinn Son vorn Herra Jesum Christum ta a Manndom vppa sig/og koma j þeñan Heim ad hann skyllde hindra og burt taka Dioþulsins Verk/ og hialpa oss aumum Manneskium þra

Syndenne og Daudanum/og giöra oss eilijflega Sæluholpna/ Vier bidium þig/ Styr og stiorna Hiörtum vorum med þijnum Helga Anda/ so ad þitt Ord sie alleinasta oss fyrer Augum/ og ad vier mættum so fordast allar Hindraner og Hneyxlaner/ sem vor Stynseme setur fyrer oss/ og ad vier mættum finnast medal þeirra/ sem ecke hneyxla sig a þijnum Syne Jesu Christo/helldur verda fyrer hñ sæluholpner/Amen.

Fiorda Sunnudag j Aduentu

Gudspialled Johañis I. Cap.

Sendingar sendu af Jerusalem Presta og Leuita/ad þeir skylldu spyria hann ad/Huør ert þu? Og hañ medkiendest/z neitade þui ecke. Og hañ

med

merctendeſt/ſeigande. Eige er eg Chri-
ſtur. Og peir ſpurdu hann enn þa ad.
Quad þa ? Ertu Elias ? Hann ſagde/
Eige er eg. Ertu þa Spamadur ?
Og hann ſuarade/ Nei/ecke. Þa ſøgdu
þeir vid hann. Huør ert þu þa ? So ad
vær meigum Andſuar giepa þeim er oſſ
vtſendu. Quad ſeiger þu aþ ſialþū þier?
Hann ſagde. Eg er hropande Rødd j
Eydemørku/ Greide þier Gøtu Drott-
ins ſo ſem ad ſagde Eſaias Spamad-
ur. Og þeir ſem vt voru ſender/voru aþ
Phariſeis/ Og þeir ſpurdu hann ad/ og
ſøgdu til hans. Þui ſkijrer þu þa/ þyrſt
þu ert ecke Chriſtur/eige Elias/og eige
Spamadur ? Johañes ſuarade þeim/z
ſagde. Eg ſkijre j Vatne/ enn ſa ſtod j
mided hia ydur/ huørn þier þecked eige/
hann er ſa ſem epter mig mun koma/hu-
ør ed var þyrer mig/ huørs Skoþueinge
eg er ei verdugur vpp ad leyſa. Þetta
ſkiede j Bethabara hinumeigen Jordan-
ar/þar ſem Johañes ſkijrde.

J Þessu Gudspialle eru tuær Greiner. Su fyrre er vm Johañis Vitnisburd/ aꝼ huórium Gudspialla mættu-ren helldur miðg mÿked. Su óñnur er vm Skÿrn Johannis/ huar fyrer hann bÿriáde hana/ og til huórs gagns hun være/ og huórt hun sie jöfn vid Postulanna Skÿrn + vora/ ellegar miñe hættar.

J Þre fyrre Greineñe er þad merkianda/ ad Johañes var Zacharias Prestz Son/ aꝼ Ætt Levi: Og strags hñ var fædur/ spæde hans Fader fyrer hónum/ aꝼ Heilags Anda innblæstre/ ad hañ munde verda Spamadur hins Hæsta/ og ganga vndan DROTTne/ + tilreida hónum Veg og giefa hans Folke Skilning sinar Saaluhialpar/ huór ed folgen er j Fyrergiefning Syndaña. Eñ fyrer langre æfe ador spæde Esaias vm Johañem/ + til ein kar þañ stad huar hñ mune vppbyria sitt predikunar Embætte/ Hañ mune ecke predika j Jerusalem so sem adrer/ helldur skule hañ predika + vitnisburd bera j Eydemórku/ vm vorn Herra Jesum Christũ sem vier viljum fa ad heyra.

Þar fyrer/ þegar þeir adrer vngu Levitar hielldu sier vid Musstered j Jerusalem

ſæu þar og lærdu þad ſem Preſtana og Levitana Embætte tilheyrde/ þa tok Johañes ſig ꝑra Jeruſalem/ og var j Eydemórku/ + beid epter þeim týma ſem Gud villde ſeigia hónum til/ þa hann ſkyllde ganga ꝑrañ og vppbyria ſitt Embætte. Og nu þegar komed var þ̄ ꝑimtanda ar Tiberij Keiſara j Rom/ þa kom Gudz Bißalning til hans/ ad hañ ſkyllde predika + ſkijra j Eydemórkeñe og vijdar añarſtad ar j kringum Jordan. Þeſsare Biꝑalningu var Johañes hlyden/ og iaꝑnſnart ꝑlyktect margt Folk þar ad/ Þui þad þotte bæde nytt og ꝑaheyrt/ ad Madur ſkyllde reiſa Predikunarſtol j Eydemórku/ eda predika hier + þar og veita ſkijrnar Embætte Mónnum/ med þui ad Muſtered j Jeruſalem var ſierdeilis ſkickad til allrar Gudz Þionuſtugiórdar: Þar ad auk var þeſse Predikun og Skijrn mióg ꝑaheyrdur hlutur/ þar hann ſagde ad Chriſtus Meſsias være ꝑæddur/ og ſnart mūan ꝑar ra Daga munde hañ byria ſitt Embætte og openbera ſig.

Þar ꝑyrer/ þegar þeir yppurſtir Preſtar j Jeruſalem heyrdu þetta/ þa ſendu þeir til Johañem/ ecke Almuga meñ/ helldur

 Preſta

Presta ꝛ Leuita / þa Helldstu og Vñsustu. Þeir setia strags fram fyrer Johannem eina Spurning / huór hañ sie / Ecke j þa meining / ad þeir villde trua þui þo hañ segde ad hañ være Christur / Elias / edur Spꜳmadur / So sem Lucas seiger / ad al mæga Folked hafe vered j þeirre Meiningu / ad hañ munde vera Christur / Helldur spyria þr hañ þar fyrer [so sem merkia ma af Historiuñe] ad ef hañ medkiende / þad hañ være huórke Christur nie Elias / þa ꜳttu þeir ad þagga hañ nidur / ꝛ aftaka bꜳde hans Predikun og so Skýrnena. Eñ þetta aform lꜳta þeir j fyrstu ecke merkia / Helldur leita þeir til ad Johañes skule j einhuóriu fortala sig / ꝛ ct.

Þar hrosar nu Gudspiallamadurenstód ugleika Johañis / ad hañ hafe vered trur vottur / og bored sannan vitnisburd vm Christum / og hafe ecke lꜳted Magt og Valld þeirra yppustu Presta yferniña sig nie hræda / hañ hafe medkient diarflega og einardlega ad ecke være hañ Christur / og ecke helldur Elias. Gydingar voru al meñeliga þeirrar Meiningar / ad Elias skyllde koma aptur / adur eñ Christur fæddest / so sem Ord Malachie Spꜳmans

hlyda.

hlyda / En Christus vtleggur þau Ord / ꝛ seiger ad Johañes sie Elias / ecke j Perso nu Elie / helldur j Anda og Krapte. So seiger nu Johañes / Jeg er ecke Christus / ei Elias / ei Spamadur / Og allt ȝyrer þtta / þa blijȝur hañ samt vid sijna skijrn og Predikun / og hrædest ecke hotaner þeir ra yppustu Presta.

Og j Sannleika ad seigia / Þa heȝur þetta vered ecke liett nie lijted Nalekne / Þuiad Prestarner j Jerusalem / þeir gætu Beuijsad med Guds Orde sijna Kallan / ad þeir være aȝ Gude skickader til Guds Þionustugiórdar / ꝛ ad hun være þeim bi ȝólud. Og med þui ad óll Guds Þionust ugiórd ætte ad skie j Musterenu / þa synd est so sem ad Johañes giórde oriett þar vt j / ad hañ ȝorliet so þa andlegu Stiett ena j Jerusalem / huórre hañ þo tilheyr de / bæde Ættareñar vegna og Embættes sins / og ȝyrer vtan Vilia og Vitund Prest aña ꝛ Leuitaña / vppbyriade nyia Skick an / wte a vijdre Mórkeñe / þar ædur haȝ de alldrei nein Predikun edur Guds Þio nustugiórd ȝramen vered: Þad þotte Pre stum og eirnen ecke lijdanda / ad Johañes skyllde ganga ȝrañ og seigia / ad Christ-

 ur

ur være sem komen/ og snarlega munde hann opinbera sig / med Kieñingum og Jardteiknagiördum/ mz þui ad þr sem j Kieñemans Embættenu voru/ vissu þar ecke par af. Snögt ad seigia/ So var a ad sia ad þesse Johañis Predikun og Skijrn mūde giöra öllum Kieñemansskapnū/ Guds Pionustugiördeñe og Mustērenu mykit skada. Þar fyrer tok þeim ad vera al uara/ og töludu hardlega til Johañem og sögdu/ Þui skijrer þu þa/ mz þui ad þu ert ecke Christur/ ecke Elias/ og ecke helldur Spamadur ?

Eñ Johañes stendur fast a sine Grein/ Hañ veit hañ hefur Bezalning af Himnum/ til þess sem hañ giörer/ þar fyrer acktar hann huörke Kiennemansskapen/ Mustered nie Guds Pionustugiördena/ þ meige allt saman nidur falla og ad öngu verda ef vill. Hañ blijfur vid sijna Kallan/ og stendur stödugur þeim j mote/ Þetta er pad huöriu Gudspiallamaduren hrosar/ Seigande/ Hañ medkiendest/ neitade ecke/ hañ medkiendest/ ad ei være hañ Christus / Sem hañ villde seigia/ Hañ visse vel/ ef hañ segde/ Jeg er ecke Christur/ þa munde þeir þreyngia hönum til/ ad hañ skyll-

skyllde huerke predika med skrifa. Þar næst helldur hañ þaßt a sinne Jatningu / Med kieñingu vm Christum / ad Guds Sonur sie nalægur / þo þr vilie þ ogiarna heyra.

Þar þyrer seigia þeir so / Huad ertu? So vier kunnum ad gieþa þeim suar sem oss vtsendu / Huad seiger þu aþ sialþum þier? Þa suarar Johannes / Eg er eirn Rödd sem hropar j Eydemörkeñe / Greided Vegu Drottens. Þad er so ad skilia / Eg er eirn Predikare / heþ minn Predikun ar stol hier j Eydemörku / so sem Esaias heþur þyretspad / og minn Lærdomur er þetta / ad Meñ tilreide Drottne Veigen / Þad er so mÿked sagt / ad allur Heimuren skule buast vid hönum / þuiad hañ er alla reidu nalægur / ⁊ þar eru ecke margar vikur nie Dagar til þess / ad hañ skal koma þram / og læta sig sia og heyra / med sijnum Kieñingum og dasemdar Verkum / Ve re huör Madur vel þorþeinktur þar vm / og sie til reidu / Huör Madur skal hann medtaka og trua / ad þyrer hañ faest allzeina Syndaña þyrergieþning ⁊ eilÿþt Lijþ.

Hañ setur og þrañ Esaie vitnisburd / til þess / ad hañ vill vÿsa þeim Skriþtlærdu Prestum og Leuitum / ad þeir skylldu

giæta ad huad Esaias seiger/og huad ep-
ter mun koma/ þegar soddan Rödd eda
Predikan heyrest j Eydemörku/Sem er/ad
þa skule birtast Dyrden Drottins/og allt
Holld skule þa sia/ad Munnur Drot tens
talar/Cap. 42. Dyrden Drottens er ecke
añad eñ sialfur Guds Sonur. Hañ nefn
est DRD Drottens/ ecke alleinasta þar
fyrer/ad hañ er[so sem Pistilleñ til Hebre
os nefner hann] Liome Födursins Dyrd-
ar/og eigenleg Mynd hans Veru/Helldur
og so þar fyrer/ad fyrer Christum verdur
Gud alleinasta þektur/og verdur dyrdar-
legur hia oss/so ad vier þöckum hönum
lofum og dyrkum hañ/so sem vorn mill
dan og myskunsaman Gud/sem so nadar
samlega hefur hugad til vor aumra Syn
dara/ꝛ gaf sinn Soñ fyrer oss j Daudan.
Soddan Dyrd Födursins verdur j Synen-
um openber/og an Sonarens kann eingen
þessa Dyrdena ad sia/Þesse Dyrd skal sk
ar openberast[seiger Esaias] epter þad
ad þesse Raust heyrest j Eydemörkenne/
Og su Dyrd skal so openberast/ ad allt
Holld skal sia/ad Muñur Drottens mæl-
er. Þad er so ad skilia/ Gud mun koma
til vor hier ofan a Jördena/ so hañ mun

kala vid oss/ predika þyrer oss/ og vijsa oss Veigen til Saluhialpareñar/ so sem Spamaduren seiger þrammueigis / Zyon sem predikar / þar þu vppa hatt Fiall/ Jerusalem siñ predikar/ hef þijna Rödd vpp med magt/hef þu vpp + vert ohrædd seigdu Borgeñe Juda/Siaed þar er ydar Gud/Hvíad sia þu/Drotten Drotten kiemur volldulega/ og hans Armur skal drottna.

Hvörnen mætte Johañes betur og med lioſare Ordum vnderuijsa þessum Sendebodum ? Eg[seiger hañ]er þesse Rödden j Eydemörkeñe/Lesed hia Spamañenū þramueigis/hvad koma a epter þßa Röddena/sem er/ad Dyrd Drottens skal openberast og læta sia sig/og Muñur Drottens skal mæla vid ofs Meñena/ Þar þyrer skal hvör Madur prüfa slijkan Velgiörning/þad Gud er hia ofs j voru Holde og Blode/og Drotten Drotten kiemur med Magt/til ad eydeleggia og j Hel ad sla og þordiarþa Syndena/ Daudan og Dioþulen.

Þetta vill nu Johañes ad Prestarner + Levitarner skulu hugsa/og rietta sig þar epter/ Eñ þad kom til einskis/ þar var

einge

ingen aþ þeim sem spyrie hn̄ ad/ ⁊ seige/ Herra/med huóriu mote ? A huórium tíj ma meinar þu ad hañ mune koma ⁊ læta sia sig ? Þeir hallda alleina a þui/ad Jo hañes skule ecke skijra/þad vilie þeir ecke haþa aþ hónum nie lijda/ ⁊ ct. Og er þet-ta nu hin þyrsta Greinen·

Næst þessu þa læta þeir sijna Mein-ing aluarlega j lióse/med berum Ordum/ ad þad sie þeirra Vilie hañ skule ecke skij ra leingur. Huar þyrer [seigia þeir] skijr-er þu þa/eþ þu ert ecke Christur/ ecke Eli as/ og ecke Spamadur ? Hier til suarar Johañes/og seiger þeim allan Sañleik/ og dregur ecke aþ/Eg [seiger hañ] skijre j Vatne/Sem hn̄ villde so sagt haþa/skam̄ est ydar/þier erud Predikarar/kienned ód rum/eñ þo vite þier ecke par aþ Embæt te Christi. Ætle þier ad hañ mune haþa nóckud med Vatn/ ad gióra ? Nei/Slij-kt er mier og mijnum Sampionum biþa lad/hañ heþur adra Skijrn med ad þara og oss ad veita/sem er/ad hañ þyrergieþ-ur Syndernar og gieþur oss hañ Heilaga Anda. Aþ þui vite þier þavijsser Kieñeþe dur ecke par/ ⁊ þo þikest þier allt vita.

Hier er nu þórþ ad tala þleira vm Skij

en Johañis. Pad er vÿſt ad Johañes tok ecke þeſſa Skÿrn aꝼ ſialꝼum ſier/ eda aꝼ ſijnum eigen Þotta/Helldur ſo ſem Lucas ſeiger/ heꝼur Gud a Himnum Biꝼalad hō num þad ad giöra/ſo ſem marger Vitn= isburder ꝼiñaſt j Spamaña Bokönum og Pſalmönum/þar vm/ad Skÿrnen ſkillde byriaſt j nyia Teſtamentenu. So ſeiger Zacharias j 13. Cap. A þeim tijma ſkal Hwſe Juda og Borgar meñ j Jeruſal= em/ hafa open Bruñ/ til ad þuo aꝼ þeir ra Synder og Saurganer/ Og Eſaias ſeiger j 12. Cap: Pier munud med ꝼagn= ade auſa Vatn aꝼ ſaluhialpareñar Brun= ne. Peſſar Greiner og adrar ꝼleire ſkilia riettelega vm Skÿrnena/ j huörre Gud hañ tekur oſſ ſier til Barna/og ꝼyrergieꝼ ur oſſ Syndernar ꝼyrer Chriſti Naꝼns ſa ker/ Par ꝼyrer neꝼneſt hun med riettu ſæ= luhialpar Brunnur.

Eñ huar til Skÿrnen Johañis ſie ſkick ud og jñ ſett/þad avÿſar Johañes ſialꝼ= ur/þar hañ ſeiger Johañ. 1. Jeg þeckte Chriſtum ecke/ eñ vppa þad ad hañ ſkyll de verda openber j Jſrael/ þa er eg kom= en til ad ſkijra med Vatne. Petta ſkal ecke vera alleinaſta talad j þa meining/ ad

Chriſt

Christur vard pyrer Heilagan Anda opens beradur og kungiórdur/ riett j þañ sama tijma/þa hñ skijrdest/so sem Gudspialla meñeruer votta/Helldur so lijka/adur eñ Christus liet sig skijra/þa skillde Skijrn en Johañis þiena þar til/ad Christur yr de pyrer pram bodadur/ og ad Folked skyllde læra ad vænta hans/og taka vara a hans Tilkomu/ Þui hann skijrer vppa Christum/sem jñan skams munde koma/ og skijra med Helgum Anda/so sem þar stendur/ Marci 1.

Næst þessu þa nepna Gudspialla meñ [..]ner Skijrn Johañes jdranar Skijrn til pyrergiepningar Syndaña. Þuiad Johañ es predikade pyrst Angur og Jdran/ þad er/ hañ kiende ad aller Meñ være syndug er og hepde porþient eilijpan Dauda/ og kyñe sier sialpum ecke ad hialpa pra Synd eñe og Daudanum/ ꝛc. Epter þessa Jd ranar og Hrygdar Predikun/ þa sette hñ pram adra Predikun vm Syndaña pyrer giepning/ sem var þesse/ Huórsu ad sa naaduge Gud og Fader a Himnum hape myskunad sig yper oss/ og lopad oss sijn um Syne/ad hañ skyllde verda Madur/ og med sijnum Dauda bitala pyrer vorar

Synd

Synder/og vtuega oss Nad Guds/ Heilagan Anda/ og eilijft Lijf. Þetta sagde Johañes]er nu fyrer Hende og okomed ad eins/ Hañ er alla reidu a medal ydar/ Þar fyrer Bwest vid hönum/ jated ydar Synder/ og lærid þad/ad þier gieted ecke hialpad ydur sialfer/ Og þegar sa riette Messias opinberar sig/ þa trued þans Ordum og medtaked hañ.

Þeir sem trudu þessare Predikun/ þa skijrde Johañes vppa Christum/ vppa þa Tru og Von/ad hañ munde snarlega koma/ og skijra med Heilögum Anda/ og med sijnu Offre og Fornfæringu/ vtuega þeim fyrergiefning allra þeirra Synda. Þannen var nu Skijrn Johañis/ so sem Styrking/ Stadfesting vppa hans Predikun vt af Christo/ ad huad helst hañ lofade og predikade þiem vt af Christo/ þad skyllde visselega þeim veitast.

Þar næst liet Johannes j liose þetta Fyrerheit opinberlega/ ad Christur skyllde skijra med Heilögum Anda. Nu epter þui ad Skijrn Johañis var so sem Innsigle og Stadfesting vppa þetta Fyrerheit/ ad aller þeir sem trudu þuilijku Fyrerheite/ og lietu skijra sig þar vppa/ þeir

þeingu

þeingu fyrer þessa Tru og Skijrn fyrer≈ giefning Syndanna / og vrdu Saluhólp≈ ner. Fyrer þessa Grein giefa Gudspialla≈ mennerner Skijrn Johannis þetta Nafn / ad þeir nefna hana Idranar Skijrn til fyrergiefningar Syndanna / Þad er / Aller þeir sem jatudu sig fyrer auma syndara / og epter Predikan Johannis hugqudu sig j Herranum Christo / og vænttu hans / og þar vppa lietu sig skijra / þeir feingu þar med Syndanna fyrergiefning / ⁊ vrdu sa luhólpner / lijka so sem aller þeir gómn≈ lu Forfedur og Prophetar / þeir ed ecke lifdu so leinge þar til Christur kom / enn trudu þo / ad þeir fyrer hann hefdu Fyrer≈ giefning allra Synda.

Nu mætte einhuór seigia / Seiger Jo≈ hannes ecke sialfur / Jeg skijre j Vatne ? Andsuar / Þad giórer hann til þess / ad gió≈ ra mismun a mille sinnar Persónu ⁊ Herr≈ ans Christi / sem ædur er sagt. Huiad hu≈ ad kunnu Postularner / eda vier a þessum Deige meir ad gióra / enn ad skijra med Vatne ? Syndernar ad forlæta ⁊ Heilag an Anda ad giefa / þad er alleinasta Herr ans Christi Verk og Embætte / enn ecke vo rt / vier sem erum Þienarar þar til enn ei

amnad. Enn þyrer þad sama skalltu ecke þyrerlijta þessa Þionustugiǒrd og Vatz skijrn. Þuiad þu lærer hier þyrst/ ad Johañes Byriade Skijrnena epter Guds skip an og Biþalningu. Nu bydur Gud ecke ert þad sem er skadsamt eda gagnlaust. So sende og eirnen Herran Christur sijna Lærisueina vt þar epter/ þa Johañes var j Myrkuastoþu/ og kunne ecke leingur ad skijra/ eda j sijnu Embætte ad standa/ad þeir skylldu skijra Folked/ og kunngiǒra Mǒñum ad Gudz Rijke være nalægt. Og ad sijdustu/ þa ed Herran Christur haþde fullkomnad sitt Oþþur a Krossenum/ bit alad og borgad þyrer Heimsins Synder/ med sijnum Dauda leyst oss ꝛ þrelsad þra eilijþu Dauda/ og vtuegad oss eilijþt Lijþ þa hañ var aþ Dauda vpprisen/ og vill de nu stijga vpp til Himna/ þa gaþ hañ sijnum Lærisueinum þssa Biþalning vm Skijrnena/ og sagde/ Fared vt vm allan Heimen/ kieñed ǒllum heidnum Þiodum/ og skijred þær/ Huǒr sem truer sa skal sa luholpen verda/ enn huǒr sem ecke truer/ sa verdur þordæmdr. Þa þieck þesse skijr nen sem Johannes haþde þyrstur byriad/ þyrst þramgang riettelega/ med aluarleg-

re og almennelegre Bißalningu ad eingen ſkyllde Sallſbolpen verda / nema þuiad eins / ad hañ være med Vatne ſkijrdur:

Og vor liuþe Lauſnare Chriſtus / hann heþur ſialþur ſett og ſkickad þañ mata / huörnen ſkijra ſkal / ſem er. Madur ſkal ſkijra j Naþne Födurs / Sonar / og Heilags Anda / Huar hellſt ſem nu nöckur ver dur epter þeſsare Bißalningu ſkijrdur j Vatnenu / ad þad ſie Guds Födurs / Son ar og Heilags Anda Hiarta / Meining og Vilie / ad huör ſem ſo er ſkijrdur / ſa ſkal þrelſaſt wr Dióþulſins Rijke / vera kuitt ur aþ Syndónum / verda Guds Barn / og erþinge ad eilijþu Lijþe. Þar ſier þu huar til þetta Vatn er oſs gagnlegt / ſem er / þ tekur burt Syndena ꝛ Saurinden / ſo ſem Zacharias ſeiger. Burt take þad nu Syn dena / þa kann ecke annad ad vera epter eñ Riettlæte og Lijþed / ſo ad Dauden ſkal öngua Magt haþa yþer þeim Manne ſem ſo er ſkijrdur.

Og ſkalltu varaſt / og lata ecke þann þancka koma j þitt Hiarta / ad þu hugſ er / Huörnen kann Vatned ad verka ſlijkt? Þu ſier og heyrer Guds Bißalning / Gud biþalar Johanne ad hañ ſkule ſkyra / ſo

byd

vyour + Herran Christus synum Lærefueinum/ + hans Ord eru hier med/ Ad huór sem truer + verdur skijrdur/ hañ skule ver da saluholpen/ þad er so myked sagt/ Hu ar sem þesse Vatzskijrn er ecke/ þar kann huórke ad vera Truen nie Sæluhialpen. Þar þuert a mote/ Huar Skijrnen er/ og Madur truer þessu Fyrerheite/ huórt ed stadfest er med soddan Vatzskijrn/ þar er Sæluhialpen og Lijfed.

Og þesse mismunur er æ og alla tijma Skijrnarennar / Christi og Johannis. Johannes/ Petur/ Pall þeir skijra/ vier giór um og þad sama enn nu þennan Dag/ vt er giórum ecke annad eirn sem annar/ eñ þ vier skijrum med Vatnenu/ þad er vort Embætte + Verk/ meira kunnum vier ecke ad giòra/ Vatnenu skiptum vier med Folkenu. Enn siadu til/ þorsmæ þad ecke so sem einfallt Vatn/ Huiad med þessu Vatne/ og þyrer þad Vatned/ huóriu vier ausum yþer Mannen mz vorum Hóndum/ þa vill vor Herra Jesus Christur vtrietta + framm koma læta sitt eiged Verk/ huar vm huórt Johannes talar/ og skijra med Anda og Ellde/ þad er/ Fyrer Skijrnena Vatnsins vill hañ vthella Heilógum Anda

 da

ba j vor Hiörtu/taka oss til Nadar + vn der syna Vernd/+ giöra oss ad Gudz Börnum. Þetta nefnest alleina Christi skijrn/ med huörre han skijrer/Enn vier skijrum eins og Johannes/alleina med Vatnenu/ Heilagan Anda kunum vier ecke ad giefa Syndanna fyrergiefning ecke helldur ad veita/ Þo vill Christus giefa Heilagan Anda/+ veita syndanna fyrergiefning fyr er vora Vatzskijrn/og an hennar vill hn eckert veita/so sem Eptterdæmen[einkum j Postulana giörningum]vtuijsa nogleg a.

So liggur og eingen magt þar a/ so sem þa Endurskijrara dreymer/ huört helldur Madur skijrer Vngbörnen eda gamallt Folk. Þuiad allt þetta Mælefne þad stendur a Gudz Fyrerheite. Þad sem Gud lofar einum Steine eda Trie/þa hlytur þad satt ad vera og bregdast ecke/Nu lofar han og fyrerheiter oss Mönnönum og þar liggur eingen magt a/þo ad vier vnderstöndum þad ecke/Gud er þar fyrer ecke j nöckurn mata osannordur/ so sem þeir aumu Endurskijrarar hallda/ med þui þeir læta skijra sig vpp aptur/Þuiad med þeirre Endurskijrn/giefa þeir til avijsanar/ ad huad þeim var tilsagt og

lofad

lofad i fyrre Skirnenẽ / af Guds alfu + epter hans Bifalningu / þad sie ecke satt / en i þeirre seirne Skirnenne sie þad satt / þeirra Skilnings vegna.

Fyrer soddan banuænlegu Diøfuls Eitre þa vakta þig / og vert viss þar vppa ad hvad hellst Gud hefur einu sinne lofad þier / þad mun hann vissulega hallda / Vid þetta Fyrerheit þa hugga þig alla þina Lijfdaga / ad Gud hafe i þinẽ Skyrn vissilega lofad þier sinne Nad og eilijfre Sæluhialp. Gud Fader þin Skapare / Guds Sonur þinn Endurlausnare / + Gud Heilagur Ande sa oss Helgar / hefur lofad og tilsagt oss øllum sem erum skijrder / ad vera vor Fader / og ad hann vill taka oss ad sier / fyrergiefa oss allar Synder / og fyrer Christi Nafns saker giøra oss Sæluholpna ad eilijfu. Trudu þessu Fyrerheite fastlega / og efa þad ecke. Og med þui þu hefur nu fyrer Skirnena ødlast fyrergiefning allra þina Synda / þa ber þier ad bidia Gud vm Nad / ad þu kunner ad vakta þig fyrer Syndenẽ / + for dast hana + lifa i Hreinleyse. En þr sem viliande og vysuitande synder drygia þeir missa Guds Nad og Vinattu / og falla i

hans Pyckiu og Reide/ Þuiad þar fyrer erum vier Syndeñe dauder/ ad vier skeum framueigis hreiner/ og lifum Gudlega. Heilagur Ande er og so þess vegna + þar til oss giefen/ ecke til þess ad vier skulum fylgia Syndenne og heñar innblæstre + aeggian/ helldur standa þar j mote/+ lifa j hlydne epter Guds Bodordum + Vilia.

So hofum vier nu j þessu Gudspialle fyrst eirn agiætan Lærdom/ og Epterdæme/ af hinum Heilaga Johañe/ huad stod ngur og stadfastur hañ var/ + ad hañ hræddest ecke þa Phariseos og yppustu Kiennemenn/ fylgde diarflega fram Guds Befalningu/ skeytte ecke vm huad þeir yppustu Prestar sogdu. Þar fyrer ma hañ vel liktast vid þann Frumoduga fullhugada Eliam Spamañ/ sem sette sig vpp j mote Jsraels Konge og ollu Rikenu/ straffade allra þeirra Hiagudadyrkaner/ fram fylgde þeirre riettu Guds Þionustugiord med storre aluoru.

Þar næst hofum vier heyrt þann añan Lærdom / vm þa Heilogu Skirn/ huadan hun hefur sinn Vppruna haft hia hinum Heilaga Johañe/ Og ad hun þiene þar til/ ad Madur kuñe ad þeckia Christum/

rum/og fyrer hañ ad fa og ódlast Syn danna fyrergiefning og Heilagan Anda. Item ad a mille Skijrnar Iohañs + vor var sie eingen Greinarmunur/vtan þesse. Iohannes skijrde vppa Christum sem þa skyllde openber verda/ og fullkomna sitt Offur. Postularner og vier skijrum vpp a Christum sem nu hefur fullgiórt + full komnad þetta Offur. Christus hefur og fullnægiu giórt sijnu Embætte a bædar sijdur/og fyrer Vatzbaded og Skijrnena giefed þeim óllum Heilagan Anda/ sem a hañ trua/og vona vppa hans Fyrerhe it/Pad veite og giefe oss vor liufe Laus nare Iesus Christus/ Amen.

Bænen.

O Rotten Gud Himneskur Fader/Pier þóckum vier/epter vorre Skylldu/ad þu hefur fyr er þann Heilaga Iohannem stifftad og vppbyr lad fa Nædarfullur Lijfsins Laug/sem er Skijr nen/til huórrar þu hefur vnt oss ad komast/og j huórre þu lofar oss Nad og Syndanna fyr ergiefningu og eilijfu Lijfe/vegna Iesu Christi þyns Sonar. Vier bidium þig/ Vardueittu oss j Truune til þinnar Nædar og Myskunar/so ad vier alldrei efum nóckur þyn Fyrerheit/hell dur huggum oss med þeim j allskyns Motgan ge og Freistingum. Veit oss og eirnen þad/fyr

 er

er þinn Heilaga Anda/ad vier vöktum oſſ ꝼyr
ẽr Syndenne/og verum ſo ſaklauſer/ſo ſem þa
vier komum ꝼra Skyrnenne/Ellegar eꝼ vier hr⸗
öſum eda ꝼöllum vegna Hollds og Blods Reyk
leika/þa læt oſſ ecke liggia j Syndöſunm/helld⸗
ur ryſa vpp aptur/ꝼyrer rietta og ſanna Jd⸗
ran/ og hugga oſſ og hallda vid þyn Fyrerheit
og ödlaſt ſo vm ſyder ꝼyrer þyna Myſkun
eilyꝼa Saluhialp/ Amen.

A ſialꝼan Joladagen
Gudſpialled Lucę. II. Cap.

OG þad bar til a þeim Døgum/ ad
þad Bod gieck vt ꝼra Keiſaranum
Auguſto/þad Heimuren allur ſkyll
de

de Skattskriptaß. Og þesse Skattskript
ing hoþst fyrst vpp hia Cyrino/seni þa
var Landstiornare j Syria. Og þeir fo-
ru aller til ad lata skattskrifa sig/ huør
til sinnar Borgar. Þa for og Joseph
aß Galilea/ wr Borgenne Nazareth/
vpp j Judeam til Dauids Borgar Beth
lehem/ aß þui ad hann var aß Hwse og
Kyne Dauids/so ad hann liete skattskri-
fa sig þar med Mariu sinne Festarkonu
oliettre. Enn þad skiede so þa ed þau vo
ru þar/ ad þr Dagar fullnudust/ ad hun
skyllde fæda. Og hun fædde sinn frum-
gietna Son/og vaftde hann j Reifum/ z
lagde hann nidur j Jotuna/ þuiad hun
fieck eckert annad Rwm j Gesta herberg
enu. Og Fiarhirdar voru þar j sama
Bygdarlage vm Grandana vid Fiarhw
sen/sem geymdu og vøktu yfer Hiord sin
ne vm Nottena. Og sia þu/ þad Eing-
ell Drottens stod hia þeim/og Guds Bir
te liomade j kring vm þa/ og þeir vrdu
miøg ottaslegner. Og Eingellen sagde
 til

til þeirra. Hirde þier ecke ad hrædast. Siaed/ Eg boda ydur mÿken Fognud/ þann er skier ollu Folke/þuiad j Dag er ydur Lausnaren fæddur/sa ad er Christur Drotten j Borgenne Dauids. Og ha fed þad til merkis. Ad þier mumud finna Barned j Reifum vafed/og lagt vera j Jotuna. Og jafnsnart þa var þar hia Einglenum mÿkell fiølde Himnesk ra Hersueita/sem lofudu Gud og sogdu/ Dyrd sie Gude j Upphædum/ og Fridur a Jordunne/og Monnum godur Vilie.

HEsse Hatijd vt af vors Herra Jesu Christi Fædingu er miøg Dyrleg + Vegleg/ so ad osfanda være/ ad Mienn kynne so ad tala + predika vm hana/so sem hæfer. Enn hier hrøckur ecke alleinasta til Mañleg Tunga/ helldur og so Vit og Skilningur/so þad er ecke mōgulegt/ad nockur Madur kynne fullkomlega/ og so sem tilheyrelegt er/ þar vm ad hyxa eñ sijdur ad tala/Þuiad allt þad sem talast skal vm þessa Hatijd/ þad er allt saman harla haleitt + dyrmætt.

J fyrstu

J þryrſtu er þetta ſatt og openbert/ad a þeſſum Deige hefur Gud framkoma lꝍ ted þad ſem hañ lofade j Paradijs/og ſem hañ hafde heited ölluṁ Heilögum Forfedrum/allt fra Adam/ og huar epter þa hafde langad ſo hiartanlega. Par næſt er og ſo þetta ſatt og openbert/ ad aller þeir ſem vilia verda ſæluholpner/ fra Heimſins Upphafe allt til Veralldar eñar Enda/ þeir hliota ad niota þeſſarar Fædingar þar til. Og være þeſſe ſæluga Fæding ecke ſkied/þa yrdu aller Meñ ad verda fordæmder. Eñ huar vilium fa Tungur/ja/Hiörtu eda Huxaner/Vit eda Skyn þar til/huar med vier gietum ſodan haleita ſtora Nꝍd ſkiled og vnderſtaded/ + til vor medteked ?

Pad þridia er og ſo Sannleikur/ Ad þeſſe Fæding er ſꝍ ſtærſte og haleitaſte Guds Giörningur og Verk/ſem Gud hefur kuñad ad giöra/til þſſ ad lꝍta j lios koma og openbera ſinn nꝍdugan Vilia + Föd urlegt Hiarta/og þad Aaſtarþel ſem hñ hafde til vor aumra Maña. Hugleid þu og giærtu ad daſemdar Verke Guds/ ad hann ſkapade Himen og Jörd med einu Orde/og enn nu þeim vid magt helldur.

Leiddu

Leidtu pier vm hug allar pær storu Da
semder sem hañ giört hefur a medal sijns
Folks Israel/ z annarstadar vm Heimen/
Huad er pad allt saman ad reikna j mote
pessu/ad sialfur Gud verdur Madur ? Ad
hann iklæddest voru Hollde ? Fædest af
eirne Kuinnu/ hefur vmgeingne vor a med
al? Talar vid oss [so sem Esaias seiger]
og kienner oss/ Ja ad vijsu hañ lijdur og
ber alla pa Eymd og Neyd sem komen
var yfer oss aumar Manneskiur Synd-
anna vegna.

Gydingar j Eydemörkenne/hielldu pad
fyrer storan dasamlegan Hlut/ sem og j
Sannleika var/ ad Gud var peim so na-
lægur/ og gieck vndan peim j Skystolpa
a Dagen/og Elldstolpa a Nætturnar/ og
vijsade peim Veigen/ Huar af huör Ma
dur hefur mætt vera af Hiarta Hugdiar
fur og gladur/ ad hañ visse hann hafde
Gud sier so nalægan/og j kringum sig/og
kunne ad sia hñ so sem med lijkamlegum
Augum ? Puiad Menn mættu sia Skyed
og Elldstolpan med Augönum/ po peir
kynne ecke ad preyfa par a/pa vissu peir
po/ad Gud var par nalægur/ j Elldenū
og j Skyenu. Par fyrer voru Gydingar
gla

glader/og hößdu þa Von og Tru/ad þe
heßde eina sterka oyßernññanlega Verndan
j allskyns Neyd og Voda/og ad sa Gud
sem þeim var so nalægur/hñ munde hia
lpa þeim/ og yßergießa þa ecke j nockre
Neyd.

Enn hugleid nu hier/ Huad er slijkt ad
reikna j mote soddan Nad + Myskun siñ
hier veitest/ og vier heyrum vm talad a
þessare Hatijd/ og Gud audsynde óllu
Mannkyne? Ad þu sier Guds Son/Ord
Födursins/ßyrer huórt ad Himen og Jórd
eru skópud/ og vid magt halldast til En
da Veralldar/ hañ sier þu j þijnu Hollde
og Blode eitt lijted nyßætt Barn. Huórn
en mætte Gud verda oss nalægre? Og hu
órnen gat hañ sijna Nad og Myskun og
Födurlegt Hiarta nakuæmlegar j liose lá
ted enn so/ad hañ vill ecke alleinasta vera
hia oss/ og j kringum oss/ helldur og so
ißa j voru Hollde/+ j vorum Eymdum?
Og huar ßyrer v lium vier þa ecke hugga
oss j hónum? Þui erum vier ecke j hón
um hughrauster og glader/þegar ad kie
mur Motgangur og Neyd? Ja/huar ßy
er ßordunst vier Gud? Þui erum vier so
hrædder ßyrer hónum? Þui otrunst vier
ad

ad hann mune vera gramur vppa os og þordæma oss ?

Pad er vel vÿst / vier erum aumer armer Syndarar / og vorar Synder hryggia oss hræda ꝛ skielfa / Enn vier höfum önguna rietta orsök til soddan Hrædslu ꝛ otta Þuiad fyrer þann sama skulld / ad vier erum aumer Syndarar / og kunnum oss ecke ad hialpa j fra Syndenne og Dauda num / þar fyrer kiemur nu Gud Drotten til vor / ecke so sem hañ kom til Mosen j loganda Runna / ecke so sem hañ kom til Sona Jsrael j Ellde og Skystolpa / Hell dur kiemur hann j voru Hollde / so sem þitt eiged Barn sem þu ætt / sem liggur fyrer þijnum Augum j Vögguñe / fyrer þu öriu þu ert ecke alleinasta ohræddur / hell dur hefur þu alla þijna Lyst ꝛ Glede þar af / ad þu mætt hafa þ hia þier / kyssa þad og klappa þui / gera þad og skiemta þier vid þad.

Erū vier þa ecke aumar vesalar Mañeskiur ? Kunnum vier þa enn nu ecke ad skynia / huad hrædelegan hryggelegan Skada og Fordiarf vier höfum feinged af Diöflenum Syndareñar vegna ? Vier elskum vor eigenleg Börn / og þad er tilheyre-

þeyrelegt/ þui þau eru Gæþa Guds og Steinkur/ Og þo vier hǫþum stora Mæ du/ erþide og omak/ sorg og ahyggiu þy rer vorum Bǫrnum/ þa þorþindrast þo ecke vor Elska til þeirra/ pared þar aþ. Huar þyrer elskar þu þa ecke þetta Bar ned/ vm hüǫrt Esaias talar so/ ad þad sie oss þædt/ þad sie oss giefed/ og sie ko med j þennan Heim/ j vort Holld + Blod ecke til þess ad vera oss til Þyngsla + o nada/ Sorgar og Ahyggiu so sem vor Bǫrn giǫra/ Helldur þar til/ ad hañ vill giǫra oss þrij + þrialsa. þra allre Mædu Vmhyggiu og Angist eilijþlega/ so ad hu ǫrke Synd Daude nie Dioþull skal kunna ad giǫra oss mein eda skada ad eilijþu: Huar þyrer viliũ vier þa ecke medtaka þetta Barn? Huar þyrer þǫdmum vier þ ecke vpp ad oss? Þui viliũ vier ecke ha þa vora Lyst og Glede j þui? Þui hræd umst vier þad eins og þad være vor Ovin ur/ og villde giǫra oss jllt?

Huǫrnen kuñe Sonur Guds od tia sig mannliuþlegra vid oss/ og þra oss burt taka allan Otta alla Hrædslu/ eñ so? Hñ kiemur ecke til vor j elldlegũ Reidarþru mum eda Skruggum/ hann kiemur ecke

so

ſo ſem iller Andar lata ſtundum ſia ſig i olmra Dyra myndum eda annara Manña. Hañ heꝼur teked a ſig þitt Hollð/þui heꝼur hañ iklædſt/ og i þui heꝼur hañ hulced ſig. Nu er ſu eingen Mynd/eckert Bilæte/ ad Mañe ſie þægelegra/liuꝼlegra ꝛ kiærlegra ad ſia/ꝛ huoria vier ſiudur hrædunſt og ottunſt/ eñ vor eigen Mynd og Lijking er. Og þo ad Madur kunne ſtundum ad verda reidur ꝛ grimligur/ꝛ ſkielꝼa þar med adra/þa kiemur Guds Sonur til vor/ ecke ſo ſem reidur Mañſlagare/ eda grimur Strijdsmadur/ hann er hier eitt lijted Barnkorn/vid huort Modreñ leikur ſier/heꝼur þad vpp/ leggur þ nidur/gieꝼur þui ad eta og drecka/ſo ſiñ þu giörer vid þitt eiged Barn.

Nær heꝼur þu nöckurn tijma heyrt eda ſied ſo ꝼavijſan Mann/ ad hañ ꝼorde ſier og hrædeſt eitt Barn? Pad er allra vor Nattura/ad þegar vier oꝼorvarandis komum til ꝼramande okuñugra Barna/þa gietum vier ecke annad enn horꝼt a þau/ leiked vid þau/haꝼt gaman aꝼ þm/ꝛc. Pui giörum vier ecke ſlijkt vid þtta Barnkorned? Þui gledium vier oſs ecke aꝼ hönum? Þui erum vier hrædder og kuijdum

vid

ved ad hann mune hata oss? Huar fyrer mætum vier hann ecke vera vora Huggun j giegn Synd og Dauda? Þui þöckum vier ecke Gude fyrer sijna Nad/ ad hann villde so vera oss nalægr ꝛ koma til vor? Þuiad þar fyrer og þess vegna er hann fæddur eitt Barn/ ad vier ecke skulum hrædast hann/ helldur hallda oss ad hönum/ hafa Lyst og Glede vora j hönum/ ꝛ þacka Gude fyrer slijka oseiganlega Nad ꝛ Myskun/ ad hann er komen til vor j voru auma Hollde/ so sem eitt lijted nyfætt Barn/ huört eingen þarf ad hrædast nie ottast/ eda nöckurs Jlls sier af þui ad vænta.

Enn so sem ædur fyrre er sagt/ Vier höfum noglega Sök og fullt Efne þar til/ ad medkienna vorar Synder/ ꝛ grata vorn Blindleik Oþacklæte og Heimsku/ og fyrer Gude ad klaga þar yfer af hiarta/ ad Gull og Silfur Gæfur og Gersemar og annad enn minna/ þad gledur oss og lystuga giörer/ so vier verdum riett af hiarta glader/ og þuilijkre Glede sem j Hiartanu byr gietum vier ecke j nöckurn mæta leynt. Enn hier/ þar Sonur Guds kiemur ofan til vor/ fædest eitt sma Barn/ og

ḱn/og vill j voru Hollde vera vor Frelſ-
are/Bitala med ſijnum Lijkama þyrer vo-
rar Synder/yþeruinna Daudan og Dióþ-
ulen/og lata oſs haþa Frid þyrer þeim/
hier eru vor Hióꝛtu Jſtum kalldare/Stei
nónum hardare/ þad geingur oſs ecke til
Hiarta/þad gióꝛer oſs óngua Glede/ꝛ
þad er ſo ſem þad være Hiegome/ꝛ kiꝛ
me oſs ecke þar vid.

Slijkt er eitt hryggeleg ſargrateleg
Neyd/ huóꝛia vier med riettu ættum ad
ſyrgia og grata/og klaga þad þyrer Gu
de/Verum ecke ſo athugalauſer ſo ſem vi
er erum/ad vier þinnum ecke til þeſsarar
ſtoru Syndar/ vier ættum ad vidurkieña
vorn Veykleika/og læra hier aþ huad hr
ædelegan ſkada Synden heþur gióꝛt oſs/
og j huilijkan Blindleik vier komner erū
vegna Syndarennar.

Þar næſt/þegar vier erum Binner ad ſa
ka og medkienna ſoddan Neyd og Eymd
og hóþum harmad og grated hana/ þa
ættum vier ad Bidia Gud/ ecke alleinaſta
ad þyrergieþa oſſ ſoddan Synd og Blind
leika/ med huóꝛium vier erum j þennan
Heim þæddeꝛ/Helldur og eirnen ad hñ gie
þe óſſ ſinn Helga Anda/huóꝛ ed vor þred-
en ꝛ

en og ykolld Hiörtu villde þyda + verma vpplæta vor Augu + endurnyia vor Hiörtu/so ad vier kynnum ad elska þetta Barned Jesum af Hiarta/hafa Lyst og Glede. af þui/ Þuiad þad er med öllu moteþlaust/sem Esaias seiger/ad þetta Barn er oss giefed/þesse Sonur er oss fæddur/ til þess ad vier skylldum niota hans ad/hafa gagn af hönum/og ad hañ skal hialpa oss/so sem vier syngium og med Kiennum/a þessare Hatijd/Være þad Barned oss ei fætt/aller hefdum vier Dauda mætt/af þui kom oss allt hid goda/ꝛc. Vm þetta skalltu Bidia Gud/ad hañ fyrer sinn Heilaga Anda styrke og stadfeste slijkt j þijnu Hiarta/so þu kunner ad hafa Glede og Huggun hier af j allskyns Neyd og Morgange. Aller heyra og sia huad stor Eymd og Neyd Sorg og Plaga hier er j þessum Heime. Huörsu opt kiemur Sorg og Neyd vppa j Buskapar lagenu/af Atuinnuleyse/af Konu + Börnum/af godum Vinum/ja/af vorum eigen Lijkama til sem opt pijnest + plagast af Sarum og Siukdome ? Jeg vil ecke tala vm þær þungu andlegu Freistaner j Samuiskunne/ þegar Synden Dauden +

 Diöfull

Dióþullen sækia ad oss. Huórnen er oss mógulegt j soddan Neyd Notgange + Freistingum ad þa nóckra Huggun betre enn þessa/ ad Sonur Guds heþur teked vort Holld vppa sig og er orden vor Broder ? Og med þui vier hóþum hañ/og hann er vor eigen/ og er j voru Hollde og Blode/ so hañ sie oss sem nalægastur/ huad skal þa eitt lijtell Skade eda Notgange stur la oss ? Þetta er sa Fiesioduren/huórs vi er eigum ad miota ad eilijþu. Enn [sem sa gt er] slijkt vill oss ecke ganga til Hiarta. Þar þyrer skalltu/ huór eitt/ bidia Gud aþ Hiarta/ ad hann giefe j Hiarta þitt nóckurn smeck/aþ soddan Glede og Hugg un/og opne sinn nædar Fiesiod þyrer þier.

Pad þridia er þetta/ ad þeyar þu nu heþur so klagad þyrer Gude þijna Vantru og beded vm Heilagan Anda og Truna/ þa skalltu læta þier til Hiarta ganga soddan ovmrædelega Næd + Giæsku Gudz/ Þu skallt vitia þinnar soknar Kirkiu/ iaþnlega heyra Guds Ords Predikun med giætne/ Og siertu Boklærdur/ þa les þu sialþur Guds Ord/og hyka vm þad j þij nu Hiarta/ tala þar vm vid adra/vnder vijsa þetta Konu þinne + Bórnum + Hiu

um. Kome Bænen til Guds þar ofan a
þa bregſt ecke/ þitt Hiarta mun hitna/ ⁊
ecke leingur vera iſkallt og freded. Hiner
adrer ſem þar eru fyrer vtan/ þo þr gan
ge til Kirkiu og heyre Orded/ þa er þui
ſtrax gleymt/ þeir hafa annad ad gióra/
læta ſier þetta efne ecke til Hiarta gan-
ga/ þeir bidia ecke Gud vm ſijna Naad/
þeir ſkynia ecke ſialfer hrædelegan Blind
leik ſijns Hugſkotz/ Vm ſlijka Menn ma
ecke vndarlegt þikia þo þeir hafe Glede
af fanytum og fafeingelegum Hlutum
þeſſa Lijfs og Hiegoma/ af þeſſare ha-
leitre eilyfre Glede vita þeir ecke par/
fa alldrei Smeck af henne/ Þar fyrer ha
fa þeir óngua Huggun i Neydenne/ Mot
gangenum og Freiſtingunne/ og fyrerfar-
aſt i ſinne Olucku. Þar fra vardueite oſs
Gud Himneſkur Fader/ ſem þar fyrer lí
et ſinn Son koma i þennan Heim/ ⁊ iklæd
aſt voru Hollde/ ad vier fyrer hañ ſkyll-
dum frelſaſt fra Syndenne Daudanum ⁊
Dióflenum/ ad eilijfu

Bænen

DRottin Gud Himneſkur Fader/ Vier þóckum
þier fyrer þyna myklu Naad og Myſkun ad
þu hefur lated þinn einka Son taka a ſig vort

 Hollld

Holld og Blod/ og hefur fyrer hann myskun samlega hialpad oss fra Syndenne og fra þeim eilyfa Dauda. Vier bidium þig Himneske Fader/ Upplys vor Hiörtu med þijnum Helga Anda ad vær mættum alla tijma vera þier þackláter fyrer soddan Nad og Myskun/ og hier vid ad hugga oss j allra handa Neyd/ Motgange og Freistingum/ og verda so fyrer þin̄ Son Jesum Christum vorn Drotten eilyflega Saluhólpner/ Amen.

Auñur Predikun vm Historiuna ꝫ Bodan Eingelsins til Hirdaraña/ sem lesa skal añan dag Jola.

Og þar voru Hirdarar/ j þui sama Takmarke/ ꝫc.

Næst fyrerfarande Predikun heyrd um vier/ huilijka Nad og Myskun Gud Himneskur Fader hefur veitt oss/ j þui ad hann liet sinn Son verda Mann/ og ad oss sie j allan Mata omögulegt þar vm ad hugsa og tala/ so sem verdugt er. Þar fyrer/ med þui sodd an Guds Nad ꝫ Giæska vill ecke ganga oss til Hiarta/ þa er þörf og naudsyn/ ad vier hugsum hier vm/ opt og aluarle-

ga; Og nu viliium vier taka Hiſtoriuna oſs fyrer hendur/ og ſia huórnen þeſſe Fæding hefur til geinged/ huónær og af huórium hun var openberud. Hier hraum vier og merkelega ad ſia og heyra/ huad fyrer Kong þetta Barned ſkal mune vera/ * huilijkt Rijke hañ mune vppbyria.

Fyrſt er þetta ſtor Neyd/ ad Maria ſem þa var ad falle komen/ ſkal fæda ſitt Barn j okunnugum ſtad/ þar hun ætte ecke heima/ var okiend/ og ætte huórke ſkyllda ſier nie teingda/ ei Vine nie Vanda menn. Þuiad bæde Joſeph og Maria ættu heima j Nazareth j Galilea lande/ Og þau vrdu nu ad ferdaſt þadan til Bethlehem / epter þeirre Bifalningu ſem vt var geingen af Keiſara Auguſto/ad huór Madur ſkyllde læta ſkattſkrifa ſig j ſiñe Borg/ ellegar þar ſem hañ ætte heima. Þetta avijſar Gudſpiallamadurenn vegna Spadomſins ſem þar ſtendur/ad Meſsias ſkyllde fædaſt þegar Gydingar hefdu ecke leingur ſijna eigenlega Valldſtiorn/ * þa þeir vrdu ad þiona annarlegum Kongum/ og være ſkattgillder vnder þa. Og allt ſaman þienar hier til/ ad Ritningenn vppfylleſt/ * þad framkome ſem hun ſeig

er / ad Betklehem skule vera sa Stadur þar Christur skule fædast.

Þegar þau koma nu bæde til Bethlehem / þa finna þau þar huórke Vine nie Kunningia / þar fyrer hliota þau ad leita til almennelegs Gesta Herbergis / Enn af þui þar var eckert Rwm fyrer Mannfiól da saker / þa verdur þeim vijsad ad einu Hesthwse eda Nauthwse / þar tekur hun sijna liettasott / og fæder þar sinn fyrsta Son / sem Lucas seiger / ecke so sem ad Maria hafe ætt fleire Börn / helldur af þui ad Christur var sa Frumgietne / Þuiad Guds Lógmæl hlyder so / ad sa fyrste Sonur skyllde hafa Valldstiornena / bæde j veralldlegu Rijke + so Andligu. Þar fyrer er vor Herra Christus holldlegrar Fæd ingar vegna fruḿgieten / og hann er sa riette Kiennemadur og sannur Kongur yfer sijnu Folke.

Huad Jomfru Maria su Heilaga Fatæka Barnsmoder mune hafa fyrerhugad sier vm Barnsreifa og annad þad Barnsængar Kuinnur skulu hafa / þad er þar af augliost / ad þetta nyfædda Barnkorn ed Jesus hefur ecke þar hans Moder meige sueipa hann j / Þuiad so sem ad skilia

ma af þuí grífka Orde ſem hier ſtendur / þa hefur hun vafed hann j þatæklegum Klæþum eda Leppum / og lagt hañ ſo j Stall eda Bas. Þetta er nu ſu Barnſæng en / ſu forkoſtulega Ruggan / j huörre Ko ngur allra Konga hefur leiged / þa hann kom ſo liuflega til vor.

Hier ſkalltu ſia og merkia þa hryggeleg u Vanart ſem þeſsum Heime fylger / og huörnen hañ er vanur ad hegda ſier ⁊ ſre yta vid þetta Barnkorn / og þa alla ſem þad medtaka. Jomfru Maria er Mod er Guds / og af þui ad Gud hafde veitt henne ſoddan Heidur haleitan / þa hefde hun vered þeſs verdug / ad Meñ hefde bo red han a Höndū ſier / ⁊ lated hana gan ga a Silke og Flugele einu. Joſeph er ⁊ einn Fromur Heilagur Madur / Heilager Englar koma til hans og tala vid hañ / Þar er Barned ſem þar liggur j Stallen um eirn Drottenn og Herra yfer öllum Dr ottnum / huör oſs alla hefur ſkapad / og oſs veiter Lijf og Vpphellde / ⁊ er þar fyr er komen til vor / j þeñan Heim / ad hann vill giöra oſs ſæluholpna / hialpa oſs fra Syndeñe og Daudanum / ⁊ frelſa öſs fra Diöflenum. Atte nu Heimuren ecke

ad veita ſoddan Kuiónum Goduilld Þien
uſtu og Kiærleik? Og liggia helldur ſial
ßur j Golße nidre/j Heye og hórdum Hal=
me/enn ad læta ſlijka Barnſængar Konu
⁊ hennar hiartſart Foſtꝛ lijda Neyd/eda
læta vanta nóckud? Viſſulega. Eñ þet=
ta ſkiedur ecke. Sidur er allra Mañа/ad
ſyna Hialp og Goduilld ßatækum Kueñ=
mans Perſonum/ þa þær eru ſtaddar j
Barnburdarneyd/þo þær ſie ecke ſem beſt
kyntar/ Enn hier ſiaum vier huórnen ad
þeir j Bethlehem breyta/ Eingen aktar
þeſſa Barnſængar Konu/ eda Barned/ell
egar heßde þeir ecke læted þau vera þar
j Stallenum/Menn heßdu giórt þeim til
goda/bored þeim Fædſlur/lied þeim Re
ißa og Ruggu og huad annad þad þeim
heßde aleiged.

Eñ huadan kiemꝛ ſoddan eiturlegt/ja
dióßullegt Myſkunarleyſe/ad Moderen ⁊
þta Barn vdꝛ ſo ßoraktat ⁊ ßyrerlitet/ad
eingen tekur þau j ſitt Hus/⁊ giórer þm
til goda/ eda þionar þeim/ minſt j tuo
eda þria Daga/ a medan Neyden er ſem
þyngſt/ og Moderen er ſem veykuſt? Sn=
ógt ad ſeigia/Þad er og blijßur Heimſins
Art ⁊ Nattura/⁊ Dióßullen vppvekꝛ hñ
þar.

þar til/ad hañ vill hvórke sia nie heyra
þetta Barn. Þar a mote þa er og Nꜳtt
ura + Sinne þessa Barns/ad so sem Hei-
muren þyrerlytur þad/so þorsmꜳr þad +
eirnen Heimsins Prial Dyrd alla og Veg-
semd. Þesse Sueirn hañ vill vera þatꜳk-
ur og þyrerliten/ellegar heþde hañ vel gie
tad haþt Nꜳgd allra Hluta/og lided ecke
Breſt neirn. Enn hann vill þad ecke/Þar
þyrer talar Gudspiallamadurenn so/ ad
hañ gietur gamallra slitenna Klæta þar
hañ var j reiþadur/+ Stallsins. Og þegg
ar Eingellen vijsar Hirdóronum ad þessu
Barne/þa seiger hañ þeim þra þessu hu-
órutueggiu/sem er/ad þad sie ecke sueip-
ad j miukum Lijndukum/eda Silkeslyum
so sem sumur mijkelshꜳttar Börn/helld-
ur sie þ vaþed j þornū Klædum/og lagt j
eina Jötu/ huar aþ Menn meiga og eiga
ad læra/ad þeckia þetta Barn riettelega
þra ödrum Börnum.

Hetta er oso gagnlegt/ og þienar þar-
til/ad Menn lære huad þyrer Rijke þetta
Barn haþe/ + huilijkur Kongur ad Christ
ur sie/ecke veralldlegur Kongur/sem he-
þur Gull og Silþur Gotz og Peninga/
Magt og Vellde þessa Heims/hañ vill +
ecke

ecke þetta veita ſijnum Þienórum / eda giefa þeim þad j Laun: Nei ecke / Vilier þu ódlaſt Gotz og Peninga / Magt og Valld / þa þarftu ecke til þeſsa Barns þar vm ad leita / Þuiad hañ hefur ſlijkt ecke ſialfur / ja / hañ vill ecke hafa þad / Hañ hefur ónnur Andæfe / añan Fieſiod / ſem er / hañ er einn Frelſare / og hialpar fra Syndeñe Daudanum og Dióflenum: Vilier þu þiggia þetta / þa mættu koma hier / og hætta þad / ad vera hier j Heime med hónum veſall og voladur / og bera þinn Kroſs med þolenmæde / j ſtorre Fatækt ſo ſem hañ giórde / Þui þu les ecke nóckurſtadar / af ſo fatæklegre Fædingu ſem þeſse var. Moderen er j framanda ſtad / óllunn okunnug / hun a þar huórke Frændur nie Vine / henne verdur vijſad j eitt Heſthws / þar fæder hun ſitt Barn / Hun hefur huórke Lin nie Lierept eda þui lijkt ad ſueipa ſitt Barn j / vtan gamla ſlitna Kluta / Hey og Halmur var þ hell ſta þeim til hialpar / Þetta ſkalltu merkia / og vita ad ſkicka þier hier epter / Þienaren a ecke ad eiga betra enn Hwsbonden. Enn eiger þu betra / þa þacka Gude þar fyrer / ſem þinna vegna gaf ſig j ſlijka

Kræ

Armod og Þrælldom/og var myklu aum are og þatækare hier j Heime enn þu hef ur nockurn tijma vered eda kant ad verda. Og kunne so ad bera til/ad þu hlytur ad lijda nockud/þa lijd þad þolenmodlega/ og seigdu so/Minn Herra Jesus sem fæddest j þennan Heim med storre Eymd og Fa tækt/hann leid myklu þyngra fyrer mijna skullд/Þar fyrer skal eg ecke lata mier þungt þikia þetta ad lijda.

Eins nu sem þetta Barn er/so er og lijka hans Folk og Þienarar/Þuiad þar koma Einglar af Himnum/ecke j þa Hofudborg Jerusalem/ þar sem voru þeir ypperstu Prestar/Herodes Kongur/Landstiornare Cyrinus/Sodan Menn eru ofmiög ypparleger fyrer þetta Barn/Þr akta þad ad önguu/Hann lætur þa og fara sinn veg. Enn þar eru fatæker Fiarhirdarar og Fiarmenn/sem giæta Hiardar sinnar/ eru lagrar og lijtelmotlegrar Stiettar/ til þeirra kiemur Guds Eingell/og Guds Birte liomade vm þa. Þesser þuilijker heyra þessu Barne til/ sem so eru fatæker fyrer Heimenum. Þetta er næsta nu og huggunarsamlegt og nytsamlegt/ so vier gleymum ecke art og edle þessa Barns

og

og hans Rijkes. Þad er nætturlegt oss ollum/ ad fordast Kross og Motgang/ og aller vilium vier hafa goda Daga/ og alls Nægter/ Og jafnsnart sem vier rötum j nóckra Neyd/ huórt helldur þad er vors Uppheldis og Næringar vegna/ af Skada og Olucku/ ellegar er þad Lijkamans vegna/ af Sottum eda Siukdome/ edur j huórn annan mæta þad kann til ad bera þa verdum vier jafnsnart veyktrwader/ efasamer/ og berum oss illa.

Enn huar fyrer gleymum vier þessare Fædingu? Þui giætum vier ecke ad þssu Barne? Þetta Barn er Herra og Kongur allrar Verálldarennar/ og nu þa hañ kiemur j Heimen/ þa fær hañ sem naumast. so mijked platz eda rwm j Fienadar hwsenu/ ad hañ meige liggia a/ Og þegar hañ vill nu verda kunnur/ og læta vt berast ad hann sie sa Frelsaren/ þa koma Guds Einglar til Fiarhirdarañа a Mörkenne/ þeir eru hans Folk/ þeim vill hañ openbera sig/ med þeim og hia þeim hafa sijna Umgeingne/ þa yppustu Herra og Hófdingia j Jerusalem aktar hann ad óngu/ so sem þeir akta hañ einskis/ Þetta skltu athuga og merkia hier/ Siero

tu fatækur og aumur/ siertu veykur og siu
kur/þa hefur þu visselegt Teikn og Mer-
ke/ad þu hefur ecke mijked af Rijke þes-
sa Heims/Enn skeyttu ecke þar vm/Christ
ur vill og ecke hafa þar par af/ og hug
ga þig þar vid/ad þu ert ecke þar fyrer
burt reken wr Christi Rijke. Ad vijsu/hug
leid þu ad þessu Barne/og lærdu af þess
um Hirdðrum/ad hann vill giarna vera j
hia soddan Mönnum/Þeim vill hann hial
pa/ecke med Gotze og Peningum/helld-
ur vill hann hialpa þeim j þann mata/ad
þeir skulu verda eilijflega Saluholpner/
Hann vill fyrergiefa Syndernar/og giöra
þau ad Guds Börnum/Lattu þetta ve-
ra þijna Huggun/og vert ökuijden þo þu
siert fatækur/aumur/siukur/fyrerliten og
forsmadur. Þesser Fiarhirdarar voru
og ecke storer Herrar/enn þar fyrer aktar
Barned Jesus þa ecke overduga/hann elsk
ar þa/hann lætur þa koma til sijn/Og
þeir Haleitu Heilögu Gudz Einglar bera
Bodskap til þeirra hier vm. Lærdu þet-
ta/og hugga þig hier vid/þa mun þier
liettbært verda ad lijda Neyd og Mot-
gang. Allt þetta kiener oss þesse Histor-
ia/þar fyrer er þad bæde gott og gagnlegt/
ad

ad Mēn merke þetta vel + vandlega.

Hier næst fylger epter/huỏr ad sie Eing elsins Bodskapur og Erende til þessara þatækra fyrerlitenna Hirdara/ þeir ecke eru meir aktader hia þm ỏdrum yppustu Prestum og Hỏfdingium/enn so sem Ny fluga er ad reikna hia storre Aurn. Þess er goder Menn skielfast og verda hrædd er af þessare skyndelegre dyrlegre himnesk re Birte/ Þar fyrer huggar Eingellen þa og seiger/ Otteſt ecke/ eg boda ydur eirn miken Fỏgnud. Hañ vill ad vier sieū glader og med godu Giede/ Þuiad hann sier huỏrnen oss er vared og hattad/Vier erum blauter og veykſinnader/og hugar litler/Eirn Dalr/einar xx alner gióra oss glada/Enn þetta hier/sem ahrærer vora eilijfa Saluhialp/þ gietur ecke glatt oss med nỏckru mote/so sem skyllde.

Eingellen setur fram Sỏk + Efne huar fyrer þeir skule fagna/ J Dag[seiger hañ]Er ydur fædde Frelsaren/sem er Christur Drotten. Þetta Ord Frelsare/ var kunnugt og almennelegt hia Gydingum/ so sem vier lesum/ad þr Gedeon + Samson + adrer fleire slijker voru nefnder Frelsdrar/þad er Lausnarar Hialparar. Eñ

Eing-

Eingellen seiger/Soddan Frelsare er ydur ecke fæddur/helldur Christur/þad er Messias/þad Kuinnunnar Sæde sim̃ Gud hier fyrer j Paradijs/ad sundur skyllde meria Hoggormsins Hofud/ꝛ giefa ydur aptur allt þad sem Adam og Eua mistu Synd arennar vegna. Pannen vijsar nu Eingell en Hirdꝍronum til Heilagrar Ritningar/ med þessu Ordenu Christur/ad þr skylldu hæra ꝛ vita þad fullkomlega/ad hu ad hellst Gud hafde fyrerheited og talad vm Christum og hans Rijke/þad skylldu þeir allt saman fa og finna j hia þessu Barne.

Og einkannlega minnest Eingellen a þa gomlu Kluta/eda Leppa sem Barned var sueipad j/og a Jotuna eda Basen sem þ la j/ vppa þad ad Hirdaranner skylldu ecke hneyxla sig a þessare lijtelmotlegre fatæklegre Fædingu/so sem Gydingar giordu/Puiad þetta þiker miog vndarlegt ad þetta Barn skal vera so fatækt fyrer Heimenum/enn þo samt yfergnæfanlega rijkt og audugt af Nad ꝛ Miyskun. Hirdaranner hefdu ecke helldur hallded þtta Barn fyrer Frelsara/hefde Eingellen ecke sagt þeim þad fyrer og bodad þeim þ/

mz þui ad allur Heimurē hneyxlast hier aꝺ

Þessa Predikun skulum vier vel merkia og hugga oss þar vid / Eingellen seiger / Ydur er fæddur eirn Frelsare. En hn̄ meinar ecke alleinasta Hirdarana / helldur alla Menn allt Mañlegt kyn. Þuiad vor Herra Jesus hann er ecke alleinasta vegna þessara Hirdara fæddur / helldur vegna alls Mankynsins / sem fyrer Syndena hafþ de misst Guds Nꝺad og Vinꝺttu / + koma ed var j Syndena + Daudan. Þuiad þss vegna og þar fyrer er hañ komen / ad hn̄ vill Hialp veita öllum Mönum / önguum frateknum vtan þeim sem ecke villa þssa hans Hialp þiggia. Þar fyrer skulum vi er giöra sem Eingelleñ seiger / vier skulum fagna og vera glader af Hiarta / j þessu Barne / og þacka Almꝺttugum Gude fyrer Nꝺad sijna og Myskun / ad hañ villde ecke lꝺta oss fordiarfast j Syndenne og Daudanum / helldur gaf hañ og sende siñ Son til þess ad hañ skyllde hialpa oss þar j fra / og giöra oss sꝺluhölpna. So skulum vier nu leggia fra oss alla adra Glede / sem er forgeingeleg / þar med og eirnen syndsamleg / og skadleg / + lꝺta þeñ nan Fögnud ganga oss til hiarta / ad Gu

ds

dð Sonur er vorra vegna Madur orden/ til þess ad vera vor Lausnare Frelsare fra Syndeñe Daudanum og Dióflenum/ þad giefe oss og veite Gud vor Himnesk ur Fader fyrer sinn Heilaga Anda/Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/þu sem liest þijna Heilaga Eingla openbera þinn Son Jesum Christum fyrer þeim fatæku Hirdörum og bioda þeim ad þeir skylldu ecke ottast helldur vera glader/ þuiad Frelsaren Christur være fæddur/Vier bidium þig/ad þu fyrer þinn Helga Anda burt taker wr vorum Hiörtum alla Hrædslu/og allañ Otta/og vppkueiker j oss rietta sannan eilijfan Fögnud/ so ad þo vier sieum hier j Heime/aumer fatæker/forsmæder fyrerlytner/ þa höfum vier þó eirn Frelsara/vorn Herra Christum þinn Son/sem Madur er ordenn vorra vegna/ad hann villde hialpa oss fra Daudanum og allre Olucku/og giöra oss eilijflega Sæluholpna/ Amen.

Þridia Predikun vm Lofsøng Einglanna/skal lesa Þridia Dag Jola.

 Hingad

Hingad til höfum vier heyrt/fyrst/ huörsu mykla ovmrædelega Nad e Myskun Gud hefur veitt oss/i þui/ ad hañ sende sinn eingieten Son ofan hin gad til vor/og liet hañ taka a sig mañ domlega Natturu/Og þad allra Mana Hugskot og Hiörtu sie ofliytel/ og allar Tungur sie ofueykar til ad hufa vm sodd an Næd og Velgiörning/og lofa e prijs sa þad so sem vert er. Þar næst heyrdum vier/huörnen þad gieck til med hans Fæd ing/og huad Einglarner af Himnum pre dikudu þar vm/ sem er/ad þetta Barn være FRELSARE/ecke so sem Josua/ Gedeon/Samson/huörier og nefnast Fre lsarar/þuiad Gud gaf sijnu Folke fyrer þeirra Hönd sigur a Ovinum/helldur sod dan Frelsare/sem er Christur DROTTen/ þad er/ sa sem Gud fyrerhiet og lofade j Paradijs þeim Adam og Euu/ ad þar skyllde sundurmeria Höggormsins Höfud þar næst Abraham/ad allar Pioder skyll du Blessast fyrer hañ/og frelsast fra þeir re Bölnan sem Synden leidde yfer oss. Epter þessa Predikun endada/ þa seiger Gudspialla madurenn framueigis/ad myk ell Fiöllde Himneskra Hersueita/ þad er marg=

margar þuſunder Eingla haþe lated ſia ſig og heyra/a þeim vijdum Vóllum ſem Hirdaraner voru/ þeir ed loþudu Gud og ſógdu/ Dyrd ſie Gude j Hædónum/ Fridur a Jórdunne/ Og Mónum Godvilie. Þeſse Loþſóngur er vel verdur/ad vier lærum hañ/ og ſkilium hañ riettelega/ huórs vegna hann er og eirnen j chriſtelegre Kirkiu daglega ſungen + tijdkadr.

Stæde nu eckert j Ritninguñe vm Einglana nema ad eins þeſse Predikun + Loþſóngur/þa mættū vier hier vt aþ þa nogleg a Vnderuijſing vm þeirra Hugarþar/ Vilia og Verk. Þuiad þetta er vijſt + ſatt ad þett a Dyrdarverk Drottens ſkiede ecke þeirra vegna/ þeir hóþdu og ecke þar aþ gagn eda hlutſkipte/ Þuiad þeir eru æn þeſs eilijþlega ſæler og æn allra Synda. Eñ ſlijkt er ſkied þyrer vora ſkulld/vorra vegna/Þuiad þetta Barn er OSS fædt ſo ſem Eſaias ſeiger/og þeſse Sonur er oſs gieþen/eñ ecke Einglónum/ Þo ſamt eru þeir þuller aþ Fógnude og Glede/ja/ þeir verda hier ſo mióg þegner + glader/ ad þeir vegſama Gud/og þacka hónum aþ hiart a hier þyrer/ Fyrer huad? Huad kiemur ſlijkt vid þa? Þeir þagna aþ óng

 nu

nu ödru eñ þui/ad Gud hñ er so Nadug ur og Myskunsamur/og hefur so nædar samlega aumar syndugar Mañeskiur alí ted/sem voru j Guds Onnad og Reide/ j Synd og Dauda og eilijfre Fyrerdæmmin gu/og hefur hialpad þeim fyrer siñ Son af soddan Sorg Eymd og Neyd/Vegna slijkrar Nadar og Myskunar Guds[hu- ör þeim þo ecke kiemur vid] gledíast nu Guds Einglar af Hiarta / og hafa Lyst og Glede þar af/ og giefa oss hier med ad vita/ad þeir hafe eins Hiarta + Hug arfar til vor sem Gud sialfur hefur / þr hafa og ecke Lyst til syndugs Mans Dau da/Þeirra Girnd og Glede hin mesta er þad/ ad synduger Menn leysest og frelsest fra Daudanum / so sem Christur ber vit- ne vm j Gudspiallenu/ad Einglarner gled iest yfer einum Syndugum sem jdran gio rer. Og S. Petur seiger/ ad Einglarner hafe Glede þar af/ ad sia Guds Nad sem oss er giefen.

Vm þetta Epterdæme ber oss ad hu- xa/og slæ þui ecke j Vind/Þuiad ef Hei- lager Einglar kunna ecke annad eñ ad prij sa Guds Nad og Myskun sem vid oss er fraiñkomen/og ef þeir af Aast og hiart

ans:

gns Elsku til vor eru so glader og þagnq
ande/ og þacka Gude so hiartanlega/ Hu
ad ber oss aumum og syndugum þa ad
giöra/ vier sem niotande eigum ad verda
þessarar haleitrar Guds Nadar og Gæ=
þu og höþum þar gagn aþ ad eilijþu ?
þar sem vier ellegar heþdum vered tynd=
er og tapader eilijþlega/ so sem vier jat=
um j Psalmenum/ Være þad Barned oss
ei þædt/ aller heþdum vier Dauda mættt.
Þar þyrer ættum vier med riettu alla Da
ga og Tijma/ med vpplyptum Loþum þr
aiñþalla/ loþa og dyrka Gud/ og þacka
hönum þennan oseiganlega Velgiörning.
Og vissulega sannlega/ þa eru þeir Meñ
aumer og þöluanleger/ sem nöckurn Dag
viku eda manud læta hia lijda/ so þeir
þacka ecke Gude þar þyrer/ eda hugsa þar
ecke vm soddan haleitan Velgiörning/ O=
lijker eru slijker Meñ heilögũ Einglum/
Eg vil ecke tala vm þad Oþacklæte/ þeg
ar vier misbrukum adrar Guds Gæþur ꝛ
Velgiörder/ og þöckum ecke Gude þyrer
þær/ Ad vijsu/ vier þöllum so diupt nid
ur a Höndum og Fotum j þessa oþack=
lætis Synd/ ad vier þar med þorgleym=
um mz öllu þessare haleitustu Gudz Nad

sem nu verdur vm talad. Gud Almatt-ugur hialpe oss þar til/ad vier gleymum ecke Epterdæme þessara Heilögu Eingla helldur trulega þar epter breytum / og þöckum Gude af Hiarta/og prijsum hn̄ fyrer hn̄s rijkuglega Nad ✝ Mysku̅ Am̄.

1 Þriar Greiner hefur þesse Lofsöngur jn̄e ad hallda/ ✝ huör þeirra er þrefölld/ Fyrst oska þeir og bidia/ Þar næst kien̄a þeir ✝ vnderuijsa/ J þridia lage spa þr fyrer/ og seigia huörnen þad skule ganga til j Christnen̄e/og a medal þeirra Christ nu hier a Jördunne. su fyrsta Bæn Lær-domur ✝ Spadomur er/ ad þeir seigia/ Dyrd sie Gude j Hædum. Þar bidia þeir fyrst/ ad allur Heimuren kynne ad þeckia ✝ vidurkien̄a soddan Guds Nad ✝ Nysk-un sem nu er veitt/ og þacka hönum af hiarta/ ✝ lofa ✝ prijsa hann þar fyrer. Þeir kienna oss ✝ so/ad veita Gude þssa þionustugiörd/ Þuiad huad kun̄um vier/ ellegar formeigum vier annad meira og betra ad giöra ? En̄ ad vier þiggium þ Gud giefur og veiter oss/ og lofum og dyrkum hann þar fyrer ? so sem vorn Sæluhialpara/og höfum Lyst og Glede af hans Nad og Giæsku/og latum oss

hans

hana til Hiarta ganga/Þar med og eirn en þolenmodlega ad bera og lijda huad hellst oss kann j mote ad ganga/ vitande fullkomlega/ ad sa Nadarfulle Gud/ sem so mijked kostade vppa oss/ ad hann hlijfde ecke sijnum Syne vorra vegna/ hū mune og ecke yfergiefa oss j þui sem min na er vert/ Þetta heiter ad lofa og dyrka Gud j Hædónum.

Nu ma nóckur seigia/Mun nóckur vera sa sem þad ecke giórer? Skyllde nóck ur vera so hreckuijs og galen/ ad hū drage hæd ad Gude/sem oss hialpar so marg falldlega/ og fyrer sinn Son giórer oss Sæluholpna? Huór vill ecke þacka hónum/lofa ꝛ dyrka hañ? Nu vel/Læt vpp þijn Augu/og sia þu vm kring/og hygg ad huórnen þad geingur til j Heimenum þa muntu fullkomlega finna/ad alla tij ma finast þeir þusund fleire/sem ecke all eina er oþacklæter/helldur vanheidra þr Gud/og vegsama og prijsa hañ ecke sim þeir ætte? Siaum hans eiged Folk Gyd inga lyd. Þeir ættu ad vera hellster/framm yfer allar Þioder/med þui þr alleina hóf du Guds Ord/og þa riettu Guds Þionustugiórd/Eñ huad giórdu þeir? Þetta/

þar þeir ættu ad veita Gude Dyrd ꝯ Hei dur j Hædónum / og hugga sig vid hans Nád og Miyskun / og þ þyrerheitna Sæded / þar pryssudu þeir sijn eigenn Verk og Giorninga / þorlietu sig og treystu vpp á Oþþraner og Fornþæringar / og adrar Pionustugiörder / so ad þyrer þetta liet Gud Spæmennena straþþa þessar Oþþraner / ꝯ Burt þra sijnu Auglite kastade þm Fornþæringum sem hañ haþde ædur sialþur innsett og skickad / ꝯ þetta vard Gud ad giöra alleinasta þar þyrer / ad þr treystu þar vppa / ꝯ þyrerlitu Nád Guds.

Eins gieck þad til Pauadómnum / ꝯ eñ nu j Dag / Þar Menn ættu ad syngia Gude Dyrd j Hædum / og setia Trw og Traust til hans Nádar / þar prÿssudu Menn Messur / Föstur / Tijdagiörder / Söngua / Lesninga / og önnur Verk sem Meñ höþdu vppdiktad sialþer / ꝯ höþdu sijna von / Glede og Huggun þar aþ / Snögt ad seigia / þad var þeirra Gud. Enn nu þeñan Dag geingur þad eins til allstadar j Heimenum / Flestur þiölde Maña leitar allei na epter þui sem er þorgeingelegt / Menn elska Gull og Silþur Gotz og Peninga / Makt og Metord / ꝯ annad þuilijkt / þar

søker

sæker hvör Madur epter. Hier oska Helł lager Einglar ad þetta gange ecke so til, Þeir seigia ⁊ þetta byrer / ad avallt þar epter mune nockur Söꝥnudur vera / sem slijka Guds Naad tekur til sijn / gledst þar vid / setur alla syna von þar vppa / ⁊ þa ecker Gude aꝥ hiarta þar byrer / og prijsar hañ. Og med þui ad þeir sia / ad Gud er oss so nalægur og vingiarnlegur / ad hañ ïklædest voru Hollde / ⁊ er orden vor Broder / ad vijsu / eitt liuꝥlegt hiartanlegt Barn / þar aꝥ þa merkia þeir Guds Naad og giedþelldan Vilia til vor / Þar byrer loꝥa þeir ⁊ dyrka Gud / hrosa hans Naad og Giæsku / horꝥa a þetta Barn / ⁊ gled iast þar aꝥ / ad Gud vill vera oss þatækum Manneskium so myskunsamur ⁊ naad ugur / sem Christur seiger / Eingen þecker Födurenn nema Sonurenn / og huörium Sonuren vill þad openbera.
11 Þar næst oska þeir og kieña og spaa byrer / ad þar skule vera Fridur a Jördunne. Þuiad þeir vita vel / j huilijkum Vodanneyd og Haska vier aumer Menn erum stadder / ⁊ huörsu þunga mektuga ⁊ grimma Ovine vier höꝥum / ad vier erum þæd der j Syndeñe / kunnum henne ecke j mote

ad ſtanda / giefum ecke þordaſt þañ eilijf=
þa Dauda / og Sathan vill iafnlega ſuij
kia oſſ og ſitur vm ad giőra oſſ ſkada a
Lijfe og Salu / Gotze ꝛ Peningum. Þeñ
an Oþrid ſkynia vel Guds Einglar / ꝛ þa
angrar þad / ad vier ſkulum vera ſtadder
j ſoddan Neyd og Voda / Þar fyrer Bid=
ia þeir / ad Gud villde myſkunſamlega
afvenda ſlijkt / og fyrer þetta nyfædda
Barn giefa oſſ Frid / og hamla ſlijk=
um Ovinum.

Þeir kienna oſſ og lijka hier ad auk / ꝛ
hugga oſſ med þui Goda ſem vier eigum
ad hreppa af þeſſu Barne / ad Gud vilie
fyrer þad giefa oſſ Frid / ꝛ giőra oſſ frij
og frialſa / ſo ad huỏrke Synd Daude nie
Diỏfull ſkule oſſ ſkada giőra / ſo ſem og
Spamadurenn fyrer þeſſa Grein kallar
Chriſtum eirn Fridarhöfdingia / huỏr ad
ecke vill lijda / ad Diỏfullen ꝛ Synden vei
te oſſ ſoddan yfervalld / helldur vilie hañ
med Makt og Vallde hialpa þeim ỏllum
ſem hans eru / og lata þa hafa Frid ad
eilijfu.

Lijka eirnen þa er þetta eirn Spado=
mur / ſem ſeiger fyrer / ad chriſteleg Kirk=
ia ſkule fyrer þetta Barn verndaſt ꝛ vard
veitaſt

veitast/so Diöfullen med allre sinne Mact og Hreckuÿsse skal eckert vtrietta / i þa hañ er sem olmastur/ og hurar ad giöra sem mestan skada og tekur Lÿfed af oss/ þa snyst þad allt þeim Christnu til sannligs Fridar i eilÿfrar Hullдar.

III Pad þridia sem Heilager Einglar giöra hier/þa er þetta / þr kienna i spa fyrer / ad Meñ mune fa godan Vilia eda Gedþeckne/þad er Lyst og Glede til slÿk rar Guds Nadar og Giörnings. Þeir vita vel ad þad geingur almeñelega so til/ Vier erum veyker og vanmegna/ elskum giarna þad sem er fanytt i forgeingelegt so vier kuñum ecke læta þessa Glede ganga oss til Hiarta. Þui huad þusund mar ga finnur þu þa/ sem huörke hafa girndine gedþeckne a ödru enn Gotze og Peningum / Magt og Metordum / Skraute og Skarte ? Þetta meina Heilager Einglar/ og oska ad slÿkt skule ecke meir skie / og kienna oss/ ad med þui vier vilium giarnan hafa Fögnud og Glede/ þa skulum vier ausa heme wr þessum Brunne/Þuiad hier finnum vier þann Fögnud og þa Glede sem ecke er stundleg/ huör ed i kañ ad snuast j Sorg i Hrygd/helldur er hun ofall

ӧþallvӧllt ꝛ eilijþ/hvӧria eingen þær þrä oſſ teked/ſo ſem Chriſti ſeiger Joh. 16.
Og med þui þetta er Spadomur/þa ſkiedur þad ſo j Raun ꝛ Sannleika/ ad þeſſe er hin hæſta Glede ꝛ Huggun chriſtẽna Manna/ad þeir þeckia Guds Son ꝛ haþa hañ ſier j Hiarta. Þennan Fieſiod ætta þeir meir enn Konu og Bӧrn/Lijþ ꝛ Gotz/So ſem vier hӧþum nӧgleg Dæme til ad ſkiedur a vorum Dӧgum/Gude ſie Loþ/þad marger ſetia Lijþed j Ved/ ſo þeir meige hallda Guds Orde og blijþa vid þetta Barn. Eñ huar ſem ſoddan Oþridar oþſokn er ecke/ og chriſtner Menn haþa Frid vnder Verndan og Vallde veralldlegra Hӧþdingia/þar þinnaſt marger ſem ecke hrædaſt Daudan/ helldur gieþa ſig þram velviliuglega med godu Giede haþande viſſa Von vppa eilijþt Lijþ. Slijkt kiemur aþ ӧngu ӧdru eñ þſſu/ad þr haþa godan Vilia og Gedþeckne a þeſſu Barne/leggia Lijþed j hættu og lijda þſſ vegna allt huad vppa kiemur/og vona ꝛ vænta hins beſta. Og þui ecke ? Lijkamlegur Siukdomur er ſtor Neyd/Farækt ꝛ eirnen/ Enn ſa hinn Chriſtne ſeiger ſo/ Huad er þad ad reikna hia þeſſu/ad jeg
þeþ-

hefz Guds Son til Frelsara + Hialpara? Og þyrst eg helld hönom/þa vil eg læta allt annad fara/ Eg vil vmbera og lijda huad hellst Gud vill vppa leggia. Slijks Hugarfars + Hiarta oska Heilager Eingl ar öllum Mönnum. Þeir kieñа oss + eir nen med sijnu Epterdæme/ad bidia Gud vm þetta Daglega/og þacka hönum fyrer sijna Velgiörninga/vera glader j Gude og hafa Fögnud og Glede j huörskyns Neyd + Motgange þar aff/ad þetta Barn er oss fætt/og þesse Sonur er oss giefen/ þ vnne og veite oss öllum Gud Blezadur/ Amen.

Bænen

HErra Gud Himneskur Fader/þu sem af sier legre Nad og Myskun/liest þin einka Son verda Mann/ Vier bidium þig/ veit oss þyna Nad/so ad vier med þynum Heilögum Einglum/sem þig prijsa og lofa/og gods oska/kynnum ad vera þacklater/fyrer þessa stora Nad og Gafu/og hugga oss þar vid/j mote Daudanum Syndenne/og allre Olucku/og fagna og glediast af Hiarta/og ad vier med Polenmæde kynnum alla Olucku og Motgang ad yfervinna/og hafa vora stærstu Gedþeckni og Glede af þiñe Nad og Myskun/ Amen:

Þañ

Þañ Sunnudag sem er a millé Jola z Attadags Euang. Luc. II.

OG hans Fader og Moder vndrudust þad/ huad aþ honum seigest. Og Simeon Blessade þau/oz sagde til Mariu Moder hans. Sia þu/þsse er settur til Falls og Vpprisu margra j Jsrael/ Og til merkis/ huørium j mote mun mællt verda. Og sialþrar þinnar Ond mun Suerd j giegnum smiuga/ so ad auglios verde Hugskots Hiørtu margra. Og þar var Anna Spakona/Dotter Phanuels aþ Kyne Aser/ hun var og

kom-

komen til finna Aara/ og hafde lifad sio Aar med siinum eignar Manne fra Meydome siinum. Og pesse Eckia hafde nær fiora Vetur vm attrætt/ huør ed eige gieck wr Musterenu/ pionande Gude Nott og Dag/ med Føstum z Bænahallde. Pesse gieck samstundes pangad ad/ z priisade Drottenn/ og sagde af honum til allra peirra sem Endurlausnarennar bidu til Jerusalem. Og er pau høfdu allt fullgiört epter Logmaale Drottens/ snieru pau aptur j Galileam til Borgar sins ar Nazareth. Enn Sueirnen vogs vpp og styrktest j Anda/ fullur Wiisdom/ og Guds Naad var med honum.

J Pessu Euangelio eru tueir merkeleger Vitnisburder/ sem sa gamle Simeon/ og su Heilaga Anna giefa Barnenu Jesu/ openberlega fyrer øllu Folke j Jerusalem/ j Musterenu/ pa hn̄ var sex vikna gamall/ vppa pad ad petta Barn skyllde kunnugt verda/ z ad huør Madur skyllde medtaka hañ/ og fyrer hann verda saluholpen. Puiad Gud villde ecke

þ ſoddan Fieſiodur ſkyllde vera vnien/ Þar fyrer eins ſo ſem Einglarner predik udu fyrer Hirdꝍronum vm þetta Barn/ oc vijſodu þeim ad þui/ ſo ganga þau Simeon og Anna hier fram j Jeruſalem / j Muſterenu/ j huorium ſtad æ tijd var Folk einkanlega Preſtarner og Leuijtarner/ og þau bera vitne vm þad og votta/ ad þetta Barn ſie ſa fyrerheitne Frelſare/ oc Saluhialpare alls Heimſins.

Huad ſu Spakona Anna hafe predikad/ þad er ecke Ord fyrer Ord ſkrifad/ Enn Lucas avijſar þ nogleg med þam Ordum/ Ad hun hafe geinged ad Barnenu/ þar Simeon ſtod og hafde þad ſier j Fadme/ og prijſad Gud Drottenn/ Þad er ad ſkilia/ Hun hroſade þeſſu Barne/ og hiellt þad ad vera þan̄ ſanna Herra yfer ſijnu Folke/ En̄ þo hn̄ ſyndeſt ad vera eitt aumt og fatæklegt Barn/ Þar fyrer hug gade hun øll from og gudhrædd Hiørtu/ ſem voru j Jeruſalem/ og Frelſaran̄ og Lauſnarennar bidu/ og vijſade þeim til þeſſa Barns/ ad þad ſkyllde frelſa þa fra Syndeñe Daudanum og Diøflenum/ ſo ad hennar Predikun ſamhliodar vid Eingelſins Ord/ ſin̄ kallar þtta BARN

Frelſ-

Frelsara/ecke þar þyrer ad han hialpe lijkamlega/ helldur ad han sie Christur sa ed Hóggormsins Hófud skal sundur merja/og frelsa oss fra Syndenne/ og giőra oss eilijflega sæluholpna.

Med sama móte vitnar og predikar hinn gamle Simeon vm vorn Herra Christum sem vier skulum þa ad heyra a Kyndelmessu. Han nefner þetta Barn Frelsara Guds/ þad er/ eirn Hialpara/ sem Gud sialfur hefur sett og skickad til þess/ ad han skal vernda oss og frelsa fra Syndenne og Daudanum. Item han nefner hann Lios heidenna Manna/ fyrer huórn heidnar Pioder munu koma til Guds Kynningar og þa eilijft Lijf. Epter þessa Predikun setur Simeon fram eirn Spadom og seiger fyrer/ huórnen þessu Barne skule ganga j Heimenum/og óllum ódrum sem þetta Barn jata vidurkienna og medtaka/ og huilijkrar Luckn þeir eige ad vona og vænta. Þetta er miőg nytsamlegur Lærdomur og su besta Grein/huőria vier eigum af þessu Euangelio ad læra.

Gudspiallamadurenn seiger / ad Simeon hafe fyrst Blezad Barned og Modurena/ þad er/ Hann lofade og prijsade þau/

 og

og oſkade Barnenu Lucku og Farſælldar og Fram̃gangs / til þeirrar Rÿkesſtiornar ſem þ ætte ad hafa j Heimenum. Þui ad Simeon ſa þad fyrerfram̃ / huórſu ad Sathan munde forhindra hans Ord / og gióra ſkada hans Rÿke / hann munde vppuekia Heimen til ad ſtanda j mote þiſſu Barne og þeſs Rÿke / hñ munde koma vpp m; hneyxlaner / og vppvekia Ofſokner / vppa þad ad hañ kunne ad draga ſiñ flleſta til ſÿn / og læta þa ecke koma til þeſſa Barns / eda medtaka þad. Og þad eru viſſeleg Sannindе / ad ef Gud veitte ecke ſierlega Hialp / og ſtæde ecke hia oſs med ſÿnum Heilaga Anda / ꝫ vardueitte oſs / þa er omógulegt ad nóckur Madur munde ſia vid hneyxlónnum / og gieta ſtadfed ſtódugur. Þar fyrer er þórf og naudſyn / ad vier iafnan bidium / blezum ꝫ godſoſkum / ſo ſem vier og j Drottenlegre Bænoſkum og bidium / ad Guds Nafn helgeſt og ad hans Rÿke kome til vor / ꝫ ad hñs Vilie verde. Þuiad Andſkoten og Heimur en koſtar þar kaps a med allre magt / ad þeir fae þad forhindrad / ſo ſem Simeon lioſlega avÿſar j epterfylgiande Spadome.

Þeſſe

Þesse [seiger han til Mariam] Jer settur til Falls og Vppriſu mörgum j Jsrael. Þetta Ord [han er settur] skalltu ecke so skilia / so sem ad þad skyllde vera Vilie Guds / og þad være so tilskickad af hönnum / og ad Gud villde þad so vera lata / ad marger j Jsrael skyllde falla. Nei / þetta er talad / Propter eventum / af þui þad skiede so / þ munde so ganga til j Heimenum. Þuiad öll Heilög Ritning kiennir liosslega / ad Gud vilie þad aller Menn skule verda Saluhólpner / og þad sama hefur Gud læted a sia j signum Giörningum / Þui ecke liet hn̄ sinn Son taka Mandom a sig / helldur vegna eins Mans helldur eñ añars / Hañ liet hañ ecke verda Foꝛn a Krossenum fyrer fa eina / eda fyrer fierdeilis Folk nöckud / helldur atte þad ad koma öllum Mönnum til gagns og til goda / so sem Johañes Skijrare hañ seiger / Siaed / Lambed Guds sem burt tekur Synder Verrolldarennar / Og j. 2. Cap. hins fyrra Pistils seiger Johañes / Christur hañ er Forlijkunen fyrer vorar Synder / þo ecke alleinasta fyrer vorar Synder helldur og so allrar Verolldareñar. Og j 3. Cap. Johañis Gudspiallo stendur so /

 Ord-

DRDed var þad sanna Lios sem vpplyser alla Menn sem koma j þennan Heim. Þar þyrer lijka so sem Gud lætr sijna Sol skijna a Himnum/og lysa ecke einum eda ødrum/helldur almeñelga øllum Mønnum/so hefur hañ og sent siñ Son j Heimen til þess/ ad huør Madur skule trua a hañ/og verda þyrer hañ frij þra Synd eñe ꝛ eilijflega saluholpen. Þetta er sañ ur og oþallualltur Guds Vilie/ hann vill ad aller Meñ skule verda þyrer Truna saluholpner/Hañ giører ønguan greinarmun a mille eins eda annars/ so sem vier opt sinnis ótlum/ad hann mune vruelia eirn/ eñ vtskwfa ødrum. Enn ad sijdustu/ þa ad æþelokonum og endadeigenum kiemur/ þa skiedur þad so ad sumer verda saluholpner/enn sumer þordæmast / Samt er Guds Asetningur ꝛ Vilie obrigdanlegur / hañ vill ad aller true/ꝛ verde saluholpner.

Huørnen geingur þad þa til/ ad þesse Guds Vilie hañ verdur ecke/ꝛ mestur þiøl de Mañkynsins þordæmist ? Gud hañ set ur Christum til þess ad Heimuren allur skule hallda sier vid hañ ꝛ stydia sig/Huørnen kiemur þad þa til/ ad þlester steyta sig a hønum ꝛ þalla vm hañ ?

Þetta

Þetta geingur so til / Gud hann hefur skickad Christum so sem nóckra stóduga sterka Bru eda Bryggiu yfer eitt hrædelegt hæskasamlegt diupt Vatzfall / Þuiad þetta Lijf ma vel so heita / ja ad vijsu / eitt diupt og botnlaust Haf / yfer huórt oss er omógulegt ad vada / og ef vier komum j þad þa hliotum vier ad forganga og druckna. Þuiad huór kañ af sialfum sier ad standa j mote Syndeñe? Huór kañ ad verja sig fyrer Daudanum? Huór fær flwed vndan Dióflenum? J soddan Voda og Haska erum vier stadder. Vier hófum þetta hrædelega diupa Vatzfall fyrer oss / vier hliotum ad fara þar yfer vm / eñ vier gietum ecke / oss er þad omógulegt. Þar kiemur sa naduge Fader a Himnum / hañ huxar til vor aumra syndugra Manna / hañ giórer Brw og Bryggiu yfer Vatned / hañ skickar sinn eingieten Son til þess / ad vier skulum trua a hañ / ⁊ hallda oss vid hañ / ⁊ komast so med holldnu og heilu yfer þetta skadsemdar Haf. Þui ad fyrer hañ hafa aller þeir sem a hann trua Syndanna Fyrergiefning / þeir ódlast þann Heilaga Anda / og eru Bórn og Erfingiar eilijfs Lijfs.

■ Enn huad skiedur? Þeir sem eru mekt-
ug er/ypparleger/vyser og rijker j Heime-
num/ þeir huxa ecke hier vm/þeir þikiast
ecke þurfa neins vid/ Og þeir eru alijka
so sem drucken halfsofande Madur/ko-
me hann ad Tröppum nóckrum/ eda ad
Glugga/þa sier hann ecke fra sier/og ad-
ur enn hañ vaknar þa fellur hann + hals
brotnar. Eins lijka geingur þad þeim rij
ku og megtugu/ Heimuren blindar þa/
Menn meiga seigia og predika fyrer þm
sem þeir vilia/þeir akta þad ad ónguu/
Med þui þeir hafa alls Nægter + goda
Daga hier j Heimenum/ þa hirda þeir
ecke vm nóckurn hlut framar meir/ Þeir
ganga frañ so sem halfsofande Menn/
ohrædder/okuñdner/og falla so og rafa
j þetta botnlausa Diup/og fyrr enn þeir
vakna + sia sig vm kring/eru þr sockner/
Þesser hafa óngua Huxun a nóckre Brw
eda Bryggiu/ þeir eru sofande og vakta
sig ecke/ Þuiad Heimuren hefur med óllu
blindad þa og hertekid med Ilmtnade/
Vallde/Metordum/Gotze og Audæfū/
Velgeingne og Vellystingum/og ódru þui
lijku. Hier vantar ecke þad Gud skal til-
leggia/ei, hans Nad nie Giæsku/ þuiad
Brw-

Brwen er til reidu / ſo þeir meiga vel yƀ-
erum komaſt eƀ þeir vilia. Enn þad van-
tar ſem þeir eiga til ad leggia / þeir vilia
ecke vakna / þeir liggia og ſoƀa / og eing-
en Guds Ord eda godar Aminningar gie-
ra þa vppvaked. Þañen er nu meſtur par-
tur þeirra Manna / ſem eru rijker / vollд-
uger j þeſsum Heime.

Næſt þeſſu eru adrer / ſim eru vijſer ƀor-
ſtanduger hyggner og hałærder Menn /
Þeſſer eru ƀromer og ƀorſialer / ſem ƀord-
eſt ſtorſynder og hneyxlaner / og hallda
ſig ƀroma og ricktlæta ƀramar eñ adra /
Þeſſer koma og eirnen ad þui hrædelega
Vatzƀalle + vilia ƀara yƀerum / Eñ vegna
þeirra Vijsdoms og Heilagleika ƀorſmaa
þeir Brwna / + hyxa ad þeir kuñe æn heñ-
ar ad komaſt yƀerum: Enn ſem ſagt er /
Haƀed er botnlauſt / þar ƀyrer er omógu-
legt ad vada yƀer þad / Þad er og breidt /
ſo ad ecke er mógulegt ad ſynda þar yƀer.
Ecke er Vegur annar / eñ yƀer þeſsa Brw
huória Gud ſialƀur heƀr vorra vegna ſett
og lagt yƀer þetta Vatzƀall eda Haƀ / hu-
ór hann ƀer ecke þennan Veigen / ſa þial-
paſt ecke j nóckurn mæta.

Þannen ſier þu nu / ad Gud heƒur óng

fa ſkulld þo marger fordæmeſt / þad er ecke Meiningen/ ad hañ vilie ſumer ſkule hialpaſt ſumer ecke/ Hann ſette þar fyrer þeſſa Brw og Bryggiu/ ad huør og eirn ſkyllde komaſt yfer vm fyrer vtan Voda og Haſka/ Enn þeir eru fleſter þad vilia ecke þiggia/ ſumer forakta þad/ og þik-iaſt ecke þurfa þeſſarar Bryggiu vid. Sumer ganga fram ſofande/ og verda ecke varer vid/ fyrr eñ þeir falla j Hafed/ og druckna þar. Þannen hafa Menn ſialfer alla ſkulld ſinnar glötunar/ ad þeir vilia ecke læta Augun vpp og ganga þeſſa Brwna.

Eñ þeir ſem hallda ſier vid þſſa Brw og Bryggiu og ganga hana/ þeir komaſt yferum/ an allrar hættu og haſka/ þui hun er vijd og breid nog/ og þar ad auk ſterk og ramlega bygd a bædar Sijdur/ ſo eingen fær vt af henne falled/ nema ſa ſem vill ſialfur viltande tyna ſier/ Þuiad Guds Sonur hefur fyrer alla fullnægiu bot og bitaling giört a Kroſſenum/ Þeñ an Fieſiod og Dyrgrip hefur hann lagt j ſitt Ord/ huört ed predikad verdur leynt og lioſt/ hañ er og falen j Þrre Heilögu Skij rn og Chriſti Kuölldmaltijd/ Þar finnur

þu

þu þyrergiefning ſyndanna/ nær og þegar þu villt. Medtaktu ad eins ORDED med riettre Tru/ + vert oefadur/ad Gud vilie vera þier myſkunſamur j ſijns Son ar Nafne/Þetta kallaſt ad ganga riettelega og hæſkalauſt yfer þeſſa Brw og Bryggiu.

So mættu nu ſia og merkia / huør ad ſie Søken þar til/huar þyrer marger þalla og ſteyta ſig a Chriſto / Sem er/Heimuren lætur Makt og Vellde/Rijkdom + Viſku blinda ſig og villa / og annad huórt þorſmær Chriſtum/ellegar hirder ecke vm han/ ſo ſem ſeiger j Pſalmenum/Pauper et inops laudabunt te Domine/ Þeir ſem eru aumer og þatæker þeir loþa Gud/og gledia ſig vid hans Nad/og þacka hón um: Enn hiner Rijku og Volldugu/ þr Halærdu + ſialþheilógu/ þeir þikiaſt ecke þurþa hans vid.

Nu vilium vier athuga huad vppa ad ra ſijdu þylger þeſſu BARNE/ſem Heimenum er til þalls + hróſunar/ſem nu er ſagt/þ ſeiger Simeon lioſlega med þam Ordum/Og han er ſettur eitt teikn/huer iu j mote mun mællt verda. Hier ſkalltu vel athuga þetta Ord/mote mun mællt verda.

Herda. Þuiad huar hellſt Manne verdur j mote mællt/ þar hefur Madur ædꝛ eitt huad mællt og talad. So vill Simeon giefa til Vitundar/ ad þetta Barn mune ſijnu Rijke og Rijkiſſtiorn frampylgia/ alleinaſta med ORDenu/ og þetta ſama Ord mune Heimuren j önguan mæta kun na ad lijda/helldur mæla þui j mote/hall da þad fyrer Lygd og Villudom og of‑ ſækia þad/ So ſem af Epterdæmum er lioſt + openbert.

Zacharias Fader Johaños Baptiſte vit nade openberlega/ ad Chriſtur være alla reidu gieten j Modurlijfe/ + ad Gud hef de vppreiſt ſijnu Folke eitt Hialprædis horn/ og veitt þui Frelſe + Endurlauſn. Þetta kuñu þeir yppuſtu Preſtar og þeir Skriftlærdu ecke ad lijda/þr mælltu þar j mote/ og ſlou hann þar fyrer j hel hia Alltarenu.

Þeir Vitringar komu vr auſturalfu til Jeruſalem/+ baru þau Tijdinde/ad Chri ſtur være fæddur/ þeir hefde ſied hans Stiornu. Vid þeſſe Tijdinde vard eingen gladur/Kiennemanna Höfdingiarner ſkiel fduſt vid/og öll Borgen Jeruſalem med þeim/Eñ Herodes bra Suerdenu/og liet j hel

i hel sla øll Børn til Bethlehem/þau yng
re voru eñ tuævetur. Þetta skiede þa þeg
ar ædur enn Barned Jesus tok sialft til
ad tala. Heimureñ kunne ecke ad lyda/
ad nǫckur skyllde tala vm þetta Barn/
helldur mællte þar j mote.

Þegar Christur gieck nu sialfur fram/
og tok til ad predika/ seigande/ Eg er
Lios Veralldar/ huǫr sem heyrer mig og
truer mijnum Ordum / sa hefur þad eilij-
fa Lijf. Huǫr sem dreckur af þui Vatne
sem eg mun giefa þañ þyster ecke eilijfle-
ga/ Ef Sonuren frelsar ydur / þa eru þi
er riett frialser. Huǫr sem helldur mitt
Ord/hañ skal ecke sia Daudan eilijflega.
Huǫr hañ truer a mig hañ skal ecke deyia
og þo hañ deye/ þa skal hañ lifa: Eg er
Vegurin Sannleikuren og Lijfed: Eg er
Vppri san ✝ Lijfed/ ✝ ct. Þa Christur tek
ur til ad tala þesse ✝ ǫnnur þuilijk Ord/
og predikar slijkt/ þa verda Gydingar ia
fnsnart fuller og bolgner af Motmælū/
slijkt kuña þr huǫrke ad heyra nie lijda.
Þeir seigia/ Hañ hefur Diǫfulen/hñ gud
lestar/hañ er suikare. Sǫngt ad seigia/
Þeir vilia j ǫnguan mæta hafa nor af
hǫnum til Saluhialpar/og þeir fikiast
full

fullkomlega vita þad/ad þeir þurþe ecke þūs vid/ þr giete vel hialpad sier sialþer.

Eins lijka geingur þad til nu a vorum Dögum. Vier kiennum og predikum eins og vor Herra Jesus Christus/epter þm Ordum sem þyrer skriþud standa/Vier bi vijsum ad Christur er þad einka Oþþur + Forn þyrer vorar Synder/ Þetta Oþþur eigum vier ad taka til vor med Trunne/ Fyrer slijka Tru þaum vier og ödlunst þy rergieþning Syndanna og eilijþt Lijþ/ Vi er biuijsum ad þad er Lygd og Villa sū Pauen kiemer/vm sitt Messuoþþur/vm þorþienustu godra Verka/ ad þau skulu leida oss j Himerijke/Vier kiennum ad hu ör sem vill vera sæluholpen/hū skal þor læta sig + treysta alleinasta vppa Christi Forþienustu hans Pijnu og Dauda/ enn ecke a nöckurn hlut annan/huörke a Himne nie a Jördu. Þetta er vor Predikun/ samhliodande Herrans Christi Ordum/+ vier vitum ad þetta er Sañleikuren. Eñ hier verdur so þastlega og miög j mote mællt/ad þad eru stor Vndur/ Papistar kalla oss hier þyrer Villumenn/ þeir deyda + drepa hier þyrer þatæka Meñ christ na j ödrum Löndum. Aull Lönd eru ecke

ad

ad eins þui med motmæles Tungur/hell-
dur og eirnen med Elld og Suerd/vegna
þessa Lærdoms/ecke alleinasta ad mæla
hönum j moti/ helldur ad nidurþryckia
hann og eydeleggia med öllu ef þeir giæ-
te. Þetta skulum vier ecke læra oss skiel-
ia/þui þu heyrer hier/ad þetta Barn m*
sijnu Orde er so sem eitt Teikn eda Skot
mæl/so þegar þad lætur Munnen vpp *
talar nöckud/þa appuekiast allar Tungur
j Heimenum/* taka til ad skiota ad hö-
num med smæmar Ordum/og j öllu ætt-
um eru ecke annad enn Motmæle. So ad
þetta Barn mun valla heyrast fyrer Hro
pe og Motmælum. Og slijker Motmæl
endur skulu ecke vera þeir enu minstu/eda
af almuga Folke/helldur eru þad Pr me
stu og hellstu maktar Menn og Höfdingi-
iar j Heimenum/þeir Vijsustu og Heilög-
ustu/sem er Pauen og hans Cardinalar *
Byskupar/þeir vppbyria þetta Motmæ-
le/þeir vilia ecke ad þetta Barn skule hey
rast og ecke helldur þess ORD.

Vid þetta skulum vier * hliotum vier
ad venia oss/þad vill so ganga til/ og
ecke ödru vijs nie a annan hatt. Simeon
seiger þetta hier/ad þa þetta Barn tal-
ar

at/þa er strax allur heimurenn til reidu ad
mæla. þui a mote. Þar þyrer eru þr men̄
heimsker og oreynder j Guds Orde/ sem
vona og vænta epter þui ad sa Dagur
mune koma/ ad þar mune verda sam=
þyckeleg Eining j Truaren̄ar Ep̄num öll
um/og ad aller Kongar og Höfdingiar/
Pauen ꝛ hn̄s Byskupar/mune þ samþyck
ia/ vp̄kia eda vndan læta/ Huar sem er
Notmæle þar er ecke Samþycke. Nu
skal þessu Barne verda mællt j mote/
þar þyrer skalltu bwa þig þar til/ad hu
ar hellst Christur hann talar j Dag þyrer
sitt Euangelium/þar vill verda motmæ=
le/ og þar þyrer er ecke von a nöckre For=
lijkan eda samþyckelegre Einingu/ Þuiad
Diöfullen kann hana ecke ad lijda/ Menn
eru og so ofmiög drambsamer og hard=
suirader/ Enn þu skallt þyrer þetta ecke
hneyxla þig a þessu Notmæle/ so sem ad
giöra Papistar/ þeir hrosa sier og hallda
mijked af þui/ huörsu ad j Pauadomen=
um var allt kyrt og spakt og samþycke=
legt/og soddan tuidrægne vm Truna he=
yrdest þa ecke sem nu er. Þar þyrer giefa
þr Guds Orde ꝛ. voru Euangelio skulld
alls Osamþyckis/ꝛ giöra þad miög hat
ur=

ærlegt þyrer øllum Mønnum / so ad Menn þordast þad/so sem þañ hlut sem er Søk og efne til alls Ofamþyckis/Og aþ sodan ofamþycke kiemur ætijd allra handa Fordiarþ og Ogiæþa j Verallðlegre Rijkis stiornan:

Enn tak þu Simeonis Spædom þyrer þig/og seigdu so/J Pauadomenum var allt kyrt ꝛ spakt/so margar Mærkaregl ur voru þa/ꝛ adskilianlegar Guds þion ustugiørder/og þar voru eingen motmæle og eingen Tuidrægne nöckurstadar. Eñ slijkt var Teikn og Merke og Beuijsing þad til/ad Christur hañ var þar ecke/ꝛ ecke hans ORD. Eñ nu sem Christur er komen/og predikar j sijnu Orde/þa kiem ur strax motmæle/og þad er so næsta mi og stort og þungt/ Þetta hid sama skal oss vera ein þullkomleg Beuijsing/ad vier høþum Guds Ord hreint og klart/og ad Guds Sonur talar og predekar j hia oss/ ellegar skyllde alldrei so mijkel motlæte vera/ Þuiad Dioþullen og Heimuren kañ ecke ad lijda/ ad Christur skule tala eda predika.

Huad vill þa skie j Christnenne vegna slijks motmælis/ eda huad vill koma aþ

þui ? Þad avijſar Simeon agiætlega mz þeſſum Ordum ſeigande. Og eitt Suerd ſkal ganga j giegnum þijna Aund / ſo ad Hugrenner margra Hiarta munu verda openberar / Þad er / chriſtner Meñ munu miög opſokter verda / og margt lijda / þegar ſoddan Mötmæle heþur framgang / Þui Simeon tekr Jomfrur Mariu Perſonu fyrer ſig / ſo ſem þá ed af modurlegu Hiarta elſkar þetta Barn / Hun merker Heilaga Chriſtne / og ſtenduř þar ſo ſem være hun heilög chriſtne / Þuiad hun allena heþur Sorg og Vmhyggiu fyrer Þſſu BARne. Þegar nu þetta motmæle heþſt þa mun Suerded ſuma ecke Hwdena nie Lijkaman huad nógu ec þuingt ad lijda / helldur mun þad ſkiera j ſundur ſialfa Aundena / Þuiad þad er vijſt / ad riett chriſtens Mans Hiarta ſkal helldur vilia tiu ſinnum / ja hundrad ſiñum deyia / eñ ad ſia og heyra þar vppa / ad þad Heilaga Euangelium verdur ſo hatad / hætt + ſpottad / + ad ſia + heyra ſo margar Afgudadyrkaner / og ſlijk folſk Truarbrögd / og þeir verda þo ad ſia + heyra þar vppa.

Eñ ſlijkt ſeiger Simeon / ſkal þeim chriſtnu giöra Sagn og Huggun / Þuiad fyrer

eč

er slijkar Opsokner sem þeir Christnu ver
da ad lijda Truareñar og ORDsins vega
na/ þa munu marger læta j liose Hiartn
aña Hugrenningar/sem pyrer vtan Mot
mæle og Opsokn mundu heimuglegar ve
ra og so sem þad eingen veit ap/ Þuiad
Mañsins Hiarta edur Hugrenning er ódo
rum miög heimuglegur + leynelegur hlut
ur/og er so diupt nidre palen og byrgdur/
ad þad kann eingen ad sia og vita nema
Gud/+ þar næst þeir riettchristnu[so siñ
hier seiger] Auk þessa ad Hiórtun eru so
heimugleg og orannsakanleg/þa er Mañ
sins art og edlé ad hylia þad + pryda m
Dygdum og Mañkostum/so sem være þ
i allan mata prijtt og pagurt. Þu piñur
margan Kaupmann sem so er promur og
halldenordur j Kaupuñ og Sólum/ ad
hañ vill helldur missa Lijp og Gotz/enn
ad þad skyllde Bregdast sem hann lopar.
Lijka so er margur veralldlegur Hópdin
ge og Herra sa/hañ er sparneytur/hrein
lijpur/oagiarn/aluarleg: þar ed Strapp
og Repsing a ad vera/Snógt ad seigia/
hañ ber ap ódrum Hópdingium/so siñ ein
agiætur Gimsteirn/ so ad adrer eru hia
hónum ad reikna/ecke nema so sem gam
 allt

allt Pottbrot. Þetta er nu ecke nema ſkal ka ſkiol og Ʀþeruarp/ huar med Hiórtun eru hulen/ ſo eingen kann þau riettelega ad þeckia.

Enn þegar þetta kiemur a gang/ ſem Simeon talar hier vm/þa motmæle rijs a mote ORDenu/ + Suerded tekur til ad ſkiera Hiartad/þa ſtodar ecke leinga neitt ſkiol/ei Kapa nie Kyrtell/Hiórtun verda þa þyrer þeim Chriſtnu klarlega open/ſo ſem Men hiellde a þeim j Hóndum ſier/ og ſæe þau j giegnum/Þuiad þad er vijſt Lijþ og Framþerde Manſins þad ma vera ſo agiætt og þagurt ad ſia/ ſem þad vill/þeirra Kallan og Embætte ma vera ſo ypparlegt ſem þad kan ad vera/ Enn jaþnſnart ſem þad kiemur þram/ad nóck ur mæler j mote Chriſto/+ oþſæker hans Ord med Suerdenu/ þa eþa þu ecke/ad Dióþullen ſitur j ſlijkra Mana Hiórtum/ han talar wr þeim/ hann kiemur þeirra Tungum til ad motmæla/han ſtyrer þra Hóndum/ſo þeir oþſæke ORDed med Suerdenu.

Soddan Huggunar þurþa chriſtner men vid/Þuiad þad er þeim ſart/ad ſo yppar leger merkeleger Men/ ſem haþa ſoddan

faleitt Kall og Embætte/ skule opsætia Guds Ord/ og so fastlega framfylgia fölskum Pauans Lærdome/ Og þad bregst ecke/ ad þesse Hugrun kiemur opt j margra christeña Maña Hiörtu/ Þeir hafa so/ Þad eru merkeleger Meñ og hyggner/ hör veit nema þr hafe riett j þessū Malefnum? Huör veit nema vier förum villt og fylgium offrecke fram̄ þessum Lærdome? Soddan Meñ sem þeir eru/ munu ecke viliande gefa sig Diöflenum/ og verda fordæmder? etc.

J mote slijkum Hugrenningum þienar nu þesse Huggun/ sem hier stendur/ Ad þu skallt ecke lata fra Embætte/ Vijsdom Gunst eda Gafur forhindra þig. Strax sem þu sier þad og merker/ ad þeir eru motmælendur Ordsins/ og ofsækia þad/ þa skalltu vita ad þeir heyra til Diöflenum/ allt til þess ad þeir lata af ad mæla a mote Ordenu og ofsækia þad/ og verda af ofsoknar Mönum Christi Læresueinar og epterfylgiarar. Þessu mattu trua þetta kann ei ad bregdast/ Pauanum skal ecke hialpa hans þrefallda Korona/ ecke hans Byskupum þeirra Mijtur ypparlegt Kall og Embætte/ ecke Kalærdum Frra

.Speke og Viſka: Huar ſem hellſt nockur er ſa ſem mæler j mote þeſſu BARne/þar verdur Hiartad openbert og auglioſt þyrer ollum/ad ſa hinn ſame heyrer til Dioflenum/og Dioꝼullen ſtyrer og ſtiornar honum/og hañ heyrer ecke til Chriſti Ryke.

So ſiaum vier ꝫ lærum hier huorſu ad Spadomur hins gamla Simeonis ſetur fram þyrer oſſ bæde nytſamlegan Lærdom/ſo og eitt agiætt huggunar Trauſt. Lærdomur er þſſe/ad vier lærum ad þeckia vors Herra Chriſti Ryke ꝫ hñs Ords Art og Edle og Heimſins Hrecknäſe. Huggunen er þeſſe/ ad vier ſkulum ecke ſkielþaſt þo mormæle Kroſſ og Opſokn kunne til ad ꝼalla Ordſins vegna/ Þockum helldur Gude þyrer ſitt Ord/ ſo ſem þyrer þann yppaſta dyrmætaſta Fieſiod/ huor ed Chriſtum framſetur og vtmalar ſo ſem þa einka ſaluhialpar Brw ꝫ Bryggiu/ a huorre vier eigum ad ganga/og komaſt yꝼerum þad haſkaſamlega Haꝼ þeſſa arma Lyꝼs/og verda eiliꝼlega ſæluholpner/þad veite og gieꝼe oſſ ollum vor Drotten Jeſus Chriſtus/Amen.

Bænen.

Drot

DRottenn Gud Himneſkur Fader/ þu ſem fyri
er Munn hins Heilaga Simeonis hefur fy
rer ſagt/ ad Chriſtur þinn Sonur ſie ſettu
mörgum j Jſrael til Falls og Vppriſu/ Vier bi
ium þig/ vpplys vor Hiörtu med þynum Heila
ga Anda/ ad vier kynnum riettelega ad þeckia
þinn Son Jeſum Chriſtum/ og hallda oſſ vi
hann j allra handa Sorg og Motgange/ og ſte
ta oſſ ecke a hönum med þeſſum blinda Heime
Og ad vier j huörſkyns Freiſtingum og Mot
gange/ ſem oſſ hender/ vegna þeſſ/ ad vier vidu
kiennum þitt Ord/ mættum blyfa ſtöduger og
glader/ med þui ad þad er vyſt og ſatt/ ad þei
ſem ofſakia þitt Ord/ þeir heyra ecke til þyn
Ryke/ enn þeir ſem Ordenu trua/ og blyfa þa
vid ſtöduger/ þeir verda Saluhólpner ad
eilyfu/ Amen.

A Nyars Dag Euangelium/ Luce II. Cap.

Kiiij. Og

OG þa ætta Dagar voru lidner/og Barned skyllde vmskierast/ var hans Naßn kallad Jesus. Nuad ed kallad var aß Einglenum/ ædur enn þad hañ var gieten j Modurkuide.

A Joladagen heyrdu þier/huórnen ad þetta Barnkorned Jesus ßæddest j þeñan Heim miög ßatæklega + aumlega/ og huar ßyrer soddan skiede/og var aß Gude so tilsett og skickad/ Sem er/ Oss öllum til Huggunar/ so ad vier yrdum ßrÿ ßra þeirre Freistne/ad Gud sie gramur og reidur vppa oss/ ßyrst hann med soddan hætte kiemur til vor/ blÿdur og

ęſtædlegur / Þuiad hvǫr vill brædaſt eitt Vngbarn ? Hvǫr vill ecke elſka þ aþ hiarta ? Hvǫr vill ecke giarnſamlega ꝛ þeigen þiona þui/og til goda vera/ einkum aþ þui ad þad er þyrer Heimenum ſo þyrerlited og þatækelegt:

Enn nu j Dag vppbyriaſt hans Lijþſaga/og Gudſpiallamadurenn talar hier vm tuent / ſem er/ad þtta Barn haþe vmſkored vered a ættunda Deige/og ad hǫnum haþe vered Naþn giefed / ad hann ſkyllde heita Jeſus. Nu lijka eins ſem hans Fæding var aumleg/þatækleg/þyrerlitleg / ſo er og þtta tuent ſem hier ſeigeſt lijtelmotlegt og almennelegt / eþ vier vilium alijta ꝛ dæma epter Veralldareñar hætte. Þui ad ecke neitt Gydinga Barn var ſo lijtelmotlegt og þatækt/ad þad være ecke vmſkored a ættunda Deige/eins og þetta Barn/So var og þetta Jeſus Naþn almeñelegt hia Gydingum / og marger hietu ſo/ bæde þyrer hañ og epter / og voru þo ad ǫngum ſierlegre eñ adrer Meñ. Og þetta er ein hellſta Orſǫk til þeirrar hneyxlanar/ vm hvǫria talad var a næſta Sunnudag. Þuiad Heimuren geingur þram ſem blint Naut/hañ aktar ecke nǫckurn hlut/

 nema

nema han nae eitthuad nierlegt porprydg legt a hönum/ödru viis kann han ecke ad breyta/ og pyrer pa skulld verdur petta Barn ap hönum poraktad og pyrerlited/ med pui ad pad breyter epter almenneleg um plagsid/ og vppbyriar ecke neitt sierslegt. Han verdur vmskoren lijka so sem önnur Sueinbörn/Og vissilega pegar ypp arlegra Manna Börn voru vmskoren/ pa hapa Forelldrarner hapt mijked vid / med Gestabodum og annare Gladuærd. Enn hier geingur pad aumlega og patæklega til/og skie ma ad Joseph hape allpa eda nær öngua peinged til ad vera vid pessa Pionustugiörd/ Huiad hann var bæde pra mande og patæktur/ og kunne ecke ad hapa mijked vid. Og pegar petta Barn epter Modureñar og Josephs vnderuijsan skal nepnast Jesus / pa er par eingen sem spyr pau par ad/ huar pyrer hañ skal heita so eda hapa petta Napn. Snögt ad seigia/ Hier er ecke neitt sierlegt a perdum / ꝛ ecke neitt annad enn pad sem er almennelegt/ Par pyrer geingur Heimureñ pram ꝛ giep ur ecke gaum ad pessu/ hirder par ecke vm/huxar huörke vm Vmskurn nie Napn pessa Barns/ Helldur hneyxlar hann sig

par

þar a/ſie ſa nóckur ſem vill hallda nóck=
ud ſierlegt aþ þeſſu Barne/ Þuiad hier er
ecke añad ad ſia a þui/eñ ſo ſiñ a ódrum
Bórnum.

Soddan Sneyrlan ſtendur rictt Tru j
mote/ſu ſem pradd er j Guds Orde/ Þui
ad hun ſier pyrſt/huar pyrer ad þetta Ba
rn vill ecke haþa nóckud ſierlegt praṁ yþ=
er ónnur Bórn/Helldur audmyker þad ſig
og verdur lÿtelmotlegra eñ nóckud annad
Barn/Þar pyrer gledur ſa ſig og pagnar
ſem heþur TRVna/aþ ſoddan audmykt
ar Lÿtelæte/ þui hañ veit huar til ſlÿkt
er gagnlegt/Sem er/ad þetta Barn kie=
mur þui j þennan Heim/ad þad vill þiñ
auma arma blinda Heime hialpa aþ all=
re Eymd og Neyd/ og þióna huórium
Manne. Þetta lætur ſa Riettruade ſier
nægia/horþer þar ei a/og hurar ecke vm
þad/ huórſu þatækt pyrerlited x lÿtelmot
legt þetta Barn er. Eñ Eyrun ſÿñ opnar
hann og heyrer til huad vm þetta Barn
verdur ſagt. Þar heyrer hañ pyrſt huad
Eingellen talar vid Jomþru Mariu/x ſeig
er/ Þu ſkallt verda oliett/ og þæda eirn
Son/hans Naþn ſkalltu kalla Jeſus/hñ
mun verda mÿkell/oc neþnaſt Sonur hins
hæſta

hæsta. Hann heyrer huad Eingellen talar til Hirdaraña/Eg boda ydur myken Føgnud/sem veitast mun øllu Folke/. Þuiad j Dag er ydur fæddur Frelsaren huør ad er Christur DROTTen/ j Borg Dauids. Þessa Himneska Predikun/ og Nadareñar Bodskap heyrer sa Riettruade/og lætur þetta ganga sier til Hiarta. Item/ hñ hugleider og eirnin/ huad af Heilógum Anda er fyrersagt og spaad af Spamøñønum vm þetta Barn/ ad þesse Ord stan da skrifud/ 2. Psalm. Þu ert miñ Sonur/ j Dag ol eg þig. Þesse Ord merker TRVen vandlega/ og lærer af þeim ad þeckia þetta Barn riettelega/ Þuiad an Ordsins er omøgulegt ad Madur kunne riettelega ad þeckia þetta Barn/ ellegar ad akta þad framar enn øñur Børn. Huør villde hyggia ad þetta Barn munde vera Herra yfer Einglønum/ og eilyfs Guds Sonur / huørn Gud aled hefur j Dag/ þad er fyrer allar Allder ? Med holldlegum Augum ma slykt ecke sia a þessu Barne/eñ aññars Heims þa muntu sia þad med þynum Augum/ þegar hañ kiemur med storre Dyrd + Kraptarvellde/til ad dæma Lifendur og Dauda. Eñ nu[seige eg] þa

kañ

kañ eintgen þad ad ſia / Og þeir ſem þad vilia vita / þeir hliota ad heyra þad og læra aþ Ordenu.

Þegar ad Truen j þennan mata heþur nu Perſonuna / þyrer ORDed / og þecker hana / og veit ad þetta Barn er Sonur Guds / þæddur aþ Gude þyrer eilijþd / þa tekur hun þeñan Giörning Vmſkurnareñ ar ſier þyrer hendur / Og þo ad þetta Verk / eda Giörningur þeſſe ſie allur minne hattar og lijtelmotlegre / enn ſo ſem ad ſkiedur hia hinum ödrum ſem meira alit haþa / og ypparlegre eru þyrer Heimenum / ſo ad huör Madur hneyxlar ſig hier a / þa hneyxlar Truen ſig ecke a þeſſu / helldur þær hun aþ þeſſum einþölldum Giörninge meſtu Glede og Huggun. Huiad j þeſſum Giörninge / Vmſkurneñe Chriſti er allt nytt og ſierlegt / j hia þui ſem ædur heþur nöckurn Tijma vered ſied eda heyrt / og alldrei mun ſkie. Þad er vel vijſt ſatt / ad ſa minſte Bæra Son hia Gydingum vard vmſkoren a attunda Deige / eins og Barned Jeſus / þar þyrer ackta Meñ þiſſa Vmſkurn ad önguo epter mañlegre Skynſeme / Enn Madur ſkal giöra greinar mun / huör Perſonan er / þa þiñur

hann ſtoran miſmun a mille Vmſkurnar þeſſa BARNſins og annara Gydinga Barna/ þ miſmunar ſo miög ſem Himenen er hætt yþer Jördunne.

Gydingar ætti ad vmſkiera ſijn Börn þeſſ vegna/ad Gud haþde ſo Boded ꝛ Biþalad/ og jaþnþramt Fyrerheitenu ſette hañ til þeſſe hotunar Ord/ad eþ nöckurt Sueinbarn være ecke vmſkored a Yþarhwd ſijns Hollds/ þa ſkyllde þeſs Sal vpprydkiaſt þra Hans Folke/þyrer þui/ad ſa ſame haþde roþed Guds Sattmala. Þeſſe Ord haþa þad jnne ad hallda/ad Gydingar ætti ad læta vmſkiera ſig og ſijn Börn/ellegar miſſa þañ Prijs ſem þr höþdu þram̃ yþer allar Þioder/og kallaſt ecke leingur Guds Folk/liþa og deyia/ og þordiarþaſt än Guds Nadar ꝛ Verndar/ Og hier var eingen miſmunur/ þetta ahrærde ſo vel þañ Lærda ſem Leika/Kongen ſem Kotkallen/ Spaamennena ſo vel ſem añad Almwga þolk/ Eþ villdu þeir halldaſt þyrer Guds Folk/og haþa Hugg un aþ Guds Nad ꝛ Vingan/ þa vrdu þr ad læta vmſkiera ſig a ættunda Deige/ ellegar ad verda þyrer Guds Obliþdu.

Huör er Sök og Eþne til þeſſa ꝛ Vmſkurne

[...]turnen kende þm ad læra/ ad aller Men[...]
[...]skapter eru med Holld og Blod/ þr
[...]eru epter sinne Fyrre Fædingu j Heim þeñ[...]
an/ fuller med SYND/ og þar er eing[...]
en Radur sem kunne ad hialpa sialfum
sier. Og skyllde nockur Biórg eda Hialp
veitast/ þa hlaut þad ad skie alleinasta
af Guds Nad og Myskun/ sem sialfur
villde Hialp veita og frelsa fra Synden
og Daudanum/ epter Fyrerheitesins Hlio[...]
dan/ sem giefed var Abrahami/ og ædur
fyrre Adam og Euu j Paradijs.

Þar fyrer þa Gydingar letu vmskiera
sig eda Sonu sijna / þa medkiendu þeir
med þessum Giórninge/ ad Hollded være
fullt med Synd og Saurgan/ og hefde þui
þórf fyrer ad þad yrde vel vmskored/ Og
óll þeirra Huggun var falen og fólgen j
þessu/ ad Gud mundre med Tijdene senda
eitt hreint Sæde/ og eitt Sueinbarn lata
fædast sem være an Syndar/ fyrer huórt
ad Synden og Dauden skylldu burt tak[...]
ast/ og aller Menn so vel Heidingiar sin
Gydingar skylldu verda Saluholpner/
eins so sem Abraham hñ vmskar ecke all
einasta epter Guds skipan sijna Erfingia
helldur og eirnen sijna Þrægla og Þienara/
sem

sem voru aþ añarlegre Ætt + Blode. Og i stuttu mæle ad segia / Aull Sueinbörn Gydinga voru vmskorin / þra Abrahäm og allt til Christum / Þuiad þau voru aþ Nattwruñe til ecke añad enn Syndarar / og höþdu þörþ a Nad og Mysku Guds so þramt sem þau skylldu verda þrij þra Syndenne / + ödlast Sæluhialp eilyþa.

Enn nu kiemur hier eitt annad Sueins Barn / og lætur vmskiera sig / þad heþur Jomþru þyrer Moder / huör ed Getnad þieck aþ Verkan Heilags Anda / sa ed yþer skygde hana / og med sinne Nad heilagt giörde hennar Hollð og Blod / Þar þyrer tok hann eckert oheilagt Hollð og Blod a sig aþ sinne Moder / enn þo þad være daudlegt Hollð og Blod. Og ædur enn þetta Barn var gieted i Modurlijþe / þa er þad þæddt aþ Gude / þyrer alla Eilijþd so sem seiger i ödrum Psalme. Þar nu þetta Barn / sem so er Syndalaust + þar med eilijþur Gud / lætur vmskiera sig so sem öñur Vngbörn / sem haþa Synd / og þyrst eru sköpud i Modurlijþe / þad sama giörer nyan Giörning aþ Vmskurnenne / sem alldrei heþur ædr skied i Heimenum / Þar þyrer snyr Truen sijnum Augum þra

öllum

ỏllum ỏdrum Bỏrnum/og lætur þau verá so sem adra Syndara/ sem Gud Nádar ꝛ Myskunar haþa vel þỏrþ/eþ þeim skal hialpad verda þra Syndenne og Daudañ um/ Og Truen renner Augum synum alleina til þessa Barns Umskurdar / huỏrt ad ecke er alleinasta an Syndar/ Hollds ꝛ Blods vegna / Helldur sialþur Gud/eilijþt Riettlæte.

Huar þyrer lætur hañ þa umskiera sig Lijka sem ỏnnur syndug Bỏrn ꝛ þordæmd til Dauda ? Hañ þarþ ecke vid Syndañà Fyrergieþningar / þui hann heþur ỏngua Synd/Hañ þarþ ecke þess vid ad reiknast med Guds Folke/þui hañ er sialþur eilijþur almættugur Gud/ og hann lætur þo samt umskiera sig/ so sem ỏnnur þatæk syndug Bỏrn/ sem vid þurþa Guds Náðar ꝛ Myskunar ?

Huar þyrer skiedur þetta ? Þad auijsar ꝛ kienner oss hans Naþn/ JESUS/ huỏrt ed var almennelegt a medal Gydinga: Eñ med þui þad giefst þessu Barne serdeilis/þa verdur þad soddan Naþn ad þad er yþer ỏllum Nỏþnum/ so ad slijkt Naþn var alldrei i Heimenum. Þuiad JESUS er'a Norrænu Frelsare/Hialp

are/ Lausnare/ Slijkt Nafn giefst þessū Barne þa hann verdur vmskoren/til eins vitnisburdar/ad vier verdum fyrer þessa hans Vmskurn Sæluholpner/ Þuiad þetta Barn[sem nu er opt sagt] þurfte ecke Vmskurnar vid sinna vegna.

Nu liggur öll magten þar a/ ad vier skulum læra ad vita/ huar til þessa Barns Vmskurn skal þiena og hialpa oss. Þar fyrer skalltu j annad sinn vpplæta þijn Augu/ skoda og hugleida/ huörnen hañ liggur j Stallenum/ j opnu Fienadar hwse/ j storre Fatækt/ fyrer vtan Skraut og Skart/ og þo samt skal hañ vera eiñ Lausnare/ Frelsare. Hier mattu sialfur merkia/ ad þetta Barn vill ecke hafa þar ad giöra med nöckurs Mans Gotz eda Peninga/ Magt eda Metord/ Þuiad hñ hefur ecke neitt slijkt sialfur/ Ja hañ vill ecke hafa þad/ Hann lætur veralldlega Konga Herra ꝛ Höfdingia bihallda þui so þeir kunne ödrum Mönnum þar med ad hialpa/ vernda þa fra Vallde Orietteendum og Ofrijke/ og hialpa huörium Manne ad fa Lijfsbiörg og Næring/ og annad þuilijkt.

Enn þessa Barns Hialp er ödru vijs hætt-

hættad/hun heyrer þar til sem meira er j hwþe/og huórs vegna Vmskurnen er jnnsett * skickud/* huórs vegna Guds Satt mæle vid Mennina er giórdur. Vier erum aller saman þra Modurlijþe aumier Syndarar/Nu heþur Gud j sijnu Lógmæle kiennt oss og lagt þyrer oss/huórnen vier eigum ad liþa og hegda oss/ og þiona hónum/ og þesse Lærdomur er Heilagur og godur/þui Gud kann ecke annad ad Bioda og Biþala enn þad sem er gott og Heilagt. Enn hier þinst hia oss aumum Syndórum stor Bresstur/Vier gietum ecke hallded Guds Lógmæl vegna Syndarennar/og þordiarþadrar Natturu Hollds og Blods og vondra Girnda/Lógmæled vill haþa hreint Hiarta/ j huórin ad eru ónguar vondar Girnder nie Tilhneigingar/ Enn vier gietum ecke giórt oss ódru vijs enn vier erum/vier kunnum ecke ad vmskipta vorum Hiórtum. Þar þyrer/ med þui vier giórum ecke Guds Vilia/og Hiartad mz sijnum Girndum og Tilhneigingum stendur j giegn Guds Lógmæle/þar þyrer klagar Lógmæled oss alla/Ad vijsu/þ gieþur oss þramm vnder vora þorþienta Reþsing/sem er Dauden/Þui so hliodar Lóg

mæled/huǫr sem ecke hellðr ǫll þesse Orð
hañ skal vera bǫluadur. Item/ huǫr sin̄
syndgar j eirne Grein/ hañ brytur a mote
ǫllu Lǫgmælenu/ Þuiad sa sem sagde/
Þu skallt ecke horast/ hañ hefur og sagt/
þu skt ecke N 1añ deyda/ Jacob 2. Þesse
Byrde liggur a oss ǫllum/ þessa Sam-
uisku berum vier/ ad vier hǫlldum ecke
Lǫgmæled/ og meigum þar fyrer vænta
Reide ꝛ Refsingar.

Fra soddan hryggelegre Neyd vill þt
ta Barn leysa oss og frelsa/ og soddan
Hialp og Frelsan byriar hann a þessum
Deige/ þa hañ er atta daga gamall/ og
giefur sig vnder Lǫgmæled/lætur vmskie
ra sig so sem annad syndugt Barn/ Vppa
þ ad Lǫgmæled skule ecke hafa þa hros-
un/ ad þad klage og fordæme alla Meñ
so sem synduga lagabrots Meñ og Gude
ohlydna. Þuiad hier finst eitt Barn/ sem
er syndalaust/ Þad giefur sig vt til þess/
ad veita Gude algiǫrda Hlydne/ og vpp
fylla Lǫgmæled fullkomlega/ og þad gie
tur hañ giǫrt þar fyrer/ af þui hañ nef
nest JESVS/ og hann vill hialpa oss
aumum fordæmdum Manneskium fra
Lǫgmælsins Bǫluan/ so ad Lǫgmæled
skal

ſkal ecke fordæma alla Menn / Med þui þar er eirn Madur fundenn / ſa ſem med hreinu Hiarta giefur ſig vt / ad veita Gude algiörda hlydne og vppfylla Lögmæled.

Þar fyrer ſeiger S. Pall ſo Gala. 4. Gud ſende ſinn Son / fæddan af Kuinnu / vndergiefen Lögmælenu / vppa þad hann ſkyllde ad frelſa þa / ſinn vnd Lögmælenu voru / og ad vier ſkylldum ödlaſt Sonar leifdena. Þeſſe Ord ſkalltu yfervega vandliga og vel. Hann ſeiger / fæddan af Kuinnu / þar ed Menn plaga ad nefna Födurenn / Menn ſeigia ecke / ſa er Sonur Konunnar / helldr þeſſ Kallmans. Nu nefner S. Pall og eirnen Födurenn / þar hann ſeiger / Gud ſende ſinn Son / Sijdan leggur hann til Fæddann af Kuinnu / Giefande þar med berlega ad ſkilia / ad hann er fyrſt fæddur af Gude / þar næſt [þegar Tijmenn var komen] er hann og Madur fæddur af eirne Kuinnu. Þeſſum Ordum þurfte Poſtulenn ecke ad tala / ef ad þeſſe Moder hefde fædt ſitt Barn ſo ſem adrar Kuinnur. Enn af þui / þetta er ein ſierlig Fæding / og Modurenn gat hann æn Kallmans tilverknadar / fyrer Heilagan Anda / og er ein

hrein Jonfru bæde fyrer Burdenn og epter. Þar fyrer vill S. Pall hier fierdeilis gieta Modurenar.

Sa sem nu er Lögmalenu vndergiefenn [seiger Pall] nær skiede þad ? Ellegar med huörium hætte ? Þad stendur j þssu Euangelio / ad hañ lætur vmskiera sig / Þuiad Moyses Lögmal var þeim giefed sem vmskorner voru / eñ ecke Heidingium / Og þar vor Herra Jesus Christus tekur a sig Vmskurnena / þar giörer hañ sig plygtugan og skulldbunden vid Lögmaled / og verdur so sem Læresueirn og Þienare Lögmalsins / og lætur þar af vita / ad j þui hañ lætur vmskiera sig / þa er hañ skylldugur ad giöra allt þad sem Guds Lögmal bydur og heimter.

Þetta er þad fyrra / Eñ þad er ecke nog Þuiad S. Pall kieñer framueigis / huar fyrer ad Guds Soñur gaf sig vnder Lögmaled / og seiger / Vppa þad ad hañ frelse þa sem vnder Lögmalenu voru / r ad vier feingium Sonarleyfdena. Þetta skal tu vel merkia og læra / þa fær þu fierdeilis Glede og Huggun af Vmskurneñe Christi. Þui eg hef sagt ad Lögmaled er þmeinum giefed / sem vmskorner voru / so sim Hister

Historian lioslega avijsar. Moyses var alleinesta Lögmals Predikare Gydinga lyds / og Gud hiellt alleina Gydinga fyrer sitt Folk / og gaf þeim Lögmal sitt a Fialle Sinai / þa þeir reistu af Egiptalande / ad þeir skylldu vera hans eiged Folk / og med hans Sidum og Setningum vera fra skilder og snidner öllum ödrum Þiodum. Og ædur en̄ Gud gaf þetta Lögmal ofan af Himnum / þa var nattwrlegt Lögmal i Heimen̄u / þad er / æn þessarar Openberanar af Himnum þa visu Men̄ af sialfs eigen Forstande og Skilninge / ad þeir ætte ad ottast Gud heidra og akalla Gud / ad Men̄ ættu ad heidra Födur og Modur / ecke sla i hel / ecke drygia Hor / ecke stela / ecke liuga / so sem S. Pall seiger / Rom. 2. Cap. Heidingiar eru sialfum sier Lögmal / i þui / ad þeir bevijsa ad Lögmalsins Verk eru skrifud i þeirra Hiörtum / Med þui þeirra eigen Samuitska ber þeim vitne / og þeirra Huxaner sem þa aklaga eda afsaka sijn a mille / a þeim Deige / þegar Gud mun dæma heimuglega Hlute Mannan̄a / fyrer Christum Jesum / epter hliodan min̄s Euangelij / etc. Þesse Texte er lios /

 ad

ad Heidingiar hafe Samuiſku þegar þr giöra Oriett/huar af auglioſt er/ad þeir vita Lögen/og þeirra Hiörtu vita Gudz Bod og Vilia. Og a hinum ſijdaſta Dei ge mun þeſse Samuiſka hellſt hræra ſig og vakna/ þegar ſierhuór Syndare mun bera vitnesburd j mote ſier ſialfum / edur afſaka ſig

Hier af ma Madur auduelldlega ſia/ad þo Heidingiar hafe adra Sidu og Ceremoniur en Gydingar/þa ſkulldbinda Bod orden/ſem j Nattúruna eru innplöntud/ ſo vel Heidingia ſem Gydinga / og þeſse Domur geingur yfer alla Menn a Jördunne/ ad þeir hallde Guds Bodord og Lögmal/ellegar ſie þeir vnder Guds Rei de j Daudanum.

Nu þar vor Herra Chriſtur lætur vmſkiera ſig/þad ſkiedur ecke alleinaſta Gyd ingum til goda/ad þeir verde frij fra yt re Þyngſlum Lögmalſins / helldur ſkied ur þad huórutueggium til goda Gydingum og Heidingium/ med þui ad huórutueggiu eru ſkulldbundner vid Gudz Lög mal/og giera ecke hallded þad/ ad þeir ſkulu aller vera frij fra Lögmalenu/þad er ad ſkilia/ Huórke Heidingiar nie hell

dur

dur Gydingar skulu vera plygtuger vnd⸗
er Moysis ytre Laga Setninga/ Þeir þur
þa ecke ad vmskieraſt/ þeir þurþa ecke ad
þordaſt þeſſa eda þa Fædslu/ þeir þur⸗
þa ecke ad þara til Jeruſalem/ og þæra
þar Forner/ og Bidiaſt þyrer alleinaſta j
Mvſterenu/ Slijkt skal allt haþa enda
hia Gydingónum. Og eþ Heidingiar vil
ia verda Guds Folk/ þa þurþa þeir og
ecke helldur ad ganga vnder ſoddan Sidu
og Skickaner/ ꝛc. Þetta er nu ein þrelſ⸗
an þra Lógmalenu/ eñ er þo hin minſta/
Hin er myklu meire ꝛ ſtærre/ad huad hell
ðſt Madur heþr Broted j mote Gudz Lóg
male og Bodordum / med Hiartanu / Or
dum og Verkum / þad skal allt ſaman ve
ra þorlated og þyrergieþed / Gydingum ꝛ
Heidingium / og óllum þeim ſem a hann
trua/ſo ad Gud hann vill ecke alijta ſod
dan Synder/ ꝛ ecke nóckurn þeirra vegna
þordæma.

Til þeſſa alls þienar oſs nu vors Her
ra Jeſu Christi Vmskurn/ og ad hann j
Dag gieþur ſig vnder Lógmaled/ Þuiad
þeſſa Huxan og Freiſine vantar alldrei/
ad þitt Hiarta og þijn Samuiska vilia
klaga þig / ad þu heþur ecke þullkomlega

halldeð Guds Boðorð og Lógmal. Þeg ar þu þinnur nu slijka Freisteng/ þa var aſt að ſeigia nei þar þyrer/ helldur iata ꝛ medkieñ þijna Synd/ Þar þyrer ſkalltu ecke þalla j orvilnan/ helldur ſeig ſo/ þ er ſatt/ eg er eirn Syndare/ heþ jeg illa giórt. Það er nu ſkieð/þui verr/ Eg veit og að eilijþur Dauðe og Fyrerdæmning er Syndanna Straþþ og Reþſing/ Enn eg packa mijnum Naduga Guðe og Fóður a Himnum/ hann heþur vtſent og gieþeð ſinn Son/og liet hann verda vmſkoren ꝛ Lógmalenu vndergieþen/ Huad ſem jeg heþ ecke kunnað að gióra/ Það heþur miñ Herra Jeſus giórt þyrer mig ꝛ miñna veg na. Þar eg heþ vereð Guðe ohlyden ꝛ hñs Orðe/þar heþur hann vereð þullkomlega hlyden/til þeſs að þrelſa oſs þra Lógma lenu og Lógmalſins Bóluan/ꝛ lata mig verda Guds Barn og Erþingia/þuiað eñ þo eg haþe ſyndgað j moþe Guds Vilia ꝛ Boðorðum/ þa er hann ſyndalaus/ꝛ heþ ur algiórua Hlydne ſynt Lógmalenu min na vegna/ꝛ allra Manna/ Þuiað ſo ſeig er S: Pall/ Guð liet hann verda vnder gieþen ꝛ plicktugan Lógmale/ vppa það að hann ſkyllde þrelſa þa ſem voru vnder

Lóg

Lögmælenu / þad er / alla oss / og giöra þa ad Guds Börnum / Þuiad þad er Guds Vilie / ad aller sieu hans Lögmæle hlydner.

Þetta lærum vier nu af Nafnenu Jesu / ad þetta Barn kallast nu Hialpare / Frelsare / ecke i stundlegre plagu og Neyd / helldur i þeirre mestu og stærstu eilijfre Neyd / ecke i mote lijtels hattar Fiandmanne + Ovin / helldur j mote Guds Lögmale sem fordæmer / og j eilijfan Dauda framselur alla þa sem þad ecke hallda + vppfylla. Þuiad hier giefur þetta Barn ned Jesus sig fram / vegna allra Manna sem j mote Lögmælenu syndgad hafa / hann tekur Lögmæled sier fyrer hendur / + veiter Gude alla Hlydne / þa sem Gud heimter ad oss aumum syndugum Mönnum / og þetta giörer hann oss til goda og vorra vegna / sem S. Pall seiger / ad hie na oss þar med / og ad frelsa oss fra Guds Reide og eilijfre Bölvan. Vppa þad / ad vier sem ecke kunnum ad vppfylla Lögmæled vegna vorrar syndum spilltrar Nattwru / skylldum hallda oss vid þtta Barn / og vijsa Lögmælenu fra oss til þessa Barns / þuiad þad hefur a sig teked

vort Hollð og Blod/Guds Sonur er orð
en Madur lijka so sem vier/ til þess að
giöra það sem vier gætum ecke giört/ og
frelsa oss j fra Guds Reide/ ꝛ giöra oss
að Guds Börnum/ og Erfingium eil-
lifs Lijfs.

Þetta ma með riettu kallast Jesus/og
eirn riettur Hialpare ꝛ Frelsare/ huör sin
vill hallda hañ fyrer það sama/og vera
 oeþadur/og helldur hugga sig við þessa
Hlydne/eñ hræðast sijna O hlydne. Þuiað
það er Diöfulsins Konst og Ástundan/ að
setia oss fyrer sioner vora Illsku og O-
hlydne/og læta oss ecke sia Guds Sonar
Hlydne/huar með hañ giörer vor Hiörtu
skielfd/veyk ꝛ vonarlaus/so vier vitum
ecke huað vier skulum giöra/ og missum
so þetta Nafned Jesus/og höllðum hañ
ecke fyrer Hialpara/Frelsara/helldur fyr
er strangan Domara. Enn gleymdu ecke
huað þetta Barn Jesus giörer a lijtlum
tijma/og huar fyrer hann giörer það/Hañ
lætur vmskiera sig a attunda Deige/ og
giefur sig vnder Lögmaled/ vppa það/
að hañ leyse og frelse oss fra Lögmalenu
ꝛ giöre oss að Guds Börnum og Erfing-
ium. Þar fyrer kallast hann með riettu
Jesus

JESVS / þad er Lausnare Frelsare frá Lögmálenu og Lögmálsins Bölvan / vegna vorrar Ohlydne / Þetta skalltu vel j Minne leggia / þa kantu ad glediast af þessare Vmskurn / og hafa þijna stærstu og mestu Huggun j þessu Nafne / huört ed þier mun Hialp veita ad eilijfu / Þess vnne oss öllum Gud Himneskur Fader / fyrer þennan vorn Frelsara Jesum Christum med Heilögum Anda / Amen.

Bænen.

DRottenn Gud Himneskur Fader / Vier þöckum þier þijna Födurlega Nád og Myskun / ad þu hefur teked oss aumar syndugar Manneskiur ad þier / og hefur vorra vegna gefed þinn Son vnder Lögmáled / so ad hann med sinne Hlydne og Lögmáls Vppfyllingu stillte og stödvade þijna Reide / og bætte fyrer vorra Ohlydne / Vier bidium / vpplys Hiörtu vor / med þijnum Heilaga Anda / ad vær kynnum ad hafa Huggun af hans Hlydne / þa Synderner og su vonda Samviska stryder a oss / Og ad vier mættum fyrer Hialp Heilags Anda / taka til ad vera þier hlyden Börn / og endelega verda vm sijder Sáluhólpner / fyrer Jesum Christum / Amen.

Sunudagen mille Nyars dags z Þrettanda Euange. Matth. III.

Þann tyma. Kom Jesus aþ Galilea ad Jordan til Johañem/ vpp a þad/ ad hann skyrdest aþ hønum. Enn Johannes varnade hønum þess/ z sagde. Mier er þørþ/ ad eg skyrest aþ þier/ og þu kiemur til myn. Enn Jesus suarade/ og sagde. Lattu nu so vera/ þui ad so hæþer oss allt Riettlæte vpp ad þyl-la. Og þa liet hann þad epter hønum. Enn er Jesus var skyrdur/ stie hañ jaþn skiott vpp wr Vatnenu. Og sia/ ad Him-

narner

narner lukust vpp yþer hønum/z Johannes sa Guds Anda oþan stijga sin Dwþu/og yþer hann koma. Og sia/ad Rødden aþ Himne sagde. Þesse er Sonur minn Elskulegur/ ad huørium mier vel þocknast.

Þer heyrdud á Nyars dag/ huørnen ad vor liuþe Lausnare Jesus Christur var vmskoren a hinum áttunda Deige/ og huad hann heþur þar med vtriett og oss veitt/Sem er þetta/ Med þui ad aller Menn haþa syndgad j mote Guds Lógmale/ og gieta þad ecke hallded/hliota þar þyrer ad gánga vnder Ohlydnennar straþþ og bóluan/ sem er eilijþur Daude/þar þyrer gaþ vór Lausnare Jesus sig vnder Lógmaled/ og hooþ vpp mz sine Vmskiirn ad þullkómna Lógmaled/til þess ad gióra oss med sinne Hlydne þrij og þrialsa þra slijkre Reþsingu og Bóluan. Þar vt aþ er augliost/ad þetta Barn/ vm huórt Spamadurenn Esaias talar og þar næst Eingellen/ þ kom ecke hingad sinna vegna/ helldur er þad oss þædt og gieþed/til þess ad leysa og þrelsa

ſa oſs ƥra eilijƥum Dauda.
Enn j ƥeſsa Dags Euangelio heyrum
vier adra Hiſtoriu / huórnen ad vor Herr
Jeſus liet Johannem ſkijra ſig j Jordan.
Og Lucas auijſar lioſlega huórſu gam
all Herran Jeſus var a ƥeim tijma / ƥa
hañ ſeiger / ad Jeſus hooƥ vpp ad ver
nær 30 ara. A ƥeſsu ſteyta ſig ƥeir ƥor
blijndudu Endurſkijrarar/og meina Men
ſkulu ecke læta ſkijra ſig j Vngdome ſijn-
um/helldur bijda ƥañgad til ƥeir elldaſt
ƥa ſie ƥeim Skijrnen kröptugre. Enn ƥe
ſia ecke/ ad Chriſtus gat ecke ƥyrr læted
ſkijra ſig/ Þuiad ƥad ſtendr klarlega hia
Lucas/ad Johañes tok ƥa ƥyrſt vm ƥañ
tijma til ad predika + ſkijra/Bæde Skij
rn Johannis og ſo hans Predikun var
ƥa ny Skyckan/huór alldrei haƥde ædur
vered j chriſtnenne. Enn huar ƥyrer Gud
baud Johanne ad vppbyria ſoddan/ƥad
heyrdu ƥier ƥann ƥiorda aduentu Sunnu
dag. Lögmæled og Spæmennerner[ſeig
er Chriſtur]ſpædu allt til Johañem. Þui
ad enn ƥo hañ aminte til Jdranar ſo ſiñ
adrer Spæmenn/ ƥa til ſagde hann ƥo
ƥyrergieƥning Syndanna öllum / j Chriſti
Naƥne/ og vitnade ad hañ være ƥa alla
reidu

leidu fæddur / og være þeirra a mille / og snarlega munde hann vppbyria sitt predikunar Embætte / med Jardteiknum + Da semdar Verkum. Þeir sem nu lógdu Trunad a slijka Johannis Predikun / og jatudu sijnar Synder / þeir vonudu ad Christur være þa þegar nalægur / og munde snarlega openberast og láta sia sig / Þessa hefur Johannes skijrt / og þesse Skijrn var ecke annad enn stadfast Fyrerheit vm Syndañа fyrergiefning j Christi Nafne / fyrer auma fatæka Syndara / sem jatudu + vidurkiendu Syndernar + girntust Huggun / ad þm skyllde vijsad verda til Christum / + j bónum fa Hialp + Huggun.

Hier kiemur nu fram ein Spurning / Huar fyrer ad Christur liete sig skijra? Hann var eingen Syndare? Til þessarar Spurningar giefur Herran Christur sialfur Andsuar / þegar Johañes mællte a mote ad skijra hann / Lát þad so vera [segir hann] þuiad so byriar oss ad fullkomna allt Riettlæte. Þesse Ord hafa hiner og adrer marguijslega vtlagt / Enn su riettа einfallda Meining er þesse / Christur er komen j þennan Heim ad fullkomna allt Riettlæte / þad er ad skilia / hañ vill

medtaka til sijn alla auma Syndara / gi
óra þa riettlæta + ad eilijfu sæluholpna
so sem og Johannes Skyrare kallar hann
þar fyrer Guds Lamb sem burt tekur
Verralldarennar Synder / þad er / eitt Ofs
ur eda Forn sem fornfæraft skal og deyia
fyrer allar Heimsins Synder. Til þessa
Verks og Giórnings seiger Christur ad
þesse Skijrn sie gagnleg / og þar fyrer
vill hann ecke læta vndan Johanne / hann
hlytur ad skijra hann / allt fyrer þad / þo
Johannes sie ecke nema Pienare / enn Jesus
Herra Himens + Jardar. Ossl [seiger hann]
ber ad vpp fylla allt Riettlæte / þad er /
Jeg tek ad mier auma Syndara / jeg hef
teked vppa mig þeirra Synder / og þui
kiem jeg nu hingad til þijn / ad þu skallt
skijra mig so sem adra syndugá Menn / J
soddan skulld og vnder slijka Syndabyrde
hef jeg viliande mig giefed / þar fyrer hi
alpa þu mier ad jeg verde laus þar vid /
Giórdu skylldu þijns Embættes / og skijr
mig lijka so sem adra Syndara / + ct.

Vier skulum hier ecke ackta nie alijta
Christum / epter þui sem hann er sinnar
sialfs Personu vegna / Þuiad hann er eilijf
fur Guds Sonur / Og þo hann hafe tek
ed á

ed a sig vort Holld og Blod / þa er þad
eitt Heilagt Holld og Blod / yfer utan
alla Synd og jlla Girnd/fullt Riettlæt-
is og Helgunar/ Þar fyrer þarf hann siñ
ar Personu vegna ecke ad læta skijra sig/
so sem hann og þurfte ecke ad verda Ma
dur/ sa ed var eilijfur Gud og Herra all
ra Hluta. Enn hugleid þu hans Embæt
te/ og huad hañ ætlar sier ad giora + ut
rietta/ þa finnur þu ad þo hañ sie siñar
Personu vegna Heilagur og Riettlatur/
þa er hann þo sijns Embættis vegna eiñ
Syndare fram yfer alla adra Syndara/
Þuiad hann tekur uppa sig allt þad sem
aller Menn hafa syndgad og giort j mo-
te Gude/og vill stilla Gud til Frids/og
Bitala fyrer Syndernar. So sem nu gior
du adrer Syndarar/þeir ed hofdu angur
og jdran Syndanna / þeir hielldu sig vid
Johannem/+ lietu hann skijra sig til eins
merkis ad Gud mune vera þeim nadugur
og fyrergiefa þeim allar Synder j sijns
Sonar Nafne. So kiemur nu Guds So-
nur sialfur fram/ lætur so sem hann sie
sa allra stærste syndabrots Madur/sa ecke
vill j nockurn mata missa Johañis Skij
rn/ huor ed skickud var af Gude vegna

aumra ſyndugra Manna. Og þo Jo=
hannes ſtande þar a mote med þyrſta / þa
lætur hann þad þo epter hönum og ſkijrer
hañ/þuiad Herran Chriſtur vill ecke ann=
ad. Johannes hann viſſe vel ad Herran
Jeſus Chriſtus var ſa ſiñ alla reidu atte
ad ſkijra med Heilögum Anda / þar þyrer
jatar hañ og medkieñer berlega / Herra /
Jeg þarþ ad ſkijraſt aþ þier/ecke med Vat
ne/helldur med Heilögum Anda/ Þui gir
neſt þu þa þeſſa Vatzſkijrn/huör ad ecke
er ſkickud nema þyrer auma þatæka Syn=
dara ? ꝛ c. Þannen kienner oſſ Skijrnen
Chriſti / ad Gud haþe þyrer ſiñ Son tek
ed alla Synduga til nadar/med þui hañ
liet þennan koma til ſkijrnar/huör ed all
ar vorar Synder haþde vppa ſig teked/ꝛ
ber þær a Bake ſier til Johannis Skijr=
nar j Jordan.

Þetta er nu ſu rietta og hellſta Orſök
huar þyrer Chriſtur liet ſkijra ſig / ſem er/
oſſ til huggunar/ ad med þui Gud lætur
merkia ſig ſo bliӯdan j hans Sonar Skij
rn/ ſem þo haþde teked allar vorar Syn
der vppa ſig/ Þa ſkulum vier vera oknyӯd
ner/og trua viſſelega ad þær eru oſſ þyr=
ergieþnar/ Þuiad heþde Gud ecke viliad

þyr

fyrergiefa oss Syndernar/ þa hefde hañ ecke teked siñ Son til Náda / þa hūkom til Johannem med vorar Synder. Þar fyrer er þesse Huggun viss og obrigdanleg / ad Gud vill fyrer siñ Elskulegā Son taka oss til Náda/tilreikna oss ecke syndernar / ef ad vier ad eins huggum oss j hönum/ og hölldum oss vid hañ med riettre Tru.

Þar næst liet vor liufe Lausnare Jesus þar fyrer skijra sig/ ad hann villde med sialfs sijns Epterdæme/locka oss til þess arar sælu Skijrnar/ og kieña oss huar til ad Skijrnen sie oss gagnleg/ Þuiad þegar þu lætr skijra þig/ þa veistu fullkomlega/ ad þu giörer þad sama Verk sem Christur giörde/ og ad þesse Skijrn skal verda þier ad godu so sem Christo sialfum/ sem er ad Gud vill taka þig til náda/ og ecke burt kasta þier þinna Synda vegna. Lucas skrifar og nöckud vm Christi Skijrn/ sem hier stendur ecke/ þad er þetta/ Þegar Jesus var skijrdur/ og stie vpp vr Jordan/ þa giörde hñ sijna Bæn Og ad þre Bæn endadre/ þa hafe Himeneñ opnast/ og Heilagur Ande ofan komed yfer hañ j lijking eirnrar Dufu/ Og

Rödden kom af Himnum sem sagde / þu ert Sonur minn Elskulegur / huór ed mier vel þocknast. Nu skrifar Lucas ecke / hu ar vm Christur hafe beded / Enn af þui sem epter fylger þa ma þad vel og riette lega skilia.

Þa vor Herra Jesus var skijrdur af Johañe j Jordan / og fyrst fyrer Gudsdomlega Openberan af Himnum / þar næst fyrer avijsan og Predikun Johañis var kunnur orden Mönnum / þa gaf hn̄ sig strax j Eydemörk / tok sig fra Folke / fast ade j 40. Daga / bardest vid Diöfulen / og vañ Sigur a hönum / og þa hann hafde sigrad hañ / kom hañ aptur til Manna / vtualde fyrst þa tolf Postula / og sende þa vt vm Gydingaland / med þeirre Befalningu / ad þeir skylldu predika og boda / ad Rijke Gudz være nalægt / þ er / ad sa tijme være nu j nand / vm huórn aller Spæmeñ höfdu talad / þar fyrer skylldu Meñ snuast vid sodda Nad / og læta skijra sig vppa Herran Christum / sem nu komen være / og þeim öllum villde veita fyrergiefning Syndaña og eilijft Lijf / sem hañ vill du medtaka. Þar fyrer liet vor Herra Jesus heyra sijnar Predikaner / og sia sijn Da

semd,

femdar verk/ so sem riettur Christur og Messias.

Nu af þui/ ad þetta vors Herra Jesu Christi Embætte og Rijke skyllde nu vpp byriast/ þa hefur Herran Christur j þad sinn ocfad beded Gud/ad giefa Luckn + Hamingiu þar til/ ad Rijke Diöfulsins mætte nidur briotast eydast/og ad aumer Syndarar mættu komast til nadar + ver da Saluholpner; Þannen hefur Bænen Christi hlytt vppa allt predikunar Embætted/ ad Gud villde giefa Blessan og Luckn til Euangelij predikanar/til Skijrnarenar/og til alls þess sem þa skyllde j christelegre Kirkiu vpp byriast. En huör nen ad þesse Bæn h..pt orded bænheyrd/ þad stendur hier liöslega/ Fyrst opnar sig Himenen/til eins Merkis/ad fyrer þessa Skijrn var nu Guds Reide stillt/og Himenen[sem fyrer Syndana skullð var til lu cktur og læstur] skal nu hier epter verda vpplaten/ vegna Herrans Christi: Þar næst fer Heilagur Ande ofan j synelegre Mynd og Dufu Lijking/og kiemur yfer vorn Herra Jesum Christum/til eins mer kis/ ad han vilie frammueigis og þar ept er vera hia þessare Vatzskijrn/ og vissa

lega vera þar nalægur/ ꝛ Gud Fader kal lar sialfur ofan af Himnum/ med skyrum skilianlegum Ordum / og seiger / Þesse er miñ Elskulegur Sonur/ Ofs til hugguna r/ad þegar vier verdum skijrder/og tru um a þennan Sonen/ þa vill Gud fyrer hans skulld og hans vegna elska ofs/ og giöra ofs ad sijnum Börnum.

Þessar Greiner skalltu merkia og vel hugleida/ þa þær þu ad sia/ huad ꝛ huör su dyrlegur og huggunarsamlegur Hlut ur ad su Heilaga Skijrnen er/ Þuiad vil ier þu aliita fyrst vppruna Skijrnareñar þa er hun ecke nöckurs Mans Verk Skick an eda Setningur / helldur sialfs Guds Bifalning/ so sem Johañes Skijrare seig er/ Johañ. 1. Sa sem mig sende ad skij ra/ hañ sagde til mijn/ ꝛ ct.

Pad annad/ Þar vor liufe Lausnare let ecke skijra sig sialfur/ þa hefur hañ med sij num Heilaga Lijkama Skijrnena Helgad. Og þar Gud openberade sig so blijdleg an ꝛ nadarsaman j Christi Skijrn/ pad er vyst Teikn og Merke/ad hann hatar ecke Skijrnena/ helldur er hun hönum þæge leg/ med þui ad hans Sonur lætur sialf ur skijra sig.

Pad þridia/ vor liuþe Lausnare Jesus
hañ heþur so tilsett og skickad/ ad huór
sem vill verda sæluholpen/ sa skal læta
skijra sig/ Johañ. 3. Huór sem ecke verd
ur endurþæddur eþ Vatne og Anda/ hann
kann ecke jnn ad ganga j Guds Rijke.

Pad þiorda sem þier heyrdud þyrer þior
tan Dógum/ad Herran Jesus sialþur vill
vera nalægur þessare Vatzskijrn/ þ skijra
med Heilógum Anda/eins so sem Heilag
ur Ande kiemur hier nidur [þa Christur
var Buen ad Bidia vm soddan Himneska
Nad] j synelegre Mynd/og lætur sia sig.
Pessar Greiner skalltu taka saman allar
þa muntu þiña/ ad Skijrnen er ecke lijt-
el/liett eda lijtels verd þionustugiórd/eda
þoracktande/ so sem ad giora þeir ogud-
legu Endurskijrarar/ eda adrer þeir sem
spottlega og spielega tala og seigia/ Hu
ad er vert vm eina Vatzlæku ? Huórnen
kunna Syndernar verda aþþuegnar med
Vatne ? Pad er vissulega satt/ ad vm ei-
na þulla Hónd Vatz vardar lijted. Em
huór vill seigia þad lijtels vert/med þui
Gud heþur Biþalad þad/ þ vill læta þad
so vera ? Og þyrst ad Christur sialþur læ-
tur skijra sig ? Og med þui ad hañ Bid-

ur Gud ſo aþ hiarta hier vm/ ad hann vilie med Heilóg͞u Anda vera ſlijkre Skij rn nalægur ? Og med þui ad Heilagur Ande lætur ſia ſig/ og ſa eilijþe Gud lætur heyra ſijna Rödd j hia ſliјkre Vatzſkij rn ? Þar þyrer/ eþ þu villt haþa riętta Meining og Tru vm Skijrnena/ þa hugleid þeſsar Greiner allar/ þa munttu ecke þorſmæ ſkijrnena/ og ecke tala lijtelmotle ga vm hana/ helldr þacka Gude eþ Hiarta þyrer þad/ ad þu heþur vered ſkijrdur Og mættu hugga þig þar vid viſſelega ad med þui þu ert ſkijrdur/ þa mun vors Herra Jeſu Christi Skijrn koma þier til gagns og ſæluhialpar.

Og þo vier viſſum ecke neitt annad aþ Heilagre Skijrn en̄ þeſſar tuær Greiner/ Su þyrre ſtendur Johan̄. 3 Cap. Hin öñ ur/ Marci j ſijdaſta Cap. Þa ættum vier ad hallda Skijrnena Ypparlega Heila ga/ og læta vera vora ſtærſtu Huggun/ ad vier erum ſkijrder j Naþne Jeſu. Þuiad/ er þetta ecke ad prijſa Heilaga Skijrn/ þar Christur ſeiger ? Nema Madur verde þæddur aþ Vatne og Anda/ þa kann hann ecke ad komaſt j Guds Rijke/ huad kann meir ad gledia oſſ ? Huad villum vi

er helldur haþa eñ Guds Rÿke ? Þar vier hia Gude skulum liþa eilÿþliga ? Eþ þu villt nu koma þangad / huad skalltu þa giöra ? Huörnen skalltu þa hegda þier ? Ecke ödru vÿs enn so / þu skallt læta skÿra þig / Þuiad so stendur skriþad / Nema nöckur verde þæddur aþ Vatne og Anda / þa kann hañ ecke ad komast j Guds Rÿke. Pad er vÿst og satt / Vatned verkar þ ecke einsamallt / sa Heilage Ande / edur Skÿrn Andans hlytur ad vera þar med / Enn hier a mote er þetta satt / ad huar þesse Vatzskÿrn er ecke / þar vill og Heilagur Ande ecke vera / so sem alluñda ma sia j Postulaña Giörningum / Þeir Gydingar sem heyrdu Petrum predika viöurkiendu sijnar Synder og bædu vm Nad / Saulus þa hañ medgieck sijna Synd og gaþ sig vnder Guds Vilia / + trude a Christum / Herbergia Sueirn Drottningarenñar aþ Blalande / þyrer huörium Philippus predikade / aller þesser urdu ad læta skÿra sig / eþ ad þeir skylldu þullkomlega endurþædast til Guds Rÿkis. Þuiad þad er so asett ad eingen Madur skule inn komast j Guds Rÿke nema hann verde þæddur aþ Vatne / þad er / skÿrdur / Þuiad Heilagur

Ande vill ecke med ødrum hætte haƀa ſiñ
na Verkan j oſſ/eda mz oſſ/Pad er vijſt.
Aūñur Greinen ſtendur Marci j ſijdaſta
Huór ſem truer ꝛ verdur ſkijrdur/hñ ſkal
verda Sæluholpen. Huad þad ſie ad ver
da ſæluholpen þad vitum vier aller/Hi-
er heƀur þu tuo Vegu/ſeiger Chriſtur/þu
ſkallt ƀyrſt trua/þad er/þu ſkallt hug-
ga þig vid mijna Hlydne Pijnu. Dauda ꝛ
Vppriſu/ad Gud vilie ƀyrer mijna ſkulld
vera þier lijknſamur og gióra þig ſælu-
holpen. Nægeſt þa þeſſe Tru til Sælu-
hialpareñar ? Nei/ þu hlytur og ſo ad
lata ſkijra þig med Vatne/ad vijſu/þſſe
TRV kann ecke ad vera ſtadƀóſt nema þui
eins ad þu ſiert ſkijrdur/Sóken er þeſſe/
aƀ þui ad Fyrerheited vm Sæluhialpe-
na er jnnbunded og luckt j Skijrneñe. So
vill ꝛ Heilagur Ande ecke koma til þijn/
ꝛ ecke taka þig til ſijn/vtan þu ſiert ſkijr
dur/Huar ƀyrer ? Spyrdu Gud þar ad/
ſem ſoddan Skijrn heƀur ƀyrſt jnnſett/
Og þar næſt Chriſtum ſem þad heƀur ſo
tilſett og ſkickad/ad Madur ſkule trua
og læta ſkijra ſig eƀ hañ vill verda ſælu
holpen. Vid þeſſa Biƀalning ſkulum vier
ƀlijƀa/Vier kuñum ecke ad gióra oſſ nóck

þrń annan Veg vpp j Himinen̄ en̄ þeñan/ Vier hliotum a þessum Veige ad vera sem Christur vijsar oss/ hañ veit þennan Veg alleina/ þuiad hann alleinasta er aþ Himnum oþan komen

Þeñan Veigen vijsar oss Christur j sijnu Orde/ j þui/ad hañ lætur skijra sialþan sig/ og seiger/ Þesse Skijrn er þar til naudsynleg/ad allt Riettlæte skule fullkomnast/ þad er/ad vier mættum haþa Not aþ þessare Skijrn/ og þyrer hana verda frij og þrialser þra Syndeñe og Daudanum. Þuiad [so sem þyrr var talad] þar hañ kiemur til Johañem / þa heþur hann allar vorar Synder sier a Herdum / ꝛ vill þar þyrer verda skijrdur aþ Johañe/ ad Gud skule ecke þordæma oss aunar Mañ skiur Syndaña vegna/ helldur vera oss lijknsamur/ og giöra oss Sæluholpna/. Þessu loþar Gud hönū nu hier j Johañis Skijrn/ hann opnar Himeneñ/og sendir Heilagan Anda oþan/ og sa eilijþe Fad r lætur heyra til sijn og seiger / Þu ert minn Elskulegur Sonur/ a þier heþ jeg Þocknan/ þad er / vegna Synda Verallda reñar/ huörtar þu heþur teked vppa þig vil jeg ecke vera þinn Ovinur/ellegar læ-

ta þig þeirra giallda/helldur vil eg þinna vegna vera. Mönnonum nædugur og lijknsamur / ꝛ veita þeim allt gott. Eig um vier þa ecke ad hugga oss vid þessa Skijrn ? Eigum vier ecke ad vera af hiar ta glader ? Med þui ad vier siaum / huorsu ad Gud vill fyrer sinn Son fyrergie fa oss Syndernar og vera oss myskunsamur ? Attum vier ecke ad verda fegner ad læta skijra oss og vor Börn / og af Hiarta þacka Gude fyrer slijka Nad/ mz þui ad vor Skijrn vijsar oss til Christi Skijrnar ? Og lætur hana verda vora eigen Eign ? Þuiad vor Skijrn / huörre vier skijrunst/hun er ein Stadfesting ꝛ Be nijsing / ad Christi Skijrn er vor / heyrer oss til/so ad vier meigum hafa hana oss til Gagns og Goda.

Og fyrer þetta hid sama lætur Gud heyra til sijn/og seiger/Þesse er minn elskulegur Sonur / huör mier vel þocknast/ þad er/j huörium eg hef alla tijma Lyst ꝛ Glede. Þuiad slijkt er ecke fyrer Christi skulld skied/ad Gud talar þessum Ordum/ Christur veit þad vel adur/ad hann er Guds Sonur/og er j hæsta Nad ꝛ Vinattu hia Gude/Enn vorra vegna er þetta skied

so ad

so ad vier sieum ecke hrædder þyrer Gude og hans stranga Dome vorra Synda veg na. Þar þyrer/þo Guds Sonur sie sannur Madur / þa helldur Gud hañ þramar eñ alla adra Menn/ og seiger/ Þu ert minn elskulegur Sonur/ j hvörium eg heþ þock nan. So talar hañ ecke til vor/ helldur so sem þar stendur j Psalmenum 14. Drottenn leit aþ Himnum oþan yþer Mannanna Sonu/ad vita eþ hñ sæe nöckurn hygg en/ og leitanda ad Gude/ Enn þeir voru aller aþvega komner/ þar var ecke nöck ur sem giörde gott/ og ecke eirn. Þetta er eirn hrædelega strangur Domur/ hier aþ epter þylger þad/ ad vier sieum ecke Guds Börn/ og ad Gud haþe ecke þöck nan a oss/ helldur so sem S: Pall seiger Veralldareñar Börn/ hvöriuni Gud reidest/ og til hvörra hañ kann ecke ad haþa ást eda þöcknan/ þesse Domur geingur yþer alla Meñ/ Þuiad þar hier stendur/ Þu ert minn Sonur/ þad er so sem hañ villde sagt haþa/ Aller Meñ adrer eru Dioþulsins Börn/ jeg kañ ecke/ giet ecke vered þiñ Godur/ þig alleina elska eg.

So hvörnen eigum vier þa ad bera oss ad so ad vier komunst þra slykre Eymd og

Neyd ? Pad skiedur med þui moke/eþ ad vier komum þyrer þennan Son Guds/og hölldum oss vid hann med stödugre Tru/ Vier eigum ad vidurkienna vora syndum spillta Nattuuru/jata oss þyrer Gude og seigia/Auwij/DRotten/jeg er syndugur Madur/med mier er eckert gott/þu kant ecke ad haþa þocknan a mier/Enn þar er þinn Sonur Jesus Christur/hann er Mad ur orden/hn tok mijnar Synder vppa sig og liet þuo þær aþ sier j Jordan epter þinne skipan/Ja/hann þuode þær sijdan aþ med sijnu dyrmæta Blode/hann er þier kiær/a hönum heþur þu þocknan/þyrer hann muntu læta þijna Reide þalla sem þu heþur a mier/og taka mig til Nadar þyrer hans skulld.

Þess vegna/Ad þu so + med þessu mo te halldet þier vid þennan Sonen/ þeler þig vnder hans Nadarskiole / og þyrer hn voner og vænter þier Guds Nadar/ þa predikar sa eilijþe Fader a Himnum/ og seiger/ Þesse er minn Elskulegur Son ur/sem hann villde seigia/Vilie þier vera mijn Börn/og skule jeg vera ydar Fader/ þa hallded ydur vid þennan sem stendur j Jordan/og lætur skijra sig ydar vegna/

Fylg-

[illegible] /og fared og so
[illegible] skal eingen Neyd vera a
[illegible] endur nu þesse Grein stöd
g og ora[illegible]anleg/ad til Guds Nadar =
[illegible]yrergiefningar Syndaña kann eingen ad
omast nie hana ad fa/vtan alleinasta fy
er Truna a Jesum Christum Gudz Son/
Þar fyrer eigum vier ad medtaka hañ af
Hiarta/ og med þui ad hann lætur vora
Neyd ganga sier so til Hiarta/og lætur
skijra sig oss til Riettlætis/ þa hölldum
oss fastlega vid hans Skijrn/ og vonum
ad Gud mune fyrer hans skulld vera oss
Myskunsamur og giöra oss ad eilijfu sæ
luholpna. Þad veite oss Gud Fader/So
nur/og Heilagur Ande/ Amen.

Bænen.

HEyr Herra Gud Himneskur Fader/ þu sem þig hefur openberad med þinne eigen Rödd/og Nidurkomu hins Helga Anda yfer þinn elskulega Son/i hans Skyrn/ huör ed vppa sig hefur teked og lagt allar vorar Synder/Og þu hefur oss med þinne Röddu vijsad til hans/ og lofad ad vier skylldum fyrer hañ fa fyrergiefning Syndanna/ og alla Nad og Myskun/ Vier bidium þig Himneskur Fader/ Halle oss i retttre Tru til þyns Heilaga Nafns. Og med þui ad vier erum skyrder epter þinne Bifalnin

Borni þyns Elskulega Sonar, so styrk
nu vora Tru med þynum Heilaga An[illegible]
hialpa oſſ til þeſſ eilijfa Lijfs/ [illegible]

Þrettanda dag Euangelium Matth. II. Cap.

Mær ed Jeſus var fæddur j Bethl[illegible]
hem a Gydingalande/ a Døgum
Herodis Konungs/ Sia þu/ ad þa
komu Vitringar af Auſtur alfu til Je-
ruſalem/ og ſøgdu/ Huar er ſa nyfædde
Konungur Gydinga? Vier høfum ſied
hans Stiørnu j auſturveige/ og erum kom
ner ad tilbidia hann. Enn er Herodes
Kong-

Kongur Herodes þad/ skielfdest hann/ og øll Jerusalem med hønum. Og hann li et safna saman øllum Kiennemañ Gyþdingium og skriftlærdū Lydsins/ z fornheyrde af þeim huar Christur skyllde fæ dast. Enn þeir søgdu hønum/ j Bethle hem a Gydingalande/ Þuiad so er skri fad fyrer Spamannen/ Og þu Bethle hem a Gydinga lande/ ert enguaneigen hin minsta a medal Høfdingia Juda/ þuiad af þier mun koma Hertuge sa ed stiorna skal yfer mitt Folk Jsrael. Þa kallade Herodes Vitringana leynelega til sijn/ og spurde þa jnnelega ad/ a huør ium Tijma þad ad Stiarnan hafde bi rst þeim / og vijsade þeim til Bethlehem og sagde. Fare þier og spyried vandlega ad Sueinenum / og nær þier finned hañ þa kunngiøred mier þad aptur/ so ad eg kome og eirnen ad tilbidia hann. Sem þeir høfdu nu hlydt Konungenum/ foru þeir af stad. Og sia þu/ ad Stiarnañ sem þeir høfdu sied j Austuralfu/ gieck

fram̄ fyrer þeim/ allt þar til hun kom/ z stod þar vppe yfer/ huar ed Barned var. Enn er þeir sau Stiørnuna/ glødduz þeir af myklum Fognude / og geingu j Hwsed jnn/ og fundu þar Barnid med Mariu Moder þess/ fiellu fram̄/ og tilbadu þad. Og ad vpploknum sijnum Fiarsiodum/ offrudu þr þui Giafer/ Gull/ Reykelse og Myrru. Og þeir feingu aduijsan j Suefne/ ad þeir kiæme ecke aptur til Herodem/ Og foru so aptur annan Veg j sitt Land.

Hesse hatyd nefnest a Grisku Epiphania/ þad er openberanar Dagz/ huiad Herran Jesus vard openberadz Heidingium fyrer Leidaruijser einrar Stiornu/ ad þeir spurdu og leitudu epter hm̄/ og komu til hans/ þar þeir hefdu ecke þar af hónum vitad/ ef þesse Openberan hefde ecke skied. Og þo þar være komnar fleire Openberaner/ sem var Einglanna þeir ed predikudu fyrer Hirdórom/ um/ sómuleidis sógdu þau Simeon og Anna fra j Musterenu huilijkt ad þetta Barn=

Barned være/ Item þa Herran Jesus var 30 ára þa skiede enn openberan vid Jordan/ þar hann var skýrdur/ Og j Cana j Galilea openberade hann sig med sýnu fyrsta dasemdar Verke/ Þo allar þessar openberaner hafe vered merkelegar/ þa er þo þesse hin hugganarsamlegasta/ sem þessum Deige til kiemur/ ad Gud openberade Heidingium sinn Son/ og kallade þa til hans/ so sem þa ed hans Rijke skyllde til heyra.

Hier falla til nockrar Spurningar j þessare Historiu/ a huórium þo ecke liggur stor magt/ Enn af þui ad sumar af þeim hafa giefed sök og efne til Villu/ þa kann ecke ad skada/ þo þar sie talad nockud vm.

Fyrsta Spurning er vm þessa Heidingia/ huórier/ huórsu marger þeir hafe vered/ og huadan þeir hafe komed. J Pauadomenum var hallded fyrer full Sann inde/ ad þetta hafe vered þrir Kongar/ og ad huór af þeim hafe fared sinn Veg eirn af Rijke Arabia/ annar af Blalande/ þridie af Jndialande/ og hafe aller fundest j Jerusalem. Þesse Meining hefur önguan sannleiks Grunduöll/ vtan þad

 sem

sem stendur hia Esaiam Spamanñe j 40. Cap.: Heidingiar munu ganga j þijnu Lr ose Jerusalem/ + Kongarner j þeirre Bir tunne sem yfer þier vpp rennur/ Eñ þad er Papista vtlegging. Hier talar vm Heid ingia/ og ad þeir hafe vered Vitringar/ eñ ecke Kongar/ þeir hielldu + ad þeir ha fe vered þrÿr/ huad þo lijklegt er ad þr hafe vered myklu fleire/ og ad huör af þeim hafe hafft þessar þrennar Gafur Gull Reykelse + Myrru.

Vier skulum slÿpa vid þad sem Guds spiallamaduren seiger/ ad þesser hafe ver ed Magi/ þad er Vitringar/Spekingar/ þuiad heideña Manna Historiur kieña oss ad Magi j Persia lande voru j hæstum Virdingum næst Kongum og voru merke leger Menn/sem kunnu Stiörnulist/ + ad rar Natturuñar Lister. Þar af er teken su List sem kallast Magia/sem höndlar Ver kaner Natturuñar. So er trulegt/ ad Da niel Spamadur hafe vered Nafnkuñug ur Stiornare j Persia lande/af huörium Meñ vissu þad ad seigia/ad Gud hafde giefed hönum mÿken Vijsdom og stora Nad/ og fyrer hañ giört mörg merkeleg dasemdar Verk. Þar fyrer er trulegt/ ad

hans

hans Spadomur/sem han skrifade j Per=
sia lande/ mune hafa vered geymdur/ so
sem ein sierleg merkeleg Bok/ Og hyggn=
er Menn hafa hallded þad fyrer eirn Fie=
siod/ og giarna lesed þar j/ ecke alleinasta
vegna Spadoms oordenna Hluta/ helld=
ur + eirnen vegna ymlidenna Giörninga/
Þuiad hann kiemur vid þau agiætustu tuö
Kongaryke/ huörra upphaf og so hnign=
an var þad fyrsta Ryke j Babilon/ ann=
ad j Persialande.

Þesser Magi þo heidner være/ þa haf=
fa þeir þo vitad af Spadome Danielis
og hafa merkt og saman bored/ ad þad
være vm þann tijma/ a huörium sa Höf=
dingen Christur sem Gydingum var fyrer
heiten skyllde koma. Þegar nu þesse nyia
Stiarnan kiemur a Lopted og lætur sia
sig/ þuilijk Stiarna ad alldrei ædur fyr=
re hafde siest/ þa kiemur Heilagur Ande +
vpp lyser so þeirra Hiörtu med þessare
Stiörnu/ ad þeim kiemur þad saman/ ad
Christur være vissilega nu fæddur/ þar
fara þeir nu a stad og leita epter hönum
hia hans eigen Folke Gydingum/ Þuiad
so hefur Daniel klarlega fyrer sagt/ ad
þesse Höfdinge skyllde Gydingum fædd=

ur verda: Þetta er eins Meining og Pa-
pistar hafa/ Enn Gudspiallamadurenn ver-
dur samhlioda Sagnabokonum/ so vier
meigum vita/ huorier og huilijker þesser
Vitringar vered hafa/ enn þo vier ecke vi
tum huad marger þeir hafe vered. Og
er þo liklegt/ ad þeir hafe vered fleire enn
þrijr.

Su önnur spurning hlyder vppa Stiörnuna/ huört þetta hefur vered natturleg
Stiarna/ og huörnen þeir hafa slijkt kuñ
ad ad sia og merkia a Stiörnuñe. Og er
vijst og trulegt/ ad þesse Stiarna hefur
haft eitthuad sierlegt fram yfer adrar
Stiörnur/ Þeir sau hana j Persia lande
og huörge aña rstadar/ þar fyrer verda
þeir miög fegner og glader/ þegar þr sia
hana aptur þa þeir fara fra Jerusalem
og til Bethlehem/ Og þa þeir koma til
Bethlehem/ giefur Stiarnan sig so nidur/
ad hun vijsar þeim ad Hwsenu þar jnne
ad Barned var. Af þessu taka marger
Kieñefedur þa Meining/ ad þetta hafe
vered Eingell. Enn so sem ædur er sagt/
þa liggur oss ecke stor magt a ad vita
þetta/ Eñ þad skulum vier visulega vi-
ta/ ad Heilagur Ande hefur fyrer þessa
stiörn-

Stiörnu so vpplyst þeirra Hiörtu/ad þr
visu þullkomlega ad Christur var þæd-
ur. Þannen siaum vier allþyda j Kirkiun-
nne/ huörsu ad Einglarner haþa allrijd
gird og lyst þar til/ad Christur verde þy
rer Mönnonum kuñur og openber. Þeir
predika þyrster vm hans Gietnad/ Fæd-
ing/Vpprisu + Vppstijgning.

Þridia Spurning er vm Tijman/ nær
þeir haþe komed til Bethlehem/og eiñ aþ
þeim gömlu Lærefedrum ad Naþne Epi
phanius/ hann skriþar ad Jesus haþe þa
vered tuæuetur/ Enn þesse Meining er
ecke teken aþ ödrum rökum eñ þeim/ ad
Herodes liet drepa þau Börn sem voru
tuæuetur og yngre/Og Mattheus gietur
hier ecki Stallsins/nie Jötuñar/ helldur
seiger hañ ad þeir haþe geinged jnn j Hw
sed. Huör sem nu vill giæta ad þui sem
Gudspiallamennerner skriþa/hönum skal
virdast ad þetta haþe skied skamt epter
þ ad Christur var þæddur. Eñ sem ad-
ur seiger/þa liggur oss ecke stor mogt a
þessu/ ellegar heþde Gudspiallameñerner
greint þar giör þra. Eñ þar liggur ma-
gt a/ ad vier vitum ad þesser Vitringar
voru heidner Meñ/sem ecke visu storlegt

aþ Gude/þo verdur þeim vijſſad ad Barn nenu Jeſu j þeñan mata/ ſem er/þyrer eina Stiórnu/ ſo þeir koma til hans/ og hañ verdur þeirra Gud og Frelſare. Þetta er vijſt og ſatt/ og hier aþ þaum vier mykla Huggun/ ſo ſem ſijdar ſkal ſagt verda.

Ad ſóñu ma þetta mióg vndarlegt þikia/ ad þeßer Heidingiar hóþdu ecke þyrer ſier nema myrkuan Spadom Daniels/þeir hóþdu ecke nema þa ſem munlega tóludu vid þa aþ þeſsu Barne/ſo ſiñ Einglarner giórdu Hirdóronum/Þeir hóþdu ecke þar þyrer ſier nema eina Stiórnu/ aþ henne læra þeir þyrer vpplyſing hins Helga Anda/ad Kongur Gydinga Chriſtur ſie þæddur/þar þyrer þara þeir aþſtad hyra huórke vm þañ langa Veg/ecke vm Omak Koſtnad eda nóckurn Haſka/ þeir þerdaſt j eitt okunnugt Land/ og leita eptter þeſsu Barne/eins og være þad þeirra Kongur/og þeir hans Folk/enn þeir voru þo heidner Meñ/enn ecke Gydingar.

Enn huad gióra Gydingar til ? Huórnen verdur þeim vid ? Viſſelega haþa þeßer Vitringar vered ypparleger ⁊ merkeleger Meñ/ So heþur huór Madur vel

matt

mætt vita/ ad so langa Reisu og slijkt Ferdalag munu þeir ecke hafa tekid vppa sig af Hiegoma eyne nöckru/ Þesser fram ande Men og merkeleger Giester koma til Jerusalem med þesse Tijdende/ ad þeir hafe j sijnu Lande sied Stiórnu þess nyfædda Kongs Gydinga. Soddan vndar legt Teikn skylldu Gydingar ecke hafa for aktad/ helldur tekid þad til sijn/ so sem fulla aminning og vidvórun/ Þar ad auk mættu Gydingar so sem freiþa þar a/ ad Messias var ecke langt j burtu/ med þui þeir höfdu mist sijna Rijkisstiorn/ ꝛ voru komner vnder Romuerskt vald/ Og þo þeir vijse þessū Heidingium til Beth lehem sialfer/ þa glediast þeir huórke nie fagna af þssum nyum ꝛ faheyrdū Tijdindum helldur skielfast þeir aller/ og He rodes verdur hrædddur og reidest vegna þssa Rijkis/ og huxar sier ad sla j hel þt ta Barn. Þar var ecke eirn a medal allra þeirra Skriftlærdu Kiēnemanna Höfdin gia/eda Phariseanna/sem villdu fara mz þessum Vitringum/eda senda Mann med þeim/ꝛ læta vita huórt þar findest nöck ur þess hættar/sem Vitringarner höfdu fra sagt. Snögt og med eīnu Orde ad

ſeigia/Gydingar hoͤrdu Barned Jeſum
hia ſier/og vijſa oͤdrum til huar þr ſkulu
ꝥinna þad/eñ ſialꝥer vilia þeir ecke ha‑
ꝥa þad/og ecke ſkeyta þeir þui/Eñ heid‑
ner Menn þeir reiſa ſo langan torꝥærañ
Veg med ſtoru erꝥide koſtnade og omake
leitande epter þeſſu Barne: Huͤrnen kie‑
mur þetta til? Huͤr vill ecke vndraſt ad
þetta geingur ſo oſkickanlega til?

Eñ Meiningen er hin ſama/ſo ſem vi
er heyrdum a Joladagen/ þa talad var
vm Herrans Jeſu ꝥædingar Hiſtoriu/Þeir
ſiñ eru dyrdleger ypparleger j Heimenum
og halloa þar ꝥyrer mijked aꝥ ſialꝥum ſier
þeir hirda ecke vm þetta Barn/þeir ꝥor‑
ſmaa þad/og þikiaſt j oͤngun þeſſ þurꝥa
vid/ Þar ꝥyrer ſtodar þad ecke par/ þo
Menn vilie vijſa þeim til þeſſa Barns/
Þeir ſkielꝥaſt og hrædaſt aꝥ þeſſum Bod‑
ſkap/og eru ecke ad eins vantruader/Hell‑
dur eꝥ þeir trua noͤckru/þa ꝥa þeir þad
j ſinne/huͤrnen þr mætte ꝥyrerkoma þſſu
Barne/og lijꝥlata ſiñ eigen Kong. Þar
lætur Barned Jeſus þeſſa ꝥara/og hell‑
dur ſier til ꝥatækra Hirdara og Fiarmaña
og til þeſſara ꝥortapadra ꝥordæmanlega‑
re Heidingia. Puiad eñ þo þeſser Vitrin

gar

[ʒ]ar hafe vered fyrer Heimenum rijker ypp
arleger og dyrleger Menn/ þa voru þeir
þo fatæker j þeirra Samuiſkum/ þeir
viſſu ecke huórnen ꝥr mættu komaſt fra
Syndenne og Daudanum. Þar fyrer/ þeg
ar þeir læra ad vita af Stiórnunne/ ad
Höfdingen Chriſtur ſie fæddur/ vm huórn
Daniel talar/ ad hañ ſkule hylia Synde=
na/ forlijka Miſgiórdernar/ ⁊ koma mz
eilijft Riettlæte[þad er ſoddan Riettlæte
ad huór þad hefur ſa ſkal af þui lifa ei=
lijflega] Þa er omógulegt ad þeir giete
vered kyrrer heima/ Þeir vilia koma til
þeſſa Barns/ þeir vænta ſier hialpar af
þui/ þui leggia þeir ſlijkt j hættu og vo=
ga vppa ad lijda ꝥ ſem ad höndū kiemr.
Þetta er nu ſu hellſka Huggun/ ad ꝥtta
goda Barned vijſar ecke ſoddan Glæpa
mónum fra ſier/ þad medtekur þa giarn
ſamlega/ Og huad hellſt þeir gióra þui
til Vilia og Æru/ þad þigguir hañ og til
backa tekur/ og hirder ei vm þo þeir ſie
Heidingiar/ epter þui ad þeir hafa ſodd
an Hiarta/ ad ꝥr þeckia Neyd ſijna ⁊ Sa
arhaſka/ og forlaata ſig þar vppa/ ad
ꝥtta Barn mune hialpa ꝥm. Slijk Hiór
tu eru ꝥſſu Barnenu Jeſu aſtkiæruſt/ Og
med

med þui ad Kieñemanna Hǫfdingiar og Skriftlærder hǫfdu ecke soddan Stiǫrnu/ þa hefur Barned Jesus ǫngua lyst til þr ra/ þo þeir sie so ypparleger sem þeir kunna ad vera.

Þetta skalltu nu læra/ og merkia þad miǫg vel. Þuiad eingen hlutur er sa/sem so skielfer ofs aumar Mañeskiur ꝛ hræd da giǫrer fyrer Gude/so sem þad / vier vitum ad vier hǫfum ecke skickad ofs fyr er Gude so sem vier eigum ad giǫra/ og hǫfum syndgad bæde j eirn mata og j añ an/ꝛ ct. Eñ giæt ad þessu Dæme er hier stendur/ Þesser eru heidner Menn/ þeir kuña ecke ad hrǫsa sier af godum Verkũ/ Ad vijsu/ hefdu þeir þost vera fromer/ þa hefdu þeir lijka so sem Gydingar j Jerusalem ecke sint vm þetta Barn/ Eñ af þui þeir eru synduger/ þa lætur Gud sijna Stiǫrnu vpplysa þa / og kallar þa so til vors Herra Jesum Christum / Þeg ar þr koma/þa tekur Barned fagnsam lega vid þeim. Þetta skalltu merkia og giǫra lijka eins/Siertu aumur ꝛ synduǵ ur/þad hlytur so ad vera/ þa skalltu þo þess vegna ecke ǫruilnast/ fordast Gud ecke/ Þuiad þess vegna lætur Gud sitt

Euange-

Euangelij Lios ſkyna fyrer þier/ eins og
hann giórde vid þeſsa Heidingia/ ad þu
ſkuler leita ad þeſsu Barne/ medtaka ꝥ/
hallda þad fyrer þiñ Herra og Frelſara/
og hugga þig vid hans Naad/ þuiad ef
hañ villde ei taka Synduga til Nadar/
helldur fordæma þa/ þa hefde hann og
ecke teked þeſsa Heidingia/ hñ hefde þa
alleinaſta añaſt ſitt eiged Folk Gydinga.
Eñ hañ vill lyka hafa Heidingia og ad-
ra Berſynduga Meñ/ og ad þeir ſkule ko-
ma til hans/ Og þo þeir kunne ecke ad
vita af hönum/ þa ſkal fyrr ein ny og
fæſien Stiarna vpplyſa þa/ og vyſa
þeim ad þui Hwſe þar Christur er jnne.
ſo þeir ſkulu ecke fara villt eda a miſs
vid hañ.

Lyka ſo þa ſkyn nu þeſse Stiarna/ ꝥ
Heilaga Euangelium fyrer þier/ ecke til
þeſs ad þu ſkuler ana fram j Syndonū/
eda fordaſt Gud vegna vmlidena Synda
helldur til þeſs ad þu ſaer huggun/ og
hallder þier til Herrans Christum/ og ver
der ſo fyrer hañ ſæluholpen/ Slijkt ſkall
tu taka til þijn med þacklæte/ og giöra
ſo ſem Vitringarner/ tilbidia þetta Barn
og giefa þui Gull/ Reykelſe og Myrru/
Þa

þa giörer þu riettelega / og þa þer þu ri
ettelega med þessa Dags Openberan.

Nu mætte einhuör seigia / Jeg er þa
tækur / Christi er nu ecke j þssum Heime?
Huar skal eg taka Gull eda Reykelse?
Jeg heþ þad ecke. Andsuar / Spamadur
en Esaias han vtleggur hu ad þad er ad
oþþra Christo Gull og Reykelse / þar han
so seiger / 60. Cap. Aller munu þr ko-
ma aþ Saba / þærande Gull og Reykelse /
og bodande Loþgiörd DRottens: Þad er
auglioſt huad Saba er / sem er þad Land
Arabia su hin rijka / og Saba heþur þar
aþ sitt Naþn / ad þad merker yþergnæþan
lega rijkt Land. Aþ þessu Lande seiger
Esaias ad aller skule koma / + þæra Gull
og Reykelse. Þetta skal ei so skilia epter
Bokstöþum sem Orden hlioda / þuiad þr
aþ Saba eru ecke alleinasta þeir sin Chri
sto til heyra / og til hans koma / og ecke
haþa þeir almennelega aller til hans kom
ed. Þar þyrer haþa þau ord Gull + Re-
ykelse adra sierlega Merking / huöria
Spamadurenn gieþur hier til avijsanar /
Sem er / ad boda Herrans Loþgiörd / þad
er ad skilia / ad medtaka aþ Hiarta sodd-
an Nad sem þetta Barn heþur med sier /

loþa

lofa og dyrka Gud og prysa hann þar fyrer / vegsama hans Nafn Nad og Myskun / og leggia astundun þar a / ad adrer flere mætte lyka komast til slykrar Guds Kynningar / og verda niotande soddan Nadar. Þetta kallar Spamadurenn Gull / so sem þa hreinustu yppustu og bestu Guds Þionustugiórd / lyka so sem Gulled er þad allra hreinasta og dyrmætasta af óllum Kopar eda Malme / Og Reykelse / þuiad þad lydur hætt vpp j Lopted / so sem sætur lystugur Jlmur / + Gud hefur Gedþeckne + þocknan þar a.

Soddan Gull og Reykelse kann huór christen Madur ad offra / med Nad og hialp Heilags Anda / og vier bidium vm þad Daglega þegar vier segium / Helgest þitt Nafn / til kome þitt Ryke / Þar er eingen Kallmadur nie Kona so lytt vmkomen / eingen Stafkall so fatækur / ad ei kunne ad koma fram fyrer þetta Barn j Trunne / Og þad bydur sig óllum Mónnum fram an mismunar + manngreinar Alitz. Og Kongur og Keisare hefur ecke meira Gagn af þessu Barne / helldur enn minste Kotkall eda Þurfamadur / huar hellst sem Menn vilia ad eins medtaka þetta

BARN/ þar eru ecke nema Sabel/ yfer gnæfanlega rijker + vellauduger Men ad Gulle + Reykelse/eins + þeir eru j Saba/ Pad er so ad skilia/ Hiartad og Munnuren a slijkum Mönnum er fullt med Lof giörd/ þeir lofa og prijsa Gud/ + þacka hönum oafllatanlega/fyrer þad þeir eru komner j Kunnugleika þessa Barns/ og vita huar þeir skulu finna Hialp + Huggun j giegn Syndenne Dioflenum Daudanum og eilijfre Fyrerdæmingu. Aader enn Menn komu til þssa Barns/eda þeckttu þad/ þa voru þeir armer og aumer Burfamenn/vissu ecke huar þeir ættu ad hafa sig/þar fyrer kunnu þeir huörke ad lofa nie dyrka Gud/og ecke þacka hönum/ Þeir verda ad veina og kueina/syrgia og syta og bera sig jlla/huiad soddan Neyd j syndugs Mans Samuitsku stiller sig ecke sialf/so ad Mem hafe Nægd allra Hluta hier a Jördunne. Jafnsnart sem vier heyrum vm þad Eilijfa/ þa verdum vier med öllum Eignum og Audæfum þeir aumustu Burfamenn sem til eru. En þeg ar oss verdur hialpad fra slijkre Fordiörfun/og þetta Barned Jesus frelsar oss/ þa hefr huör Madur nog + huörs Mans

Munns

Munnur mun þa mæla af nøgo Hiarta-
ans/ lofa og dyrka Gud fyrer sijnar Gæ-
fur og Velgiörder. Þetta kallast ad off-
ra þessu Barne Gull og Reykelse.
Enn jafnframt þessu/ þa skulu þeir
sin̄ Gud hefur giefed Rijkdom/so ad þr
hafa Biörg ꝛ noga Næring fyrer sijna/
þeim ber ꝛ so ad heidra og vegsama þt-
ta Barn med þui stundlega/ Þuiad vor
Herra Jesus hann er allstadar og avallt
aumur og fatækur j Heime þessum. Hañ
hlaut skamt epter þetta/ad flyia j Egip-
ta land/ og hallda sig þar j framanda
Lande/ þad er so mijked sagt/Hañ hefur
marga auma fatæka christna hier j Heia-
me/ þeim eiga Menn ad veita Hialp og
Hiastod/klæda þa nöktu/fæda þa hung-
rudu/So sem hañ seiger/Huad þier giör-
ed ꝥm enū minsta af Mönönum/ꝥ hafe
þier mier giört. Þar fyrer skal huör
Madur sia vel til/ ad hañ sie þeim Fatæ-
ku og Þurftugu til goda/epter sijnum ef-
num/ þad heiter og ad fornfæra þessu
Barne Gull Reykelse og Myrru. Gud
giefe öllum sijna Nad þar til/Amen.

Bænen.

O ä.   Drotten

DRottenn Gud Himneskur Fader/þu sem heßr uer læted þitt Heilaga Ord/skÿna ßyrer oss/ sem er su rietta Leidarstiarna/huór ed vÿsar oss til Christum/Vier bidium þig/gieß þinn Heilaga Anda j vor Hiórtu/ad vier kynnum ad med taka þetta Lios/og ßara riett med þad/oss til Sæluhialpar/ og ecke læta nóckurn Haska nie Freyngingar skielßa oss þar j ßra/ Helldur ad vier med óllu Hiarta/hólldum oss vid þiñ Son Jesum Christum/sem er vor Frelsare/og ad vier med vorum Eignum/þionum þynum Syne Jesu Christo/j þui ad gießa nóckud til hans Ords/og þm Volldu j hans Naßne.

Fyrsta Suñudag epter Þrett‑anda Euangelium Luc. II. Cap.

OG þa ed Jesus var Tolß æra gamall/ßoru þau vpp til Jerusalem epter Sidueniu Hatÿdar dagsins. Og er þeir Dagar voru lidner/ og þau ßoru heimleidis/vard Barned Jesus epter j Jerusalem/og hans Forelldrar vissu þad ecke. Enn þau meintu þad/ad hañ være hia Selskapnum/og voru so komen eina Dagßerd/ꝛ leitudu hans medal Fr‑

ænda

ꝗnda z Kunningia. Og þa ed þau ꝼun
du hann ecke/ geingu þau aptur til Jeru
ſalem/og leitudu ad honum. Enn þad
ſkiede ſo epter þria Daga/ ad þau ꝼundu
hann j Muſterenu/ ſitiande mitt a mille
Lærefedranna/heyrande þeim/og ad ſpyr
iande þa. Enn aller þeir er hann heyrdu
vndruduſt yfer hans Skilninge og And
ſuorum. Og er þau ſau hann/ hnyckte
þeim vid. Enn hans Moder ſagde til
hans. Son minn/þui breytter þu ſo vid
ockur? Sia þu/Fader þinn og jeg/leit
udum Harmþrungen ad þier. Og hann
ſagde til þeirra. Huad er þad/ad þid leit

ed ad mier ? Wissu þid ecke ad mier byrar ad vera j þeim Hlutum sem mijns Fodurs eru ? Enn þau vnderstodu ecke þetta Ord/sem hann mællte til þeirra. Og hann ꝼor med þeim oꝼan/og kom til Nazareth/ var þeim og hlyden. Enn hans Moder geymde øll þſſe Ord j sijnu Hiarta. Og Jesu jokst Alldur og Vizka og Nad hia Gude og Mønnum.

J Þessu Euangelio eru vm þriar sierlegar Greiner ad tala. Su ꝼyrsta vm Jomꝼrur Marie og Josephs Epterdæme/ þau ed ærlega geingu vpp til Jerusalem/ad huórre Paska hatijd/ og þegar Sueirnen Jesus var tolꝼ Aara gamall/þa toku þau hañ vpp med sier. Su ønnur Grein/ huórsu ad Barned Jesus vard epter j Jerusalem/og hañ læter Mariu og Joseph ꝼara heimueigis/ enn hñ verdur epter j Musterenu. Su þridia er þesse/ad hañ ꝼorsuarar sig/og þikest ecke haꝼa giórt Oriett/ Og seiger ad hónum byrie ad vera j þui sem hans Fodurs er. Til þessarar Greinar ma leggia þa seinustu/vm Hlydne sem Bórnen eiga

For=

Forelldrunū ad veita/nu þui Gudspialla madurenn seiger ad hañ hafe vered Forelldrunum hlyden. Og med þui ad þetta Barn sem var allra vor Gud og Drotten hñ breyter so vid sijna holldlega Moder og Joseph sem Menn hielldu vera hans Fødur/ad hann veitte þeim algiórua Hlydne/ Þa er j ónguan mata tilheyrelegt/ ad vier sem erum einfalldar Manneskiur / ꝛ daglega þurfum vid Forelldranna Velgiórninga sieum þeim ohlydnger / og ept erfylgium þeim ecke af Hiarta.

Dæme Mariu og Josephs/ad þau eru so from og Gudhrædd/ og vitia ærlega til Musteresins j Jerusalem/huórt ed var fra Nazareth hart nær tuttugu Mylur vegs/og toku Barned Jesum med sier so langan veg/ setur oss fyrer sioner eina almennelga Bæiar reglu og Lærdom/huórnen Forelldrarner eiga ad vppfæda og fostra Bórnen/ og venia þau til þess ad otttast Gud ꝛ vera god Fyrermyndan þar til/ med þeirra eigen Epterdæme. Enn þesse Lærdomur er ecke miðg almēneleg ur/so þad være vel gagnlegt þo hier vm være daglega kient og predikad/ fyrer Forelldrunum/ ꝛ ad þeim yrde þetta vel

innþryckt og j þa troded/ So er nu kom-
ed/ ad Age og Typtan sem Forelldrarner
ætttu ad hafa a Vngdomenum er nu j bur
tu og med ollu forgleymdur.
Þuiad mestur fiolde Manna j Heimen-
um er nu j þeirre rangre skadsamre mei-
ningu/ einkum þeir sem rijker eru/ og mijk-
els metner/ þeir hyxa/ad þegar þeir gie-
ta safnad saman Fie og Peningum/ og gio-
rt Bornen rijk og audug/ þa þikiast þeir
fullvel hafa fyrerseed. Nu er þ vel satt/
ad Forelldrar eru skyllduger þar til/ ad
hafa goda Vmsion fyrer Bornonum/ og
ecke fyrer sijna Lete og Fyrersionarleyse/
eda foreydslu Gotsins læta þau lijda
skada neyd eda fatækt: Þuiad auk þess
ad godur Age og Typtan Barnanna for-
hindrast af fatækt[þuiad blafatæk Bo-
rn aktar eingen/ enn hefdu þau nockud til
þa yrde þeim hallded til Skola/eda ann-
ars ærlegs Handverks]þa skiedur þad og
stundum/ad Fatækt giefur tilefne til syn-
dar/ Þar fyrer Bidur Salomon vm þett-
seigande/ Tueggia hluta Drotten bid eg
þig/læt mier þad veitast/ Vardueit mig
fra Rijkdome/og fra Fatækt/og gief mie-
mitt daglegt Braud. Þuiad ef eg er rijk
ur,

ur/þa mætte skie ad eg afneite þier * sel ge/huar er Gud ? Þad er þeirrar meinin gar/ jeg mætte verda metnugur/athuga laus/ofdíarfur/gleyma Gude/skeyta ecke vm hans Ord/ so sem rijker Menn giöra eptast. Ellegar ef jeg være opmiög fa tækur/ þa mætte eg stela/ og forgrypa mig a Guds mijns Nafne: Þad er/ef eg stæle/ þa munde eg lijka liuga/og misbru ka Guds mijns Nafn/ Prouerb. 30.

Þar fyrer hefur Gud so til skickad þ/ og þad er riett/ ad Fader * Moder hyre til Barnanna/ eyde ecke nie burt sualle þr ra Gotze med ofneytslu ofdryckiu/eda o hofe/ helldur spare þad/og hallde þui til hagnadar/ so ad Börnen seirna meir lijde ecke ærmod eda fatækt. Enn j þessu efne geingur þad opt miög jlla og hneyxlun arsamlega til j Heimenum/ Flester Foreld rar leggia alla ástundan a þad stundlega og forgeingelega/ enn akta ad litlu eda önguu þad sem meira liggur a/ Sem er/ Þeir ættu med sialfra þeirra Epterdæme þar næst med Tyft * Aga ad hallda Bör num j Vngdæmenu til Gudz Ords * Kir kiunnar/ og venia þau a þad/ ad hafa Ást og kiærleika til Guds Ords/ og vera

da god og gudhrædd.

Forelldrarner plaga optast ad venja Börnen til þess Embættes og þeirrar Stiettar sem þeir sialfer hafa/sie þad ær leg gagnleg Stiett/ huar fyrer giöra þr þad þa ecke j þui sem meira er vert? Þeir eru sialfer riett christner/ vilia ecke missa Guds Ord/ þeir vilia ecke verda fortapa ader/Þui hallda þeir þa ecke sijnum Börnum þar og lijka til/ ad þau af ORDe nu lære ad þeckia Gud/ oftast hañ + vera goder christner Menn? Þuiad hitt añ ad þad þienar ecke nema til Lijkamans vpphelldis/ Enn þetta/ ad Börnönum sie vel halldet til Kirkiu + Guds Ords/ þad stodar til Lijfs + Sæluhialpar.

Þar fyrer helldur Gudspiallamaduren mijked af þessu Epterdæme Josephs og Mariu/ og seiger ad þau hafe fared huört ær vpp til Jerusalem til Paskahatijd arennar/ enn þo Vegur sa være langur/ + þo su Reisa hafe bæde vered kostnadarsöm og omakssöm/ Þuiad þau vrdu ad vera a þessum Veige minst atta Daga. Enn af þui ad þad var Guds Vilialning ad so skyllde skie/ og su rietta Guds þionustugiörd var þa ecke annarstadar enn j

Jeru=

Jerusalem/Þui vitiudu þau þägad ecke ad eins ærlega/Helldur þegar Barned var tolf ära/ og gat vel geinged vaxtar veg na og alldurs/þa toku þau hañ med sier ad hañ skyllde sia Guds Þionustugiörd/ x veniast til Musteresins.

Ef ad Maria og Joseph giördu þtta vid Barned Jesum sem var Heilagur og godur/huör ed sialfur hafde meira Vilia og Lyst til Guds Ords og Kirkiunnar/ eñ hñ þyrfte þar vm ad amiña/eda kny-ia hañ þar til/ Huad eigum vier þa ad giöra vid vor Börn/ sem af Natturuñe eru jll og hneigd til Syndareñar og ecke ödru vijs enn Bogen kuistottur Suole/siñ huörke verdur beygdur nie sliettur giördur so sem dagleg Reynsla giefur vitne ? Þui ad þott Forelldrar sie fromer x gudhrædder/ og med þeirra eigen Epterdæmum sie Börnonum til godrar Fyrermyndar/ þo ad Menn take Vönd og Hrijs/ amiñe tilseige med Aga og Tyftan/þa eru samt sum Börn/sumt Þionustufolk so jllt ohl yded/ad þm verdur traudlega eda ecke til Kirkiu komed/Þau hafa meire Girnd x Elsku til pilltskapar/til ogudlegs athæfis til leika og añars hiegoma/þar fyrer

Færd-

forðast þau Kirkiuna/ so sem Frænden Krossmark. Þetta [seige jeg] er Sóken + Efned/huar fyrer nauðsynlegt er/ að hallda Yngdomenum trulega vandlega + vel hier til/ alla tijma. Þuiað Guds Orð stendur a mote Syndeñe/og Andskoten hefur stort gagn þar af/ þegar hañ gietur hamlað og hindrað vngt Folk fra Guds Orðe og Kirkiunne. Yngdomureñ er og lijka miög fafrodur og veykur/ og kann fullsnart að forsia sig. Sie Foreldrarner sialfer later og forsomunarsamer/og retta ecke j tijma það vnga Tried sem Boged vill vaxa/huadgott kañ þa að koma þar af ? Alls eckert.

Enn slijkt er miög vor mæta a þessum Dögum almeñelegt j Heimenum. Þu finnur fa Foreldra sem j tijma venia sijn Börn til Lærdoms eða Erfidis/ Hiner finnast allmarger sem læta þau vera jðiulaus og vppa Hopp og Hij/veniast Ovanda j Ofneytslu/og annarre Osidsemd þau veniast epter vondum Dæmum añara að blota og banna sueria/liuga + stela/ Til soddan Vanskickanar hialpa marger Foreldrar sialfer/ Þeir hafa glede og gaman þar af/að þeirra Börn kunna að

tala illt/klam/nyd/ꝛ læra vondar obreins ar Vijsur / og annad þuilijkt. Snögt ad seigia / Marger Forelldrar byra hier vm ecke pa red/læta so sem hier sie eingen Vo de a ferdum/og so sem ad þetta snerte ad eins lijkamlega Velferd / þar þo hier er vnder komed eilijft Lijf / ad Madur sie gudhræddur / og rækte Kirkiu sijna ꝛ elske Guds Ord.

Og sannarlega/Hefnd og Straff kiemur stundum hier fyrer offsneina. Pad hefur opt til bored / ad Börn hafa gipt sig þuert j mote Rꜳde og Samþycke sinna Forelldra / Þar þo Dæme Heilagra j Ritninguñe sijna oss/ad Börnen j þessu efne/ þegar þau vilia gipast/ eiga ad hafa rꜳd og samþycke siña Forelldra þar til. Hier taka Forelldrarner til ad reidast/gremia sig / og lꜳta sier þikia fyrer j/ huiad þeim liggur soddan Ogiæfa jlla. Eñ seig þu mier/jeg spyr/skiedur þig nöckud orett hier vtj? So sem þu hefur halldid þijnu Barne til ad ottast Gud/ꝛ hlyda hönum / eins hlydne syner Barned þier / þañen kiemur Hefnd og Straff yfer þu orutnegiu. Þu straffast af þui/ad þu hefur ecke halldid þijnu Barne til Gudz Otta

og

og hans Ords / helldur læted þad hafa
sialfrꝗde og sinn eigen Vilia/ þitt Barn * |
lijka straffast fyrer sodan ogudlegan lif=
nad/ af þui ad þad hefur forakted Gu=
ds Ord/ og lifad jlla og syndsamlega.
Þannen verdur jllt vpphaf ad jllum en=
da / ad lijka sem ein Synd kiemur opt af
annare/ so leider giarna ein Olucka adra
med sier.
Þar fyrer skalltu vel * vandlega hyxa
vm þetta Epterdæme / huad þad er ecke
forgiefens skrifad/ Fyrst fara þau Mar=
ia og Joseph huórt ár vpp til Jerusal=
em/ til ad vera vid Guds Þionustugiörd.
Þar næst taka þau Barned Jesum med
sier. Giör þu slijkt hid sama/ med þui
ad þier er hægra ad giöra þad enn þm.
Þau hófdu langan Veg til Mustereſins/
þu hefur stuttan veg til þinnar Kirkiu.
Þau vrdu ad leggia nidur sitt Handuerk *
sijna Vinnu j fiortan daga/ enn þu þarft
litlu eda ónguu nidur ad slocka / Huad
þad er Heilagur Dagur/ Hvijldar dagur
sem þu ætt Guds Ord ad heyra. Hyxa
þu og so vm þa Neyd sem a ferdum er
og Voda. Joseph og Maria hófdu óng
na þörf nie naudsyn til þessa/ Barned Je
sus

fus var j sialfu sier æn þessa Heilagt og Gudlegt / og hafde æst og elsku a Guds Orde og Guds Þromistugiörd. Enn þu hefur soddan Börn / ad ef þu geingur ecke vid þau heim [sem nu er sagt] med þijnu Epterdæme / reker þu þau ecke þar til med hördum Ordum / Höggum og slögum / þa koma þau ecke til Guds Ords.

Þar vill þa epter koma ecke nema Ogiæfa / Olucka / ad soddan Börn giöra sijnum Forelldrum alla Hiartans Sorg / Þuiad þeim kan̄ huörke ad fylgia Lucka nie Blessan. Helldur so sem hier stendur skrifad vm Barned Jesum / ad hn̄ hafe þroast ad Alldre Vijsdome og Naad hia Gude og Mönnum / Þad er / Guds Naad lier sig j liöse meir og meir / Dag epter dag / So er þar þuert a mote vijst / ad þau Börn sem ecke er hallded til Guds Ords og ecke lifa j Guds Otta / þau fordiarfast til Lijfs og Saalar / og verda leid bæde Gude og Mönnum.

Nu er þetta öllum Forelldrum j Natturunne jnnfæddt og plantad / og þeir vilia feigen sia Lucku og Velferd sinna Barna / og ad þau mættu komast til Heidurs og Sæmdar / og verda vel forsorgud. Og þ

er þeim Hiartans Sorg og Motgangur
ef þeir verda ad sia vppa ad þeirra Bø-
rn rata j skom̃ eda skada. Huóriu giegner
þa þetta / ad vier hurum ecke hier vm j
tijma / ad afvenda soddan Olucku ꝛ Ey-
md ? Þetta hafa heidner Menn kuñad ad
merkia / og hafa so kient ödrum / ad mz
Tyftan og Lærdome yrde Menn goder ꝛ
fromer. Enn vier Nienn christner höfum
þad lifanda goda Sæded Guds Ord / af
huórin ecke vex nema gott eitt / þar med
þa ættũ vier ad hafa þta merkelega Ep
terdæmed fyrer oss / vm Joseph og Ma-
riu / huórsu ad þau vitiudu Guds þion-
ustugiórdar / og toku Barned Jesum med
sier til Jerusalem. So skalltu og eirnen
eins giöra / þuiad þar fyrer er þetta skrif
ad. Vertu sialfur godur og gudhræddur /
fyrerlijt ecke Guds Ord / lat Kirkiu þijna
vera þier kiærasta / af öllum Hwsũ / Þui-
ad j Kirkiunne talar Gud vid þig / ꝛ kieñ
er þier huórnen þu ætt ad lifa riettelega
þier til Sæluhialpar / og huórnen þu
kant Kristelega ad deyia ꝛ fa ellijft Lijf-
Siertu syndugur / og ef Dioffulleñ / þitt
eiged Holld og Blod / eda Heimuren hefur
suikid þig / fellt þig / þa kieñer Gud þier

og gieþur þier huggun/ ſo ad þu ſkuler ecke giǿra þad optar. Idraſtu þeſſ af Hiarta/ og tru þu ad þad mune verda þier fyrergieþed fyrer Jeſum Chriſtum. Sie ertu ſtaddur j einhuǿrre annarre Olucku/ þa mꬱtt þu ad heyra Epterdꝍme Heilagra/ ſem vered hafa j ſlykre Neyd ſem þu/ og þo heþur Gud myſkunſamlega hialpad þeim/ og huggad þa. Þu heyrer j Kirkiunne huggunarfullar Kienningar/ huar til ein eda ǫnnur Freiſting Kroſſ og Motgangur ſie gagnlegur/ ſem er/ ad ecke ſie Gud þar fyrer reidur/ helldur ſtraffar hann þig ſo ſem þa Fader tyftar Barn ſitt/ ſo þu ſkuler ecke verda verre/ og forſiarfaſt. Og med einu Orde ad ſeigia/ [þuiad omǫgulegt er þad allt vpp ad telia/ huar til Guds Ord er oſſ gagnlegt] þa er Kirkian vor Paradijs/ vort Himerijke/ þar ſem vier rijkuglega kunnum ad finna Gud og hans Nꬱd/ þangad ſkalltu Fader/ þu Moder ganga/ og lꬱt þier þad vera af Hiarta kiꬱrt/ taktu þijn Bǫrn þangad med þier til ad heyra predikun/til Kuolldmꬱltijdar Chriſti/ til afturſǫngs/ eda Bꬱnagiǫrda/ þuiad þar mꬱttu heyra Guds Ord leſed j þijnu eig

enlegu Tungumale. Þegar þu kiemur nu heim/ þa lat þad vera þitt hid fyrsta + naudsynlegasta Verk/ ad kalla Børn þijn + Hiu fyrer þig/ og forheyr af þeim hu ad þau hafa merkt + lært. Ef þau kuna ecke þar[so sem þad unga Folk er giarna almennelega heimskt og galaust/ og man ecke þar af Guds Orde/ enn kann fullvel ad miñast huória hiegilin og huórn strak skap] þa seig þeim eina Grein eda adra/ og Biod þeim ad kunna þad annan Dagen/ so skalltu um Bordum eda epter spyria þau þar ad aptur. Gióres þu þetta eitt halft ar/ þa skalltu fullkomlega finna/ ad slijkt mun giöra þier mijked gagn sialfum/ + sæde Gudlegs Ords mun vaxa j Hiörtum Barna þiña/ so þu skallt þacka Gude þar fyrer. Huiad þetta er þad siñ Salomon seiger/ Otte Drottins er su allra stærsta viska. Huiad huar hellst Børnum er ecke hallded vid Guds Otta/ þar verda þau oblydē/ þuerbroten/ hard hnöckud/ og fara fram j strakskap dag fra deige. Enn sie þeim hallded vid Guds Ord/ þa verkar Heilagur Ande j þeirra Hiörtum/ ad þau hyra um Guds Vilia + temia sig sialf til hlydne/ þar hin önnur Børn

Børn + Vngmenne søckua j Synder + Gløp pe allt vpp yber Eyru. Þetta er sa sañe og riette Vijsdomur/ og su besta Speke/ sem Salomon kienner j sijnum Ordskuiðum/ og Børnum giefur Lucku og Salu hialp/ enn Forelldrunum Glede og Hugg un. Hin önnur Vngmenne sem ecke verdur halldeð til Guds Ords og Otta/ þau þroast dag fra deige j olydne/ pilltskap og vaxa fra eirne Synd til annarar / allt þar til Guds Reide og þorþient Strafþ Syndanna kiemur yber þau/ og huörutueggiu bæde Forelldrarner + Børnen verda til samans strafþader.

Og er nu nog talad vm Dæme Jomfru Mariu + Josephs/ huöriu Gudspiallamaduren hæler med þam Ordum/ enn þo merkelegum/ so sem verdugt er/ huar aþ aller Forelldrar eiga Dæme ad taka/ og breyta þar epter. Nu kiemur Epterdæme Barnsins Jesu og samhliodar hinu næsta vel. Hann lætur ecke ad eins Forelldrana haþa sig þennan langa torsokta mædusama veg/ helldur þegar Joseph + Maria þara heim aptur/ þa blijþur hañ epter j Jerusalem/ j Mwsterenu/ og lætur þau þara j burtu. Og Gudspiallamad-

 urenn

uren seiger so greinelega fra/ huad hañ
hafe þar giórt sem er/ad hañ hafe heyrt
til fra Lærdu/ + spurt þa/huór og hui-
lijkur þesse Lærdomur edur Disputatia
vered hefur/þad stendur ecke skrifad/Eñ
þ er vijst/ ad hañ hefur talad vm Guds
Ord + haft spurningar vm þad.

Þetta Epterdæme ahrærer einkañlega
vngt Folk. Þuiad lijka so sem fromer
Forelldrar eiga ad læra af Dæme Jose-
phs + Mariu/ huórnen þeim ber ad hall
da sier vid Gudlega Embættisgiórd/ og
venia þeirra Bórn þar til. So er þetta
Epterdæme Barnsins Jesu óllu vngu Fol
ke til Lærdoms/ ad so sem þetta Barn
Jesus giórer/ so skulu óll óñur Vngmen
ne breyta/fara til sinnar Kirkiu/vera þar
opt og ofialldan/og elska Guds Ord me
ir og framar enn allt annad þad j Heim-
enum er. Sóken huar fyrer/hun er þtta/
sem adur er sagt/ ad Guds Ord er þad
Sæde/af huóriu god Bórn og riett sañ-
er christner Menn vaxa/og þesse Avóxtur
naer allt iñ j þad eilijfa Lijf. Þetta ætte
vngu Folke ad vppuekia kapp + kostgiæf
ne/einkanlegana epter þui/ ad lijkamleg
Blessan er þar og eirnen hia/epter huór
re oss

re oss alla storlega forleinger. Dul so tal
ar S. Pall i Timoth. 4. Gudrækne er
til alls god og gagnleg/ og hefur Fyrer=
heit bæde vppa þetta og þad okomna
Lijf. Pad er/Gud vill giefa godum Fro=
mum Mönnum sijna Blessan hier a Jörd
unne/ og sijdan þar epter a eilijft Lijf.
Hvórnen kann Gud ad lofa oss betra?
eda vppvekia + hvetia oss betur/ enn med
þssu mote/ad vier skulum niota Kirkiun
nar og Guds Ords/ bæde hier j Heime
stundlega og so annars Heims eilijflega?
Par med þa er þetta ecke lijted/ ad Ept
erdæme þssa Barnsins Jesu er hier fram
sett fyrer óll ónnur Börn/ Þuiad einu go
du Barne ætte þad ad vera stor glede/ef
þad kynne ad gióra eitt sin so sem Christ
ur hefur giórt j sijnum Vngdome. Sie nu
þad Barn nóckud sem vill breyta epter
Barnenu Jesu/og gióra þad huar fyrer
þu skallt ecke alleinasta prijsast/ helldur
ad þu meiger fa þar af eilijft Sælarga=
gn/þa gacktu sin optast til Kirkiu/vertu
þar kyrr/lat Hug þinn + Augu þijn ecke
huarfla hingad og þangad/ heyr vel til
huad þar verdur talad vm Gud og hans
Vilia/ Pa giórer þu so sem Christ=

 ur

ur giörde.

Enn lijka so sem vier ædur þyrre klög uðum yþer Forelldrönum/ ad þeir[þui mi dur] tæke ecke vara a þeirra Embætte/ so bliotum vier og so hier ad klaga yþer Vngdomenum og vngu Folke/ ad þui ver þur ecke til Kirkiu komed audvelldlega. A Leikvellenum/ a Strætönum/ þar sem er Hrop og Kall/ Leikur/ jllt Latgiæde Osidseme til Orda og giörda/ þar lætur Vngdomuren giarnan þinna sig/ huar ecke ad þan̄ tijma er predikun j Kirkiun̄e/ þar ed Menn giöra sijnar Bæner/ þeir læta sig ecke einusinne ranka til ad koma þar. Þar þyrer geingur þad so til/ ad þar er huör ke Lucka nie Blessan hia þeim. Vm Barned Jesum stendur hier skriþad/ sem þyrr er sagt/ ad han̄ þroadest ad Alldre/ þad er/ hann ox vpp/ vard sterkur og þrijdur/ En̄ þesse oþyrerlætsöm + oblydug Börn neydest Gud ad straþþa med Siukdome + ödrum Lijkamans plægum. Barned Jesus þroadest j Visku/ þad er/ hin̄ ox þurd anlega Viska og Nan̄vit/ so ad han̄ kun ne ad hegda sier og haga vel þegar a vn ga Alldre. En̄ þesse vor Börn þau vara og þroast j strakskap og ödrum osidum

til ords og ædis/ so þau verda þess galæ
þare opyrerlætsamare sem þau liþa leing
ur/ ganga þram sem galder Hestar/ ⁊ kun
na ecke ad styra sialþum sier/ eda vakta
sig þyrer Fordiarþan og Olucku. Barned
Jesus þroadest j Nad þyrer Gude ⁊ Mön
num/ Huör Madur haþde lyst ⁊ glede aþ
hönum/ vegna hñs Tyktar Skilnings/ Hæ
uersku og Sidsemdar. Enn þesse Börn
þocknast huörke Gude nie Mönnum/ Þetta
er slijkra Barna Straþþ og Refsing maꝛ
leg. Huar þyrer þylgia þau ecke Dæmum
þessa Barnsins Jesu/ og læta þinna sig j
Kirkiu hia Guds Ordę? Þa mundu þau
læra huad Vilie Guds er/ ⁊ huörnen þau
eiga sier ad hegda epter þeim sanna Lær
dome/ þa munde þau þa aþ Gude Nad
og Blessan/ og vera Mönnum kiær ⁊ ged
þelld j allan mata. Liuþlegre vingiarnleg
re og astfödlegre Hlutur er ecke a Jördun
ne enn eitt gott hlydugt skickanlegt og sid
samt Barn/ Ecke alleinasta Forelldrarner
haþa lyst og glede a þui Barne/ helldur
huör Madur elskar þad/ oskar þui lucku
og velþerdar/ og villdu giarna ad þ skyll
de ecke neitt skada: Þar þyrer eiga Forell
drarner ad astunda þta mz allre kostgiæþ
 ne/

ne/ Bórnen sialþ eiga og lŷka ad hialpa
hier til/hura vm Guds Ord ꝛ veita þui
allā hlydne/þa mun[sem sagt er] Guds
Blessan ecke vanta.

J Pauadomenum þlückt ust Menn til
Kirkiu vnger og gamler/ til ad standa ad
Messu og ódrum Tĭdagiórdum/ sem þo
ecke var annad enn akall heilagra og aþ=
gudadyrkā/ꝛ allt var þad j okiendu Ma
le/sem huórke skilde eirn nie annar/ þa
var Folked so brenanda þar til/ad hlyda
þar vppa/standa þar ad/og þad var allt
saman ecke nema blindleike. Enn nu er su
hiagudadyrkan aþlógd/sie Gude Loþ/ꝛ
þar er ein sónn og riett Guds Embættis
giórd vpp komen/Menn meiga heyra og
lesa þad gamla og nyia Testamentum j
eigenlegu modurmæle/ Menn lesa godar
Bæner/Menn syngia þagra agiæta Psal
ma/ so ad huór Madur ma þar aþ betra
sig og þa huggun. Enn sa leide Andskote
hañ kann ecke ad læta Menn niotande ver
da slĭkrar Nádar/ hann vill ecke Menn
skule hura vm Kirkiu eda Guds Ord/ hñ
blæs þeim j brioſt allskyns hómlunum ꝛ
hindrunum/so ad Menn taka vara a óllu
ódru enn Kirkiuñe eda huad þar seigest/
enn

en̄ þad er þo allt saman stundlegt og hie gomlegt/Enn hvad vier j Kirkiunne heyr um ꝛ lærum/ þad blijfur ad eilijfu. Þar fyrer ættum vier mz riettu ad hallda oss þar til/ vorum Börnum og Viñuhiuunum med allre kostgiæfne.

Nu kiemur su þridia Grein/vm̄ huörꝛ ia vier vilium tala fatt eitt/ Hvörsu ad Sueirnen Jesus vard ad ovitöndum sijnū Forelldrum epter j Jerusalem/ og huörn en hañ forsuarar sig/og þikest ecke hafa oriett giört/og seiger/Vite þid ecke/ad mier ber ad vera j þeim hlutum sem eru mijns Födurs? Þesse Ord hafa miög mis ked vppa sier/ so ad ef þau skyllde riette lega vtleggiast/þa yrde þad mal oflangt/eñ vier vilium stuttlega ꝛ einfalldlega tala þar vm.

Su Hlydne sem vier erum Födur og Modur skylldugir ad veita/ hun skal sire ingelega ꝛ aluarlega halldast/þuiad Gud hefur sialfur hana aluarlega boded og bifalad/ Þu skallt[seiger Gud]heidra þiñ Födur og þijna Modur/ so ad þu lifer leinge j Landenu þui sem Drottenn þinn Gud mun giefa þier. Þesse bifalning leid er þad epter sig/ ad ef Börnen eru Födur

 og

og Modur ohlyden/þa munu þau straff
aff vppa Lijf og Sal. Þuiad Dauden er
almeñelegt straff allra Synda og Mis-
giórda/Enn þessare Synd fylger eitt añ
ad sierlegt straff/ ad ohlyden Börn sem
ecke hlyda Födur + Módur skulu ecke lein
ge lifa/og þau skulu fa og finna Olucku
j öllum þeirra Verkum og Giórdum/alla
þa stund þau lifa/so þar skal eckert rad
j mote vera.

Þad nu Barned Jesus fyrer vtan vitund
sinna Forelldra helldur sier epter j Jeru-
salem/ og þikest riett giöra / og seig
er /Mier Ber ad vera j þeim Hlutum sem
mijns Födurs eru/ Soddan er teikn + li-
ost merke/ ad auk þeirrar Hlydne sem vier
erum skylldnger ad veita Födur og Mod
er/þa er ein önnur hærre + haleitare Hlyd
ne/ huória vier erum skylldnger ad veita
vorum Himneska Födur. Þar fyrer kieñ-
er Christur hier/og setur fram slijka skick
an/ad j öllu þui sem vier giörū/þa skul-
um vier fyrst fyrer alla hlute fram full-
komna Födursins Vilia a Himnum/ Þar
næst skulum vier hlyda Forelldrum + þm
yfer oss eru setter j Forelldraña stad/og
giöra þeim ecke j mote. Vier heyrdū ad-

ur/ad Fader og Moder þau eiga ad forsorga fyrer Børnunum / hafa vmhyggiu fyrer þeim/ * forsóma eckert. Slijkt vill Gud vier skulum giöra/ En þo j soddan mata/ ad þu skallt j fyrstu leita Guds Rijkis/ so sem þar stendur Matth. 6. Eins mz sama mote skal skie j öllū Hlut um/ Þu skallt vera hlyden Fódur * Modur/ Þu skallt heidra Hwsbonda þinn og Hwsmoder/og hlyda þeim/ Þetta er allt saman riett/og þetta lijkar Gude vel/og er hönum þægelegt/þo med soddan mote ad þu skallt huxa til ad vera med Christo j þui sīn þijnum Fódur a Himnum tilheyrer/ þad er/ Þu skallt fyrst veita þa hlydne sem þu ert Gude skylldugur/ og lata önguan hlut forhindra þig þar j fra/ huórke Fódur nie Modur/Herra nie Hwsbonda/Kong nie Keisara. Þetta kiennar oss Christur hier med sijnu Epterdæme.

Enn Heimuren vill ecke so hafa þad/ hañ reidest þessu/hñ vill Menn skule giöra þad sem hañ vill/huórt sem þad lijkar Gude eda ecke. Slijker Forelldrar/Herrar /Hwsbændur * Höfdingiar fiñast all marger sem fyrerbioda sijnum Børnum/ Hiwum og Vndersatum ad heyra Euangelium

gelium og medtaka þau Heilögu Sacramenta/so sem þau eru af Christo jnnsett/ og ad jata Christum riettelega. Enn hugsa þu vm fyrer þier/ læt Joseph ꝛ Mariu fara sinn veg/ef þau vilia ecke vera/ vertu hia Barnenu Jesu epter j Mwsterenu/ Þad er/Blijf þu vid Guds Ord/Vilie Menn reidast þar fyrer/deila a þig/sla þig/ reka þig af Lande burt/ og so sem grimmer Tyrannar giöra/ taka Lijfed af þier/ þa lijd þad allt saman/ ecke nema til þess/ ad þu meiger blijfa vid þad sinn þijns Födurs er a Himnum. Þuiad þad vill þier lijtell abate og avinningur vera þo þu danser epter Pijpu Heimsins/ og giörer þad hann vill/Enn þar j mote giörer þu þann þier ad Ovin sem Sælu og Lijfe kasta kann j eilijfan Elld/ og bæde hefur Mætt og Vilia ad hialpa þier/og hamla þeim sem vilia forhindra þig/so þu siert ecke hönum hlyden. Slijkt yrde vel vtskyrt/og med Epterdæmum liosle ga giört/ enn þetta er nog ad sinne hier vm talad/ med þui eg a setta mier ad tala sierdeilis vm þessa Grein/ ad Forelldrar eige ad hallda Börnum sijnum aluarlega til Guds Ords/og heima Folke/og

vita

vita visselega/ad ef Börnen eru Gudhræ-
dd og Hlydin/þa mun Gud vera nalæg-
ur med sinne Blessan/og lata allt vagsa
og þroast til hins besta. Þar ma og skal
huör Madur Gud alvarlega vmbidia
med þessum hætte eda ödrum.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader/ þu sem fyrer
þyna Nad og Blessan/hefur giefid mier
Börn og Hiu/Eg bid þig/gief mier soddan eitt
Hiarta ad eg kunne ad giefa þeim gott Epter-
dæme/so eg huörke hneyxle þau med Ordum eda
Giördum/helldur hallde þm kostgiæfelega til Kirk-
iunnar og Guds Ords/Og gief þeim þin An-
da/so þuilykt Sæde mætte bera godan Auöxt
og ad eg kynne lifa þier til Lofs og Dyrdar/
og ödrum Mönnum til gagns og Leidriettin-
gar og önguum til Hneyxlis/ Amen.

Barna Bæn.

HErra Gud Himneskur Fader/Eg þacka þi-
er fyrer þyna Nad og Myskun/ad þu hef-
ur læted mig fa þa Heilögu Skyrn/og ad vita
þitt Guddomlega Ord/ Eg bid þig/ gief þinn
Heilaga Anda j mitt Hiarta/ad eg astunde þitt
Heilaga Ord/ ecke fyrerlyte þad nie forsome/
helldur merke þad vel og trulega/og ad þad
mætte bera Auöxt med mier/Og ad eg epter þy-
num Vilia/mætte eflast j Trunne og Otta Drott-
ns/og vm syder verda j þynu Orde Sæluholpe-
n/ Amen.

Annan Sunnudag epter Prett- anda Euangelium Johañ. II.

HAR giørdest Brullaup j Chana Galilee/og Moder Jesu var þar. Enn Jesus og hans Lærefueinar voru og boðner til Brwðkaupsins. Og er þa þraut Vijned/ sagde Moder Jesu til hñs/ Þeir hafa ecke Vijn. Jesus sagde til hennar/ þu Kuinna/ huad heff eg með þig ? mijn Stund er enn ei komen. Moder hans sagde til Þionustumañanna/ Huad hellst hann seiger ydur/ þad giøred. Enn þar voru sex Steinkier/ sett

epter

epter venju Ebreſkra Manna hreinſun-
ar/ og huørt eitt tok tuo edur þria Mæl-
er/Jeſus ſagde til þeirra. Fylled vpp
Kieren af Vatne/og þeir fylltu þau allt
a Barma. Og Jeſus ſagde til þeirra/
ſkeinked nu a/z fæ red Kiæmeiſtaranum/
Og þeir færdu hønum. Enn þa Kiæ-
meiſtaren ſmackade Vatned/þad ad Vij
ne var orded/ og hann viſſe ecke huadan
þad kom/ enn Þiönuſtü mennerner ſem
Vatned ſoktu viſſu þad/þa kallar hañ a
Brwdgumann/og ſeiger hønum. Aller
Menn giefa j fyrſtu hid goda Vijned/
og nær þeir taka øluader ad giøraſt/ þa
ꝥ hid liettara/eñ þu heft geymt hid go-
da vijn allt til þeſſa. Þetta er hid fyrſta
Jarteikn ſem Jeſus giørde til Chana j
Galilea/og hañ openberade ſijna Dyrd.
Og hans Læreſueinar trudu a hann.

I Þeſſare Hiſtoriu eru ſierdeilis tuær
Greiner/vm huóriar nu ſkal talad
verda/Su fyrre/ Huórſu ad Herr-
ann Jeſus ſem þa nylega hafde vppbyriad

sitt Predikunarembætte / hann kiemur til Brullupsins/og þar j bland añara Giesta openberar sig Brwdguma og Brwdur til Tru og Heidurs. Su ónnur er þesse/ ad hañ þar j Brullupenu/þa Menn voru gla der og aþ Vijne kiender / þa giórer hann sitt þyrsta Dasemdarverk / og lætur sia Dyrd sijna/ad hañ er ecke alleinasta eirn sliettur Madur/ helldur eilijþur Almætti ugur Gud/huór ed Skiepnonum kann ad ombreyta epter þui sem hañ vill / Puiad þad kann eingen ad giora nema Gud eirn Dióþullen kañ þad ecke ad giora + ei hell dur nóckur Madur/ enn þo þeir sindum þremie Missyningar/ Blinde Augu + Eyru a Mónnum/ so þad syneſt so sem ad ombreyte þeir Skiepnónum/so sem giórdu þeir Galldramenn þordum j Egiptalande/enn þad var þo ecke nema Missyningar og Tóþrar. Puiad/ad ombreyta Skiepnónum siñ Gud heþur eitt siñ skapad/ og gióra þær ódru vijse/ þad kann Gud alleina ad gióra/Pad kann vel Dióþullen ad gióra/ eþ Gud leyþer hónum/ad spilla Skiepnum Gudz + þordiarþa þær og gióra þær verre/eñ ad Bæta þær/þad er hónum omógulegt.

Þar nu Herran Jesus er boðē til Brudkaupsins ✝ lætur so sig þar godmanlega sia med ödrum Giestum / þad vtleggia Menn almennelega Hionabandenu til sier legs Heidurs / huad og vel og rietteleg a er vtlagt. Og med þui ad Herran Jesus hafde nu vppbyriad sitt predikunar Embætte / þa hefde hañ ecke komed til þiſſa Brullups / ef þad være oærlegt eda syndsamlegt Brullup ad hallda / so sem Pauen j Rom kieñer / huör ed Hionabanded lastar og lyter / j þui hann fyrerbydur Eckta skap öllum þeim sem Gude vilia þiona / og christelegre Kirkiu. Lijka so sem Hionabanded være soddan skiett / ad j henne mætte eingen Gude þiona / Þar þo Heila ger Forfedur fyrer Lögmaled / Kieñemeñ vnder Lögmælenu / Postularner sialfer ✝ þeirra Epterkomendur þeir Heilögu Kiennefedur ✝ Byskupar hafa gipter vered og att Börn. Þar fyrer giefum vier med stadföstum Grunduelle ✝ sönnum Rökum sett Papistum fyrer Naser þetta Epterdæme vors Herra Jesu Christi / og segium so / Hefde Hiuskaparband ecke vered eitt þægelegt Stiett fyrer Gude / j huörre Madur ma vel Gude þiona / ✝ lifa Gudlega

og christelega/þa heßde Christur ecke ko=
med sialßur til Brullups/ꝛ eige giórt þar
sijn ƥyrstu Jardteikn. Og sie þtta nu vÿsst
ꝛ satt og omotmælanlegt / ad Hionaband
stietten lijke Gude ꝛ sie hónum þægeleg /
og ƥorhindre ecke gudlega þionustugiórd
þa kuñum vier med S. Pale þessa alyckt
unar Grein þar a ad leggia/ad Papistar
sieu Diófulsins Lærefedur / med þui þeir
ƥyrerbioda Hionabanded/ hellst ƥyrer þa
skulld/ ad omógulegt sie bæde ad lifa j
Ecktaskapnum/ꝛ ad þiona Gude ꝛ christ
eligre Kirkiu.

Þannen hóƥum vier og lærum aƥ Herr=
ans Christi Epterdæme eirn stadƥastan
Grunduóll og Lærdóm/ ad þad er ecke
ad eins ecke lastlegt ad hallda brullup eda
gipta sig/ helldur er þad eitt gott Aƥorm=
og gudlegur Lifnadur/Gude a Himnum
þeckur og þægelegur og hans Syne med
Jesu Christo / huór ed sialƥur var j þessu
Brullupe/og heƥur an eƥa giórt sig glad
an og lystugan med ódrum brullups Giest
um. Soddan Lærdom heƥur þesse Histor
ia eda Epterdæme Christi j sialƥu sier:
Nu vilium vier ƥramueigis athuga þtta
enn betur/ so vier mætrum riettelega læ=
rā

ta huad Hionaband sie / ✝ til huörs þad er jnnsett ✝ skickad

Hionaband hefr alla daga vered hall ded ein ærleg Stiett hia heidnum Mönnum / sem ecke höfdu Guds Ord / sem heid enna manna Sögur ✝ Sagnabækur nogle ga beuijsa / Og þr sem lifdu an Hiuskaparbands j Frillulifnade / þeir hafa ætijd vered halldner lauslæter ostödugier Menn. Þuiad Natturan sialf hun leidde Hyggna Vijsa menn j þa meining / ad tueggia Hiona Samuist og Umgeingne være ærleg og tilbærleg. Þar þuert a mote / þa være otierlegt og ströffunar vert ad samlagast fleirum Personum: Huadan kunne ellegar þad ad koma / ad skynsömum hyg num Hionu hefur alldrei þott neirn Mot gangur eda Olucka stærre eda olijdanlegre enn þa / þegar annad huört ryfur Hiona bands Tru og Trygd vid annad. Ein fröm Kuinna kann ecke ad lijda / ad hennar Madur hafe med adrar Kuinnur / So og er hattad duglegum frómum Manne. Og sialf Natturan þuingar Mannen þar til þo ecke hafe hann Guds Ord / ad tuö skulu vera til samans / og þad er riett ✝ ærlegt / Enn kome su þridia Personan þar

 a mille

a mille/ þa er ecke von a Lucku eda Samþycke.

Epter soddan Dome og Alyktan Náttúrunnar merktu heidner Menn þad/ ad þr hielldu Hiónabanded eina heilaga Skiett. Þuiad þeir sau huilijk Eymd og Olucka ad kom yfer þa sem lifdu j Hordomum og Saurlijfe/ ad þeir komu ecke ad eins j Lijfs Voda og Haska/ mistu Gotz og Æru/ og vrdu aumer/ helldur sau þeir ad Lönd og Lyder vrdu vegna slijkra Synda afma der og eydelagder/ þegar Lands hỏfdingiar gafu sig til slijkra Synda/ so sem all vijda ma lesa j heidenna Manna Sögum. Af slijkum daglegum Dæmum lærdu heidner Menn þad/ ad fordast so skiemmelegan og skadsamlegan Lifnad / og giptu sig.

Enn vier christner Menn hỏfum eitt skiærara Lios fyrer oss/ sem kiener oss/ og so sem naudsgar oss þar til/ ad hallda mijked af Heilagre Hiuskaparstiett. Heidingiar[sem sagt er]geingu j þessu Efne epter þeirra skynseme og reynslu. Enn vier hỏfum Guds Ord/ sem fyrst kiener oss ad Hionabanded sie Guds Verk Skickan og Sköpun/ Þar fyrer/ þegar Heidingiar

hielldu

hielldu ad sambycke tueggia giörde Hio-
naband/ þa meigum vier j sañleika legg-
ia þad til/ ad soddan giörer ecke Sam-
þycke tueggia Persona alleinasta/helldur
er þad Guds Vilie/skipan og skickan/ ad
Madur og Kuiña skule lifa til samans.
Og þo Dióflullen hate þessa Guds skick-
an og skipan / og vilie hana forhindra
og nidurbriota/ þa gietur hann þad þo
ecke med öllu giört/Þuiad þad er vijst +
satt/ ad vor Herra Jesus er þar fyrer
sialfur komen til Brullaupsins/og þionar
Brwdguma og Brwde med sijnu dasemd
ar Verke/ad hañ vill siñe skickan og sijn-
um Giörninge vid magt hallda/ huörn
hañ hefur j Natturuna jñplantad.

Þad annad sem vier eigum ad læra hi-
er/þad er/ad Hionaband er ecke alleinasta
Guds Skickan og Sköpun/helldur sodd-
an skickan og sköpun sem skickud er Mañ
eskiuñe til hins besta. Þuiad hefde Adam
og Eua blytt Gude og ecke syndgad/ þa
ættu þau ad lifa j Hionabande fyrst til
þess/ad eiga Börn/ Þar næst skyllde Lijf
+ Lifnadur Mans og Konu j Hionabane
denu vera til þess/ ad huört Hiona skyll-
de hafa Rnde og Fögnud/og huört: þr-

ra annars styrks og hialpar vid missa.
Eñ þad er oss omǿgulegt/vier sem erum
j Syndónum / ad kunna þetta riettelega
ad hugleida/Þo eru eñ epter nǒckrar leyþ
ar aþ þessare tuǒþalldre gagnseme Hiona
Bandsins. Þad þyrra er/ ad Gud gieþur
Bǒrn þyrer Samþwd Kallmans og Kuiñ
uñar/ huǒr ad eru þitt Holld og Blod/
huǒrra vegna þu heþur Viñu + Omak/+
þyrer huǒr þu ætt ad draga þad Gud gie
þur/og þegar þu skilur hier vid/og lætur
allt epter/ þa veistu ad þad a ad koma
þijnu Hollde og Blode til goda. Ja/þad
sem enn er meira/Þu vppþostrar og þæder
Gude Þienara/sem vera skulu epter þinn
Dag/+ ǒdrum kieña nǒckud gott vm Gud
So sem sa heidne Plato heþur j þañ ma
ta merkelega prijsad Hionabanded. Þad
añad var þetta/ Ad þar er nǒckud lijted
epter orded aþ Blessan Guds yþer Hiona-
bandenu/ sem er/ Þegar god gudhrædd
Hion liþa so til samans/ad huǒrt heþur
þar æst + ynde aþ ǒdru/Maduren seiger/
Þesse er mijn Hwsþru huǒria Gud heþur
gieþed og veitt mier. Konan talar slijkt
hid sama vm Mañen/Þar aþ verda þre-
ra Hiǒrtu so saman lijmd og bunden j æst
og

og Elsku sem huört hefur til annars / að huörke Hiona kann ad vera an annars. Þañen geingur þad eñ nu til hia gudhræddum Hionum. Sum Hion siaum vier þau / ad þau forlijkast illa / þau rijfast nidur og slijtast / þar kañ huörke hia ödru ad vera / leita ad ödru sem þau hafa kiærara / Soddan Hion bwa ecke vel til samans / so sem god Hion / og Sathan er komen j mille þeirra / og þau eru ecke lein gur Hion / helldur af Dióflenum settnar Mañeskiur / og Diófullen styrer þeim og stiornar / ellegar müdu þau lifa ödru vijs. Enn sem ædur var sagt / hia fromum Hionum þa er Guds Blessan / so þau eru fei gen giarnan huört hia ödru / og hafa Kiær leika Ynde og ast huört af ödru. Eñ hef de Mañskian ecke falled j Syndena / þa hefde Vmgeingnen og Sambwd Hionanna vered myklu kiærlegre og ästsamlegre enn nu er hun.

Enn fram yfer allt þetta / þa er Hiona Banded Lofs og Heidurs vert / hier fyrer / Ad med þui vier erum fallner j Syndena / og Natturan vor er spillt og fordiörfud / þa þienar Hionabanded ecke alleinasta þar til / ad Madur og Kuiña skule giar

tta vilia vera huórt hia ódru/og bwa til samans og vænta Guds Blessanar + Lijfs sins Auartar/Helldur ad Synden m; þessu mote skule hindrast þyrer soddã Hionanã Samuist og Sambwd. Puiad/med þui vel blessum er omógulegt ad lifa hreinþer duglega og med godre Samuisku þyrer vt an Hionabanded/þa er nu Ecktaskapur en þramueigis so sem ein Lækning vid þor dióruun Natturunnar/ad þar sem vier lif dum' an Hionabands/+ kynnum ad þalla j Syndena/saurga oss med Saurlijfe og ódrum illum Lostagirndum/ og leida so yþer oss Gud; Reide/þa lætur Gud sam uist Mans og Konu j Hionabandenu vera sier þægelega/og vill ecke alleinasta láta sier hana vel lijka/helldur og einnen stad þesta hana med sinne Blezan:

Þar þyrer eiga christner Menn ad hall da Hionabanded þyrer þann stærsta dyr legasta og besta Fiesiod og Dyrgrip/ sem þyrst hellour þeim vid eina goda Sam uisku / og vardueiter þa þra Syndenne/ þar næst þra annare Fordiarþan sem ver og vppreñur aþ Syndeñe/ Puiad þad er augliost huór laun sa sauruge Frillulijþna dur leider epter sig. Aþ hónum kiemur sier

leg Plaga/ Sotter og Siukdomar/ sem er Saraſott og annad þeſſ kyns sem Lÿ kamanum bortærer. Hönum fylger Fatækt/ Bölvan og Olucka j Bæſkaparlag enu/þar med Skömm og Vanheidur j hia frömum gudhræddum Mönnum.

Og þo er allt þetta ecke ad reikna/ j hia þui sem Ritningen seiger/ ad anhreinlÿfes kann eingen Gude ad þocknaſt/ þ er/ huör sem lifer j saurlÿfe þm er Gud reidur og gramur. Huad vill þar meir epter koma? Ecke añad enn þad sem S. Pall seiger/Eingen Hordoms madur/eingen Frillulÿfis madur skal koma j Guds Rÿke/ Þad er so mÿked sagt/ þeir eru Dióffulsins/ og eiga heima j Heluÿſkum Ellde.

Slÿkre hryggelegre ſtorre Hörmung + Neyd/ Skadſemd og Fordiörfun hefur Gud viliad afſtyra med Hionabandenu/ so ad huör sem sig gipter/hann er laus + lidugur fra ſlÿkre ſkadſemd Lÿfs + Salar/nema þuiad eins hann vilie giefa sig ſialfur vilúglega j Dióffulsins valld/og forſmaa Guds Befalning og Vilia. Þuiad þo Dióffullen freiſte þeſſ hins Christna med saurlÿfe og vondum girndum og

hurdnum / þa hefur hañ þo þessa hugg un/Hañ veit Diöfullen kann ecke ad fella hañ sem hañ giarna villde / ef hañ hell dur sier vid Guds Ord + bidur Gud vm Nad / Þar næst hefur hañ og so eitt lijkamlegt skiol/so sem S. Pall seiger/Vegna Frillulijfis/ad Madur kunne ad ford ast þ/þa hafe hvor eirn sijna Eigenkonu.

Med þui ad Hionaband er nu Mañenum so miög þarflegt og naudsynlegt/ad Hionen[ef þau annars hafa nockurn Nei sta gudlegs Otta med sier]kuña þarmed ad frelsast fra Synd og Saurgan/+ vard neitast vppa Lijkamans vegna med Godse og Æru/ Þa er sa sidur vpptekin hia christnum Möñū/ad Meñ avallt j Brullupum þeir giöra sig glada og lystuga / framar enn endrar nær / Menn syngia kue da og hafa adra gamansamlega ærlega skiemtan/ Eins og sialfur Christur þetta sampycker/ þar hann talar so vm sijna Læresueina/ Þeir fasta ecke[seiger hann] huiad Brudgumeñ er enn nu hia þeim. Sem hñ villde seigia/A brullupsdögum skal eingen hafa sorg eda hrygd/og þier vilied taka þad jlla vpp fyrer mijnū Læresueinum/ þo ad þeir hafe ecke hardan

ſtrangan Lifnad/ ſo ſem Hrœſnarar pla⸗
ga ad gióra/ ꝛc. Þuiad þar ma vel vid
glediaſt/ huar ſem Hion koma til ſaman
j Ecktaſkap/ ſleppa vr Diófulſins ſnóru/
og koma j þa Stiett þar inne þau mei⸗
ga gudlega lifa og verda ſaluholpen ef
þau vilia. Þar fyrer villde Christur ecke
forackta þeſsa Stiett/ þar hann hafde
þo vppbyriad ſitt Predikunar Embætte/
Helldur er hann þar med ódrum Geſtum
Brwdguma og Brwdur til Æru ⁊ Sæm⸗
dar/ giórer ſig lyſtugan og gladan/ og hu
ad eñ er meira/ hañ ſtyrker til gledſkapar
og kiæte/ med þui hñ giórer ſo gott Vijn
af Vatne/ og giefur þad og ſkeinker til
Brullupſins.

Allt þetta er nytſamlegt og þienar hi
er til/ ad þu lærer ad vita huad Hiona⸗
bandet er ſem er/ ad þ er ein gudleg Sti⸗
ett/ ſkópud og ſkickud af ſialfum Gude/
til þeſs ad hun ſie Mónnum Lækning vid
Syndenne/ og j margan mata þiene oſs
til goda/ vardveite Heilſu og Heilbrigde/
Æru og Gotz/ leide yfer oſſ margfallda
Guds Bleſſan/ ef ad vier ad eins viliũm
lifa j Guds Otta/ ⁊ hallda oſſ epter hñs
Orde. Þar fyrer ſkalltu gióra Gude þack

er fyrer soddan Nad/ef þu lifer j Hiona bande/og vit ad þu ert j Heilagre stiett/ og Kallan/ef þu sialfur so villt. En þ mörgum vegnar jlla j þessare Stiett/ þ er þeirra eigen skulld/ þeir reka fra sier Guds Blessan/j þui þeir vilia ecke skicka sier riettelega. Enn siertu einsamall og ogiptur/ þa bua þu til j tijma/ ad þu hallder þig so/ad þu giefer Gude ecke til efne til ad straffa þig/j þinne Hionabans bestiett/og bid Gud vm sinn Heilaga Anda/ad hann vardueite þig fyrer Diöfulsins Snörum/ og giefe þier Hug og Hiarta til þessarar Stiettar. En þeir sem gipter eru/og lifa þo obreinlega/ og briota sitt Hionaband/ellegar ꝫ so ógipter liggia j Saurlifnade/þeir skulu hyggia vm/hu ad þungur Domur ad yfer þeim hanger ad þeir eru j Guds Reide/ og huört þeir sitia eda standa/þa meiga þeir vænta Guds grimdar Reide og eilijfrar Fyrerdæmningar. Þar fyrer er rædlegt ad læta af j tijma/ og afuenda Guds straff og Reide mz riettre jdran ꝫ betran Lifnadarins.

Og epter þui/ad soddan Menn skeyta optast nær ecke stort vm Guds Ord/ þa er þad Guds Vilie ꝫ Befalning aluarleg/

ad veralldlegt Yfervalld skule burt taka slijkar Hneyxlaner med Sïerdenu. Enn vilie þeir ei straffa slijkt og þui hamla/ so sem vier nu siaum og heyrum/ad Aulen fremia nu Hordoma og frillulijfe Refsin garlaust/þa gieffa þeir Gude tilefne til/ ad hann hlytur sialfur ad straffa soddan Synder. Þa skiedur þad so/ad heil Borg og giörualllt Land lijdur straff og plagu hier fyrer. Þuiad þesse Synd er ein af þeim/vm huöria Moyses vottar/ad Land ded kunne ecke leingur ad lijda Heidingia/ þad neyddest til ad skyrpa þeim j burt. Dæmen til þessa eru nögleg j heidenna Manna Sögum/ huörsu ad stormektug Kongarijke/ og rijker sterker Stader hafa vegna þessarar Syndar orded afmæder og nidur brotner. Slijkre Guds Reide a veralldlegt Yfervalld ad hamla/og Heila gre Hiuskapar stiett til Heidurs ecke lijda slijkar hneyxlaner. Og er nu nog talad/ vm þa fyrre Greinena/ad Christur var j Brullupenu sialfur/ þuiad Hionabands stietten er eirn gudlegur Lifnadur/ og su Stiett huöria Gud hefur jnnsett og skickt ad Mönnum til goda/so þeir mætttu ford ast synder/og lifa epter Guds Vilia hös

Onnur Grein þessarar Predikanar.

Nu skal tala nöckud vm þa adra Grein þessa Gudspialls/ad vor Herra Jesus lætur sia sitt dasemdar Verk j þessu Brullaupe/og giörer Vijn af Vatne. Þetta vtleggur Johannes/ad hann hafe giört þ til þß ad opinbera þar md sijna Dyrd/ vppuekia Læresueina sijna til Truarennar/ad hann være meire enn sliettur Madur/med þui hann giæte vmbreytt Natturu Skiepnunnar/ giörde Vijn af Vatne. Þar fyrer lærdu þeir af þssu Dasemdar verke/ad hallda hann fyrer þann sanna Messiam.

Vppa þessa Historiu hlyder vel Andleg vtlegging/Sem er/hefde Christur ecke vered j þessu Brullupe/ þa hefde Bodsmenn annad huört ordet ad drecka Vatn eda fara þyster heim. Og lijka sem Vatn slöckur Þorsta enn þad fyller Mannen/og belger hann vpp/ giörer önguan gladan/ So giörer og Lögmalsins Predikun/Lögmaled er Guds Ord/ kienner oss huad vær skulum giöra/ huörnen vier eigum

Gude ad þiona/ Enn Hiartad er samt æ tijd hrædt og skialþande/ þad kann ecke ad haþa huggun j giegn Guds Reide og Dome. Euangelium er þad rietta goda Vijn sem Christur gieþur/ aþ huorium vor Hiörtu verda glód og þagnadar þull/ Þui ad þo vier vitum þad/ ad vier hóþum ecke vppþyllt Lógmaled og erum þar þyrer aumer Syndabrots Men/ þa samt vill Gud þyrer Christi saker vera oss nædugur þyrergieþa Syndernar/ og giöra oss sælu holpna. Þetta er nu vors Lausnara Jesu Christi Dyrd/ huória hañ med þessu Dasemdar verke og epter andlegre Vtleggingu villde sia læta. Enn vier vilium ecke tala þar vm meir/ helldur bliþa vid þa Rædu sem vier vppbyriudum. Þuiad enn þo Herran Christus haþe med þessu Jarteikne viliad leida Lærisueinana og adra til Truarennar/ Þa skiede þo þetta j Brullaupenu/ og þad enn er meira vert/ þad kom Brudguma og Brudur til hialpar og huggunar. Þar þyrer vilium vier skilia þetta eins so sem Christur heþur þad meint/ ad þad er skied öllum Hionum og Ecktaþolke til huggunar/ þuiad þeim ligger þar miög mijked a.

Adur fyrre heyrdum vier / ad Hionaba nds stietten er Guds Verk og Giörningur / nytsamlegur j sialfum sier og Mönnum gagnlegur. En samt sem ædur skiedur þ so / ad Heimuren fordast þessa Stiett / þui hañ sier ad heime fylger allskyns Neyd og Motgangur / sem ecke er liett ad lijda / Þui þetta strafs lagde Gud a Kuiñuna / vegna Syndarennar / ad hun skyllde fæda Börn med Kuól og pijnu. Slijkt strafs verda þær ad lijda / og þad fylger Fædingunne / og þad er riett Daudans Neyd / og þad varer alltijd ad Mædurnar verda ad lijda Sorg og Motgang Mædu og Erfide med sijnum Börnum / Eins hefur Gud lagt sierlegt strafs a Mañen / Hañ skal med sijnum Sueita og Erfide fæda og næra Konu og Börn. Þar hyz ar margur vngur æsku Madur med sier / ad auduelldlegra sie ad forsorga einum helldur enn tueimur eda fremur / Sem og þesse Freisting þunglega plagar Ecktafolk opt sinnes / þeim þiker þeir faer sin vinna og erfida / hiner fleire sem eta og giöra ecke par.

Ad auk þessa þa er þ ecke lijtell Krosß ad strax þu ert giptur / þa ertu Bunden og

so

so sem j Fangelse piótradur / þu hlytur þar vid ad blýþa. Eirn ogiptur Madur hañ er þar þuert a mote laus og lidugur hañ per obindradur pra einu Lande til añ ars/ pra einum Stad til añars/ hann ma iaþnan para prij og prials huórt hñ vill. Soddan Frelse og Sialþrædę er vngum Manne kiært / og hann misser þad ecke giarna.

Nu kiemur eirn stærre Kross / Faer þu Eigenkonu sem er epter þijnu siñe / * hun helldur sier vel og skickanlega / porstendur vel Hws og Heimile / og er med óllu god og giedþeck/ Þa kann Madur ecke ad þa stærre Sorg og Motgang / helldur eñ þ/ eþ hun pellur j siukdom ellegar deyr j bu-rt. Þar þuert a mote / þaer þu þa Eigen konu sem ecke er epter þijnu siñe / hun dug er til óngrar Fyrerstionar nie Forstódu / hun er storlynd og ohlyden / hun deiler gi arna / knurrar og mutrar / kann eckert ad viña / so sem margar þinnast slijkar þær sem j jdiuleyse og omensku eru aþ Forelldrum vppaldar / Sie / þa vill ecke vera nema Sorg og Neyd / Madur oskar sier helldur ad vera daudr eñ þar vid ad bwa hañ kañ hana ecke vel ad lijda / og hlytur

R. þo

þo ad vera þar vid. Eins lijka er hætt-
ad vm Börnen/ Sie þau hlyden/ sidsöm/
ærleg skynsöm/ þa er stor hiartans sorg
ad sia þar vppa þegar soddan Börn dey
ia og falla fra. Þar a mote/ þegar þau
eru heimsk/ ohlyden/ oskickanleg/ jll ✝ o-
fyrerlætsöm/ þa hafa Forelldrarner ecke
nema Sorg og Angur af þeim. Vm hiw
og Vinnufolk er hid sama ad seigia/ þad
er Neyd og Motgangur vid þad ad Ber-
iast/ Odygd þess ✝ Otru.

Allt þetta hræ vnger Meñ ad fordast
og vera frij og frialser fra þessu/ ef ad
þeir giptast ecke. Enn soddan aform luck-
ast þeim ecke vel. Þad er vijst/ ecktaskap
gieta þeir vel fordast/ og gipt sig ecke/
enn j bland þusund skalltu ecke finna eirn
sem æn Hiuskapar life hreinlega og ford
est Saurlijfe. Hvad hafa þeir þa batad
sig? eda forbetrad? Lijkamleg Þyngsl
og Motgang hafa þeir j nöckurn mæta
fordast og flyd/ eñ þar med leida þeir sig
j andleg obætanleg Þyngsl/ so ad ef þeir
betra sig ecke/ þa verda þeir fortapader
j Lijfe og Sælu. Þar fyrer er þetta ecke
sa riette Vegurenn/ sem oforsocktter vnger
Menn taka sier fyrer ad ganga/ Þviad
heiding-

Heidingiar toludu so/ Ad þad være ecke Hionabandsins skulld/ þo jlla geinge til/ helldur Mannanna skulld/ sem ecke villdu skicka sier riettelega j hiuskaparbandenu. Eirn hann hugar vm rijka Gipting/ Annar hugar ecke nema vppa væna og prijda Eigenkonu/ Þeir eru þæster sem huga vm þa Eigenkonu sem er Dygdarleg/ Sidsöm/godsamleg/ærleg/skickanleg til Þionustu og forstödu godrar j hwskaparlagenu/ecke löt/odugleg/oþrifen/storlynd og hofmodug. Þar fyrer nær þau Hion koma nu saman/og þad vill ecke ganga epter þeirra Vilia/ þa giefa þau Hionabandenu skulldena. Nei/ecke so/ þu vngur Madur/þad er þijn skulld/ þu atter ad sia þig betur vm kring/ þu atter ad spyriast betur fyrer / og ecke alleinasta hugsa vm hennar Rijkedæme og Vænleika/ helldur bidia Gud vm Nad sijna og Blezan/þa hefder þu vel feinged adra Gipting. Jtem/Vngt Folk/þa stund þad er laust og lidugt fyrer vtan Hiuskap/þa synd gar þad j Lauslæte og Frillulijfe og styg ger Gud/ so ad Gud hann bitalar þeim seirna j hionabandenu þad sem þad jlla breytte ædur enn þad giptest/ so sem dag

 leg

legt Dæme eru til. Þar þyrer er þetta ecke
ſa riette Vegꝛuren/ad vera þrú þyrer þyngſl
um og motgange/ad vilia ecke vera gipt
ur. Þad er ecke ſo/Þad madur er jllt/þad
giórer Madur þar med verra/ ſem ſagt
er/ad Madur þær bæde lijkamlegan ſka-
da þar med/ꝛ ſo eilijþan: Þar þyrer ſkal
tu læra þad þier verdur kient j þſſa dags
Gudſpialle ꝛ Euangelio.

Fyrſt heyrer þu ad hier vantar Vijn j
þeſſu Brullaupe. Þetta læt þier vera
eitt Epterdæme/ þad vill ſo ganga til/
j þinne Hionabandsſtiett/ alla tijma vill
nóckud vanta þ ſem þu villt giarna ha-
þa/ Þar kiemur Neyd og Motgangur/
Sorg og Ahyggia/þa vantar þetta/þa
breſtur hitt annad. Þo j þeñan mæta/ad
lijka ſo ſem hier vantar Vijned/ og vor
Lauſnare Chriſtur giórer Vijn aþ Vatne/
ſo vill Gud avallt hialpa og gieþa Gle-
de og Huggun ſo þu ſkallt meiga ſeigia/
Nu vel/Gud vill ad eg ſkule lijda Freiſt-
ne og Motgang/ hann mun og ſo eirnen
leida mig wr þreiſtneñe ꝛ hialpa mier.

Huar þyrer ? Kañ Gud ecke ad vardueí
ta Ecktaþolk/ꝛ gieþa þuí allt gott þyrſt
þad liþer epter hans vilia/og giórer epꝛ

er

er hans Bode og Bifalningu ? Hañ kann
þad vel ad gióra/enn þad være ecke gagn
legt· Þuiad huór og huílijk ad er vor
Nattwra art + edle þegar oſſ Breſtur ecke
þar og vier hófum allt yfergnæfanlegt/
þa veiſtu vel/huór þu ert/og þad kantu
ad læra af ſialfum þier/ Sem er/ jafn-
ſnart verdum vier athugalauſer/galauſ-
er/ fylgium Syndenne/ og föllum j eina
eymd og hórmung epter adra/ſo ſem vi-
er meigum ſia + læra af Dæmum Heilag
ra Manña. Dauid þegar hañ var j Lijfs
hæſka/ kunne huórge ad vera ohræddur
fyrer Saul Konge/ Huórſe fromur var
hañ þa ? Huórſu hiartanlega giórer hañ
þa ſijna Bæn/og Bifalar ſig Gude ? Enn
þegar hann lifde j fride/ og hafde goda
daga/þa fylgde hañ jnnblæſtre Sathans
og hans aeggian og Syndareñar girnd/
+ verdr eirn ſkiemelegur Horkall/ þar mz
og lijka hrædelegur Mañdrapare. Lijka
eins er vor Art og Nattwra alla tijma/
Þar fyrer liggur oſſ a þui/einkum j Hio
naBandenu/ad Gud hallde oſſ j Taume/
med kroſſe og motgange/ eins og þa oo
tömdum Heſte er aptur hallded med hör
du Beiſle/ſo ad vier ſkulum ecke epterfyl-

gia

fra Syndareñar og Andſkotans æggian/ Fatækt plagar og þuingar margan/ enn hefde hañ noglegt/ þa munde hann ønguum gott giøra. Margur er ſiukur og veykur/ eñ være hañ heilbrigdur þa munde hann vera fliotur og fws til ad þiona Dioflenum. Eñ allt ſlijkt þa forhindrar Kroſſ og Motgangur/ og helldur Mañe j Guds Otta og vardueiter hann fra Syndenne.

Þar næſt kiemr Kroſſeñ oſſ til ad bidia ꝛ trua/ þar vier añars (ef vier erum æn freiſtinga ꝛ motgangſins) mundum hvørke bidia/ og ecke helldur hyggia vm Guds Fyrerheit/ eins ſo ſem þetta Epterdæme af Jomfru Maria kieñer oſſ: Hefde þar vered noglegt Vijn/ þa hefde hun ecke bedid ſiñ Son vorn Herra Jeſũ vm hialp/ Enn af þui ad þar vantade Vijn/ þa bidur hun/ ad hañ læte ecke fatækt Folk koma j Smæn og forackſtan/ helldur hialpa. Og lijka ſem vor Herra Jeſus hann læſt hier ecke heyra/ og hegdar ſier ſo ſem vilie hañ eckert veita/ ſo giengur þad enn til. Gud hialpar ecke ſtrax jafnſnart/ epter vorum vilia/ hañ reyner vora Tru/ hu ørt vier vilium vera ſtadfaſter og efa ecke

hũs

hans Loford og Vilia. Þar fyrer ſkulū
vier fylgia Dæme Jonfru Mariu/ ꝛ ecke
alleinaſta Bidia/ helldur og ſo eirnen ve-
ra ſtadfaſter j Trunne og Vonenne. Þuiad
þo vor Herra Jeſus vilie ecke lofa henne
nóckru/ þa lætur hun þar fyrer ſijna von
ecke falla/ eda ad ónguo verda/ Huad ſia
ma af þui/ ad hun ſeiger Þienurónum/
ad þeir ſkule gióra huad hellſt hann Byda-
ur þeim.

J þridia mata/ Þeſſ þyngre motgan-
gur og kroſſ ſem fylger HionaBandenu/
Þſſ meire orſök hafa Hionen til ad elſka
huórt annad og jdka ſig j ódrum fleirum
godum verkum. A Mañenum liggur ſtor
ſorg og vmhyggia/ ad bæda Konu ꝛ Bö-
rn/ Opt kiemur motgangur tion og ſkade
ſem Mañ giórer tregan/ Vilie og Kuiñ-
an/ þa kañ hun koma myklu jllu af ſtad/
Og med þui ad Reiden Breñur/ og ef hun
giefur jll Ord og amæle/ þa kann hun
ſnart ad vera orſök þar til/ ad Madur-
en af reide ſinne Berie Bæde hana og Börn
en/ ſlijkt kiemur þa hier epter. Eñ huad
ſkal þa ein god Kona gióra þad Gude er
þægelegt? Hun ſkal lata vndan/ ſtilla
Reide Mans ſyns med godum hognærd

ar Ordum þad beſt hun kann/ og vera god og vingiarnleg vid hann/ þa finna god Ord eirn godan ſtad/ þa verdur Reide og ödrum Syndum ſem þar af koma hamlad/ og Diöfulſins aform þær ecke fram gang/ ſem vill ad þau ſie miſſatt/ og hu ört e læte vndan ödru/ helldur rijfeſt og ſlijteſt j ſundur. Eins ſkal Maduren giö ra epter Ordum S. Peturs ſem ſeiger/ ad Kuiñan ſie eitt veykt Kier/ blauthiör tud/ kañ ſnart ad reidaſt/ Slijkt ſkal ma duren hyra/ og læta nöckud vndan/ ſia j giegnum Fingurnar/ læta ſem hann ſiae ecke allt nie heyre/ Mz þeſſu mote helldſt Fridur og Samþycke Hiona a mille/ og ſo eiga þau ad hafa Þolenmæde huört vid annad.

Nu ef ſo ber til/ ad annad huört Hiona verdur ſart eda ſiukt/ eda Börnen/ þa er þad ſtor kroſſ og motgangur. Þa hefur þu orſök og tilefne/ ad audſyna þiñe Ecktaperſonu þañ ſtærſta Kiærleik þu kant/ ſo og Börnönum/ ſo ſem Meñ ſia ad For elldrar elſka þa hellſt Börnen/ og giora þeim meſt til goda/ þegar þau eru ſiuk.

Huad villtu þa finna ad Hionabandenu ? Þad er ſatt/ þar fylger med þyngſl og mot-

motgangur/Eñ þad þienar allt þier til þins goda/og er ecke annad eñ so sem sko le/j huórium vier lærum allrahanda chri stelegar Dygder og goda mannkostu/hu- ória vier annars breistingarlóust mundum alldrei læra. Þuiad þar kiemur neyd og motgangur þier til ad akalla og bidia Gud/og halldа þier vid hans Ord + Lo bsan/ og alltijd ganga bram epter Guds skipan/sem Gud hebur boded/þu skallt elska þinn Naunga so sem sialban þig. Og avallt mun þar koma epter hialp + huggun, ad Gud mun vmsnua þinne Fa- tækt/gióra Vijn ab Vatne/og læta glede koma epter hrygd. Siadu ad eins til/ad þu skicker þier ódruvijs enn Heimuren pla gar/ Hañ móglar/ blotar + bóluar þeg- ar jlla geingur til/hañ leitar hialpar hu ar hañ kañ/þ skalltu varast/Sieb gaum ad huar byrer Gud hñ leggur sijna Hónd a þig/ sem er/ hañ vill hamla Syndeñe og halldа þier j sijnum Otta/ Þar byrer halltu hañ byrer þiñ nadugan Fódur/mz þui hañ tyktar þig so sem Barn sitt elsk ulegt/Akalla þu hañ/vænntu þier ab hó num ad hañ mune byrer Christum hialpa þier vissulega/ Og vert stódugur j þolen

mædene/Hialpa þu þinne Eckta persoń
 þijnum Bórnum j huórn mæta sem þu
kant og hugga þau/Þa mun þier ganga
so sem j Psalmenum seiger/ Sæll er sa
Madur sem ottast Drotten og geingur a
hans veige. Þu munt næra þig aþ erþide
handa þinna/Sæll ertu og þier mun veg
na vel/ Þijn Hwsþru skal vera sem avaxt
arsamt Vijntrie/og Bórn þijn so sem Oli
ukuister j kring vm þitt Bord/ ec. Þuí
ad þad er ecke nog ad gieþa sig j Hiona
bands stiett/ þu hlytur ad vera þar med
gudhræddur/ og bioda Christo til þijn/
til þijns Brullaups/so mun þad skie/ad
þo þu berer krossen lijder nóckra þreist
ne/ þa mun Gud þo hialpa þier. Þuíad
Gud breyter ódru vijs enn Heimuren. Hei
muren giefur fyrst þad góda Vijn/ sijdan
epter a þad hid liettara. Hań vppbyriar
med Glede og Glaum / enn endar med
Swt og sorg. Enn Gud hań byriar vpp
med krossz motgange og þatækt/ eń epter
a kiemur hań med Blezan þ besta Vijn/
So sem þar stendur j Psalmenum/Grat
ande sa þeir sijnu Sæde/ enn med Glede
 Fagnade skiera þeir þad vpp. Ven þig
þar vid/ og lat Kross og Motgang ecke
skielþa

skelþa þig / helldur vertu viß þar vppa ad þar mune koma god Huggun epter. Þessarar Huggunar vill Heimuren ecke vænta nie bijda/ hann vill jaþnsnart haþa allt epter sijnum vilia/ enn þ vill þa vonndan enda. Gudlegum Hionum og øllum christnum Mønnum vill so ganga/ ad þad goda Vijn þad verdur geymt til hins sijdasta. Og Johann. 16. seiger Christur/ Nu grate þier og erud hrygguer/ enn ydar Hrygd skal snuast j Fögnud.

Bænen.

DRottenn Gud Himneskur Fader/ Eg giöre þier þacker/ ad þu heþur gieþed mier þijna Nad/ þad eg er komen j þa Heilögu Hiuskapar bandz stiett/ og vardueiter mig þar þyrer þra Fr illuliþe og ödrum vondum Syndum/ Eg bid þig/ gieþ mier þinn Heilaga Anda/ sa ed mier styre og stiorne j þessare Stiett/ so ad eg mætte liþa samþyckelega vid mijna Eckta Personu/ og gieþa eckert teþne til Reide/ Haturs og Osamþyckis/ helldur ad eg se vingiarnlegur og liþe j Guds Otta/ so ad/ eþ Freistingar koma/ Kroß og Motgangur/ ad vid þa mættum alla tijma þornema og þinna þijna Födurlega Hialp/ og vppala ockar Börn epter þijnum Vilia/ og þramleida ockar Alldur hier a Jördunne/ so ad vid

mættum ad ſijduſiu verda eilijflega Sæluhólpn en/ pyrer pinn Son Jeſum Chriſtum vorn Lauſnara og Herra/ Amen.

Pridia Sunudag epter Prettanda Euangelium. Math. VIII.

Og þa ed Jeſus geck oþan aþ Fiallenu/ þylgde honum margt Folk epter. Og ſia þu/ ad lijkþrar Mad ur kom/ tilbad hann/ og ſagde. Herra eþ ad þu villt/ þa giefur þu mig hreinſad/ Og Jeſus riette vt Hondena/ aþrærde hann/ og ſagde/ Eg vil/ verdu hreinn/ Og jaþnſnart vard hans Lijkþra hrein. Og

Og Jesus sagde til hans/ Sia þu til/
ad þu seiger þad ei neinum/ helldur þar
þu og syn þig Kiennemønnonum/ og
offra þijna Giøf/ þa ed Moyses hefur
boded/ til vitnisburdar yfer þeim. Enn
þa ed Jesus gieck jnn j Capernaum/kom
til hans Hundrads høfdinge nøckur/ bid
iande hann/og sagde/ Herra/ Þion minn
liggur Kueisu siukur heima/og kuelst þu,
nglega. Jesus sagde til hans/ Eg vil
koma og lækna hann. Og Hundrads
høfdingen suarade/z sagde. Herra/Eg
em þess ei verdugur ad þu ganger jnn vn
der mitt Þak/helldur seig þu eitt Ord/og
mun minn Þion heilbrigdur verda. Þui
ad eg er Madur Yfervalldenu vnder,
giefen/hafande vnder mier striids Folk/
og nær eg seige einum/ Far/þa fer hañ/
og ødrum/ Kom þu/ og hafi kiemur/ og
Þræle mijnum/Giør þetta/og hann giør
er þad. Enn þa ed Jesus heyrde þetta/
vndradest hann/og sagde til þeirra er ho
num epterfylgdu. Sannlega seige eg
ydur

ydur/ ad þuilijka Tru hef eg eige fund-
ed j Jsrael. Enn eg seige ydur/ þad mar-
ger munu koma af Austre og Vestre/ ⁊
sitia med Abraham Jsaach og Jacob j
Himnarijke/ enn Rijkesins Syner munu
verda vt rekner j hin ystu Myrkur/ þar
sem vera mun Oop ⁊ gnijstran Tannan-
na. Og Jesus sagde til Hundrads hofd-
ingians/ Gack þu hiedan/ verde þier epte-
er þui sem þu trudet/ Og hans Þion va-
rd heill/ a þeirre sømu stundu.

J þessa Dags Euangelio verda oss
sett fyrer tuo Dasemdar verk/ hu-
ör ed oss giefa eins Lærdom / ⁊ sö-
mu Huggun/ Þuiad bæder þesser/ sa Lijk-
þrae og Höfudsmaduren hafa eins Hiar-
ta til Herrans Christum / ad hann mune
hialpa þeim/ þar fyrer akalla þeir hann
og bidia vm hialp/ og þeir fa þad sem
þeir girnast. Þetta er fyrst eirn Lærdom
ur/ ad j huorskyns neyd og motgange þa
skulum vier bidia/ og leita hialpar hia
Herranum Christo. Þar næst er hier ⁊ ein
Huggun/ ad ecke lætur hañ oss bidia for-
giefs

giefins/helldur vill hañ Bænheyra oss/ og veita þad oss er gagnlegt til Lijfs og Salar. Þo er hier nöckud serlegt hia þeim Spitelska/ad hañ kiemst so ad Ordum/ Herra ef þu villt þa giętur þu hreinsad mig. Og hia Höfuds mañenum siaum vier annad Epterdæmi/fyrst mijkellrar aud myktar/þar næst storrar Truar og Vonar/ Þuiad þegar Christur vill nu ganga med honum/ þa helldur hañ sig overdug an omaklegan ad hysa so ypparlegan Giest/ og hañ helldur Christum fyrer þañ sem med einu Orde kunne ad hialpa hans siuka Þienara/ þo hañ sie ecke lijkamlega nalægur. Og þetta markar hñ af sialfs sijns Dæme/ Eg er seiger hañ Jeirn lijtels hattar Herra/ og þo styre eg mijnum Vnd ersatum med Ordum og Skipoñum/ Eñ þu hefur eilijft og almattugt Ord/ med huoriu þu matt giora alla hlute/ Þetta er nöckud serlegt/ huörs vegna og Christur hrosar þui med serlegum Ordum.

So skulum vier nu læra af badum þess um Historium/ad þeckia vorn Herra Jesum Christum/og vita ad hañ er sa sem til þess er komen i þeñan Heim/ad hann ecke alleinasta vill hialpa oss Mönönum

i Sund-

j ſtundlegum Motgange / ſem a oſſ liggur Syndañа vegna / helldur vill hañ frelſa oſſ fra eilijfum Dauda og Syndenne / eꝼ ad vier viliū ad eins medtaka hafa ꝛ hallda hañ fyrer vorn Frelſara og Hialpara / og med þeim Spitelſka ꝛ Höfuds mannenum fara til hans og Bidia hann vm hialp:

Vier aumar Mañeſkiur ſiñum og ſiaum aller ſaman daglega a oſſ ſialfum og ódrum / ad vier erum ſtadder j ſtorre Neyd / Sorg Hrygd og Eymd / huar af Lif nadur vor verdur ſwr og beiſkur. Og þo þar ſie nóckur greinarmunur a lykamlegum Eymdum [Þuiad ſie nóckrer ſiuker þa eru þeir fleire ſem heilbrigder eru / ſie nóckrer fatæker / þa eru þar rijker j bland ſie nóckrer þeir ſem eiga oduglegar Konur / jll og ohlyden Börn / þa finnaſt þeir ſem eiga godar Konur og hlyden Börn] þa erum vier þo aller ſaman jafner ꝛ lijker / og þar liggur eins Sælarſkade / og eins Eymd og Neyd a oſſ öllum / j þui ad vier erum aller ſaman Syndugier / og höfum Syndareñar vegna forþient Reide Guds ꝛ eilijfa Fyrerdæmning / Og ef vier hölldum þad fyrer ſierlegan Fieſiod

og dyrmætan Hlut ad hafa Lækning vid lykamlegum Siukdóme/ Huad myklu betra og dyrmætara mun þad vera/ ad hafa Lækning vid Syndenne og þeim eilijfa Dauda ?

Þetta huórtueggia stendur j þessa Dags Euangelio/ Fyrst/ huómen og huar vier eigum ad leita hialpar j allra handa Mótgange + lijkamlegum Mañraunum/ Þar næst/ huórnen vier kunnum ad frelsast fra Syndeñe og eilijfum Dauda. Og er þetta/ Ad Jesus Christus Sonur Guds gieten af Heilógum Anda/ fæddur af Jomfru Mariu er til þess visendur af sijnum eilijfa Fódur/ vorum naduga mijskunsama Gude/ til vor aumra Mañа hier a Jórdunne/ ad hann skule burt taka alla fordiarfun/ og gefa oss aptur allt þad goda/ sem vier vegna Syndarennar mistum j Paradijs/ Þar fyrer huór sem þarf hialpar vid/ huórt helldur þad er j lijkamlegre Neyd/ eda Andlegre/ hñ hallde sier vid Herran Christum/ + bidie hañ um Hialp/ hann mun visselega fa þad sem hann þarf med.

Nu skulum vier læra þeñan Bænahatt sem þiñ Lijkþrae hefur/ Þuiad þo so sie/

ad vier eigum alleinasta ad vona og væn ta hia Herranum Christo allrar Hialpar i ſtundlegum og eilijfum Neydum og Eymdum/ Pa er þar þo ſierdeilis Hættur og miſmunur/ huórnen vier eigum ad Bidia vm lijkamans Naudſyniar og vm þ huór nen vier kuñum ad verda frij fra eilijfum Salarenar Eymdum/ ſo ſem ſia ma af þeſſu Epterdæme.

Þeſſe þiñ Spitelſke veit ſier ongua Hi alp nema þuiad eins ad Christur hialpe hönum. Þar fyrer ſetur hañ Tru ſijna + Trauſt til hans/ og Bidur vm Hialp/ þo ſo hann ſetur þad til hans/ Ef þu villt Herra[ſeiger hañ]þa giëtur þu hreinſad mig. Þui giórer hañ þetta ? Þar fyrer/ ad hañ veit vel/ þegar Gud kiemur med Kroſs og Motgang/ þa hefur hann ecke alla tijma illa Meining þar med/ſo ſem være hañ Ouinur vor/eda ſkeytte hñ ecke vm oſs / Helldur giórer hann þad oſs til hins Beſta/vppa þad/añad huórt ad hef ta og hamla Syndenne og ad deyda þañ gamla Adam/ellegar þad/ ad Gud vill profa og reyna vora Tru + Polenmæde/ ſo ſem hñ giórde vid þañ Heilaga Job.

Þetta ſkalltu læra / og taka dæme af

þijnum eigen Børnum. Þo þu taker Hryg
sed og legger a þau/til ad hamla Synd,
eñe og straffskapnum/ þa ertu ecke þar þy
rer þeirra Fiandmadur/ þu suipter þau
ecke þar þyrer þeirra arþe/ eda aþlijþar
þau. Þuiad slijkter þijnum Børnum gott
og gagnlegt/ Þuiad ef þu villder lata
þau vera sialþrad/ og mæla allt epter
þeim + aga þau ecke/ þa þære þau j gal
gan/ So skalltu nu læra/ad eins giører
Gud vid oss/ Hañ agar og tyftar oss mz
sijnum Dome/ sem S. Pall seiger/ 1.
Corinth. 2: Vppa þ ad vier ecke skulum
þordæmast med Heimenum. Hann leggur
þar þyrer krossen vppa oss/ ad Syndeñe
verde hamlad. Þar þyrer/med þui Kross
en og Mortganguren er oss miøg nytsam
ur og gagnlegur/ þo hann ligge þungt a
oss/+ vier villdum giarna vera hans aan/
og vier Bidium j mote hønum/ ad Gud
vilie taka hañ þra oss/Þa skal þijn Ban
vera eins og þess hins spillta/ þu skallt
seigia/Drotten ef þu villt/þa kantu ad
hialpa mier. Hann truer stadþastlega ad
Christur kunne ad hialpa sier/ hañ eþar +
ecke hans Vilia/Enn j þui er hann eþase
mur/ hvørt þad mun vera gagnlegt þyrer

hũs Sæl/ad ſa Kroſſ takeſt ꝼra hõnum/ Þar ꝼyrer ſetur hañ þad allt j Guds ħen dur og ſeiger/ Eꝼ þu villt þa kantu ad hreinſa mig/ ſem hann vilde ſo ſeigia/ Þad er mier þungur Kroſſ/ ad eg hlyt ad vera ſo ſiukur/ og lijda ſoddan pijnu og plagu/eg villde giarna vera þar ꝼra ꝼrij ꝛ frials/ Enn huór veit/huar ꝼyrer Gud heꝼur lagt þennan Kroſſ vppa mig/ Þar ꝼyrer vil eg ſetia þad j hans ħendur og læta hañ rada/huórt hañ vill hialpa mi er ꝼra þeſſare plagu/ellegar læta ſo bu= ed ſtanda.

Þuiad þetta er vijſt og ſatt/ vier vitũ ecke huad oſſ er gagnlegt og nytſamlegt/ ħolld og Blod lætur ſier þikia/ ad þad ſie oſſ nytſamlegt þegar oſſ geingur allt at oſkum/ Þar ꝼyrer klógum vier og ber um oſſ jlla þegar oſſ geingur nóckud a mote. Eñ giætum ad huórnen ad S: Pæ le gieck/ þa hañ badſt vndan Kroſſenum og Freiſtingunñe/ Lær þier nægia [ſagde Gud] ad eg er þier nædugur. Þuiad þtta eru ꝼullkomleg Sanninde/ad margur ligg ur vppa Sængena og er ſiukur/ enn være hañ heill og heilbrigdur þa giórde hann jllt aꝼ ſier. Margur er ꝼatækur/ eñ heꝼ

de han̄ Gotz og Peninga þa þætteſt han̄ huórium Man̄e meire. Þar þyrer ſkulum vier ecke hugſa vm vorn Kroſs/ lætum oſs þad nægia ad vier hóþum nadugan Gud/ huórnen ſem Holldenu geingur. Og þo Chriſtur ſialþur haþe kient oſs ad bid ia vm daglegt Braud/ og þo vier j allſkyns Neyd og Motgange eigum ad bidia Gud og leita hialpar hia hónum/ þa ſkulum vier þo ſetia þad allt j Gudz hen dur/ſo þramt ſem þad er ſtundlegur motgangur/ ⁊ ſeigia ſo/ Drotten/ eþ þu villt þa hialpa þu mier/ þuiad þu alleina ve iſt huad mier er gott og gagnlegt/ eg veit þad ecke/ Jeg veit vel huad mier liggur vel/ eda jlla/ huad mier er til glede eda hrygdar/ Enn huórt mier er þad þyrer go du/ ad þu taker kroſſen þra mier/ þad ve it eg ecke.

Þannen eigum vier æ og alla tijma j huórſkyns Neyd og Morgange lijkamlegum ad leita Hialpar hia Gude þyrer Jeſum Chriſtum/ Vier ſkulum j óngvan mata eþa Guds Nad og Giæſku/ ad hann mune hialpa oſs/ Og þo þad ſie lijkamlegur Kroſs og Motgangur/ þa ſkulum vier ſetia þad j Guds hendur og ſeigia/

Drotten / ef þu villt / Þuiad vier vitum
fullkomlega / ad hañ vill ecke annad eñ þ
sem gott er. Þar þuert a mote förum vi
er optsinnis villt / so ad vier höllldum þ
vonda gott / og huad gott er þad hölld-
um vier illt:

Eñ ef vier þurfum hialpar vid i nöck
re andlegre Freistingu / eda þa vier bidiū
vm fyrergiefning Syndanna / vm Heilag
an Anda / vm Boot og Betran vors Lif
nadar / vm eilijfa Saluhialp / þa eigum
vier ad bidia med ödrum hætte. Þu þar-
ft þa ecki ad seigia / Drotten ef þu villt /
Þuiad Gud hefur alla reidu i sijnu Orde
opinberad þier sinn vilia / þu skallt ecke
efa þad / þad er fullkomlegur hans vilie
ad þijnar Synder verde þier fyrergiefnar
fyrer Christum / ad þu hafer Heilagan
Anda / og verder eilijflega saluholpen:
Þuiad huar fyrer kom Christur i Heim
þeñan ? Huar fyrer leid hañ Pijnu + Daū
da ? Huar fyrer er hañ vpprisen fra daud
um og vpp stijgen til Himna ? Er þ ecke
allt saman skied oss til goda og gagns ?
So ad vier skylldum verda frij fra Syn
deñe / verda Guds Börn / fa þañ Heilaga
Anda / og eilijft Lijf ? Þar fyrer / þegar
þu

þu bidur vm fyrergiefning Syndanñ/þa
varastu ad seigia/Drottenn ef þu villt þa
fyrergief þu mier Syndernar/ Þui þu
veist Guds Vilia/ad hañ vill giöra þad
ellegar hefde hans Sonur ecke Madur or
ded/þar fyrer skalltu bidia so/ Drotten
Jeg er eirn aumur Syndare/ ꝛ bid þig ad
þu fyrer Sonar þyns skulld fyrergiefer
mier mÿnar Synder/ Jeg veit vÿst / ad
þu villt þad giarna og liuflega giöra
þu ert fyrer Christum orden minn Fader
ecke villtu ad eg skule glatast/þu villt ad
jeg ödlest eilÿft Lÿf. Þar fyrer vard-
veit þu mig ad eins j þessu trunadar tr-
austе/ad jeg ecke efe þÿna Nad ꝛ Myskun. Þuiad/ꝛ þess og fyrer þa skulld/
ad vier ecke skulum efa oss vm fyrergiefn
ing Syndanna og eilÿft Lÿf/ þa hefur
vor Herra Jesus Christus so rÿkuglega
forsorgad og hugsad fyrer oss/ Fyrst mz
þui Heilaga Euangelio/ꝛ huöriu Gud ver
dur settur fram fyrer oss/ so sem eirn
nadugur milldur Fader/ huör ed so elsk-
ade oss auma Syndara/ad hann hlÿfde
ecke sÿnum eingietna Syne/ helldur gaf
hñ j Daudan fyrer oss/ þar næst med fr
te Heilögu Skÿrn/j huörre vier vppa sod

han Guds Nꝛdar Fyrerheit verdum ſkẏꝛ
der j Naꝼne Fódur og Sonar og Heilags
Anda/til ad hreinſa ✝ aꝼhuo allar vorar
Synder. J þridia Mata med Aꝼlauſnen̄e/ Nær þẏnar Synder þuinga þig og
ſæra þijna Samuiſku/þa gack til Preſtſins/ellegar eꝼ Naudſyn kreꝼur/þa tak til
þeſs huórn chriſten Mann þu villt/ jata
ꝼyrer hónum þijna Synd/þa heꝼur han̄
Biꝼalning ad tilſeigia þier ꝼyrergieꝼning
allra þinna Synda/ſo ꝼramt ſem þu trụ
er aꝼ Hiarta. J ꝼiorda mæta med Sacramente Heilagrar Kuólldmaltijdar/ þuiad þar gieꝼſt þier Chriſti Lijkame ✝ Blod j Braude og Vijne ad eta og drecka/
vppa þad þu ſkuler ꝼullkomlega vita/
ad ſa Lijkame ſem varꝼornꝼærdur a Kroſſennm ꝼyrer þijnar Synder/han̄ er þin̄
eigen Fieſiodur/ og þad Blodeð ſem vthellt er ꝼyrer allar Heimſins Synder/er
og eirnen þitt eigeð/ þeſs ættu ad niota
til ꝼyrergieꝼningar Syndanna/og hugga
þig j mote Eꝼaſemen̄e/Vantrunne/og j
Daudans Neyd. Eꝼ ad þu medtekur nu
aꝼ Hiarta þetta Fyrerheit til þijn/ ſem
ſkied er til þijn j Ordenu/Skijrnen̄e/Aꝼlauſnen̄e/Sacramentenu/ þu truer Guds
Orde

Orde og huggar þig þar vid / þad heit-
er ein riett TRV / fyrer huória vier allein
afla ƀaum og ódlunſt ƀyrirgiefning ſynd-
aña og eilijft Lijf.

Lijka ſem þu nu ſier hier þañ Spitel-
ſka og Hóƀuds mannen / þeir koma fyrer
Chriſtum / hafa þa Tru til hans / ad hañ
mune hialpa þeim / og þeim verdur epter
þui ſem þeir trua / So ſkalltu og ſetia
þitt Hiarta i trunadar Trauſt til Chriſt-
um / hallda hans Ord ad vera Almatt-
ugt / og trua þui ſem hañ ſeiger hier / og
efa þad ecke / þa muntu ecke ad eins ver-
da leyſtur og frelſadur af ſtundlegre Ne-
yd og lijkamlegum Motgange [ſo framt
ſem oſs er gagnlegt þar fra ad frelſaſt]
helldur og ſo af Syndeñe / Daudanum i
Heluijtis Ellde.

Enn lijka ſem vor Herra Jeſus hñ klag
ar hier / ad ſlijka Tru hafe hañ ecke fund-
ed i Iſrael / So ſiaum vier / ad þu finnur
þuſund / ja eñ þuſund þar til / af Papiſt
um ſem treyſta vppa þeirra godverk / Fó-
ſtur / Heit / Saungua / Leſninga / treyſtande
ad þeir mune þar fyrer verda ſælu holp-
ner / Enn þeir ſem ad forlæta ſig vppa
Chriſtum / hans Dauda og Pijnu og For-

þienuſtu/þeir eru allþaer. Oſs þiker jaþ nan/ad hier ſie vode a þerdum/Syndenſie ſtor/og Truen kuñe ecke ad giöra þad ein ſómul/ Og þo er þad vÿſt ꝛ ſatt/ad Þr ſem medtaka Chriſtum med riettre Tru/ꝛ treyſta vppa hann/ þeir munu ſitia med Abraham Jſaach og Jacob j Himmarÿ ke. Enn þeir ſem treyſta vppa ſÿn eigen verk eda annarra/ þeim mun vtkaſtad verda/þo þad ſie Rÿkeſins Börn/ og ſie haleitlega acktader þyrer Heimenum og hyrdleger ſinnar Stiettar vegna. Þeſse Domur[ſeiger Chriſtur]mun ſo halldaſt. Þar þyrer liggur oſs magt a/ad akalla ꝛ tilbidia Gud Daglega.

Bænen.

HErra Gud Himneſkur Fader/þu ſem aþ ſier legre oſeiganlegre æſt og Elſku hefur gieþed oſſ þinn Son/og læted hann taka a ſig Mann domlega Nattúru/og deyia a Kroſſenum vor ra vegna. Gief þinn Heilaga Anda j vor Hiór tu/ad vier allt vort Trauſt höþum a hönum/ og vitum vÿſt ad þyrer hañ þäum vier Syndan na þyrergieþning/ alÿka ſo ſem þeſſe Höþuds madur hann trwde/ ad Chriſtur giæte med einu Orde hialpad hans Pienara/ Þetta eru hans Ord/ Huör ſem truer a mig ſa ſkal ecke ſia Da udan eilÿþlega, Elſkulege Fader a Himnum/vñ þu oſſ

þu oss ad eins/ ad vier med oeþudu Hiarta blijf=
þum stadfastlega þar vid/a vorum sijdas=
sta Tijma/ Amen.

Fiorda Sunnudag epter Þrettan da Euangelium Matth. VIII.

Og er. Jesus stie a Skip/ þylgdu hans Lærefueinar hønum epter/ Og sia þu/ ad mijkell Okyrleike giørdest j Sionum/ so ad Skiped lä vnder Apøllum/ enn hann suaf. Og hans Lærefueinar geingu til hans/vøktu hann vpp/og søgdu. Herra/hialpa þu oss/vier forgøngum/ Enn Jesus sagde til þrra.

Huad

Nuad hrædest þier lijtiltruader? Þa reis hann vpp/ hastade a Vinden og Sioen/og þar vard Logn mijked. Enn Men erner vndrudust/ og segdu. Nuilijkur er þesse? Þuiad Vinduren og Sioren hlyda honum.

Þessa Dags Euangelio heyrum vier / huórnen ad vor Herra Jesus hialpar sijnum Læresueinū j Lijfs haska/j huórium þeir hefde farest hefde su Hialp ecke komed/Þuiad þar var nær þui komed ad Skiped munde sóckua. J soddan Neyd [sem huór Madr veit] huerfur óll Manneleg Hialp/ Þar fyrer giefa Læresueinarner sig til Herrans Christum vekia hañ vpp/og bidia hañ vm Hialp. Og þad þeir vmbidia þad veitest þeim. Vor liufe Lausnare hañ rijs vpp/og hast ar a Vinden/og hañ stiller sig jafnsnart/ ꝛ Sionum skipar hann ad þegia/ꝛ þar verdur Logn.

Nu þo vor liufe Lausnare Herran Jesus villde hialpa sijnum Læresueinum j þeirra Lijfs haska/ Þa avijsar þo Gudz spialla Madurenn/ ad þetta Dasemdar

verk skule þiena og gagnlegt vera til annars sem er meira vert/ Pad er til þess/ ad adrer Menn skylldu eirnen læra ad þeck ia Christum / og hallda hann meira enn annan einhalldan Mann / sem og skiede/ ad þeir seigia/ Huør er þesse ad Vindurenn + Siorenn hlyda hönum : Þuiad man eþa haþa marger Menn adrer vered j Skipenu med þeim/ Sem huør Madur var nu eþa sämur j þeirre storre Neyd/ og Lærefuein arner vekia nu Herran vpp/ og hann med einu Orde stiller Vinden og Sioen/ Slijkt sia þeir/ + vita aþ þessu/ ad ecke er slijkt Mans giörningur/ helldr ad guddomlegr Kraptur sie j þessum Manne/ Þuiad þad er ei vanalegt/ ad Vindur og Sior læte vndan nöckrum Manne/ eda hirde huad Madur seiger. Menn plaga ad seigia/ Haþs Neyd er stærsta Neyd/ aþ huörre o- mögulegt er ad nöckur Madur m; sialþs sijns mætte eda megne kuñe ad hialpa sier og Christur hann hialpar ecke nema med einu Orde/ Hañ riettter vpp eirn Fingur j mote Vindenum/ alijka sem Forelldrar stundum hoota Börnum sijnum / og eru þo þeigande/ þa læckar vinduren sig strax + hañ hastar a Sioen lijka sem vær höst
um

um a Dreinge og Strelpur / og hañ þeig-
er. Vid ſlijkt hößdu þeir Menn ecke van-
eſt / þar þyrer Bregdur þeim nytt vid / ad
hañ giörer þetta ecke nema med einu Or-
de / Þar þyrer hallda þeir meir aþ Herra
num Chriſto enn nöckrum ödrum Mañe /
ꝛ viſſelega þa haþa þr heyrt hans Ord
og medtekeð þad / truad a hañ og hallded
hañ þyrer þañ rietta Meſsiam / Og þſſe
er ſa hellſte Auöxtur / huörs vegna ad vor
Herra Chriſtus giörde þeſſa Jardteikn ꝛ
þleire adrar.

Þar þyrer ſkulum vier læra aþ þeſſare
Hiſtoriu ad þeckia vorn Herra Jeſum
Chriſtum / ad hañ ſie eirn Herra yþer öllū
Skiepnum / hañ kann med einu Orde ſki-
pa og ſkicka og vmbreyta þeim epter þui
ſem hañ vill / ad þær giöre ecke ad eins
þad ſem þær eru til ſkapadar / helldur
huad hñ vill. S. Pæll ſeiger ı Corinth.
10. Ad Gydingar haþe j Eydemörkenne
aller drucked aþ þeirre andlegre Hellu ſem
þeim epter þylgde / huör ed var Chriſtur.
Huöria Art ug Natturu eirn ſteirn haþe
þad vitum vier aller / þuiad Steirn er
aþ natturu þurr ꝛ hardur / eñ þegar Her
rañ Chriſtur villde / þa rañ aþ þeim þur-
ra

fra Steine Vatn noglegt handa Sydingū til ad drecka. Eins lijka er Vatsins Nattura/ ad fliota og renna oaflatanlega/ Enn med einu Orde sundurbrytur hana og klyfur hañ þad Rauda haf/og vmbreyt er þess art og natturu/ so þ stendur sem einn Mwrueggur a badar hendur ꝛ rennur huórge/ allt til þess Guds Folk er yfer vm komed. Enn þegar Ordsins Oviner og Ofsoknar menn foru epter/ þa fleck Vatned sijna Natturu/fiell til samans ꝛ dreckte þeim óllum. Eins lijka er Solar ennar Nattura/ ad hun ꝙ og alla tijma hefur sitt Hlaup/ og stendur alldrei kyrr vm eitt Augabragd / Enn þegar Josua þurfte Dags vid/þa liet Gud þad so skie ad hun stod kyrr. Og þegar sa Gudhrædde Kongur Ezechias þurfte huggunar vid a sinne Sottarsæng/ þa hlaut Solen ad ganga a bak aptur/so ad hañ mætte vera viss þar vppa ad hann skyllde lifa enn deyia ecke.

So sem vor liufe Drotten Christur ad ur hañ vard Madur giórde soddan jardteikner vegna sinna astvina / þeim til goda/ Bevijsande þar med ad hañ være einn Herra yfer Skiepnonum / so ad hans

Folk

Folk skyllde j huórskyns Neyd og Motgange hafa vissa Von Tru og Traust a hönum / ad med þui hañ kuñe ad ombreyta Skiepnönum og med einu Orde þeim ad skipa / so liet hañ lijka sia sijna Dyrd þessa / þa hann vmgieckst hier Manna a mille a Jörduñe. Vier siaum / þegar stor er stormar blasa / þa vppæsest Sioren m3 Brime og Bylgium + Siapargange / Og soddan Sior og Stormar giöra storan skada / þegar þeir fa magt og valld yfer einu veyku Skipe / huört sem jnnan Bords eru stærre eda smære / þui gietur huör Madur nærre / Ofviored rijfur Segl / brytur Mastur / þad slær og sleynger Skipe hingad og þangad / Bylgiurnar slæ þad a allar sijdur / so ad Skipid annad huört brytur vid Land / ellegar þad söckur j sio so ad omögulegt er ad hialpad verde. Og riettelega ad seigia / þa er stormsins + siofarins Nattura slijk / sem nu er sagt.

Enn þui geingur þad ecke eins hier til? Huar fyrer leggur og læckar Stormuren sig? Huar fyrer stillest Sioren / og þui verdur Himeneñ klar j mote Art sinne og Natturu? Þad skiedur af þui / ad Jesus Christus Guds Sonur hañ vill so vera læ

ta /

ka / Hñ hafstar a Vinden ✝ Sioen/ so þau hliota ad vera ödru vijs enn þeirra Nattura er til/ Þuiad þar er þeirra Gud og Herra / þui hliota þau ad læta vndan/ j mote Viliianum. Þetta skulum vier læra og þeckia vorn Herra Christum riettelega so ad vier kynnum ad hugga oss vid hn̄ j allskyns Neyd ✝ Motgange.

Grim̄er Vijkingar og Tyrannar hafa þa nætturu/ þeir giöra huad þeir vilia ✝ skeyta önguum / einkum þegar þeir eru reider vppa Fatæka menn christna / Þar fyrer eru þeir Christnu skielfder og hræd-der/ en̄ þeirra Mägt og Grimd varer ecke leingur enn Christur vill.

Eins skulū vier dæma vm fleira. Dauden er ognarlegur/ ✝ giörer Mañen hræd-dan ✝ skielfdan/ Enn huad giörer sa riett christne/ sem veit sinn Herra Christum ad vera yfer öllum hlutum ? Hañ huxar ecke par þar vm / kuijder önguu / Þuiad hann veit þad/ ad þo Dauden verde oss yfer-sterkare og take Lijfed af oss/ þa er þo Christur enn sterkare/ og hañ er Herra yf-er Daudanum/ huörn hann kann med einu Orde ad fordiarfa/ og giefa Lijfed apt-ur. J þessare Von sofnar sa Riettchrist-

 ne/

ne/og þer j burt/og lætur þann nꜳduga Gud ollu rꜳda og sia þyrer/ huórnen þañ mune lijþande verda aptur.

Lijka eins/ þegar Pestilentia eda stor sott geingur/eda þa Sott og Siukdomur liggur a oss/þa er þad Nattꝛuñe mꜳ þætt ad kuijda og skielþast/ þuiad vier merkium og siaum/ad soddan Siukdomur er haskasamur. Enn siertu riettchristen/ og haþer þu lært aþ þessa Dags Evangelio/ad Herran Christur sie eirn Herra yþer óllum Skiepnum/ sa ed med einu Orde kann ad læcka Vinden og stilla Sioen/þa mattu vera obrædd:/Þuiad huórsu banuænleg vodaleg/haskasamleg sem Drepsotten er eda vera kann/þa med þui þu heþur þennan Herran/ þa heþur þu þa von/ad hañ kann ad snua óllum hlutum til gods/ so ad su skadsama Drepsott skal ecke skada þig meir eñ ein Flo eda Fluga. Til Dæmis ad taka/ Sa þrome Kongur Ezechias haþde banuænlegt mein/og kunne óngua hialp sier ad veita/ Eñ Gud sa sem er yþer óllum Skiepnum breyter þui vm/ so ad Drepsott verdur ecke drepsott/ og huad banuænlegt er verdur hónum ecke ad bana/. þar þyrer kunne

hñs

hans Mein ecke ad skada hñ.

J þeñan mæta skalltu læra ad þeckia vorn Herra Christum aþ þessa Dags Euangelio / þa muntu haþa huggun j huór skyns Neyd og Morgange. Enn hier er ein Grein/ heñe skalltu ecke gleyma. Jaþn snart sem þesse Neyd kiemur vppa/ aþ Storme og Løresueinarner sia j hutlijk- um haska þeir eru stadder/og þo þeir sie eþasamer/ og ecke þullhrauster j Trunne þa hlaupa þeir þo til Christum/og bid- ia hañ vm hialp/Herra [seigia þeir] hial pa oss/ vier þorgóngum. Þetta er stutt Bæn/ þuiad Neyden og Hasken er stor/ v kann ecke mórg Ord ad haþa. Enn þtta kiemur þo vel vid/ Vier þorgóngum seig ia þeir/þad er/vier kunnum ecke ad hial pa oss sialþer/ þad er vtgiórt med oss/ hier skal vera vor Legstadur og Kirkiu- gardur j þessum diupa Sio/ Eñ þo vil ium vier ecke óruænta oss/þuiad vier hóþ um þig Herra hia oss/ hialpa þu oss.

Þetta [seige jeg] skulum vier læra/ og nær oss geingur jlla/ þa skulum vier ecke vera þeigande/ helldur kalla og hropa/ so sem Postularner giórdu/ Þa mun þad skie ad þo Christur soþe/ og late sem hñ

vite ecke aþ þui huad vm oss lýdur / þa mun hañ þo vakna/stilla Storm ꝛ Sio/ ꝛ hialpa oss/ Og vppa þetta hófum vier mióg mórg agiæt og huggunarsamleg Fyrerheit aþ Gude/ j Psalmenum 91. sten dur so / Hañ akallar mig/og eg vil bænheyra hañ/jeg er hia hónum j Neydenne/ og jeg vil slýta hañ þar wr. 25. Psalm. Sa sem vonar a Drottenn skal ei til skam̃ ar verda. Psalm. 2. Sæler eru þeir sem treysta a hann. Johañ. 14. Huórs sem þier Bidied j mýnu Naþne/ þad skal veit ast ydur/ Johañ. 16. Sañlega sannlega seige jeg ydur/ huórs þier Bidied Fodurenn j mýnu Naþne þad mun hañ gieþa ydur. Bidied og ydur skal veitast/ so ad ydar Fógnudur sie þullkomlegur: Soddan Fyrerheita skulum vier minnast þegar vier Bidium/ og vppuekia Truna þar med/ Þuiad/ ad Bidia vm nóckud og vona þo ecke hialpar/ sa Bidur þorgieþins. Og S. Marcus skriþar/ ad hañ haþe avýtad Lærisueinana/og sagt/ Huar er ydar Tru ? Sem hañ villde sagt haþa/Huór sem ad kann ad setia sitt Hiarta til Guds Nadar og Mýskunar/ og truer ad Gud mune hialpa hónum og frelsa hañ/ þann ska
ecki

ecke henda neitt illt/ þuiad Gud kan̄ ecke ad yþergieþa þa sem treysta a han̄/ ꝛ sier vænta alls gods aþ hönum.

Þesse er nu sa almennelege Lærdomur sem vier skulum læra aþ þessa Dags Euangelio/ sem er/ ad þeckia Christum riettelega/ ad hn̄ sie Herra yþer öllum skiepnum/ Þar þyrer eigum vier ad setia allt vort trunadar Traust til hans/ j allre neyd/ öllum motgange/ og læta önguan hlut skielþa oss nie hræda/ Þuiad Christur þarþ ecke ad tala nema einasta eit ORD þa hliota Skiepnurnar ad breyta sier/ ꝛ ecke alleinasta vera oss christnum Mönnum skadlausar/ helldur og þiena oss og þiona/ so sem hier skiedur/ ad Lopted Vinduren og Sioren hialpa nu til/ ad Lærisueinarner ꝛ adrer kunna ad komast aptur ad Lande/ Þetta verkar vor Bæn/ sm̄ oss er gagnleg til alls þessa/ Med henne vill Christur læta vekia sig til ad hialpa oss. Þesse er nu sa hellste Lærdomur j þessu Euangelio.

Næst þessu verdur oss hier þyrer sioner sett miög agiætleg Mynd og Lijking Guds christne/ og huörnen þad christeleg re Kirkiu/ ja/ huörium og einum christnū

Manne er hattad. Sioren merker Heim-
en / Skiped merker Guds Christne / Nu er
Christnen j Heimenum so sem Skiped er
a einu vӯdu Villuhafe / So sem allra ha
nda Sagner og Historiur kienna oss / hua
ðrsu ad Sathan hefur æ og alla tӯma
vppvaked allra hãda okyrd + ofrid j gie
gn Guds Folke / og leitt Eymd + Oluckn
yfer þad. Vier lesum / huorsu ad Abel
vard offsoktur af sӯnum Brodur Cain /
Abraham hlaut ad lӯda margt illt a mz
al Heidingia j Canaans + Egiptalande /
Og hans Epterkomendur vrdu miög
þunglega þrælkader af Pharao Konge.
Epter þad ma sia / alla tӯma / huorsu
christeleg Kirkia hefur orded ad lӯda ne-
yd + offsokner + margfalldan Morgang
+ Heimuren hefur med jafnade lagt þar
a alla kostgiæfne / hana ad eyda fordiar-
fa og ad öngun giöra / inn til þess Christ
ur kom / og vmbreytte Judadomnum / Hñ
kallade og so Heidingia til sӯns Rӯkis /
med Euangeliӯ nyum Lærdome. Eñ mz
þui minkade ecke Storm + Bylgiur grim
ra offsokna. Sathan vard þa eñ olmare
plagade Christnena og þreyngde ad heñe /
ecke alleinasta med Suerdenu helldur og
eirne

eirnen med alls hættudum Villum/ röng
um atrunade/ og þordiarþanlegum Lær=
dome og ödrum þuilijkum Hneyxlönum/
so sem nu a þessum Deige gieþur Raun
vitne. Huör han vill nu riettelega sia my
nd Gudlegrar Christne/ han huxe vm skip
ed sem aþ Storme ꝛ Bylgium hrekst hin
gad og þangad þram og aptur og Bylgi=
iurnar ganga yþer þad/ og alldrei veit
nær þad steypest vm koll/ söckur nidur og
þorgeingur.

Og so sem nu er hættad Christne Gu=
ds/ so geingur þad til vid sierhuörn man
Christen/ þad þer so sem seiger S. Pall/
Huör sem vill liþa Gudrækelega j Christo
han hlytur oþsokn ad lijda. Og j Postul=
ana Giörningum stendur so/ 14. C. Fyrer
margar Hörmungar eigum vier jnn ad
ganga j Guds Rijke/ Og til slijks setur
S. Pall sialþan sig til Epterdæmis/ 2.
Corinth. 6. og 7. Þar han skyrer þra/
huilijkar Hæskasemder Neyd og Motga
ng han haþe orded ad lijda. Stundum er
estur oss Lijþsbiörg og Næring/ stundum
vantar Heilsu og Heilbrigde/ nu kiemur
vppa þesse Olucka/ þa önnur/ Ad vijsu/
þyrer vtan allt þetta/ þa er þad Ärt og
 Natt=

Nattura Guds Kynningar og rietkrar Truar/ ad Heimuren og Dioþullen kunna ei nie vilia hana lijda. Fyrer vtan þetta þa er j Mañsins Samuiſku bid jñra ſtor Eymdar ſorg og Neyd/ Þuiad Synden ſeþur huórke nie huijleſt/Dióþullen mz ſij num aeggiunum og jnnblæſtre lætur allo- rei aþ/ ſo ad huór Madur heþur nog ad giöra ad vakta ſig og veria vppa all- ar ſijdur.

Nu dæmer Skynſemen ſo/ ad ſkyllde nóckur vera þrij þra Notgange/ þa ætte Gud ad læta ſijna Chriſtne og æſtvine ve ra þad/ Enn þad geingur langtum ódru vijs til/Jaþnſnart ſiñ Madur hylleſt Chr iſtum ad/og ſtijgur a Skip med hónum og kiemur vt a Sioen/ þa ſtrax er ſtorm ur vijs. Og ſannlega/eþ Chriſtur være ecke jnnan Bords/ þa munde Dióþullen vel vera til þrids/og ecke vpp vekia ne:rn ſtorm. Þui lætur Gud ſlijkt ſkie? Þui lij dur hañ þad? Huar þyrer pijneſt og plæg aſt ſa saklauſe gode Job/enn adrer arger ſkalkar eru þrij og þrialſer/ Ja / þeir ha þa goda Daga/ + allt huad þeirra Hiar ta girneſt? Andſuar.

1 Gud lætur ſijna chriſtelega Kirkiu lig

gia vnder Krosse og Motgange/þar fyr er/og til þess/ad hun skal ecke vera ofrꝛ ædd athugalaus/ helldur liþa jafnan i riettre Jdran/ jata og þeckia Syndena/ sem enn nu liþer j Holldenu/standa henne j mote og kiæfa hana nidur. Þuiad huór tueggia er vijst og satt/ ef ad Krossen þuingade oss ecke/þa yrdum vier laustlæt er/athugalauser/ Synden hefde þa sinn framgang/hnepte ✝ ræke oss huórt hellst hun villde sialf. Þetta forhindrar Gud med Krosse og Motgange/ so ad vier skulum læra ad þeckia vora Eymd/ og klaga oss fyrer Gude/ fordast þad von‑da/vera Gude hlydugier/stadfaster j Tru ne/ Bidia iafnlega/ og vona til Guds/ Þetta er nu su fyrsta sǒken.
2 Aunnur er þesse/Ad med þui Krossen liggur þungt a oss/þrycker oss nidur/og vier finnum og formerkium þad/ad vier gietum ecke frelsad nie hialpad oss sialf‑er/þa openberar Gud þar med sijna Ma gt og Dyrd/oss til huggunar/en Diófle‑num til spotz og hadungar/ad han̄ lætur oss Christna j allskyns Kuólum og mot‑gange ecke til grúns ganga/ helldur vid mage blijfa/ so ad Dióffullen han̄ hlytur

ed lata ep/ + þær ønguu orkad/ Lijka sa sem Christus seiger til S. Pæls/ ad sinn Kraptur sie mattugur j þeim Veyku/þad er/ Þegar so langt er komed med oss/ so sem Lærefueinana/ ad vier erum j Lijfs Hafka og Voda/ þa vill Gud læta sia sijna Magt/og seiger so/ Nei/ þu skallt ecke fordiarfast/þier skal veitast Hialp + hiastod/tradz Andskotanum/hñ skal ecke kunna þui ad hamla.

3 Ad sijdustu/ þa ma þad þikia miog vndarlegt j þessa Dags Euangelio/ ad Þegar Neyden er sem stærst/og Voden sijñ næstur/ þa spyr Christur sijna Lærefueina ad og seiger/Huar fyrer eru þier so hrædder ? Þar var nog sok og efne til/ad Þræ ra Glede være j burtu/ enn j staden kiæme sorg og hrygd/Sior og Vindur geisudu þa so/ad ecke var mogulegt añad eñ þeir skylldu hrædder verda/ Þui øll mañleg Hialp var þa vte/ og miog ovidurkuæmelegt være þad/hefde þeir þa hleig ed og vered lystuger og glader. Huørnen kiemur þad þa til/ad vor Herra Christur talar so oskickanlega og avijtar þa þo þr sie hrædder ? Sier hñ eda veit hñ ecke huad a ferdum er ? Suar/ Hañ veit
þad

þad vel/ j allan mata/ ad sa Vode og Hæske er mÿkell/og ad omögulegt er ad þeir giete Biargad + hialpad sier sialþer/ Hañ vill ecke ad þeir skule ad eins haþa soddañ hurun/ huörsu veyker og aumer sem þeir eru/Hann vill ad þeir skulu hug leida / huörn Krapt + Mætt hann haþe/ ad hann sie eirn Herra yþer Vinde + Vat ne/ yþer Dauda og Lÿþe/yþer Kongum + Keisörum/ yþer Rÿkdome og Fatækt/so ad þad skal allt saman ganga epter hñs Orde og Vilia/Fyrer þessa Grein og Or sök vill hañ ad þeir skule vera med godu Giede/ og hugga sig helldur j hönum/ helldur eñ ad skielþast og hrædast vegna sÿns Vanmættar. Þañen heyrer þetta hu örtueggia til samans/Ad vier þyrst lærū/ huad vanmegna og veyker vier erum/og aþ oss til med öllu þordiarþader/ Þuiad þar þyrer leggur Gud Krossen vppa oss/ ad hann vill ad vier skulum læra slÿkt. Þar næst skulum vier læra þad/ ad vera hrausster j Krapte vors Herra Jesu Christi og hugga oss j Vonenne/ Þuiad hañ vill [sem nu er sagt] þa lata sia sinn Krapt og Styrkleik/þegar vier erum veyker/og eþum vorn eigen Krapt og Matt: Þar

þyrer

þyrer lærdu þetta/ ad vijs er Stormuren
ef þu stijgur a Skip med Christo / þ er/
ef þu truer a hann/ helldur þier vid hann/
Enn med þui ad þu hefur Christum hia
þier jnnan Bords/þa skalltu ecke falla j
Mistraust/bid hann vm Hialp/hann mun
visselega biarga og hialpa þier/ so sem
hann hefur alla tijma biargad og hialp-
ad sinne christelegre Kirkiu/ og öllum Hei
lögum. Pad vnne og veite oss Gud Fad
er Sonur og Heilagur Ande/Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/ þu sem af
þinu Föðurlega Giæsku Rꜳde/ lætur oss
þijn Börn hier a Jördunne liggia vnder Kross
enum/ og lætur koma ymislega Motgangs og
Offsoknar Storma yfer oss/Syndenne þar med
mdur ad þryckia j oss/ og aptur ad hallda/enn
læta oss vagsa og prooast / j Trunne/ Vonen-
ne/Bæna akallenu/ Vier bidium/ Myskunn þu
þig yfer oss/heyr vorar Bæner/og veit oss Hia
lp og Fullting j öllum Motgange og Freistingu
um/so ad vier mættum kannast vid þyna Nꜳd
og Födurlega Hialp/og med öllum þynum Hei
lögum lofa og dyrka þig/ad eilijfu/þu sem all
eina ert Almattugur Gud med þynum Syne
og þeim Heilaga Anda/ Amen.

A Kyndelmessu / eda Hreins-unardag Marie/Euang. Luc. II. Cap.

Og þa Dagar hennar Hreinsunar pullnudust epter Moysis Løgum/ høpdu þau hann til Jerusalem/ vppa þad/ ad þau a Hendur pæle hann Drottne/so sem ad skripad er j Løgmæle Drottins/ad allt huad Kallkyns var/ þ er pyrst opnade sinnar Modurkuid/ þa skyllde kallast Drottne Helgad. Og ad þau giæpe Oppprid/epter þui sem seigest j Løgmæle Drottens/tuær Turtil Dw-kur/eda two Dwpu Vnga. Og sia/ad

Mad-

Madur var þar j Jerusalem sa ed Simeon hiet/og þesse Mann var Riettlatur og Gudhræddur/bijdiande epter Hugggan Jsrael/ Og Heilagur Ande var med hønum. Simeon hafde og Andsuar ꝥeinged af Heiløgum Anda/ad hann skyllde ecke Daudan sia/ nema hann sæe madur ꝥyrre Christ Drottins. Og hañ kom af Andans Tilladan j Mustered/ Og þa Forelldrarner høfdu Barned Jesum j Mustered/og giordu ꝥyrer hønum epter Sidueniu Laganna/ Og hañ tok hañ vppa sijna Armlegge/lofade Gud z sagde. Drottenn/ lat nu þinn Þion j Fride ꝥara/epter þui sem þu hefur sagt. Þui ad mijn Augu hafa sied þitt Hialpræd/ þad þu til reidder ꝥyrer Auglite allra Þioda. Eitt Lios til Vppbirtingar heidnum Þiodum/og til Dyrdar þijnu Folke Jsrael.

Hatijd þessa Dags hefur ad hallda þriar Historiur / Hin ꝥyrsta er þesse/ Ad epter þad Jomꝥru Maria hafde

hafde vered ser Vikur j sijnu Hwse/ þa
for hun til Jerusalem med Barned Je-
sum/epter skickan Lögmalsins/fyrer tu-
ær Greiner/huörier Gudspiallamaduren
liostega avijsar/Fyrst ad hun liete hrein-
sa sig/Huiad su Kuinna siñ ad fædt haf-
de eirn Son/hun matte ecke vera hia öd-
ru Folke/ hun hlaut ad vera kyrr j sijnu
Hwse vid sijna Barnsæng j 6 Vikur/Eñ
fædde hun Meybarn/þa skyllde hun hei-
ma vera j tolf Vikur.

Og þo ad natturlegur Kuinnunnar
Veykleike krefie slijks/ad ein Barnsængar
Kuinna halde sig heima og bwe vel ad
sier/ecke alleinasta saker hennar eigenlegs
Veykleika/helldur og so Barnsins/ ad þ
sem so er nyfætt/ veykt og vngt/ meige
styrkna/og ecke giallda þess ef Moduren
hefur sig ofmiög vid/ eda helldur sier o-
skickanlega j Mat og Dryck/ Þar næst
voru þad Moyses Lögmals Þyngsl/ad
allar Barnsmædur vrdu ad fara perso-
nulega til Jerusalem/ med sijn nyfædd
Börn/ og lata Kiennemeñena hreinsa sig
þar/og fa ordlof til þess/ad meiga ha-
fa Vmgeingne med ödru Folke/Og Mer-
king Lögmalsins hin sierlegasta var þsse
ad

ad med þui slijkt kallast Ohreinleike eda Saurgan/þa er þar af augliost/ad aller Menn/Fader og Moder/Vngbarned sem sa Elldre/allt saman þa er þad Synd + Saurugleike/ af huorium oss er omögu=legt ad hreinsast/nema þuiad eins ad vier hörum sialfer/eda verdum Borner j Musk ered/þad er/j christelega Kirkiu/ + sieum þar hreinsader af þm einasta sañа Kieñе manne Guds Syne/fyrer Orded og Hei=lagan Anda j hans Forn + Offre.

Þar fyrer/ þo ad þesse Moysis skick=an sie afteken hia oss/og þo vier hölldũ ecke meira epter af henne eñ so sem Natt uran heimter/ ad Moduren og Barned vm þær sex Vikur fae styrk og hresing/ þa er oss Christnum möñum þad gott + gagnlegt/ad vier lærum og siaum/huör=nen ad Lögmaled vijsade oss a og alla tijma til Christum / synde oss vora ohrei na synduga Natturu/+ vijsade oss skick anlega /enn þo ecke lioslega/huörnen vi=er skylldum verda frij og frialser þar i fra/Sem er/ad vor Endurlausn + Sælu hialp er j þessu falen og folgen/ ad vier komum j christelega Kirkiu/medtökũ þa Heilögu Skyrn/truum þui sem Gud oss

þar tilseiger og loþar/og verdum so hrein
fader þyrer Heilagan Anda/hvórn vor æd
ste Kiennemadur Christur heþur ofs þor-
þient og gieþed aþ Nad sinne og Mysk-
un. Þetta er su þyrsta Historia/huar þyr-
er Jomþru Maria kom til Jerusalem j
Mustered med Barned Jesum/þegar hū
var sex vikna gamall.

Su ónnur Historia vm Sók og Eþne/
huar þyrer þau komu til Nlustereslns/hun
ahrærer alleina Barned Jesum/ enn ecke
Modurena/Þuiad Gud haþde so Boded +
skipad j Lógmælenu/ad allt huad Kall-
kyns var a medal Manna og Fienadar/
þad skyllde haþast til Musteris / þa sex
vikur voru lidnar þra þeirra Fædingu/+
koma þram þyrer Gud Drotten j Himne
num/so sem þad hónum sialþum tel heyr
de/eda eþ med ódrum Ordum skal seigia
þad skyllde opþrast hónum/ til ad vera
hans Eign og heyra hónum til. Þegar
Forelldrarner giórdu nu þetta/þa leyþde
Gud þeim ad þeir mætte leysa sijna Fræ
mburde til sijn aptur/Og Gudspialla-
madurenn seiger/ ad Barned Jesus haþe
ered aptur leyst med tueimur Dwþu
Ungum/Þuiad Jomþru Maria var þa-

tæk/ Þeir sem rijker voru þeir attu ad bera meira þrain/ og giefa stærre Forn/ so sem lesa ma j Moysis Bokum.

Hier skulum vier enn aptur hyxa vm/ huar þyrer Gud han innsette og skickade soddan/ og þad stendur lioslega skrifad j Lögmalenu. Þuiad/þegar Gud han frelsade sitt Folk af Egiptalande/ þa liet hann Eingel a eirne Nottu j hel sla alla Frumburde a medal Mana og Fienadar vm allt Egiptaland/j huoriu Hwse/So ad Ritningen seiger/ ad ecke hafe vered nöckud Hws j öllu Egiptalande/ ad þar hafe ecke fundest nöckud dautt af Mönnum og Buikfie/so þar var ein sær hryggeleg Neyd og Klögun vm allt Egiptaland/vein og gratur/allt j fra Konglegu Hwse Pharaonis/til þess minsta Mans. Af soddan aluöru sem Gud liet þa fram koma vid han hardsuirada Pharao/þa vard han smeykur og hræddur/ Og þar Moyses og Aaron komu önguu til leidar med Ordum og Aminningum j niu samfelldar Reisur/og Kongurenn vard þrarre og þrarre/ þa liet Gud han verda audsueipan vm sijder/ so ad han vard gladur ad læta Gydinga fara sinn veg.

Nu vppa þad ad þesse Myskunsamleg Frelsan skyllde alldrei vr Minne lyda hia Epterkomendonum / og ad þeir godu og gudhræddu skylldu ecke alleinasta prijsa Guds myskunsamlegt Frelse / og þacka hönum þar fyrer / helldur þar med og einnen hugga sig j þeirra eigen Olucku og Notgange / og vona og vænta sier lijka eins hialpar af Gude þegar a lægge / þa skickade Gud so / ad epter þann Dag skylldu Gydingar helga Drottne allt þad sem være Kallkyns / og fyrst opnade sinnar Modur kuid / og leysa þad aptur med Offre.

Hier höfum vier naudsynlegan og gagnlegan Lærdom / Þuiad þad geingur so til j Heimenum / eckert gleymest fliotara enn þad sem vel er giört / Og sierdeilis * einkum skiedur þad Gud vorn Drottenn a Himnum / Hann vtheller oafslætanlega yfer oss sinne Nad og margföllldum Gäfum Hann giefur Heilsu og Heilbrigde / hann giefur Vijsku og Skilning / hann giefur Lucku og Farsælld / hañ giefur Biörg og Næring j Buskaparlagenu / handa Kuinnu og Börnum og Þionustufolkenu / hann hefter og hamlar Dioflenum a allar sijdur /

ur/sem alldrei linner ad giöra oss skada á huöriu augabragde/bæde a Lijfe ꝛ Sod se og öllu þui vier höfum.

Eñ vor Himneskur Fader lætur sier ecke þetta nægia/ hañ giefur oss þar ofan a sinn eingieten Son/Sonureñ verdur Mad ur/og tekur vppa sig vort Holld og Blod hañ kienner oss ad þeckia Fóduren/ꝛ huör nen vier alleinasta skulum fyrer hñ verda sæluholpner / Hañ fórnfærer sig a Krosse num fyrer allar Veralldareñar Synder/ hañ giefur og veiter sinn Heilaga Anda/ helldur Predikunar Embættenu vid magt verndar ꝛ varduelter sijna christelega Kir kiu fyrer Diöflenum og Heimenum / alle til þss seinasta Dags/ꝛ giörer oss þa ei- lijfelega sæluholpna.

Eñ huar finnur þu nu eirn j bland hun drad/ sem riettelega hugar vm slijka Vel- giörninga/ sem af Hiarta þackar Gude hier fyrer/ sem med Lifnade og Framfer de sijnu ber sig ad syna Gude þackláte ? Ja/ huörsu marga finnur þu j Heimen- um þa sem ecke skeyta vm Gud/hata hñ vilia ecke lijda hans Ord/ ecke medtaka hans Son/ draga ad hónum Hæd og spott ? ꝛ ct. Nu fyrst þ Gydingar voru

so alvarlega hnepter og hnuder til Aliñingar og þacklætis pyrer stundlega og lijkamlega Endurlausn ✝ Frelsan/ huad ber oss þa ad giöra/ vier sem erum prelsader pra eilijpum Ovinum/ Daudanum og Diöplenum ?

Þar pyrer ætte þesse hatijd ad vppuekia allra christenna Maña hiörtu/ til ad huxa vm þa dyrdlega stora oseiganlega Velgiörninga stundlega ✝ eilijpa sem Gud hepur oss veitt/ og huörnen vier kynnum ad vera Gude vorū himnesta Födur nöck ud þacklæter/ þo ei verde so sem skyllde/ Þuiad/ eñ þo sa sidur sie aptekin sem Gydingarner höpdu vm Fornpæringar/ og helganer þeirra Frumgietnu/ sm̄ skipad var j Moysis Lögmale/ og þo þeirra Mustere og öll Embættisgiörd sie j burtu/ Þa höpum vier þo þetta Epterdæme Ja þesse Skipan og Bipalningar ✝ var er alla tijma/ ad jata og vidurkieña hans Velgiörninga/ þacka hönum þar pyrer/ hugga oss j hönum og hans Orde ✝ væntta oss pramneigis ap hönum hialpar og Myskunar j öllum vorum Motgange og Mañraunum/ Þuiad þetta er su sanna ✝ retta hæsta og besta Endurlausn/ sem

Gud hefur læted oſſ veitaſt fyrer ſinn Son/ henne eigum vier alldrei ad gleyma helldur þacka Gude þar fyrer æ og alla tijma/ ꝛ a huørin Augabragde/ og ſkicka ſo voru Frammferde/ ad vier alldrei finnuſt oþacklæter: J þennan mæta meigū vier hafa gagn og nytſeme af þeſſare Hiſtor iu/ vm Frelſan Jſraels Sona af Egipta lande/ ꝛ wr Þrældoms hwſe Pharaonis.

Enn hier fellur til Spurning/ huar fy rer þetta Barn Jeſus liet hreinſa ſig/ og villde koma fram fyrer Drotten med þui hann huørke þurfte hreinſunar vid nie ann ars þuilijks/ Þuiad þott hann ſie Madur og hafe Holld og Blod ſem ønnur Børn þa er hann þo myklu ødruvijs og a annan hætt komen j vort Holld. Hann er gieten af Heiløgum Anda/ hans Moder er Jom fru bæde fyrer Burden og epter/ Holld ꝛ Blod Sæl og Lijkame og allt þad ſem holldlegt er a þeſſu Barne/ þad er allt heilagt og hreint og æn allrar Syndar/ Ad vijſu/ þad er fullt Riettlætis/ Þar fy rer þurfte hann ecke ad koma til Muſteris j Jeruſælem/ hann mætte vel læta adrar Mædur ønnur Børn fara þangad ſem hreinſunar þurftu vid/ Enn hann vill nu

ſo

so sem adrer lata hreinsa sig med sinne Moder/ Huad geingur honum til þessa?

Þier heyrdud Orsök og Efne hier til þegar talad var vm vors Herra Jesu Christi Vmskurn/ + hans Heilaga skyrn/ Sem er/ ad allt saman þetta hefur hañ viliad lata so skie/ oss til gagns + goda/ Hañ villde önguа sierlega fordilld hafa fram yfer önnur Börn/ Huad hellst Gud hafde j Lögmalenu lagt a önnur Börn/ sem voru gieten og fædd j Syndeñe/ þad allt saman tekur hañ vppa sig/ þo ad hñ sie sinnar Personu vegna syndalaus. Huar fyrer giörer hann þetta? Andsuar/ Þar fyrer/ ad hann er ecke Madur orden sinna vegna. Þetta þienar og stodar oss Mönonum allt saman til gagns + goda/ Hañ vill med þessu mote giöra oss frij + frialsa fra Syndenne og fullkomlega bæta og Betala þad sem vier höfdum forþient med vorum Syndum. Þar fyrer vijl sar þesse Historia vm Hreinsunena/ og offred oss þrædbeint vppa vora Truar grein þa hædstu og hellstu/ huöria huörke Diofullen nie Pauen kann ad lijda/ sem er þesse/ Ad vier alleinasta fyrer vorn Herra Jesu Christum erum frelsader + leyst

er aþ øllum vorum Syndum/og ad hañ alleina er vort Riettlæte/Lijþ/Helgan og Lausn/so sem S. Pæll seiger 1 Cor: 1. Cap. Þuiad allur Heimuren og Dioþullen sialþur hliota þad ad jata og medkienna ad þackarlausu/ad þetta Barn þurþte jønguan mæta slijkrar Hreinsanar vid sem løgd var vppa ønnur syndug Børn j Løgmalenu/Og þad enn er meira/ hañ er Løgmalenu vm alls eckert j nøckre grein skylldugur/ þuiad Løgmaled er yþertrodslu Møñum gieþed. Eñ þesse Sonur Mariu/ þo hañ sie eirn Madur/þa er hañ þo Sonur Guds/ þæddur aþ Gude þyrer alla Eilijþd/gieten j Modurlijþe þyrer heimuglega Verkan Heilags Anda/ + kallast þar þyrer med riettu so sem Eingellen neþner hann/þad HEJLAGA sem øngua Synd og eckert syndsamlegt heþur a sier. Nu þo þetta sie so allt saman/ þa lætur hañ þo haþa sig j Mustered/lætur hreinsa sig/ og oþþra þyrer sier epter Moysis Løgum/ og audsyner þar med/ ad hañ vilie vera vnder Løgmalenu/hallda og vppþylla allt þad sem Gud heþur j Løgmalenu Boded og skipad.

Þesse Huggun hun er miøg syneleg og klar-

klarlega auglios j þessa Dags Hatijd/ sem oss øllum kienner ad medtaka þetta Barn Jesũ þyrer vorn Frelsara + Lausnara/ og þyrer hañ ad þa Tru og Traust og vissa Von til Guds Nadar og Myskunar. Soddan Vmbreyting skiedur vid oss/Vier erum synduger/ vier erum aþ syndenne þorhindrader ad giora Guds villa/ þar þyrer kiemur Logmæled yþer oss/ skulldar oss og klagar vegna Yþertrodslu og Lagaþrota/ so ad þetta tuent vill þa ad þylgiast/Sem er/vier eigum ad vera þromer og gietum ecke/ þar þyrer kiemur þad þridia yþer oss/ sem er Fyrerdæmningen og eilijþur Daude.

Hier huert a mote/Eþ þu alijtur þetta Barn Jesum/ þa sier þu ad hañ er ædur syndlaus og þromur/þar heþur Logmæled eckert par ad giora med hañ so sem mz oss/sem erum synduger/ Hann gieþur sig þo samt vnder Logmæled/+ skickar sier j allan mata eins og hann være sa stærste Syndare j mote Guds Logmæle.

Þetta lættu nu vera þijna Huggun og Huxan/huar med þu skallt helga þennan Hatijdis dag/og hugga þig j þui/ad Jesus Christur sa eilijþe Sonur Fodursins/

hann lætur bera ſig j Muſtered/ſo ſem ann ad ſyndugt Barn/ Þuiad hier ſier þu/jæ þu mætt þreifa a þui/ad hañ giórer ſig ad ſyndara þiña vegna. Þiña vegna[ſeiger S. Pall til Galat. 4 Igiefur hñ ſig vnder Lógmaled/ vppa þad/ad aller vier ſem Syndanna vegna erum vnder Lóg malenu/ yrdum leyſter fra Lógmalſins Bólvan/og fyrer þetta Barn mættū ódlaſt Vtualningena/ þ er/ Þar þetta Barn Jeſus giefur ſig ſo vnder Lógmaled/ ſo
II ſem vier heyrum af þeſſa Dags Hatijd þad þienar oſs og ſtodar þar til/ad vier faum Syndaña Fyrergiefning/ og verdum Guds Bórn.

So hafe þier nu heyrt tuær Hiſtoriur vm þeſſa Dags Hatijd/ huóriar ad eru mióg huggunarſamar og merkelegar/ og ſtyrkia oſs mióg j vorre Truargrein/ Ad vier fyrſt aller ſaman/ ſo ſem vier erum komner af Fódur ꝛ Módur j þeñan Heim þa erum vier aller aumer/armer Syndarar/ohreinar ſaurugar Mañeſkiur/ſiñ af oſs til ættum ad blijfa og verda fortapader og glatader ad eilijfu/ vegna vors ohreinleika og ſyndſamlegrar Saurgunar. Eñ nu kiemur hier ein óñur Fædíng/

henne er ódruvђs hættad eñ vorre Fædín gu/Hun er med óllu hrein og klar/ ꝛ hañ sem so er þæddur tekur vppa sig vora Synd og Sekt/og lætur hreinsa sig vorra Synda vegna/oss til huggunar/ad þo vi er gietum ecke þullkomnad nie vppþyllt Guds Lógmæl/Synden er oþmióg root groen med oss/ vor Vilie er Guds Vilia gagnstædlegur og hónum þuert a mote/ Enn allt þyrer þetta þa skulum vier ecke þalla j órnænting eda eþaseme/Þuiad þe ta Barn Jesus tekur vora Synd ꝛ Sekt vppa sig/hañ gieþur sig vnder Lógmæl ed/ ꝛ giórer sig þui lydskylldugan/til þss ad leysa og þrelsa oss þra þui/ecke j þañ mæta/ad vier skulum ecke þurþa ad hall da Guds tiu Bodord/ eda vier skylldum meiga gióra huad vier vilium/ Helldur so/eþ vier kuñum ad þalla aþ vorum veyk leika j eirn mæta eda annan/og syndga j mote Gudz Bodordum/þa skule þad ecke þorhindra vora Sæluhialp/so þramt siñ vier tókum til vor þessa hreina Fædíng Guds Sonar/þad er/Eþ vier hólldum Guds Son þyrer þañ sem heþur teked vo rar Synder þra oss/ og lagt þær vpp a sialþan sig/ til ad bitala og borga þyrer

þær

þar/ + giöra oſſ frij og frialſa fra þm. Þetta ſkal huör chriſten Madur hufa einkum a þeſſum Deige/ + af Hiarta þacka Gude fyrer ſlijka Nad og Hialp/ ad han̄ fyrer ſinn eingietin Son hefur hreinſad oſſ ohreinar Man̄eſkiur/og komed oſſ j Guds Satt og Vinſkap/ og til viſſrar vonar eilijfs Lijfs/ Þad veite og giefe oſſ vor myſkunſamur Gud + Fader/ Amen.

Bænen.

DRottien Gud Himneſkur Fader/vier þöckum þier/ad þu j Dag hefur giefed oſſ fyrſt ad þeckia vorn Saurugleik og Syndum ſpillta Natturu/þar næſt hefur þu giefed þinn Son under Lögmaaled/vorra vegna: Vier bidium þig/ gief þinn Heilaga Anda j vor Hiörtu/ſo ad vier kynnum riettelega ad þeckia þenna Saurugleik/ og ganga frame fyrer þier med audmiuku Hiarta/og mz ſtödugre Tru til vor ad taka þyna Endurlauſn / og ſtydia oſſ þar vid/ j mote Syndenne og allre Efaſemd og örvænting /og verda eilijflega Saaluhölpner Amen.

Aunnur Predikun/vm þa þrid iu Hiſtoriu ſem vid bar a þeſſum Natijdis Deige.

Og

Og sia þu/ Madur var j Jerusalem sem hiet Simeon/ z c.

Þier hafed heyrt huar fyrer Hatijd þesse kallast hreinsunar Hatijd eda fornfæringar Hatijd/og huórsu ad þesse Nöfn heyra til Moysis Lógmæle ♃ þui gamla Testamentinu/ enn þau vijsa oss miög agiætlega j þad nyia Testamented. Þauen j Rom sem huórke aktar Heilaga Ritning nie helldur skilur hana / hañ hefur læted þesse tuó Nöfn falla ♃ gleymast hia oss/ og hefur epter sijnum hugþotta/og vppdicradre Guds Dyrkan giört eina adra nyia Hatijd hier af/ huória vier köllu Kyndelmessu/ á huórre Hatijd Meñ ættu ad giöra Vaxlios/sem köllud voru Kyndelmessu Kierte/læta vijgia þau/ og bera þau vm kring. Af þessare Guds Þionustugiörd þa kom vm sijder þesse Auóxtur/ ad Menn höfdu þesse vijgd Kierte til Galldra og Lækninga og margs annars fleira. Þar skulum vier nu þacka Gude fyrer/ ad hañ fyrer sitt Heilaga Ord hefur so myskunsamlega leitt oss fra soddan Hiatru og Afgudadyrkan/og hefur gefed oss hreinan sañan Lærdom vm þa riett

tu

tu Guds Þionustugiórd/ sem þalett er j Guds Otta og Trunne.

Nu viliũm vier taka oss þyrer hendur þa þridiu Historiu sem vid heþur bored a þessum Deige/ og yþerskoda hana/ Þui ad þetta er merkeleg og mióg huggunar samleg Historia. Gudspialla madurenn Lucas seiger/ ad j þann tyma haþe eirn þromur Gudhræddur Madur vered j Jerusalem/sem hiet Simeon/Hañ vænte epter Huggun Israels jaþnlega / ad Messias skyllde verda Madur/og hañ var þull ur Heilags Anda/Hañ haþde aþ Helgum Anda avijsan eda Vitran þeinged/ ad hũ skyllde so leinge liþa ad hañ sæe Messiam Guds med sijnum lijkamlegum Augum. Huórnen Simeõ heþur þeinged þßa Openberan/þad stendur ecke skriþad/ Eñ annad huórt heþur hañ grandlega lesed Heilaga Spadoma / bored þa saman/at hugad og reiknad Tijmana / + þunded ad sa tijme var nalægur/ ad Guds Sonur skyllde Madur verda. Ellegar heþur so mætt skie/ad adrer gudhrædder Meñ haþe soddan openberan þeinged aþ Guds Orde/og þyrer Heilagan Anda so sagt til Simeon/Tijmen er sem komen/þu skallt

enn

enn nu lifa þan̄ Dag / ad þu ſier hỹ med þÿnum Augum. Þuiad þad er allufÿda j Ritningunne mallyſka / Ad huad Guds-brædder menn ſem eru j Predikunar Em-bættenu kienna eda rædleggia / þad kalla men̄ Guds Lærdom / Guds Ræd / Þuiad Heilagur Ande vill ecke perſonulega eda med ſierlegum hætte ſialfur tala vid oſs / han̄ lætur menn hafa predikunar Embætt tid / huad þeir Embættesins vegna kien̄a og giöra / þad hefur Heilagut Ande kient og giört. Og ſo er ad ſkilia af Ordum Lucas / ad þeſsa Huggun og þeñan Lær-dom og Fyrerheit hafe Simeon af Gud-bræddum mönnum þeinged.

Þegar Jomfru Maria geingur nu jnn j Muſtered med Barned Jeſum / þa ſnert ur Heilagur Ande Simeonis Hiarta med ſierlegre avÿſan / ſo han̄ kiemur j Muſter-ed / annad huört ad giöra ſÿna Bæn eda ad offra. Þegar han̄ nu er i Muſterenu a medal annarra Manna [þui Muſtered j Jeruſalem var allrei ſo ad þar være ecke ſtor mannfiölde] ſier hann Jomfru Mariu og Barned Jeſum / Þa ſtrax blæs Heilagur Ande hönum j Brioſt og Hiarta ad þetta ſie ſa ſanne Meſsias / ſem ſkal

huz-

hugga og frelſa ſitt Folk og allan Heimen/ Þa geingur hn̄ þar ad/ Og þo Jomfru Maria være hönum okiend/ þa tekur han̄ þo Barned wr Modurēnar Höndum/ a Arma ſijna/ lofar og prijſar Gud openberlega fyrer öllum mönnum/ + giefur þeſſu Barne þan̄ vitnisburd öllū mön̄um aheyrande/ ad han̄ ſie ſa riette Gudz Frelſare/ huörn Gud vtſende/ öllu mannkyne til hialpar/ j mote Diöflenum/ Dadanum og Syndeñe. Þetta er þad þrid ia ſem a þeſſum Deige giördeſt j Jeruſalem/ og er einn miög agiætur og merkeleg ur Tilburdur/ ef ad vier ad eins riettelega vilium hugleida han̄. Og med þui Gud hafde boded ad aller Frumburder ſkylldu beraſt til Muſteris/ þa hefur viſſulega alldrei ſa Dagur vered a ærenu/ ad ecke hafe mörg ſlyk nyfædd Börn offrud ver ed/ En̄ Simeon leggur ecke þar til hinna allra/ Þetta Barn tekur han̄ ſierdeilis a ſijna Armlegge/ kallar vpp og ſeiger ad hann ſie þad fyrerheitna Sæde ſem frelſa ſkal Jſrael.

Þeſſe Hiſtoria þienar þar til/ ad vier ſkulum ſia og merkia/ huörſu ad Gud hef ur æ og alla tijma wr af ſierdeilis Nad

og myskun vardueitt þann hreina Lærdom og sanna Vitnisburde vm Herran Christum. Þuiad j þañ Tyma var allur Judadomuren j þeirre meiningu/ ad ef nockur villde þiona Gude og verda saluholpen/ þa skyllde hann bæra forner/ og giöra allt þad sem boded var j Lögmalenu/ Þa geingur þesse gamle Simeon op enberlega fram/ og hafde adra Predikun vm Syndanna Fyrergiefning og eilijfa Saluhialp/ Þuiad hann vijsar til þessa Barnsins Jesum Christum/ Þesse[seiger hañ]er sa alleina sem oss skal hialpa/ og frelsa oss fra Syndenne og Daudanum. Moyses / hans Fornfæringar/ og Goodverk giöra þad ecke/ Slijk var nu Predikan Simeonis.

Enn lijka eins sem þad geingur til a þessum Deige/ ad þeir eru fæer sem akta Guds Ord/ so skeyttu fæer vm þessa Predikun Simeonis/ einge gaf þar gaum ad Þeir meintu ad þennan goda gamla mañ hefde dreymt ad þetta være so/ Þar fyrer þo slijkt kiede openberlega j Musterenu/ þa var þad hallded so sem hiegome. Þetta er nu sa fyrste Lærdomur af þessare Historiu/ hvörsu ad Gud alla tijma vpp

 vekur

nekur og vardueiter nóckra ſem openber-
an vitnisburd giefa Herranum Chriſto/ v-
vid magt hallda þeim ſanna Lærdome/
enn þo hinn Hoopuren ſie myklu meire
og mektugre/ ſem ſtendur j mote þeim
Lærdome.

Nu viliū vier þa ad heyra þad Nunc
dimittis/ þann dyrlega merkelega Spaa-
dom hins gamla Simeonis/og læra þar
af/ huad vier eigum ad hallda af þeſſu
Barne Jeſu/ og huórt gagn vier höfum
af hónum.

Simeon tok Barned a Arma ſier/lof-
ade Gud og ſagde/ Drottenn/Lat nu þiñ
Þion fara j Fride/ſo ſem þu hefur ſagt.

Þetta ma þikia vndarlega talad/ Þui
ad vier vitum aller/ huórnen oſſ er hætt-
ad hier a Jórdunne/ ad þegar vier þik-
iunſt lifa ſem beſt/ þa erum vier riett j
midium Daudanum/So ſem dagleg Dæ-
me ſyna oſſ/og þad geingur almenlega
ſo til/ad iafnmarger deyia af þeim vngu
ſem gómlu. Vngdomur hiálpar ecke j
mote Daudanum/ecke helldur nóckur Hr-
eyſte/Og huad helldur vier hófum eda þur-
fum ad hafa til þeſſa lýkamlegs Lijfs/
þad

þ skodar ecke þar/ og Madur gietur ecke vared sig þar med þyrer Daudanum/ hell dur leid þ epter sig þyngra Skada/ Sorg ꝛ Swt/ Angist og Synd/ þuiad Hiartad hanger þar a/ og er vared og groed þar vid/ Og þad liggur þm miög þungt ad þeir skulu deyia/ lata epter Gotz ꝛ Peninga Konu og Börn/ Vine og Vandamen̄ Magt og metord/ Völld og Störþ ꝛ aun ad þuilijkt. Og med þui ad þad er vijst ad vier hliotum aller sam̄ ad skilia vid þennan Heim þegar Tijmen kiemur/ þa er stor þörþ og naudsyn/ ad huör og eirn bwe sig vel til þessarar Burtþerdar og Reisu/ Þuiad þar liggur magten a/ og huör sem blijþur stadþastur til enda sa er ad eilijþu holpen.

Heidner menn höþdu þessa Huggun j mote Daudanum/ so sem liost er aþ þrra Bokū/ ad þetta stundlegt Lijþ være þullt med allskyns Eymd og Plagu/ Neyd og Harm/ Sorg og Angist/ Þar þyrer skal Madur ecke hrædast Daudan[sögdu þr] Þuiad þ er ecke nema vm eina litla stund ad giöra/ Þegar Madur er j burtu/ þa þarþ ecke leingur ad ottast Satækt Sorg og Siukdom/ Ovine eda annad jllt hier

 a Jörd=

a Jördunne.

Þeſse veyk hiegomahuggun leidde mar‑ga menn j ſærlega og eilijfa fordiörfun/ Þeir meintu ad þeir villdu a lijtillre ſtun‑du/þo jll være/komaſt fra allre olucku/ꝛ toku ſialfer Lijfed af ſier/ Þuiad þeir viſsu ecke par af þui/ ad Guds Domur munde a detta epter Daudan/huór ed ſtr‑affa vill med Eilijfum Heluijtis Ellde þa ſem ad lifa j mote Guds Ordum og Vilia. Þannen hafa nu marger aumer menn læteſt vilia hialpa ſier j fra ſtund‑legre Olucku/og drepeð ſialfa ſig/eñ þar j ſtaden komed ſier j eilijfa olijdanlega Kuól og Olucku/ Þuiad þad er daudleg ſynd ad drepa ſig ſialfan/og er ſtreingele ga fyrerbodeð/ Og ſu Synd kiemur ecke af ódru eñ Vantru og miſtrauſte til Guds ad hañ kuñe eda vilie ecke hialpa/ellegar af Fyrerlitningu Guds og jllre Ofolen‑mæde/ þegar Madur vill ecke bijda nie vænta Guds hialpar.

Pauen j Rom ſette adra huggun j mote Daudanum/ hñ kiende/ad huór ſem ecke villde ottaſt Daudan/ og fa villde eilijft Lijf/hañ ſkyllde ſialfur gióra godverk/ꝛ kaupa þau þar med af ódrum/ akalla

Hei‑

Heilaga / og kaupa Aplæt / Alijka eins
sem Gydingarner / þeir hyggudu sig j sij-
num Fornþæringum og godum verkum /
ad þeir munde þar med þorþiena Nad
og Myskun aþ Gude. Enn hann sem vill
vita huór ad sie sa riette Vegurenn ad bwa
sig vel til Daudans / og huórnen vier kun-
num ad vera hrauster og glader j Daudan-
um / hann lære þad hier aþ þeim Heilaga
Simeone / Simeon er nu gamall og þiker
sier ecke neitt vijsara vera enn Dauden.
Enn þa hann tekur þetta Barn sier a Ar-
ma / þa seiger hann / Drotten / læt nu þinn
Þion þara j Fride / þad er / Kom þu og
kalla mig j burtu / jeg vil gladur og þeig-
en deyia / og burt þara wr þessu gamla +
kallda Herberge nær sem þu villt. Þesse
Ord eru miøg stutt og þa / Enn marger
eru þeir sem þau gieta ecke lært alla sijna
Lijþdaga / Ja / þeir komast ecke so langt
ad þeir take til ad læra þau / Þeir hallda
þetta stundlega Lijþ ecke eirnrar nætur Her-
berge / helldur læta þeir so sem þeir ætttu
ad vera hier eilijþlega / og þar epter lijþa
þeir og breyta j øllum Hlutum. Þegar nu
kiemur þar ad / ad þeir sia þad stundlega
þer j burtu enn þad eilijþa vill koma ept-
 er /

er/ þa þellur Glede og Gaman/ og allt
saman eitt med ödru hverþur þa j burtu
+ þeir kunna þa huörke ad syngia nie seig
ia m; Simeone/ Drotten lęt mig nu þa=
ra j Fride/ Peir eru reider vid Gud/ hrædd
ast hañ/ þora ecke ad akalla hañ/ ecke ad
trua nie treysta hönum/ þui hñ giörer þiñ
þad sem þeim er mest j mote. Þeir villdu
þeigen giarna vera hier leingur/ Enn Dau
den seiger/ Vpp vpp/ þu hlytur nu ad þa
ra annan Veg/ Sia/ þa kiemur Hrygd og
Harmaklögun/ Awuj/ huar mun verda
mijn Hustru + Börn/ mijn Dyrd + Some
mitt Gotz/ Magt og metord? Ach + wei
ach og wei/ Huört skal jeg? Huad tek eg
þar vid? Huad læt jeg hier epter? So
ad þeirra Saungur er ecke annad eñ wei
og wei. Huör sem þa kynne þessa List
med hinum goda Simeone/ad hañ kynne
ad seigia aþ Hiarta/ Drotten minn Gud/
jeg vil þeigen þara j burtu/ verde þiñ vil=
ie/ jeg er reidubwen og gladur vid þad/
ad eg ma vm sijder þara wr þessu auma
lijþe/ + leggia aþ mitt syndsamlegt Holld
og Blod/ og leysast þra öllum þanytum
hlutum/ + ad jeg þa ad sia og gledia mig
j þui Goda sem Herran Christur heþur
mier

mier vtuegad/et ct. Jeg seige/Huőr sim so kann ad mæla aþ Hiarta/ þegar hann skal deyia/sa er a riettum Veige/ og vm hn̄ kunna Meñ ad seigia/ad j hans Sam visku og Hiarta haþe ecke vered Oþridur nie Auq̄de/helldur Fridur + Glede/so sim vier[Gude sie loþ]siaum a mórgum mañ eskium þennan Ordsins Auőxt j þeirra Daudastundu.

Huőr sem nu vill læra aþ Simeone ad hrædast ecke Daudan/helldur vera hraust ur og gladur/ sa skal þram̄ueigis giæta ad hans Ordum/þa skal hañ sia + merk ia huőrnen hañ ma læra þessa List. Hañ seiger

Þuiad mijn Augu haþa sied þinn Frelsara.

Hier skalltu þyrst merkia/huőr sa er sim talar þesse Ord/+ huőrnen hn̄ heþur sier hegdad sijnu Lijþe og Fram̄þerde. Þesse Simeon var eirn Gydingur/og heþur vis selega so hallded sier + hagad j allre Gu ds Þionustugiőrd og epter Guds Lőgma le/ad Gudspiallamaduren giefur hőnum ecke þorgiefins þetta Naþn/ad hañ haþe vered Fromur og Gudhræddur madur. Margur hyxar a sinne Gottarsæng/ Ob

være jeg Fromur / þa villde jeg þetgenn deyia. Enn þeſſe gode Simeon hañ hyg-ar ecke þar vppa ſitt vmlided Frambferde ſijn Godverk eda Forþienan/Hañ helldur ſier alleinaſta þar vid og huggar ſig/ad hañ med ſijnum Augum heþur ſied Guds Frelſara/þad er/ þetta Barned Jeſum/ huórs vegna Gud vill hialpa hönum og öllum Mönnum j þra eilijþum Dauda / ſo ſem hier epter mun ſagt verda.

Þetta er eirn merkelegur dyrmætur Lær domur/huór ad alleinaſta vardveiter oſs og giörer oſs Saluholpna/ſem S. Páll vottar til Romverja j 5. Cap. Nu vier erum ordner riettlater þyrer Truna/ þa höþum vier Frid vid Gud/þyrer vorn Her ra Jeſum Chriſtum/þyrer huórn vier höþ um og til gang j Truñe/til þeſſarar Na dar j huórre vier ſtöndum/og hroſum oſs aþ Von epterkomande Dyrdar/ ſem Gud mun gieþa/ et ct. Sök og eþne huar þyr-er þeſſe Huggun er ſtadþöſt og viſſ/er ein gen önnur eñ þeſſe/ ad Simeon þorlætur ſig vppa Guds Frelſara/þ er/vppa þetta Barn ſem Gud ſialþur heþur ſkickad þar til/ vtſent og gieþed oſs Mönnonum til ad hialpa oſs þra Syndenne og eilijþum

Dauda

Dauda. Hia ỏllum Þiodum j Heimenum Papistum/Gydingum/Tyrkium/ þa er þ eitthuad/ huar med eda huar fyrer Men hyggia sier Sæluholpnum ad verda. En ef þu villt vita huórin Nafne þad kall-ast/ þa er þ Salutare humanum/ Man-legt Hialpræde/ sem fyrer Gude eckert stodar: Enn þetta Barn þad kallast Sa lutare Dei/þad er ein Hialp/huória Gud hefur til skickad og giefed/oss til Sælu hialpar/Þar fyrer er þad omógulegt/ad þesse Hialp bregdest oss/enda er þad + o-mógulegt ad mannleg Hialp kune ad hia lpa oss fyrer Guds Dome.

Hier hafe hier enn ad nyiu þa Hófud-grein vors christelega Lærdoms/huór ad alleinasta j christelegre Kirkiu enn huórge añarstadar j Heimenum er riettelega kiend og predikud/ Sem er/ ad vier alleinasta fyrer Truna a þetta Barned Jesum verd um frelsader fra Syndenne og Daudan-um og Diófulsins valde. Þuiad j Paua Domenum[sem fyrr var sagt]var boded ad Menn skylldu vera Fromer / og med godum verkum forlýka sig vid Gud/stan da ad Messum/kaupa þær/ fa Aflæt/ akalla Framlidna Heilaga/et ct. Enn nu

er oss kient/ ad huor Madur skule vera
promur/ vakta sig pyrer Synd og Hneyxl
an/ lipa epter Guds tiu Bodordum: Og
þad þa enn er meira/ Vier truum ad huor
sem liper og liggur j syndenne/ + ecke giö
rer jdran og yperbot/ sa hepur ecke añars
ad vænta enn Reide Guds og eilijprar Fy
rerdæmningar/ Þuiad þar stendur so lio-
slega/ Syndarennar laun er Dauden. Eñ
þar stondum vier a mote med Hondum +
Fotum/ ad nockur Madur porlæte sig
vppa sijna Hlydne/ eda goduerk sijn/ so
sem ad porþienodum vier med þeim Gu-
ds Nad og eilijpt Lijp/ Þuiad þad heyra
er alleinasta þeim til sem nepnest Guds
Frelsare/ hañ geingur so hætt og vijdt yp
er öll vor Goduerk/ so sem Himeneñ er
hætt og langt pra Jördunne. Þuiad þeg
ar vor Verk eru j sem allra bezt/ þa eru
þau þo strappanleg og opullkomen. Enn
þad Riettlæte sem Guds Frelsare giepur
oss/ ad hañ giepur sig vnder Lögmaled/
þad er algiört og pullkomed/ og hañ hep
ur þad Napn ad hann nepnest Salutare
Dei/ Hialprade Guds/ soddã hialp j mo-
te Syndenne og Daudanum/ hun kallast
Guds Hialp/ Guds Styrkur og Mattur
sem

sem ecke sigradz nie yþerunnen kañ ad ver
da/ aþ nóckrum. Þar þyrer stendur vor
Truargrein þast og stódugt [Loþ Gude]
ecke alleinasta j mote Papistum/helldur ᵹ
so j mote óllum Dióþlum j Heluijte/ ad
Truen a Jesum Christum gióre oss alleina
riettlæta/og ad eilijþu Sæluholpna.

Þetta er nu Konst og List Simeonis/
huórsu hñ er ecke ad eins med óllu ohræd
dur vid Daudan/helldur er hañ gladur ᵹ
braustur/ Gud meige koma þegar hann
vill/og kalla hñ j burtu/Hañ huxar ecke
nema vm þetta Barn/hann jatar ᵹ med-
kieñer þad ad vera Guds Hialpræde/ᵹ er
lystugur og gladur þar aþ/ad hann heþur
sied hañ med sijnum Augum.

Hier mætte einhuór huxa/Simeon haþ
de miög mijked þrañ yþer oss/Vier erum
aþ Heidingium komner/hañ var Gyding-
ur/ Vier þaum ecke ad sia Christum med
lijkamlegum Augum so sem hañ/ Sodd-
an Huxónum eyder sa gode Simeon mi-
óg huggunarsamlega/med epterþylgiande
Ordum.

Huørn þu heþur tilreidt øllu Folke/
Eitt Lios til vpp lysingar heidnum Þio

dum/z til Dyrdar þijnu Folke Jſrael.

Med þeſſum Ordum jatar og medkien ner Simeon/ad þetta Barn ſie ecke allein aſta gieþed Gydingum til eins Frelſara. Þetta Barn ſeiger hañ er eirn Frelſare/ eñ ecke alleinaſta handa oſſ Gydingum/ Þad være oþlijted þyrer hann/ ad hialpa oſſ Gydingum alleinaſta/eñ ecke þleira Folke/ Nei[ſeiger hañ]þeſſe Guds Frelſare hṽ er til reiddur/ þad er/ſettur og ſkickadur aþ Gude/óllu Folke/ſo huórke Dióþullen ne Heluijte ſkal þad hindrad gieta/ ad ec lijþu/ ſo ſem ſtendur j Abrahams Fyrerheite/ad allar Kynkuijſler a Jórduñe ſkule þrelſaſt aþ Syndenne og Daudanum allein aſta þyrer þetta Barn.

Þetta Ord ad tilreida/merker epter Hebreſku Mæltæke ad ſetia eda ſkicka nóckud þad ſem vijſt og þaſt ſkal vera/ og omógulegt er ad bregdeſt/og þad er mióg almennelegt mæltæke j Ritningunne/ þeg ar talad er vm Rijked Chriſti/ Eſaie 1. Cap. Miche. 4. Herrans Fiall er til reidt þad er/ þad er ſtadt og ſtódugt/Dióþullen og Heimuren ſkulu þad ecke yþervinna eda haþa magt yþer þui. Eins ſtendur hi er talad vm Herran Chriſtum/Hañ er til

reiddur / þad er / settur ꝛ skickadur til þſſ ad hañ skal vera Frelsare Guds a medal allra Þioda / so huórke Heimuren nie Dióf þullen skule þad hindra.

Fyrst skulum vier taka aþ þessu Orde eina aminning eda viduórun / sem er / Ad bæde Diófþullen og Heimuren mune þreista til vid þennan Frelsara / ad kollkasta hó num / og setia vpp hina ꝛ adra Frelsara. Enn þesse Huggun skal blijþa stadþóst / hañ er til reiddur / þad er / hñ stendur styrk ur og stódugur / og þeir munu aller ad skóñ verda sem setia sig vpp j mote hón um / Þuiad huad Gud giórer þast og stód ugt / þ þær Diófþullen ecke veykt giórt.

Þar næst er j þessu Orde sierleg Hugg un þyrer alla christna Menn / Þuiad med þui Diófþullen og Heimuren læta ecke aþ ad þreista til ad gióra þessum Frelsara skada / Þa ber þad til / ad christen Madur kann ad verda Truarveykur / og hrædddur þyrer Vallde og Magt Diófþulsins vppa adra sijdu / Enn hier stendur / hann er til reiddur tilbwen handa óllu Folke / þad er Gud heþur so sett og skickad Christum / ad hañ skal blijþa / Heimuren ma þreista og reyna til huad hañ kann / Huór sem tru

er a þennan Frelſara/ ſa ſkal verda ad eí-lýfu Sæluholpen/ Og Gydingar ſkulu eingen Kiór hafa fram yfer Heidíngia/ Hier hialpar huórke Magt nie Valld/ Víſedomur nie Víſka/eda nóckud annad/ Pad alleína hialpar ad trua a þeñan Frelſara/og af Hiarta bugga ſig j hónum/ gióre nóckur þad/ſa er holpen ad eilífu.

Enn þo giórer Simeon hier greinar-mun a mille Gydinga ꝛ Heidíngia. Peſſe Frelſare[ſeiger hañ]er tilreiddur fyrer all ar Pioder/ þo ſo/ ad hañ ſie Lios Heid-ingia/ eñ Lofſtyr ꝛ Dyrd Gydinga. Peſſe tuó Ord/Lios ꝛ Dyrd/ edur Prýs/giefa af ſier mióg agiætan ſkilning/Heidingiar lifdu ſo ſem j annarre díupre ſlæmre Kol-nýda myrkre Nott/ þuíad þr hófdu ecke nóckurn Neiſta af Guds Orde/ ſem þeim matte vera til vpplyſingar/ eda leidríett-ingar. Peſſum Heidingíum ſkal þetta Barn vera eitt Lios/ſem ſkýna mun fyr er þeim og vpp lyſa þa/leida þa ſo ſim ur myrkuu ſlæmu og fulu Fangelſe/ jnn j eitt Lioſt og Biart ꝛ dyrlegt Herberge/ Pad er/ Chriſtur kallar og ſo Heidingia til ſijns Ords/ fyrer þad ſama koma þr til hins ſanna Lioſs/ ſo ad þeir læra ad

þeckia sijna syndumspillta Natturu/ hrædast Guds Reide/ og blyda ecke leingur Syndenne. Þeir medkienna ad Gud er eirn nadugur Fader/ sem ecke hefur girnd til Dauda hins Synduga/ Þeir hafa sijna Huggun af þui alleinasta/ad hann er nadugur og myskunsamur/ og giefur þeim sinn Son til eins Frelsara/fyrer þad lofa þeir hann og prijsa/og þacka hönum/og eru med godu Giede/og glader med hinum gamla Simeone.

Enn Gydingar höfdu ædur Guds Ord þar fyrer eru þeir ecke j Myrkrenu so sem Heidingiar/ þeir hafa agiætlega Guds Þionustugiörd/ huöria Gud hefur sialfur sett og skickad þeim. Enn þa vantar enn eitt/ þeir eru ecke þar med frelsader fra Syndenne og Daudanum/ þeir þurfa vid Herrans Christi ef þeir skulu fa og ödlast þa riettu Dyrd og þann sanna Prijs/og verda ecke ad eilijfu skammader. Þuiad Moyses med sijnum Fornfæringum og Guds Embættis giörd kann ecke ad hialpa þeim til Dyrdarennar.

So er nu þetta sönn Meining + Inneballd þessa Dags Predikunar/ ad Jesus Christus Guds Sonur/ er alleinasta vor Frel

Frelſare og Hialpare/ fyrer huórn bæde Heidingiar og Gydingar ſkulu verda Saaluholpner/ eſ þeir trua a hañ. Huór ſiñ þad heſur og helldur faſtlega j ſijnu Hiarta/ hañ mun ſeigia ſem Simeon/ þegar hann ſkal deyia/ Med Fride og Glede jeg ſurtu fer/ feigen og gladur j Gude/ þui ad huór hañ heſur þennan Frelſara Gudꝭ hia ſier/ huad vill hañ hrædaſt ? Huórke Synden Dauden nie Dióſullen haſa vid hónum/ hann er þeim yferſterkare/ hann yferuinnur þa og j burt rekur/ ſo ad þeir ſkulu læta þa ſem a hann trua vera kyrra og j fride/ Þad veite og gieſe oſs óllum vor Hiartans Fader a Himnum/m; Heilógum Anda/ fyrer ſiñ Elſkulegan Son Jeſum Chriſtum/Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneſkur Fader/þu ſem heſur giört þinn Son ad einum Endurlauſnara og Sæluhialpara/ad hann ſie Heidingiunum eitt Lios / og Gydingónum Dyrd/ Vier bidium þig/Vpp lys vor Hiórtu/ſo ad vier lærum med hans Fulltinge/ad þeckia þinn Födurlega Vilia vid oſſ/ Og mættum haſa Hialp og Forſuar af hónum/mot Syndenne/Fordæmningunne og Dióſlenum/ Og ad vier kynnum vm ſyder fyrer hann/ad verda eilijflega Saaluholpner/ Amen.

Fimta Suñudag epter Þrett-anda Euangelium Matth. XIII.

ADra Lijking lagde Jesus fram fyr-
er þa/og ſagde. Himmarijke er lijkt
þeim Manne/ huør ed ſæde goodu
Sæde j Akur ſinn. Enn þa Menn ſua-
fu / kom Ovinurenn/ og ſæde Jllgreſt
med j bland Hueiteſins/og gieck j burt.
Enn er Graſed ſpratt vpp/ z bar Auøxt
þa auglyſteſt z Jllgreſed. Þionuſtumeñ
erner geingu þa til Hwſfødurſins/ z ſøg
du honum. Herra/ ſæder þu ecke goodu
Sæde j Akur þinn/ huadan kiemur þa

 Jllgre-

Illgreſed ? Og hann ſagde til þeirra. Fiandmadurenn heꝼur þad giert. Þionuſtumennerner ſøgdu þa/ Villtu ad vier ꝼørum og vileſum þad ? Og hañ ſagde/ Nei/ſo ad þier vppratid ecke Hueited vnder eins/nær þier vtleſed Illgreſed/ Latted huørtueggia vaxa allt til Kornſkurdarins/og a Korn ſkieru tijmanum ſkal eg ſeigia til Kornſkurdar Mannañа/ Leſed ꝼyrſt ſaman Illgreſed/og binded þad ſaman j Bindine/ til ad brenna þui. Enn Hueitenu ſaman ſaꝼned j mijna Kornhlødu.

Þeſſa Dags Epterlijkingu er ſierdeilis ad ackta þriar Greiner. Su ꝼyrſta er eiñ Lærdomur/huórnen þ kome til/ad j bland chriſteña Manna[þr ed haꝼa Guds Ord/þad goda Sæde/aꝼ huóriu ecke kann ad vaxa nóckud jllt] þa ſie ſo marger jller Menn ſem Guds Ord ꝼorſinna/liꝼa j Syndum og Hneyxlónum/ og verda ad ſijduſtu ꝼordæmder þar ꝼyrer. Su ónnur Grein er og eirnen Lærdomur/huórnen Menn eige ad breyta/huad mens

Meñ eige ad giöra til j soddan efne/Sem er/Meñ eiga ecke ad fara þar ad mz vall de eda ofryke j Christnenne/ + fera sig ad koma af soddan skada med Suerdenu.
Su þridia Grein er ein aluarleg aminïng ad huör og eirn Madur hafe goda giœt- ne a sialfum sier/ og fordest þad vonda Sæde og Illgrese/ Med þui ad þad er vÿst og satt/ad soddan Illgrese skal vm sÿder vpprÿckiast af Guds Einglum/og kastast j Elldsins Ofn/ j Heluÿtis Elld og Loga.
Vm þa fyrstu Greinena er þetta vÿst og satt/ad þad er ein hryggeleg og hræd eleg Heyrlan/sem œ og alla tÿma fylger Euangelio/Ad so marger arger Skalkar og Bouar geyma sig þar vnder/ hafa þ fyrer skalka skiol/ Þuiad Skÿrnen/ pre- dikunar Embætted/Herrans Kuölldmal- tÿd/Aflausnen/þetta er allt almeñelegt/ Huör þad girnest hann fær þad/ þar er önguum fravÿsad/nema sa sem þar hef ur ecke lyst til/ fratekinum þeim sem med storsyndum og Glæpum lata merkia ad þeir vilia ecke vera christner/Annars lata Menn huörn sem vill koma til skÿrnar/ Predikunar/Sacramentis og Aflausnar.

Nu er þad vijst og satt og þyrer hvórs Mans Augum openbert/ad a medal þrra sem eru skijrder/heyra Guds Ord/ganga til Sacramentis/og medtaka þa Heiló gu Aþlausn/eru þo miǫg marger sin eru an Truarennar/enn hallda sig þo þyrer Christna/Þeir læta Syndena rada/þeir liþa sem þa lyster/þeir ottast ecke Gud/ þr þikiast vera agiæter Men/aþ þui ad þr eru ecke openberer ad hordomum/man drapum/ þioþnade eda ǫdrum glæpum sem veralldlegt Yþervalld a ad straþþa med Suerdenu/enn þo liþa þeir ᚠ liggia j ǫdrum Syndum og Hneyxlonum/ sem ecke eru so skiemelegar þyrer Heimenum/ Þeir eru lauslynder/ prettotter j Sǫlum og Kaupum/þeir eru otruer/odygguer j þui þeir eiga ad giǫra/þeir vanrækia Gu ds Ord/eru galauser j Hiuskaparlagenu/ og þui sem þeirra Bǫrnum og Hiuum vid kiemur/og sijna vond Dæme ǫdrum/ ᚠ anad þleira þuilijkt sem vier siaum dag lega þyrer Augonum.

Hier er nu Spurning/Huadan ad slij kt kome? Ecke er slijkt kient j Kirkiune/ Allt annad heyra þeir aþ sijnum Kienne þedrum/Þui betra þeir sig þa ecke? Nu

þad goda Sæde vera til einskis / og bera önguan Auoxt ? Huada Sæde er þad þa aþ huörin so jllur auöxtur kiemur ? Huör nen kiemur þad til / ad so jlla ber þrañ j veralldlegre Valldstiorn / eñ þo Yþeruallð ed giöre sitt hid besta ? Item / ad Börnen eru opyrerlætsöm jll og ohlyden / þo Fader og Moder spare huörke Aga nie Vm uöndun ? Þetta eru ecke stor vndur / þar sem Menn haþa ecke þañ rietta Lærdom huar med Hiörtun kuña ad verda heilbrigd og riettelega god og þrom / Eñ j Kirkiunne þar hęþur Madur Guds Ord / þad rietta goda Sæde / aþ huörin allt gott vppuer og sprettur / Þetta Sæde er þo ecke einsamallt / sa Heilage Ande er þar med / huör ed Hiörtun byr til / so sem am an Akur / so ad Orded kunne ad rotþestast og bera Auöxt. Og þetta er vndarligast aþ öllu / ad þeir eru marger / Ja þlester / sem medtaka soddan Sæde / þeir heyra Predikaner / þeir ganga til Sacramentis / og þo samt þæra þeir önguan godan Auöxt.

Huadan kiemur nu slijkt ? Heimuren gieþur þui goda Sædenu Guds Orde skulldena / hañ kañ ecke annad eñ ad kieña Gudz

 Orde

Orde og Euangelio hier vm/So sem vi er siaum + heyrum a mörgum Papistum og ödrum. Papistar og adrer fleire vorer Motmælendur eru ecke blinder/ þeir sia huilijk Sneyxlan ad þar finst og er j hia þeim sem Euangelium hafa med Hónd/ og þar sem þ er predikad/ad huór Mad vr nalega er agiarn/ rijfur og hrifsar þ hañ kann ad fa/sæker sitt eiged gagn m; Okre og ödrum ogudlegum Vtuegum/ er dramßsam;/stolltur/Meñ spotta Gud/ bólua blota/ tala Lam/ Nijd/ fremia Hor og saurlijfe/ liuga/ suijkia/eru bak= mælugier/odyggver/otruer/et ct. Þetta sia Papistar vel/slijkt er og lijka hia þim eins og hia oss sem hrosum oss af Euan gelio. Enn þeir kunna ecke/ vilia og ecke sia sókena/ huar af slijkt kiemur/Þar fy rer dæma þeir rangt og seigia/ ad slijkt sie Euangelij Auóxtur hia oss/ være Lær= domuren godur/þa bære hñ betra auóxt. Og med Sañindum ad seigia/ þa giörer slijk Sneyxlan Euangelio storan skada og þa mestu hindran. Vær kunnum ecke ad seigia nei þar til/ þad geingur so til al= mennelega/Enn heyr huad Herran Christ vr dæmer hier vm/og huória orsök hann

Greiner til/ huad þui vallde/ad so mÿked Illgrese vegs j þeim Akre/ j huórn ecke var annad nidur sæd enn gott Sæde/sem er Guds Ord.

Fiandmaduren giórde þad/ seiger Chr istur/ a medan Menn suafu/ og gieck j burt; Hier hefur þu tuær Greiner tuó Tilefne/blÿf þar vid/og varast ad falla j þa Synd ad giefa Heilógu Euangelio þui goda Sædenu skulldena/ þ lasta þad ranglega. Folked[seiger Herran Christr] suaf/þad er/Menn eru ecke vakande/sia sig ecke vel vm kring/ þr sla sier so diupt j veralldlega hóndlan/ahyggiu og añad ad þeir gleyma þar fyrer Euangelio þui goda Sædenu/og giefa sier ecke stunder þ tÿma til þess ad hugsa vm þad sem skyll de. Þetta er ein miỏg mÿkel Hneyksslan/ Þuiad geyme Madur ecke sÿns og giæte sem best/ þa fær Diofuren tilefne og or sók til ad stela. Þar fyrer forsomar vor ovinur Dióf ullen sig ecke leinge/Þegar hñ sier ad þu sefur/þa hefur hñ vnned Tafl ed/þuiad þar er eingen sem ber sig ad ha mla þ standa hónum j mote.

Huór er þa hans Nattura? Huad giò ker hañ? Hañ sær Illgrese nidur j Akur

en/þar sem goda Sæded var ádur sád/ þad er/ Hañ leider og lockar Mannen til Syndarennar/ ꝛ so verdur af litlum vpp rinna og efne ein mÿkell obætanlegur ska de/so sem þa af litlū Neista verdur Baal þad eingen fær vtslöckt. Margur fær sod dan Hugsun/Jeg veit j Dag er þad og þ Evangelium predikad / jeg skil þad vel/ jeg hef opt heyrt þad/jeg vil nu vera Heĩ ma/og hafast ad eitt og añad þar mier liggur jafn mÿkel magt á/og hañ ætlar þar mune eingen skade koma epter/ þo hann fare ecke til Kirkiunnar. Enn huad skiedur ? Med þessu mote venur hann sig fra Guds Orde/meir ꝛ meir/so þad ver dur med sÿdsta/ad hañ þikest ecke þurfa vid Prests nie Predikunar/forsmaaer so Bæde Kirkiu og Söfnud þar Menn hey ra Guds Ord og giöra sÿnar Bæner. Sn ögt ad seigia/ Slÿkur Madur verdur hirdulaus og argur/j huõrium ad ecke er eirn neiste gudlegs Otta ꝛ Kiærleika/þo hñ þikest vera forkostulega vel christen.

Eins sefur og hinn annar/þad er/hañ hugsar ecke vm Guds Ord/ eda þad j Kirkiunne er predikad / hann hugsar vm sÿna Höndlan/ Vinnulag/ Avinning/vm sÿna

ſijna vtuegu/addrattu/og aūad þuilijkt/
Þar vegs Jllgreſed og verdur ecke lijt-
ed/ et ct. Nu er ſlijkt ecke Euangelij ed-
ur Guds Ords ſkullð/ ecke heyrer þu nie
lærer ſlijkt aþ Predikun/ Dióþullen ſæer
þui heimuglega j Hiarta þitt jaþnþramt
þui goda Sædenu/ + þu ſcþur/heþur ecke
giætur a þier/ og lætur þad vagſa vpp/
Þetta eru lios Dæme og dagleg. Jeg ta
la nu ecke vm adrar Synder Lóſtu + Gl-
æpe/ + huad þleira Andſkoten blæs Món
num j Brioſt/ Sem er/Menn eru athuga
lauſer/ ohrædder/ haþa ónguan Guds
Otta/liþa og læta ſem þeim ſyneſt/ j Sa
urlijþe/Hatre/Auþund/ſyna ecke Kiærlei-
ka Naungnum/ eru otruer/ odygguer/
Allt ſaman þetta eitt med ódru kiemur
aþ þeim jlla Andſkota/Haū ſæer Jllgre
ſe j Hiartad þegar Menn eru ſoþande.
Huad ſkal hier til gióra? Eiga Meū
ad taka Lijþed aþ ſoddan Skalkum og
Falſchriſtnum? og taka ſo j burtu ſkam-
er og hneykſlaner/ ſo ad ecke verde epter
nema goder og gudhrædder Menn j chri-
ſtneñe/ſo ad eingen haþe Guds Ord + E-
uangelium þyrer ſkalkaſkiol?
Andſuar/Gud heþur jnnſett og ſkickad
X v. tuent

tuent Ryeruallo / eda tueyallt / sem hann
vill ad vid magt skule halldast j Heimen
um / þo so / ad huórt pyrer sig vakte sij=
na Stiett og gióre sijna Bitalning. Þui
veralldlega Ryeruallðenu gieck hañ j hen=
dur Suerded / ad aflijsast skule ✠ burt tak
est openberer Glæpamenn / þeir ed epter
Guds Lógum eiga ecke Lijfe ad hallda /
sem eru Mordingiar / Þiofar / Blodskam
arar / og adrer. Andlegu Vallde hefur hn
ecke giefed Suerded / helldur ORDED /
Huór sem ecke vill lifa þar epter / þr ei=
ga ad vtsetiast / vtrekast fra Sófnude
christeligrar Kirkiu / og halldast so sem
Heidingiar / allt til þss þr gióra Jdran.
Soddan stranga aluóru vill Gud læta ve
ra hia huóru Ryerualldenu pyrer sig / þui
Veralldlega og Andlega / j giegn openber
um storbrotum og hneykslónum / Eñ Su
erded vill hañ ecke ad Kirkian eda predik
unar Embætted skule hafa / Þar pyrer bl
ijfa soddan Menn ostraffader orefster h
er j Heime sem kunna ad skyla Skalken ✠
af Hræsne hallda sier til annara riettchri
stenna Manna. Þeir briota ecke so berlega
og ecke helldur so storkostlega ad veralld=
legt Ryeruallð kuñe ad straffa mz Suerd
enu /.

enn/ecke helldur christeleg Kirkia mz Ban
ne og Forbode/ þeir slarka so/ Enn pad
geingur ecke so til aþ eilijþu. A þeim sijd
asta Deige seiger Christus/ þa verdur Hue
ked þraskiled þra Jllgresenu/ og Jllgres-
enu mun kastad verda j Ellden/ Þangad
til skulum vier læta þad allt blijþa + bij
da/ og leggia ecke hendur a neitt/ Þuiad þ
ma til bera/ ad vier vpprætum + slijtu m
lijka Hueited. Vier erum aller breysker +
veyker/ þ kann auduelldlega ad bera til/
ad vier þöllum og hrösum/ Þar þyrer
skulum vier ecke jaþnsnart þara so streinge
lega og hardlega þram̄ so sem Læresuein
arner giördu j þañ tijma/ þa þeir villdu
Elldur skyllde þalla aþ Himnum + vpp-
brenna Mennena/ ecke so/ Menn skulu ve-
ra þolenmoder og vona betrunar/ Þuiad
þo su Von bregdest/ og Madur hann þor
herdest j Syndenne/ þa þær hann vel sinn
Dom vm sijder/ og myklu hrædelegra en̄
vier kunnum ad oska hönum. Vier sku-
um læta þad so standa/ + giöra eckert mz
Vallde og Oþrijke/ Þuiad j christelegre
Kirkiu a ecke j þram̄e ad haþa Valld og
Oþrijke vid þa Syndugu/ helldur Þolen-
mæde/ og bijda þess þeir betra sig/ Huör
sin̄

sem misbrukar slijka Volennæde/ hann
giórer sier sialzum þyngstan skada/ Nei̅
skulu læta þad so standa/ þo so [sem
ædur er sagt]Ep ôneykslanen er stor ꝛ op
enber/ þa skal Kirkian hamla/m̄ Bañe
og Forbode/ enn veralldlegt Valld med
Refsingum ꝛ Suerdenu: Og er nu þetta
annar Lærdomur þessa Euangelij.

Nu vilium vier tala vm Aminning
Herrans Christi/ Vor Drotten Jesus han̄
endar Epterlijkingena med þessum Ord-
um/ Lijka so sem Madur les j burt Jll-
gresed eda Skarniurternar/og kastar þm̄
j Ellden/ So skal þad eins skie a enda
Veralldarennar/ Mañsins Sonur mun vt
senda sijna Eingla/og þr skulu taka burt
allar ôneyrlaner vr hans Rijke ꝛ þa sim̄
oriett gióra/ og Einglarner munu kasta
þeim j Ellden/ þar sem vera mun Grat
ur og Tannágnistran/ Þa munu Riettlæt
er lioma j þeirra Födurs Rijke/ Huór sim̄
Eyru hefur ad heyra med/ sa heyre:

Vor liuse Lausnare hañ sier vel huad
oss vantar. Og med þui ad Sathan hm̄
er so storlega gramur vppa oss/ og vm-
situr oss jafnan med sijnu Jllgrese/ þa
liggur stor Magt þar a / ad vier stem

vakande og varer vm oss/og sieum jõner j Bænenne til Guds/ so ad vier ecke sõckum oss so diupt nidur med Høndum og Fotum/Augum og Eyrum j þ sem þessu auma stundlega Lijfe til kiemur/ Lÿtum ad eins med hægra Auga j Himen/ Heyrum Gud og hans Ord med hægra Eyra nu/Høfum vora astundan og Vmgeingne j andlegum Hlutum med hægre Hende og hægra Fæte/Lætum oss þad nægia/ ad þad vinstra Augad lijte a Jõrdena/ þad vinstra Eyrad heyre Nõnnõnum/su vinstra Hõnd og vinstre Fotur vmgangest med þad stundlega. Enn so sem Suijned kastar sier õllu marflõtu j skarned/ ꝛ ligg ur þar/ so giõrum vier vid þad stundlega/ Vier hurum ecke þar vm Heilræde Herrans Christi/ þar hañ seiger/ Leited fyrst Guds Rÿkes/ þa mun allt annad leggiast ydur til/Enn vier hurum/ef vier skulum sierdeilis astunda Guds Rÿke/þa yrdum vier armer Stafkallar/ þar fyrer giõrum vier so sem Gickarner/ Vier yfergiefum þ Eilijfa/enn høfum ahygg iu fyrer þui stundlega. Og med þui ad vier breytum so/og veralldlegt Yfervalld kann ecke ad straffa oss med Sverdenu/
þa

þa erum vier ohrædder/ athugalauser/ ꝛ
huꝛum ad þar er eingen Dode a ferdum/
Vier fórum fram̄ epter vorum eigen Gir
ndum/og huꝛum ecke par vm Guds Otta
ꝛ Elsku Naungans:

Þar af kíemur þad/ad vor Herra Je-
sus kallar vpp ꝛ hropar miög aluarlega
seigande/ Huór Eyrun hefur ad heyra m̄
sa heyre/Sem han̄ villde so seigia/ Fyr-
er Guds skulld/ vered ecke so vgglauser
athugaliitler/ Hured ecke ad Straff og
Hefnd mune alldrei ad Eilijfu koma/
Kornskieru tijmen er fyrer Hende/ Gud
mun ecke hafa til þess Men̄/ helldur sijna
Heilaga Eingla/ þeir skulu skilia Illgres
ed fra Hueitenu/ og taka j burtu allar
Hneyxlaner. Nu geingur þad so til/ ad
Menn sia þad ecke allt saman/ Þu synest
ed vera vel christen/ eingen sier þig til Hi-
artans/ Enn j annan tijma/ sem er a þan̄
sijdasta Dag/ þa skal ödruvijs ganga til/
Einglarner munu vel finna þig/ þu dylst
ecke fyrer þeim/ þu skallt þa ecke slarka
sem nu giörer þu. Þu ert skijrdur/ þu gei
ngur til Sacramentis/ þu heyrer Predik-
un/ þesse Kapan hylur þig ꝛ skyler þier/
so ad Mann kann ecke ad sia Skalken m̄
þier

þier/Enn huør hũ hefur Eyrun ad heyra
m̃/ſa heyre/Sodda Falſkriſtner ſkulu fa
Heluijtis Elld j Laun/Jllgreſenn/Skarn=
ſurtum ſkal j Ofn elldſins kaſtad verda/
enn þeir Riettlætu muuu ſkijna ſem Sol=
en j þeirra Fødurs Rijke/ Þetta ſkalltu
heyra/Þeſſu ſkalltu trua/Breyt epter þ ſſ
um Lærdome/ og hyxa til/ ad þu ſiert
riettchriſten Madur enn ecke Hræſnare/
þu bær ecke þinn Skalk huled og duled
alla tijma.

Þetta er nu vors Herra Jeſu Chriſti al
uarleg aminning/ j huørre hañ ſetur oſſ
fyrer Augu epterkomande Dom/vppa þ
ad vier j tijma ſkulum ſkicka oſſ og vera
reidubuner/ og vera ecke athugalauſer ſo
ſem þeſſe Heimur er/Helldur ſo/Nu þui
ad vier vitum/ ad Ouinuren Andſkoten
helldur ecke kyrru fyrer/ helldur koſtgiæf
er hann ad hindra þad goda Sæded og
ſpilla þui/ þa liggur magt a ad vier ſie
um forſialer/ vakande/ athugaſamer/ og
latum ecke þeſſa Heims Høndlaner vera
oſſ ofmiøg Hiartgronar/Helldur ad vier
j øllum Hlutum høfum Guds Ord fyrer
Augum/ og hølldum oſſ vid þad. Þar
næſt ſkulum vier ecke forſoma Bænena/

helldr=

helldur aluarlega akalla Gud/ og bidia ad hañ vardueite oſſ/hepte ⁊ hamle Andſkotanũ/ hallde oſſ vid ſitt Ord ⁊ j ſÿnũ Otta/ vardueite oſſ og frelſe fra Freiſtnenne. Huar ſem nu er þetta tuent til ſamans/Bæna akalled/⁊ ad þu blÿfer ſtadfadur vid Orded / þar fær Diöfullen önguа magt/og ei gietur hañ giört þar nöckurn ſkada/ Alÿka ſem eirn Þiofur hann dirfeſt ecke ad fara j annars Mans Hws ad ſtela þa Folk vaker/helldur bÿdur hñ þar til Folked er til Sængur/ ⁊ öll Lios eru ſlögt/ ⁊ Menn eru ſofander.

Þar fyrer ſkulum vier fyrſt þacka Gude af Hiarta fyrer hans Heilaga Ord ꝥ goda Sæde/ Þar næſt eigum vier ad bidia/ad hañ hallde oſſ vid þad/og afſtÿre Diöflenum/ J þridia mata/eigum vier ad vera vakande og varer vm oſſ/ lifa j Gudz Otta/⁊ hallda oſſ vid Gudz Ord/ hafa ꝥ ⁊ hallda fyrer vorn hæſta Fieſiod/ huör oſſ er gagnlegre enn Gotz ⁊ Peningar/Ja meira verdr enn Lÿf ⁊ Lÿkame. Huör ſem ſo breyter/ hans Eyru eru ſæl/og hann ma fullkomlega vænta ſier eilÿfrar Sælu ⁊ Sæluhialpar j Nafne Jeſu Chriſti. Eñ hiner adrer ſem gan-

ga

Fa fram afhugalauser / og ecke vilia hey-
ra ORDED / mie lifa epter þui / þr mu-
nu a sijdasta Deige fa eirn hrædelegan
Dom / fyrer huöriu oss forde Gud allrar
Myskunar og Nadar / fyrer Son sinn Eil-
skulegan / og hialpe oss med sijnum Helga
Anda / ad vær mættum alla tijma vera
vakande og Bidiande / og hia oss hafa
þad goda Guds Ords Sæde / huörs Av-
nögstur ad varer eilijflega / Amen.

Bænen.

HErra Gud Himneske Fader / Vier giörum
þier þacker / ad þu hefur sad þui gooda
Sædenu j vor Hiörtu / sem er þitt Heilaga Ord /
Vier bidium þig / Lat þitt Heilaga Ord þad
goda Sæded verda fyrer þann Heilaga An-
da lifande j oss / og bera Auöxt. Vardueit þu
oss og geym fyrer þeim vonda Anda / so ad hn̄
fæe ecke Illgrese þar j Bland / Vardueit oss fra
Holldlegu Athugaleyse / og hallt oss j þijnum
Otta / og hialpa oss j öllum Motgange og Frei-
stingum / Til þess ad vier vm sijder verdum
Saluholpner / Amen:

Siøtta Suñudag epter Prett-
anda/ Euangelium Matth. XVII.
Vm Herrans Christi Forklaran a Fialle-
nu/ z med þui ad þesse Sunnudagur kie-
mur sialldan/þa ma og þetta Euangeli
um predika Dominica XXVII. Tri-
nitatis/þa so þellur til.

OG sex Døgum þar epter/ tok Je-
sus med sier Petrum og Jacobum
z Johannem Brodur hans/ z haþ
de þa aþsijdes vppa hatt Fiall/ og vm-
myndadest þyrer þeim. Og hans Asia-
na skein sem Sol/ enn hans Klæde vrdu
so biort sem Lios. Og sia/ad hønum bir
test þeir Moyses og Elias/ og toludu
vid hann. Enn Petur ansade og sagde
til Jesu. Herra/Hier er oss gott ad vera.
Eþ þu villt/þa vilium vier giøra hier þr
iar Tialldbwder/þier eina/ Moyse eina/
og Elie eina. Og þa er hann var þetta
ad tala/sia/ ad biart Sky vmskygde þa.
Og sia/ ad Rødden wr Skyenu sagde.

Þesse er Sonur minn Elskulegur / hu=
ør mier vel þocknast / hlyde þier hon=
um. Og er Lærisueinarner heyrdu þad/
fiellu þeir fram̃ a sijnar Asianer/z vrdu
miøg hrædder. Enn Jesus gieck til þr=
ra/tok a þeim og sagde. Standed vpp/z
vered eige hrædder. En̄ þa þeir litu vpp
sau þr ønguan nema Jesum alleinasta.
Og er þeir geingu ofan af Fiallenu/ba
ud Jesus þeim og sagde. Þier skulud en
guum þessa Syn seigia/þar til ad Man̄
sins Son er vpp aptur risen fra Daudn̄.

Hesse Sunnudagur hefur ecke sierlegt Euangelium / Þar fyrer vilium vier taka þessa dyrlega Historiu off fyrer Hendur / huorsu ad vor Herra Jesus forklaradest a Fiallenu / þegar hann giørde sijna Bæn. Og þo ad þesse Historia sie miøg dyrdarleg og haleit/ huor ed geingur yfer allan vorn Skilning / þa hefur hun þo eirn sierlegan nytsamlegan Lærdom/ so og lijka agiæta Huggun/ j allskyns Neyd og Motgange. Enn vier vilium skipta henne j tuent/og giøra tuær

Predikaner þar aþ/ og tala þyrst vm Forklaranena/huönar hun skiede/og huörnen og huar þyrer. Þar næst vm Vitnisburd þann sem Faderen gaþ vorum Herra Jesu aþ Himnum oþan/ huör Vitnisburdur ætte kunnugur ad vera öllum christnum Mönnum/ til þess ad leidrietta Lijþ og Framþerde sitt þar epter.

Fyrst skal giæta ad a huörium tijma/ þar næst huar þyrer þesse Forklaran skiede? Lucas avijsar ad Christur haþe viked sier vppa eitt hætt Fiall ad Bidiast þyrer/ᵹ þa hañ var a Bænenne/þa vmbreytteſt hans Andlit og hans Asiana liomade og gaþ skin aþ sier/ so ad eingen Litare a Jördu kann so huijtt ad lita.

Og med þui ad Gudspialla mennerner skyra opt þra þui/ huörsu ad vor Herra Jesus veik sier aþsijdis þra ödru Folke/ j huört sinn hann villde giöra Bæn sijna/ þa er tilheyrelegt/ad vier hugleidum huar vm hañ mune haþa beded. Vier aumar vesalar Mañeskiur/ höþum æ og alla tijma noga orsök og þörþ ad Bidia/ eþ ad vier villdum læta vorar þreyngiande Naudsyniar ganga oss til Hiarta. Synden þylger oss jaþnlega/ Andskoten situr

vm

vm oss/ad leida oss j Freistne ✝ þella oss j Syndena/Vier þurþum vid Matar og Atuinnu daglega/✝ ad Bidia Gud vm Lucku j voru Kalle ✝ Embætte/ gieþa Heilsu og Heilbrigde/og varduetta Konu og Børn Hws og Heimile/og veita oss mijsk unsamlega þad vier hǫþum þorþ til þssa Lijþs Næringar. Soddan Naudsyniar haþde vor Herra Jesus ecke/ Og þo hañ lide allra handa Freistingar/ huar þyrer hañ hiellt sier vid Bænena/so sem vid añ an Mæruegg/ þa var hann þo an allra Synda/ Þar þyrer heþur hans Bæn vered hellst [so sem merkia ma aþ 17. Cap. Johañis/ Item aþ 11. Matthei/og vijdar annar stadar] ad Guds Naþn mætte helgast/hans Rijke aukast og eþlast/Hañ heþur Bedid ad Gud villde nidur Briota Dioþulsins Rijke og hans Vilia/ hamla ✝ hepta hǫnum/ læta þad Heilaga Euangelium þa þramgāg/ so ad marger mætt komast til Guds sannrar Kynningar/ og verda Sæluholpner. Vm slijkt heþur vor liuþe Lausnare optast Beded/þyrer vtan þad sem hans Freistingar haþa komed hǫnū til ad Bidia/ Og a mille annarra Freistinga/ þa heþur þesse vered su stærsta ✝

ſta og þyngſta/ ſem Lucas avýſar hier/ ad hū haꝼe hugad vm ſýna Framꝼör wr þeſſu ſtundlega Lýꝼe/ vm ſýna Pýnu og ſiñ Dauda. Soddan Hugſaner haꝼa ecke vered ꝼyrer vtan Angiſt/Sorg ꝛ Kuýda/ So ſem hann ſialꝼur medgeingur j Allds ingardenum ꝛ j ſeinuſtu Kuølldmaltýd/ ad hañ var ſo hardlega klemdur aꝼ Sorg og Angiſt/ad hañ var ad meſtu daudur/ Þuiad ſu Byrde ſem þa la a hans Hrygg hun var ecke liett/ þuiad hañ atte þa ad bitala ꝼyrer allar Verølldarennar Synder/ganga vnder Guds Reide ꝛ Bølvan. J ſoddan Angiſt og Hiartans ſorg heꝼur Herran Chriſtur avallt hallded ſier til Bænareñar/ꝛ heꝼr ſo ꝼeinged huggun. Þuiad lýka ſem Eingellen j Graſgardenum kiemur aꝼ Himnum og huggar hann/ ſo heꝼur hann alla týma j ſýnum Bænum ꝼødlaſt Styrk og Huggun/ſo ad hans Hug arangiſt heꝼur minkad/ og heꝼur ſo aꝼ Hiarta og giarnſamlega gieꝼed ſig vnder Vilia ſýns Himneſka Føđurs:

Þetta ſkulum vier læra og merkia hier vel/ vppa þad/ nær vier komum j Freiſtne/Sorg og Mótgang/ ad vier þa hølld um oſſ vid Bænena/ og leitum Hialpar ꝛ hugg-

Huggunar hia Gude vorum Födur. Þetta er sa riette Vegurenn/ huörn vier siaum Herran Christum sialfan hafa geinged. Enn vor holldleg Skynseme hun geingur ecke viliug hier til/ Þuiad hun vænter sier einskis godz af Gude j Krossenum + Motgangenum/ leitar þar fyrer añarra Ræda sem Gud hefur fyrerboded/ treyster vppa eigenlegan Vijsdom/ Magt/ Rijkedæme Höfdingia Vinættu og annad þuilijkt. Þegar nu þuilijkt bregst/ + Menn verda ad skömm/ þa kiemur Vijl og Efasemd/ so Madur veit sier huörke Hialp nie Huggun.

Af Ordum Gudspialla mannsins Lucas/ ma klarlega merkia/ ad soddan Þanka hefr vor lijfe Lausnare Herran Christur haft j þann Tijma/ og hefur bareist vid þa/ og af Hiarta vered hryggur. Þar fyrer/ þott hann take sig burt fra al þydu Folke/ þa hefur hañ þo ecke viliad vera eirnsamall/ Hann tekur med sier þria Lærisueina/ Petrum Jacobum + Johañem/ med þeim fer hann vppa Fialled/ + bidst þar fyrer. Hier af meigum vier taka goda og gagnlega Aminning/ sem er/ Þeir sem eru slegner med þungum Freist-

lingum/Sorg eda Ahyggiu/þr skulu ecke
vera einsamler / helldur hia ödrum Möñ=
um/ tala vid þa vm Guds Ord/ heyra
huad þeir seigia/ + pylgia ecke sijnum Hug
þotta eda Hugrenningum. Þuiad sie Ma
dur einsamall / þa kann Satan pullsnart
ad skielpa hann + pella. Þar þuert a mo
te er þesse Huggun ovöllt/ ad Christur
seiger/ Huar tueir eda þrijr eru saman
komner j mijnu Napne/þar er jeg mitt a
mille þeirra/ og ep þeir eru samhuga ad
Bidia vm nöckud/þa vil jeg veita þeim þ.
Þegar vor liuþe Lausnare nu Bidur +
giörer sijna Bæn/þa pær hañ strags hug
gun/ hans Asiana verdur vmBreyteleg/ +
skijn sem Solen/ og hans Klæde vmBreyt
ast lijka/ og verda sniohuijt/ og Moyses
og Elias/ þeir ypparlegu og merkelegu
Spæmenn standa þar j eins lijka Dyrd +
Soma/ + taka til ad tala vid Herran Je=
sum vm hans Framþör/Pijnu + Dauda /
huad Gagn og huilijka Nytsemd hann
mune þar mz giöra/ huad oteliande mar
gar Sæler hann mune prelsa pra eilijpum
Dauda/hann mune vtBreida og bera Gu=
dz Nadar Myskun/ so hun verde kuñ vm
allan Heimen pyrer Euangelium/ hann
mune

mune vppbyggia og tilreida Gude eina stadfasta veluiliuga hlyduga Christne med Heilögum Anda/allt til Heimsins Enda hañ mune eyda Diöfulsins Illsku + vonsdum Vilia/og nidurbriota hans Rijke/+ fyrer soddan Hlydne Kuöl + Dauda munde hann, fa og ödlast þad Nafn sem er yf er öllum Nöfnum. Af soddan Vidrædũ og Samtale verdur Herrans Christi Hiarta gladuært og fullt af Fögnude/ so ad hann gleymer allre Angest og hrygdarfull um Hugrenningum.

Petta er nu Historian sialf vm Herrans Christi Forklaran/ af huörre vier meigum miög mikid læra/ Enn þad er [sem adur er sagt] omögulegt/ad vier j þessu aumu Hollde + Blodefaum þar vm hug sad eda talad riettelega/ Pad hlytur ad Bijda annars Lijfs/ þa munum vier ecke alleinasta riettelega fa ad skilia þessa Forklaran/huörnen og huilijk hun hefur vered/helldur + so[sem sijdar verdur vm talad]finna hana a sialfum oss/og sialf er tala vid Gud Födur/vid Herrañ Christum hans Son/og Heilagan Anda/lijka so sem Moyses og Elias giördu hier/og hafa Glede og Lysting þar af eilijflega.

Vier hölldum forkostuleg Klæde Keisara og Konga ad vera dyrleg og skartsöm/ Enn j Sannleika/ þa er þad allt saman ecke ad reikna nema so sem gamlan rifen skörnugan Lepp hia þeirre Pryde sem hier var ad sia a Herranum Christo/ ⁊ þeim Heilögu Spamönnum Moyse og Elia. Slijkt meigum vier huxa vm þetta Efne/ hærra kunnum vier ecke komast/ þo vier villdum alldrei so giarna þad stunda ⁊ grunda. Þar fyrer viliũ vier nu fara afram j þessu Male/ og tala vm þa ad ra Greinena/ sem er/ Huar fyrer þsse Forklaran hefur so skied.

1 Eg sagde litlu fyrre/ ad Gud Himneskur Fader hefur viliad styrkia og hughrausstan giöra Herran Christum j siñe Angist/ af þui hañ var miög sorgfullur ⁊ kuijdande af vmhuxan epterkomande Kuala ⁊ Pijsla/ og ad hañ j soddan Angist skyllde sia og merkia huörsu ad hans Lijkame þo hann yrde pijndur/ ⁊ yrde ad lijda eirn smanarlegan Dauda/ þa skyllde hañ þo epter Daudan verda so dyrlegur og pryde legur/ ad Solen med siñe Birtu sk[...] vera döck ⁊ dim̃ j hia hönum.

11 Og med þui ad Herran Jesus hann

lies

liet sijna þria Postula sia og heyra þessa sijna Dyrd/þa villde hann þar med hug hreysta þa j giegn þeirre Hneyxlan sem seirna meir munde vpp koma/ aþ hans Dauda/vppa þad/ þo hann lide smanarlegan Dauda a Krossenum/þa skylldu þeir þo stöduglega hallda/ad hann være Guds Sonur/ og þar þyrer munde hann ecke blijþa j Daudanum/Og þyrer þessa Grein þa skiede su Rödd aþ Himnum.

III Pad þridia/ þesse Forklaran eda Birting heþur og skied oss til huggunar/ Vier höþum ad lijda j þessum Heime þunngar Freistingar/ mijken Motgang/ Neyd og Angist/og margt annad þad sem vorn Liþnad giörer swran og beiskan/ Sott + Siukdomur + lijkamlegur Veykleike plagar margan Fatækt og Volæde ennan/ Eymd og einhuör Olucka hinn þridia/ [Eg vil ecke tala hier vm þær þungu anlegu Freistingar sem þortæra Merg + Bein] Huad eigum vier ad giöra til þessa ? Vier komunst þar ecke þra/ vier hliotum þar vnder ad liggia/ Pad vill ecke þara vel/eþ vier latunst vilia hialpa oss sialþer/leita oleyþelegra Bragda/ellegar aþ oþolenmæde taka sialþer Lijþed aþ oss/ so

sem

sem stundum giöra Aumer Menn sem ecke eru þrædder j Gudz Orde/ eda eru ecke stadþaster þar vti/so Diöþullen hañ dregur þa þangad sem hañ vill / Þuiad eþ vier giörum þad/ þa yrde aþ jllu enn verra/og vr stundlegre Pijnu eilijþ Kuöl. Huörnen eigum vier þa ad hegda oss ? Huad eigum vier þa ad taka til bragds? Huar eigum vier ad þiña Hialp + hyggũ?

Ecke annarstadar enn hier/Ad þu med hugskots Augum þijnum alijter vorn lin þa Lausnara Jesum Christum og hans Bæn a Fiallenu/Þuiad hier sier þu þad/ huörs þu ætt ad vænta annars Heims epter þetta Lijþ/ sem er/ Eþ þu truer a Herran Jesum/og blijþur stadþastur j Þre re Tru/ þa mun ecke alleinasta Sæl þijn vera holpen æþenlega/helldur + eirnen þiñ Lijkame sem nu hier a Jördunne er syndu gur/aumur/veykur/siukur/latur/þræll/hiñ skal þa verda dyrdlegre/þegre og liettþær are/og biartare enn nu er Solen: Eþ vill der þu nu læta soddan Von ganga þier til hiartans/huad gillder/þinn Ð lotgangur og öll þijn Eymd og Neyd/skyllde ann ad huört lijda j burtu/ellegar linast og verda þier liettbær.

Þa

Pu skallt ecke hyra so/ Vors Herra Christi Lijkame haň vard ad vijsu so bor klaradur/ Enn huỏr veit huỏrt mier mun slijkt veitast? Huỏrt eg meige hugga mig þar vid/og vona þar epter? Nei/ Hyra ecke so. Puiad hier er Epterdæme + Vitnisburdur/ad ecke var Christur alleina siedur j soddan Dyrd/helldur og so Meyses og Elias. Huỏrier voru þeir/ eda huilijk er? Þeir voru Menn lijka sem þu + jeg/ + þad þeir beingu soddan Soma + Dyrd þad skiede ecke ab ỏdru enn þui/ ad þeir trudu a þad byrerheitna Sæded Kuinnunnar/+ huggudu sig þar vid/medtoku Guds Ord og medgeingu þad/lijbdu j Gudz Otta/ lidu þolenmodlega huad hellst a Dagana dreiþ epter Guds Vilia/og med siỏdugre Von til eilijbs Lijbs yperunnu þr allan stundlegan Kross + Motgang. Epter þessu skalltu breyta/þa muntu vissele ga ba slijkt sem þeim veitteſt/ Hab þijna Huggun j þijnum Lausnara Jesu Christo sem byrer þig deyde a Krossenum/j huỏrs Dauda þu ert skijrdur/ lib þu j Guds Otta/vert þolenmodur j Krosse + Motgange/ Bid Gud vm sinn Anda og sijna Nad/so þu meiger liba epter hans vilia

Bord=

fordast Synderner/ þa muntu annars he
ims verda eins + Moyses og Elias eilijf
lega Saluholpen/ Eþa þad ecke.
Þu hyrar so[ma vera] Eru þa ecke ne-
ma þesser tueir med Salu og Lijkama
Saluholpner ordner ? Andsuar. Alla tij-
ma j fra heimsins vpphafe hefur Gud
med sierlegum Dæmum kunnugt giört fy
rer Mönnum / og læted þa vita af þess-
are Truargrein/ vm eilijft Lijf epter þet-
ta stundlega Lijf/ Þar fyrer strax sem A-
bel var j hel sleigen af sijnum Broodur
Cain/ þa talar Gud vm hans Blod/ ad
þad sie ecke dautt/ helldur lifande/ + Bæ-
de vm hefnd. Og þa heimuren var nu
fullur orden af Mannfolke/ og illskan
for vaxande a Jördunne/ þa kom Gud +
tok burt þann heilaga Forfödur Enoch
af Jördunne m; Salu og Lijkama/ þm
Godu + Gudhræddu til huggunar/ so þr
skylldu vita ad þo þeir yrde margt og
mijked illt ad lijda hier j heime/ þa skyll
du þeir þo visselega vona vppa þad ei-
lijfa Lijf.
Epter Vatzfloded skiedu tuö Epterdæ
me vm þetta efne/ þad eina vm Moysen
annad vm Eliam/ þau ed Mönnum lio-
slega

ſlega aviſſa/ad epter þetta Lijf ſtundlegt ſie eilijft Lijf/Drotten ſialfr jardar Moyſen/ og eingen ƿieck ad vita huar hans Grøf var. Elias var vppnumen j einum gloanda Vagne. Og þo nockur villde eǽa vm Moyſen/ þa ſtendur hier lioſlega j Textanum ad hann Birteſt j Dyrdenne hia Christo/ Vier ſkulum ecke hyra ad þad hafe vered myſſyningar.

Enn þegar vor Frelſare Jeſus [huórn S. Petur kallar Lijfſins Hófdingia]hañ var daen a Kroſſenum/ og reis vpp af Dauda/ þa hefur med hónum vpp riſed mikell fiólde. Forfedra og Spamanna huórier aller ad eru Saluholpner med Aund og Lijkama og j eilijfre Glede/vppa þad ad vor Tru ſie ſtadfóſt og ſtódug j Von eilijfs Lijfs epter þetta auma Lijf og ad þetta auma og veyka fordiarfada og ſyndum ſpillta Holld ſem ecke er anad enn O þeckt ſkule frydt verda ꝛ ſkrydt med oſeiganlegre Dyrd ꝛ Fegurd.

Þar fyrer ſkulum vier ecke gleyma ƿſſ are merkelegre dyrdlegre Hiſtoriu/helldur j óllum Kroſſe og Motgange/ Freiſtingum og Mannraunum ſetia oſſ fyrer Hug ſkots augu ƿſſa Mynd/ad ecke alleinaſta
Chriſte

Christur/ helldur og eirnen þeir Moyses og Elias haƒa þetta dyrdarlega Andlit/ ad þeir lioma klarara enn Solen/og ƒra ra Klæde verda huijtare enn Snioren. Þui ad/vppa þad sama/ad þesse Von skyllde vera oss obrigdanleg/þa er vor Herra Je sus daen a Krossenum/ og heƒur borgad og bitalad ƒyrer vorar Synder/og heƒur læted oss ƒa þa Heilögu Skrifft/sitt Hei laga Ord/og önnur ƒleire nadar Teikn/ ad vorer Lijkamer skule ecke blijƒa j Dau danum/helldur ƒa eilijƒt Lijƒ og oendan lega Dyrd ꝛ Glede.

Eƒ þu villt nu læta soddan Hugrennin gar ganga þier til Hiartans/þa ƒær þu ƒullkomlega gleymt allre Sorg/ Neyd ꝛ Olucku/og þu munt seigande verda med S. Petre [huör ed aƒ þessare Syn vard so sem hann være ecke med sialƒum sier] Herra/hier er oss gort ad vera/vær viliū giöra þriar Tialldbuder/þier eina/Moy si eine/ og Elie eina. Sa gode Petur sa þessa Dyrd ecke nema med lijkamlegum Augum/og hann ƒornam hana ecke a sial ƒum sier/og vard þo so gladur/ad hañ vard lijka so sem hann heƒde vered druck en aƒ Glede og Fögnude/ so sem Gud

spialla

spiallamaduren seiger/hann hafe ecke vit
ad huad hann talade. Huad meinar þu
þa ad verda mune/þegar vier sialfer fa
um soddan Dyrd ad ödlast? Þar fyrer
hugleid þessa Forklaran vel og vandle-
ga/og hyfa jnnuirdelega vm hana/þeg-
ar þu lijdur Kross eda Motgang/ þa
mun Sorg + Hrygd huerfa/og þu munt
verda af Hiarta gladur og þinna Hugg-
un. Sorg og Motgangur og öll Olucka
þessa Heims hun er eckert ad reikna j hia
þui eilijfa/þar vier mz Aund + Lijkama
skulu lifa eilijflega/+ vera fegre + dyrdar
legre enn nu er su biarta Sol / Huör Veg
ur ad nu sie til þessarar Dyrdar Vonar/+
huörnen vier eigum ad komast þangad/
þa fylger nu epter j ödrum Parte þessar-
ar Predikanar. Sa Naduge Fader á Hi
mnum hann giefe sinn Heilaga Anda/so
ad vier kynnum visselega fullkomlega ad
reida oss vppa eilijfa Sæluhialp/og ad
vier mættum med þeirre vissre Von yfer-
uinna allan Motgang/allar Freistingar +
Mannrauner.

Annar Partur vm Vitnisburd Fodursins/ wr Skyenu.

Vier hỏfum heyrt huórnen vor Herra Jesus hann vard forklaradur a Fiallenu þa hann giórde Bæn ſijna/ ⁊ huórſu ad þeir Moyſes og Elias birtuſt þar j hia hónum og tóludu vid hann vm hans Fraꝼ̃gǫ́r ⁊ Dauda/ og huggudu hann/Vier heyrdum og huórnen vier ættum ad fœra oſſ þeſſa Hiſtoriu til gagns og nytſemdar/og hugga oſſ þar vid j óllum Maꝼ̃raunum og Motgange. Nu ſkyrer Gudſpiallamaduren fra/ ad þar hafe komed eitt Sky/ og lided fram̃ vpp yfer Læreſueinónum/huar af þeir vrdu miỏg hrædder/Og ad ein Rỏdd hafe heyrſt wr Skyenu med þeſſum Ordum/ Þeſſe er minn Elſkulege Sonur huỏr mier vel þocknaſt hónum ſkulu þier hlyda. Huar fyrer ad þeſſe Rỏdd hefur læted heyra ſig/ ⁊ huad merkelegan/ godan/ gagnlegan Lærdom vær hỏfum hier af ad læra/þa viliũm vier nu fram̃ ſetia/Gud giefe oſſ ſijna Nad þar til/ad þad mætte verda oſſ til gagns ⁊ goda.

Vor Herra Jesus ſeiger Matth. 11. Cap. Þa hann hafde vnderuijſan giórt Læreſueinum Johannis vm ſijnar Predikaner og Daſemdarverk/ Sæll er ſa ſem ecke

ecke hneyxlast a mier. Þuíad hann var eitt ballður þatækur og tilkomu lijtell Nad-ur halldenn/þyrer vtan allan Metnad Aþ-halld og Skraut/hann hiellt sier ecke til þeirra sem voru ypparleger rijker og stolt ter/hann haþde sijna vmgeingne med þa-tækum Fiskörum/ Tollheimtu mönnum og Bersyndugum/þar þyrer kunne einger ad hallda nöckud sierlegt vt aþ hönum/ vtan sa sem sierdeilis villde giæra ad ha-ns Jardteiknum og Dasemdar verkum og Kienningum. Þuíad enn þo ad hañ være aþ agiætre Ætt Dauids Kongs/ þa var su Ætt j þann tijma nidurþryckt og þall-en og var orden so sem eitt gamallt þrw-ed og visnad Trie j Skoge/sem aður ha-þde vered agiætt og auaxtarsamt. Þar a mote var Kiennemanna Tijgn j storum Heidre og Virdingum hiä öllu Folke. Þe-gar vor Herra Jesus gieck nu þram/ og liet sia og heyra sijnar Jardteikner ꝛ Pre dikaner epter sinne Biþalningu og Kallan þa þorsmadu hann þeir Prestar Leuitar og Phariseí/aþ þui hañ var ecke aþ þrra Natturu Embætte ꝛ Tegund/ ꝛ var ecke j Magt og Metordum med þeim/ Þeir brijxludu hönum vm hans þatæku Förell

bra/vm þa aumu Nazareth/og ſögdu/
Er hann ecke eins Trieſmids Sonur? Hel
ter ecke hans Moder Maria? Og hans
Brædur Jacob Joſeph/Simeon og Ju
das/eru ecke hans Syſtur hia oſſ? Niath.
13. Og þeir hneyxludu ſig a hönum.

Þar fyrer þegar þu villt hœra vm
Chriſtum/ hvilijka Vmgeingne hañ heƒur
haƒt i Heime þeſſum/ þa ſkalltu hœra/
ad hann heƒur vered fromur einfalldur
oſtor Madur/ hañ heƒur haƒt lijted vm
ſig/vered Kyrlætur/ Briallaus j Klæda-
burde og allre Hegdan/ſo ſem Eſaias ta
lar vm hñ 42. Cap. ſeigande:/ Hañ mun
ecke hroopa nie kalla/ł ecke munu Meñ
heyra Kall hans a Strætum/ þad er ad
ſkilia/hann mun vera kyrlætur ſpakferd
ugur/ og ſem vier ſeigium/ eingen ſkraƒ
Madur ſo ſem þeir ed ſtort kuña ad hia
la og ſkraƒa. Þviad þad var vane vors
Herra Jeſu Chriſti/ ad predika og Bidia
hvörn Mann ad lifa reittferduglega og
gudlega/þar med hialpade hann öllum
aumum og ſiukum og hvada Mein ſem
hvör haƒde/og tok hvörke Kaup nie Pe
inga þar a/ vtan hvad godfwſer gudhr
ædder Menn gæfu hönum fyrer Gude
ſkulld

ſkullð til nauðſynlegrar Atuinnu / ſo að hann hiellt ſig einꝥalldlega ꝥyrer vtan ſtor læte og metnað / Þegar nockur ſpurde að / Huada Predikare er þetta ſem giörer ſoð dan Daſemdar verk ? Þa var hönum ſo ſuarað / Huað ſkyllde hann vera ? Hann er Trieſmids Sonur aꝥ Nazareth / Og huörnen ma gott koma aꝥ Nazareth ?

Hier þuert a mote voru þeir yppuſtu Preſtar Leuitar / Skriptlærdu og adrer ꝥleire j ſtorum Metordum / Þeir höꝥdu ſtorar Eigner og jnntekter / huör Madur hiellt þa ꝥyrer ꝥroma merkelega Heilaga Menn / huör Madur laut þeim / huað þr tøludu aſettu og Budu / það hiellt huör Madur gott og gudlegt / það gieck ꝥram ſem þeir villdu / þar þorde eingen j mote að mæla eitt Orð / Þuiað þeir voru mer keleger Menn Preſtar og Leuitar / aꝥ Gu de ſialꝥum kallader og ſkickader til að þi ona Gude. Þar a mote var þeſſe einꝥall de Jeſus Trieſmidur ecke nöckurs acktað- ur / huað hann talade og giörde það haꝥ de ecke nöckuð alit hia ſo Heilögum Mön num / Vier erum [ſögdu þeir] þeir ſem ei- ga að kienna og predika / það heꝥur Guð Boded og Biꝥalað oſſ enn ecke þeim Tim

Burs Mans Syne. Þetta var su Hneyxlan sem þa gieck hætt og lagt/ ad Herran Jesus hann villde vera Prestur og Kienne madur/ en var þo ecke aþ Þrra Selskap.
Nu þo ad þesse Hneyxlan være stor ꝛ mýkel/ þa var enn önnur Hneyxlan þyrer hende og okomen ad eins mykłu þyngre ꝛ stærre enn þesse/sem var þetta/ Ad epter þa eina Daga lidna þa ætte hann ad dey ia a Krossenum/ so sem eirn Gudlastare og Styriälldar madur/ Þar þyrer/ þo ad þeir være nöckrer sem trudu a hann vegna þeirra Jarteikna sem hann giörde/ þa huarþ þad allt saman j burt og vard ad önguu/ þegar hann hieck so smæanarlega a Krossenum j mille tueggia Spilluirkia og þegar þau hædungar Ord og Spotts yrde geingu sem hæst/ Audrum heþur hn̄ hialpad/ þui hialpar hann nu ecke sialþū sier ? Eþ hann er Christur þa stijge hann nidr aþ Krossenum/ þa villium vier trua hönum/ Hann kallar a Eliam hialpe hn̄ hönum/ et ct. Þanner var nu Christur hunglega þiadur yþerausen/ og med öllu so sem byrgdur og hulen med Hneyxlan/ so ad eingen mætte sia þad nöckud a hön um/ ad hann munde vera Christur eda Gu
ds

ds Sonur/ Þetta hafde Esaias ádur fy=
rer sagt 53. Cap. Vier litum hañ/ þar
var eingen Frijdleike so vid mættum ha=
fa Girnd a hönum/Hañ var sa sem meſt
var forſmadur og overdugur hallden/
fullur med Sorg og Siukdom/So var
hann fyrerliten/ ad Menn villdu ecke lij=
ta a hönum.

Huar fyrer ſkiede ſlijkt? Huar fyrer
liet hann ecke þeckia ſig og ſia ſijna Dy=
rd? Sem hann hefde vel gietad giört/
hefde hañ villad? Andſuar. Þad er allt
ſkied oſſ til gagns og goda/ Þuiad hann
villde ecke vera Herra/ helldur eirn Þiena
re og þiona oſſ j vorre ſtærſtu y þyngſtu
Neyd/ so ad vier ſkylldum verda frelſter
fra Syndenne og Daudanum. Vegna þeſſ
arar Þionuſtu huória Guds Sonur vill=
de veita oſſ aumum fortópudum Mönn=
um vard hann ſo oſtor/ so ſem S. Pall
ſeiger/lækade ſinn Guddom/og tok a ſig
Mynd eins Þræls/og er ad hegdan fund=
en ſem Madur. Hann minkade ſig ſialfur
og var hlydenn allt til Dauda/ ja allt til
Dauda Kroſſins Philip. 2. Cap. Þuiad
þad hlaut ſo ad ſkie enn ecke a añan hætt
fyrſt hann hafde teked vora Byrde a ſig/

+ allar Heimsins Synder.

Og vppa þad ad þau veyktruudu Hiartu ecke skylldu aþ soddan Hneyxlã þalla þra hönum med öllu/ einkañlega med þuï ad nu var ad mestu komed ad þeim tÿma ad hann skyllde lÿda þennan smanarlegasta Dauda sem nu er vm talad/ þa lætur nu sa Himneske Faderen heyra sÿna Rödd j hia þessare Forklaran/ wr einu Skye/sem leid yþer þa þria Læresueina/ og gieþur þessum þatæka einþallda þyrer litna Christo sem þa atte ad deyia einum smanarlegum Dauda þann Vitnisburd/ad þesse Jesus sie siñ Elskulege Sonur/a huörium hann haþe Þocknan/ og bydur ad huör Madur skule hlÿda hönũ.

Þennan Vitnisburd Guds Födurs skal tu taka þier þyrer Hendur/ og set hann j mote þeirre Meiningu sem höþud Prestarner/Leuitarner + Phariseiȷ + allt Folk annad haþde vm Christum/ þa þærdu ad sia/huörsu aumlega bryggelega og hrædelega Heimuren þer villt. Þuiad huörsu Dyrdarlegt og miög veglegt Ord er Þtta ad Guds haleita Dyrdar uellde aþ Himnum medkienner og seiger/ Þesse er minn Sonur ? Þetta talar Faderen ecke vm añ

an einn Jesum/fæddan af Jomfru Maria/ þann fatæka Triesmid/so sem hann var kalladur/og huör Madur sa og þeckte/og þann huör Madur forliet og forsmæde fyrer hans einfallda fyrerlitlega Vmgeingne/ Þennan sama kallar Guds Födurs Dyrdarvellde sinn Son/sim af hönum er fæddur fyrer alla Eilijfd/eins Almattugur/Eilijfur/Heilagur/Vijs/Riettlatur so sem Faderen er. Þuiad af sial fum Gude kann ecke annad ad fædast enn þad sem hans Veru er jafnt og samlijkt j allan mata. Þar fyrer/ef þu villt ja fna og lijkia þessum Manne fæddum af Jomfru Maria vid yppustu Kiennemenn sem j þann tijma voru j Jerusalem/ eda vid Forfedurnar og Spamennena/so sim var Joseph/David/Daniel og adrer dyr leger merkeleger Menn fyrer Heimenum/ þa sier þu/ ad þesse er eirn aumur fatækur Förumadur/sim ecke a nöckurn hlut til og huörn eingen Madur acktar/ja/Menn hafa vidbiod vid hönum/ og gieta ecke sied hann/so sem Esaias talar 53.

Enn heyrdu hier huad sa Himneske Faderen seiger/og hugleid þu huörnen hañ helldur þessare fyrerlitenne Personu fram

 ecke

ecke alleinasta yfer alla Forfedur/Konga og Spamenn/ helldur og yfer alla Guds Eingla/Snógt ad segia/yfer allar Skepnur/ þar hann seiger/ Þesse er minn Sonur. Þuiad allt huad er a Himne og a Jórdu nema Gud sialfur/ þad eru Skiepnur af Gude skapadar. Enn þesse hann kallast Guds Sonur/ fæddur af Gude ecke giórdur nie skapadur. Helldur fæddur/ og er þar fyrer líjkur Gude og jafn j óllu/ Þuiad so sem nu er sagt/ Gud fæd er eckert af sier/nema þad sem er eilijft + hónum j allan mæta samlijkt og jafnt/ so sem S. Pall talar vm Christum/ Hann var[seiger hann] Jn Forma Dei/ lijkur Gude og jafn j Dyrd og Magt/Visku og Heilagleika/et cet. Merk þetta/og lær þ vel/ so þu kunner ad þeckia þinn Herra Jesum Christum riettelega/ huórn Heimuren fyrerlijtur so bryggelega/ + hans eig ed Folk lijtlætur hann so smænarlega og kann hann ecke ad lijda/ þa muntu ecke falla j soddan hneyxlan sem adrer/helldur heidra/elska og bidia hann vm Hialp j allre Neyd/og til hans setia alla Von + allt þitt Traust.

Þuiad vorra vegna hefur þesse Rödd

komed af Himnum/ og hier fyrer kallar
sa eilijfe Fader a Himnum þennan Jesu̅
ecke alleinasta Son sinn elskulegan/ helld
ur leggur hann þetta til/ A huørium jeg
hef þocknan/ Þad er/ hann er mitt Hiar-
ta/ mijn Glede Vnadsemd og Fögnudur/
Heilager Einglar eru æ tijd frame fyrer
Guds Andlite/ so sem Skriften vottar/
Solen Tungled v adrar prydelegar Skiep
nur Guds eru og so j Guds Auglite/ gan
ga epter hans vilia og hlyda hönum/ En̅
yfer þessu þeiger sa Himneske Fader/ leg
gur þar ecke til/ so sem hann sie þ ecke/
eda visse ecke af þui/ Vm þennan Man̅
Jesum talar hann alleinasta og seiger/ a
þessum hef eg þocknan Hiartans Lyst og
Glede/ Huar fyrer giörer Gud þetta ?
Huar fyrer lætur hann sitt Hiarta so mi̅
og j liose/ Huar til vill hann vier skuluni
vita ad þesse Jesus sie hönum so Hiart-
kiær v Elskulegur ?

Þad er skied fyrer vora skulld/ oss til
Lærdoms og Huggunar. Vier erum ecke
fæддer af Gude so sem þesse Sonuren er/
helldur skapader af Gude/ Og vegna O-
hlydne vorra fyrstu Foreldra er þ skied/
ad Gud var sa sem ædur var vor nadugr

ur Fader/ og heþde vered ad eilÿþu/ hañ er nu orden Ovinur vor Syndarennar vegna/ so sem ad S. Pall og eirnen oſſ neþner þyrer þa Grein Reidennar Börn. Soddan hryggelegre Neyd og Eymd hey rer þetta Ord til / ad vor Herra Jesus kallast Guds Elskulegur Sonur/ So sem villde Gud Himneskur Fader so talad ha þa/ Þier Menn aller saman haþed med yd uare Ohlydne og Synd þad þorþient/ad jeg er ydar Ovinur orden/ Enn vilie þier komast til Nadar og þrelsast þra soddan Reide/ þa hallded ydur til þessa Sonar ins/ hönum giet eg ecke reidur vered / Og eþ þier giöred so/ þa skulu þier niota has ns / so ad jeg vil ecke vera ydur leingur reidur/ helldur nadugur + blydur Fader.

Enn Gud nade/ Huör kann slykt ad mer kia og sia a þeim einþallda þatæka Fórumanne Jesu ? Huör vill slÿkan þyrerlit en auman Mann hallda þyrer Guds Son sem ecke alleinasta er lÿkur oſſ i allre Eymd og Vesölld/ helldur audmyker + mÿn kar hann sig meir og þramar enn oſſ er mögulegt epter ad breyta/ og þær so hers þelegan Dauda og Aþgang þar oþan a ? Skal þesse vera sa alleina/ a huörium

Gud

Gud hefur þocknan / og skal eingen vera a Himne eda a Jördu sem hönum er so af Hiarta kiær og elskulegur ? Hier til sua ara þeir yppustu Prestar j Jerusalem * seigia so / Nei / vier vitum annad / Gud he fur lyst til syns Musteris / hann hefur þock nan a Fornum og Brenneoffre / hallded ydur þar vid þier Menn / ef þier villied Gude þocknast og vera hans elskuleg Bö rn. Eins seiger og Pauen j Rom / hn̄ kall ar þad villu og rangan Atrunad / nær vi er kiennum og predikum / ad alleina Truan a Christum giöre oss Saluholpna / Þu skallt [seiger hann] giöra goduerk * Swa þig so til Guds Nadar / þu skallt standa ad Messum og heyra Tijder / þu skallt a kalla eirn eda annan Heilagan / * lata hn̄ vera þinn Medalgangara / þu skallt fasta / giefa ölmösu / þa muntu þocknast Gu de / Christur og Truen til hans giöra þig ecke alleina holpen / Þetta skalltu vita / og hallda / ellegar verdur þu allorei Sa luholpen / seigia Papistar.

Eins j sama mata giörer Heimuren / hann vill ecke medtaka nie heyra þessa Födursins Rödd / ad Gude sie ecke neitt so kiært sem þesse Sonur. Enn vertu ecke

vantruadur/ So sem þu heyrer hier/ ad Róddcn kiemur wr Skyenu/ so skalltu stad
pastlega trua ad þesse Jesus bæddur aþ Mariu Meyiu/ þo hann sie þyrerliten og
þatækur/ og aþ sijnu eigen Folke þorsmaadur/ og þullur hneyrlanar/ hann same
[seige jeg]er alleinasta sa/a hvórium Faderen heþur Hiartanlega þocknan. Og eþ
þu villt ad Gud skule vera þier nædugur og ecke leingur reidur/þa halltu þier
mz stódugre Tru vid þennan hans Son/haþ du hañ þyrer þinn Sæluhialpara siñ daen er
þyrer þig/hann heþur med sijnū Dauda og sijnu Blode endurleyst og apturkeypt
þig/stillt Reide Födursins/ + giórt þig ad Gudz Barne/Varest þu[so þramt siñ
þu elskar þijna Sæl og Sæluhialp] ad þu setier Traust þitt a nóckur þijn eigen
Verk eda annara/ so sem ad Gud mune þar þyrer vera þier nædugur og þyrergiesa
þier Syndernar/ Pad heyrer allt sam an til Þssum Syninum/hañ er alleinasta
þad elskulegasta Barned/og þar þyrer er Gude Födur a Himnum þægelegt allt þ hann
giórer/og hann heþur Lyst + Glede aþ þui/enn óngum ódru.

Nu ma einhvór seigia/hvórnen kiemst

seg til hans ? Huórnen kann jeg ad kalla da mier vid hann ? Huar skal jeg leita hans ? Huar a jeg ad finna hann ? Hier skalltu nu framueigis heyra huad sa Himneske Faderenn seiger/hann leggur þier Rad þar til/Þuiad þa hann var nu buen ad votta þad þesse Jesus være sin Elskulegur Sonur/ þa bydur hann þier og øllum oss/ad vier skulum heyra hønum/ Hønum [seiger hann] skulu þier hlyda. Þetta Ord HONVM ætter þu ad skrifa med storum Bokstøfum/ og merkia þad miøg vel/ Huórn meinar Gud þar med/ þar hann seiger/hønum skulu þier hlyda? Meinar hann Moysen eda nockurn af Spamønnum ? Talar hann nockud um Pauan j Rom eda hans Stol? Talar hann um Machomet eda hans Alkoran ? Nei/ Langt fiærre/ Hann talar um þennan Mannen Jesum/ sem fæddur er af Jomfru Maria/ Þennan setur hann oss til eins Lærenneistara og Doctors/seiger vier skulum hlyda hønum og vera hans Læresuei nar. Þetta er nu sa riette og sanne Veguren/huórn vier skulum ganga/ef ad vier viljum fa Guds Nad og Vinskap/ og verda hans elskuleg Børn. Vier skulum

hlyda þessum Jesu/ z hyra ecke vm þad
huad adrer predika/þo þad være sialfur
Moyses/ Þuiad þ er so sem Herran Chri
stur seiger/Johañ. 10. Eg er Dyr Saud
anna/ Aller þeir sem fyrer mier voru eru
Þiofar og Mordinglar/ og Sauderner
heyrdu þeim ecke til.
Huad kieñer þa Christur þess/ ad þar
liggie so mykell magt a ad hlyda hönum
og eingen hefur ædur kient? Þetta/ Huör
sem truer og er skijrdur hann skal verda
Saluholpen. Huör hann truer a mig/
hann skal ecke sia Daudan eilijfflega. Jeg
er Vegurenn/Sannleikureñ og Lijfed/ Ko
med til mijn aller sem erud þunga þiader
jeg vil endurnæra ydur/et cet. Þetta er vo
rs Herra Jesu Christi Predikun/ huilijka
alldrei hefur ædur nöckur Prophete eda
Spamadur haft j Heimenum/ Þessum
skalltu hlyda/ hönum ættu ad trua/ og
sem hañ seiger/fullkomlega forlæta þig
vppa hann/ ad med þui hann er Madur
orden og er daen fyrer þig/þa mune Gud
fyrer hans skulld vera þier nædugur/ fyr
ergiefa þier Syndernar/giöra þig ad sijn
nu Barne/ z læta þig verda eilijfflega Sæ
luholpen/ so sem Gudspialla madurenn

vottar/ med merkelegum Ordum/ ſeigan-
de Johañ. 1. So marger ſem hann med
toku/ þeim gaf hann magt ad verda Gu
ds Børn/ þr ed trua a hans Nafn.

Þetta er nu ſa agiæte nytſame heilſu-
ſame Lærdomur/ huørn Gud Himneſkur
Fader hefur nu a þeſſum tijmum læted
ſkijna yfer oſſ aptur/ fyrer Guds Ord +
Euangelium/ ſem nu kienneſt lioſt og klart
af huøriu vier viſſum ønguan hlut j þiñ
blinda Pauadome. Oſſ var þa viſad til
vorra eigenlegra godra Verka/ til ærnan-
ar og fyrerbonar Heilagra Manna/ huør
hann hefde þad/ ſa være Gude þægeleg-
ur. Enn hitt/ ad hlyda Chriſto/ hallda
hann alleina fyrer þann elſkulega Son
Guds Fødurs/ trua alleina a hann/ þad
er/ ſetia alla Von/ allt vort Saluhialpar
Trauſt til hans alleina/ þar var allrei
eitt Ord vm talad kient nie predikad/ og
þetta kienna Papiſtar ecke enn nu/ helldur
offſækia þeir og hata þeir þennan Lær-
dom/ kalla hann Villu og Vantrunad.
Og þo ſo kunne ad koma/ ad vier lydum
nockud vegna þeſſa Lærdoms/ þa lætum
oſs þad eingen vndur þikia/ Huad leid
ſialfur Christur ? Huørnen vard hñ þſſa

Lærdoms vegna lastadur/hæddur/hatad ur/ og med þad sydasta lyþlæten ✝ Enn þackadu Gude aþ Hiarta þyrer slijka næd ad þesse Rödden sem j þann tijma heyrdest aþ Himnum/hun er nu komen til þijn/ og vijsar þier til/ huar þu ætt ad leita Guds Nædar og Vinættu ✝ þinna hana ecke j þijnum eigen godum Verkum/helld ur hia þessum Manne sem er þæddur aþ Jomþru Mariu/ vm huörn Faderen heþ ur talad so og sagt/Þesse er minn Elsku legur Sonur/ hönum skulu þier hlyda. Þar þyrer læt nu þijn Eyru open/ og lijt vpp med Augönum/✝ Bid Gud vm Næd ad hann þyrer þessa heilsusama Kynning sijns Elskulega Sonar og hans Ords/ vilie giöra þig eilijþlega Sæluholpen/ Amen·

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader þu sem aþ Himnum opan hroopande vijsader oss til þyns Sonar Jesu Christi/ og baudst ad vær skylldum hönum hlyda so sem þeim/a huörium þu heþur alleina vel Þocknan/ Vær bidium þig/ ad þu vilier med þynum Heilaga Anda/og þyrer þitt Ord so vpplysa vor Hiörtu/ ad vær kyñum ad setia alla vora Tru og Traust alleinasta a hans Dauda/Forþienustu og Næd/ og komast so til þeirrar

þeirrar Dyrdar og Vegſemdar/huória þu audſ ſynder a hönum a Fiallenu/þar hann vard þor klaradur/Og ad vier þyrer hann/mættum verda bæde ad Sal og Lijkama æþenlega Sæl luholpner/Amen.

Suñudagen þyrſtan j Niuvikna Føſtu Euange. Matth. XX.

Himmarijke er lijkt einum Hwſþødur/ ſem vtgieck ſnemã Morguns/ Verkamenn ad leigia j ſinn Vijngard. Enn ad giørdum Samninge vid Verkmennena vm daglegt Penings gialld/ſende hañ þa j ſinn Vijngard. Og

nærre þridiu Stundu gieck hann vt/ og
leit adra jdiulausa standa a Torgenu/ z
sagde til þeirra. Fare þier j minn Vijn-
gard/ og huad riettuijst er mun eg gieþa
ydur/ Og þeir geingu burt þangad/ Og
hann gieck enn vt aptur vm siøttu og ni-
undu Stund/ og giørde slijkt hid sama.
Nærre elleþtu Stundu gieck hann vt/ og
þann enn adra standa jdiulausa/og hañ
sagde til þeirra. Huar þyrer stande þier
hier allan Dag jdiulauser? Þeir søgdu
til hans. Þuiad eingen heþur leigt oss.
Hann sagde til þeirra/Fare þier z j miñ
Vijngard/og huad riettuijst er skulu þier
þa. Enn þa Kuølld var komed/ sagde
Herran Vijngardsins til sijns Rædsma
ns. Kalla þu Verka mennena/og giallд
þeim Verkkauped. Hann tok z til j þra
hinum seinasta/ og allt til hins þyrsta.
Þa komu þeir sem nærre elleþtu Stundu
leigder voru/og medtok huør þeirra sinn
Þening. Enn hiner sem þyrster komu/
þeir þeinktu ad þeir mundu þa meira/
Og

Og huør þeirra medtok ſinn Pening. Og þa er þeir høfdu hann medtekid/ møgludu þeir j mote Hwſfødurnum og ſøgdu. Þeſſer hinu ſeinuſtu hafa eina Stund erfidad/og þu giørder þa jafna vid oſſ ſem bored høfum Hita og Punga Dagſins. Enn hann ſuarade/og ſagde til eins þeirra. Vinur/eige giøre eg þier Oriett/ Ertu ecke aſattur orden vid mig vm eirn Pening? Taktu huad þitt er/ og far j burt/ Enn þeſſum hinum ſeinaſta vil jeg giefa ſo ſem þier. Eda lofaſt mier ecke ad giøra af mijnu huad jeg vil? Eda ertu þar fyrer Rangeygdur/þo ad eg ſie Godgiarn? So verda ſei naſter hiner fyrſtu/og fyrſter hiner ſeinuſtu. Þuiad marger eru kallader/ enn faer Vtualder.

NUur enn vier tölum vm þann Lærdom ſem oſſ verdur j þeſſu Gudſpialle framſettur/þa vilium vier gieta ad/huória orſök eda efne vor Herra Jeſus hafde til ad framſetja þeſſa Ept

erlykking. Gudspiallamadurenn seiger fra ad einn vellaudugur Madur hafe komed til Herrans Christum/og spurt hann ad/ huad gott hann skyllde giöra/so hann yrde Sæluholpen ? Þessum ansar Herran Jesus/og seiger/ad hann skule hallda Gudz Bodord/ ecke slaa j hel/ ecke drygia Hordom/ ecke stela/ et cet. Hinn Ryke seigest allt þetta hafa hallded fra Barndome/ og spyr framar meir huad hann vante/ Enn vor Herra Jesus giefur hönum riette legt Andsuar/ Þig vantar ecke par[seiger hann] nema þad/ ad þu farer og selier allt þad þu att og giefer þad Fatækum + fylger mier sydan. Meiningen er þesse/ Þig vantar ecke annad enn þad/þu elskar ofmiög Gotz og Peninga/ og hirar ecke storlegt vm þinn Naunga/ellegar mund= er þu meir akta Naunga þinn enn Gotz og Peninga/Enn þu ert Agiarn/ hugsar meir vm þinn Avinning/huörsu lytell sinn hann er/ helldur enn vm Naungan/ þar fyrer er þijn Hroşan einskis verd og fanyt ad þu hafer hallded Guds Bodord.

Þetta skilur hinn ryke Madur vel/gein gur j burt med þungu Giede/ Þa talar Herran Jesus til/+ seiger/Torvellt er Ryk

kum

kum ad komast j Himnarijke/ᵹ audvelld-
ara er Vlpallda ad ganga j giegnum Na
lar Auga enn Rijkum j Himnarijke/ Peg-
ar S. Petur heyrer þetta/tekur hann til
epter vanda ad hrosa sier og sijnum Lar
mönnum/og þikest ædre enn sa Rijke ma
dur/og seiger til Jesu/Vier höfum yfer-
giefed alla Hlute og fylgt þier epter/hu-
ad skulum vier fa þar fyrer? Jesus sua
rade hönum/Þier skulud sitia a tolf Sto
lum/j Endurfædingunne/og dæma tolf
Kynkuijsler Jsrael/ þad er/ Eg vil fyrst
giöra ydur ad predikörum/sem skulu vpp
byggia og auka mitt Rijke/ᵹ hialpa mör
gum til Saluhialpar. Þar næst seiger hn̄
ad huör sem yfergiefur nöckud sinna veg-
na/hann skule fa aptur hundtad falllt/ᵹ
erfa eilijft Lijf/Þo leggur hann þ̄ssa A-
minning edur viduörun þar til/ad marg-
er þeir sem eru fyrster mune verda sijdast-
er/ og þeir sem sijdaster eru mune verda
fyrster. Enn huörnen þad skule ganga til
og huar fyrer soddan vmskipte verde/ þ̄
kienner Herran Christur j þessare Epter-
lijkingu vm erfidis Mennena i Vijngard-
enum.
Jnnehalld og merking þessarar Epter

lijkingar er þetta/ad Gud haþe eitt Rijke hier i heime/og ad huór sem vill vera i þui/hann skal ecke vera idiulaus/ hann skal erþida i Vijngardenum/og þo samt skal hañ ecke stæra sig aþ sinne Vinnu eda Verknade/ eda dyrþa sig aþ þui/ Þuiad þetta er eitt Nædar rijke/i huóriu Laun en verda gieþen/ ecke epter Forþienustu/ helldur aþ Næd og Giæsku. Enn huór sem setur sijna Von til Forþienustu enn ecke a Næd/sa hinn same[þo hañ sie vegna sinna Verka + Erþidis hinn þyrste] þa skal hann þo verda hinn sijdaste. Þesse Predikun hlyder sierdeilis vppa Gydinga lyd/ huór ed vegna Lógmalsins Verka + Guds Þionustugiórdar þottest vera i næd og Vinattu vid Gud/skeytte þui ecke vm þa Næd sem þeim var þram̃ boden i Christo/ so sem hier skal þramar meir sagt verda.

Vijngarduren er Guds Rijke/ellegar so sem vier med ódru Naþne neþnum hann/ christeleg Kirkia/Guds christne/ henne heþur alla tijma i þra vpphaþe vered skipad ad erþida i Guds Vijngarde/ þad er/ hun heþur haþt Guds Ord og þa riettu Guds Þionustugiórd sem sialþur Gud heþ

ur ij̃

ur jnnsett og skickad/ j huörre hun ætte ad jdka sig/og veita Gude sijnum tilhey relega Hlydne/ Þuiad ecke er þad Guds vilie/ad þeir enu Christnu skule vera jdiu laus er/Hann vill þeir vinne j sijnum Vijn garde/þad er/ ad þeir hallde sier vid Gu ds Ord/liþe þar epter/og gange j söñum Guds Orta so sem þrom og hlyden Börn og þlye og þordest allt þad sem Gude er a mote og Samuiskunne/og ödrum kann ad vera til jlls Epterdæmis eda Hneyxl= anar.

Til Dæmis/ þa Adam og Eua voru syndlaus og Rietrlat/þa villde Gud sa= mt haþa ad þau skyllde þiona sier ꝛ hlyd ne veita j þui/ad meiga eta aþ öllum Tr tam j Paradijs/vtan alleinasta aþ þui ei nu Trie sem giæþe Skilning gods ꝛ jlls/ þad skylldu þau ecke snerta/nie komavid þad. Enn þegar Madurenn þiell j ohlyd= ne epter aeggian Andskotans/þa kom ein önnur Biþalning myklu strangare vm þe= ta Erþide j Vijngardenum/Gud Baud þa ecke alleinasta ad standa j mote jllum Gi rndum/drygia ecke Syndena/giöra ecke ep ter Holldsins girndum/ helldur ad veita hlydne öllum Guds Bodordum og hall=

da þau dyggeliga. Þannen høfdu Gydin
gár ecke alleinasta þau tiu Gudz Bodord/
helldur otelianlegar adrar Skickaner/ og
Setninga/huoria Gud sialfur lagde fyrer
þa/og villde þeir skylldu veita hønum
hlydne þar vti/ Þeir vrdu ad lata vm-
skiera Yfferhwd Hollds sijns/Þr voru lyd
skylldugeer + bundner vid marghattadar
Skickaner j Matnade + Klædabúrde/ +
so voru þeir þuingader og þiader/ad þr
mattu valla so ganga ad þm være hætt-
tulaust. Slijk var nu þeirra Vinna + Ar
fide j Vijngardenum/ Þuiad þeir voru
þar til kallader/ Husbonden lagde þad
a þa/Enn vppa oss heidna Menn er ecke
so þungt lagt/slijkar syneleger Þionustu
giórder med ódrum Setningum + Þyngsl
um hefur Gud aftekcd/so þar er ecke ep-
ter nema þetta tuent/sem er/Vier eigum
ad lifa epter Guds Bodordum + hneyksla
ónguan/Þar næst ad trua þui/ad oss vei
test fyrer Christum fyrergiefning Syndan
na og eilijft Lijf. Og þetta samhliodar
miøg agiætlega vid þessa Epterlijking/
þar sumer erfida allan Dagen/enn sumer
ecke nema eina stund Dags/og fa þo all
er lijka Laun/þo Erfide sie miøg olijkt.

Su gamla Asnan sem vón er vid Þrælsdom * Alypiaburd/ hun merker Gydinga so sem þar stendr j Palmadags Historiu/ Folen sa otamde/ sem ecke er vanen til erfidis nie Alypiaburdar hann merker Heidna Menn/* hann geingur laus. Þui Gud vill ecke leggia þungar Lógmalsins Byrdar vppa þa/ Eñ vill þo ad þeir sie sitt Folk so vel sem Gydingar/ og vill giefa þeim lijka Laun/ þo þeir hafe ecke eins erfidad sem hiner.

So heyrer þu nu huad Vijngardurenn er/og huórnen Menn eige ad erfida j hónum/bæde Gydingar og Heidingiar/ til samans/epter þui sem Hwsbonden bydur og bifalar. Vier skulum og einnen læra ad þeckia Natturu og Sinne þessa Hwsbondans/ huórsu hann er med óllu mote Nadugur og Myskunar rijkur/ so ad vier vegna hn̄s Nadar og Myskunar kunnum ad elska hann af Hiarta/* vænta oss alls gods af hónum.

Þesse Hwsbonden er miðg Nadugur * Giafkurijkur/ Fyrst j þui/ad hann kallar Verkmennena j sinn Vijngard/* fer til þr ra. Þuiad hefde hñ ecke leigt þa/* Saman giórt vid þa/ þa hefdu Gydingar

vered

vered jdiulauser og eckert forþienad. Enn af þui hann fer til þeirra/ᵹ fær þa j sinn Vijngard/þa vona þeir ad þr mune forþiena nockud/og þad skiedur fyrer Hwsbondans Kallā/ad þr erfida. Þessa Nad Guds hefdu Gydingar ꜳtt ad þeck ia/ þeir ed fyrst voru kallader/og þacka Gude fyrer þad. Þuiad a mille Gydinga og Heidingia er eingen greinarmunur nema sa/ad Gud Blessadur hann openbera de sig fyrer Gydingum j sijnu Orde/ og baud þeim ad ganga j Vijngarden. Þad er/hann kiende þeim sinn Vilia/ huad þr skyllde giöra/ huörnen þeir ꜳttu hönum ad þiona/Og hefde þesse Kallan ecke ve red/ þa hefde Gydingar vered jdiulauser eins og Heidingiarner. Þuiad þesse Hws bonde hann kallar ecke Heidingiana j fyr stu/so sem Gydinga/ hann lætur þa stan da og bijda/ öllum þeim til epterdæmis sem hafa Guds Ord og fyrerlijta þad/ Þeir fara so sem jdiulauser Menn/og mz þui þeir hafa ecke par ad giöra/og Hus bonden kallar þa ecke j sinn Vijngard/ þa fara þeir og fa sier nockud sialfer ad giö ra/ Þeir vppdicta og giöra sier eigenlega Afgude/og dicta sierlegar Þionustugiör

der/ Þeir vinna og hafa þunga erfidis
mune/ Enn þeir vinna ecke j Vijngarde
þessa Hwsbondans/ þar fyrer hafa þeir
öngra Launa ad vænta/ so sem Gydinga=
arner sem leigder voru/ og Guds Ord hö
fdu epter huörin þeir ætta ad lifa + leid
rietta sig/ og vissu/ ef þeir giördu so/ þa
mundu þeir ecke giöra þad forgiefens:
Þetta var nu stor Giæfka og Nad/ huör
ia Gydingarner höfdu ætt ad þeckia og
medkienna/ og þar fyrer ecke forlæta sig
vppa þeirra Erfide og Forþienan/ Hell
dur alltijd vpphafed/ huörnen þeir voru
fyrst kallader/ ad þad var ecke annad enn
skiær Nad + Myskun/ Þuiad hefde Hws
bonden ecke kallad þa/ þa hefdu þeir all
drei j Vijngarden komed/ nie nöckud gott
forþient:

Enn j þessu ma meir og enn framar
merkia Nad og Giæsku þessa Hwsbon=
dans/ ad hann ecke alleinasta fer epter oss
aumum Mönnum/ og leiger oss j sin Vijn
gard/ helldur giefur hann eins Laun fyrer
olijkt Erfide. Þar af skalltu læra/ ad j
þessu Rijkenu Christi verdur ecke breytt +
höndlad epter Forþienan/ helldur epter
Nad og Myskun. So merk nu þetta

tuent/Fyrst/ad þu ert kalladur j Vijngar den/ ecke til þess ad þu skuler vera jdiulaus/ helldur vinna og erfida af øllum Mætte/ vert þar ecke latur/ giör huad hellst þier er Boded og Bifalad/ Þui þu ætt ecke ad vera Jdiulaus/þu ert til Vinnu og Erfidis kalladur. Þad annad/Vakta þig ad þu stærer þig ecke af þijnu Erfide/ nie helldur forlæter þig þar vppa/ Medkiendu þ er Nad/ad þu ert j Vijngarden komen/ og treystu ad eins vppa Giæsku Hwsbondans/enn ecke vppa þijna Forþienan/ Seigdu so sem Christur kienner j Gudspiallenu/ Nær þier hafed giört allt samā/þa seiged so/ Vier erum onyter þionar/ vier höfum giört huad vi er ættum ad giöra.

Þuiad/huörin vilium vier hrosa? Huar af vilium vier stæra oss? Af Gudz Nad og Giæsku er þad skied/ ad vier erum j Vijngarden komner til ad erfida: Þar fyrer/ef vier vilium breyta riett/þa skulum vier ei eigna oss þetta Erfide/ helldur Hwsbuandanum sem oss hefur kallad/ t Bifalad ad fara j Vijngarden. So er og þetta ecke nema skiær Nad og Giæska/ ad þeir sem ecke erfida nema eina stund/ þeir

þeir þa eins Laun og hiner sem erþidad haþa allan Dagen. Huor villde ecke giarna vera i so Nadarþullu Rijke? þar ecke er nema Nad og Giæska a þerdum? Huør vill ecke loþa og prijsa slijkan Herra og Hwsbonda/sem so er Milldur og Giæsku rijkur? Huør vill ecke þeigen þiona hm̃?

Enn sia þu/huørnen þad geingur til/ Hwsbondenn giører allt vel og riett/ huad hann heþur loþad þeim þyrstu þ gieþur hann þeim/ Enn þeir sem hann giørde önguan Samning vid/ og geingu einþalldlega i Vijngarden epter hans skipan og loþan/þeim gieþur hann eins og þeim þyrstu. Þeir kreþia ecke þullra launa/ enn þyrst þeim gieþast þau/ þa þiggia þeir þad og taka til þacka. Þetta hlyder nu miög agiætlega vppa Gydinga/ þeir ed læu vnder storum Þyngslum Lögmalsins og annarra Laga Setninga/ þyrer huørn Heidingiar eru þrij/ so sem adur er sagt/ Enn þetta ma vndarlegt og þaheyrt þikia/Ad þar sem Gydingar heþdu att ad prijsa Gud þyrer hans Nad og Giæsku/sem hann veitte þeim/þyrst i þui/ad hñ kallade þa/og hñ gaþ þeim akuødin Laun/Þa reidast þeir/og vilia ecke lata

sier

sier nægia þad þeim var lofad/ og ecke helldur vnna Heidingium Guds Nadar/ Hier med spilla þeir ollu fyrer sier/ ꝛ giöra Hwsbondan reidan/ so hann vijsar þm burt/ ꝛ vill ecke hafa þar med þa ad giöra leingur/ þeir meige fara huört þr villia/ i hans Vijngard skulu þeir ecke framar meir koma/ Þuiad hann vill giöra þa seinustu iafna vid þa fyrstu/ og þa fyrstu vid þa sijdustu. Og huör hann vill hafa betre Kiör enn annar/ ꝛ vill ecke vnna ödrum ad taka iafnt vid sig/ hañ mun ecke alleinasta verda sa seinaste/ helldur mun hann ecke verda vtvaldur/ þad er/ Gud mun öngua þocknan hafa a hönum helldur vera hönum gramur.

So er nu Suma/ Jnnehalld og Meining Gudspialls þessa Dags/ þesse/ Huör sem er kalladur i Vijngarden/ So sem vier aller erum kallader [Lof sie Gude] vier sem erum skijrder i Nafne Christi/ hann skal erfida/ vera ecke idiulaus/ þad er/ hann skal hafa Guds Ord og Vilia sier fyrer Augum/ lifa og breyta þar epter/ ꝛ med allre kostgiæfne flyia og fordast allt þad sem er Guds Orde i mote/ Þar næst skal hönum ecke þikia vænt vm sitt Em-

bætte

Bætte/ecke metna sig aþ þui/og ecke trey
sta vppa þad þo hann haþe mióg erþidad
ecke helldur óruinlnast þo hann haþe lijt-
ed vnned/ huórtueggia þad er þyrerbod-
ed/og þad eiga Menn ad þordast/Nad
ur skal treysta alleinasta vppa Hwsbond-
ans Nad og Giæsku. Huór sem þ giór
er/og erþidar þar med dyggelega j Vijn-
garde Drottens/huxar ecke vm sitt Erþ-
ide/helldur Hwsbondans Nad og Giæ-
sku/sa er vtualdur/þad er/Gud kan̄ ecke
ad vera hónum reidur/ aþ þui ad hann
truer og treyster vppa hans Giæsku/ þa
vill Gud læta hann þa og ódlast noglega
Nad og Myskun. En̄ huórnen slijkt skie
dur/þad heyrum vier allt Aared j giegn-
um/ Huórsu ad Gud Fader heþur lagt
vorar Synder vppa sinn Son vorn Herra
Jesum Christum/og læted hann deyia þy
rer oss a Krossenum/Huór hann tekur þt
ta til sijn med riettre Tru/og vænter sier
allrar Nadar aþ Gude þyrer Christi sak-
er/sa þocknast Gude og han̄ er vtualdur:
Þannen þa heþur þesse Epterlijking
inne ad hallda j stuttu male allan christe
legan Lærdom/ Ad vier sieum þromer/ᵹ
Gude hlydner/ og setium Tru og Traust

vort til hans Nadar og Myskunar sem hann hefur veitt oss i Christo Jesu/ þa vill Gud lata oss vera i sijnum Vijngar de/ og sijnu Rijke/ og vardveita oss nadarsamlega hier a Jördunne so sem sijn Elskuleg Börn/ og giöra oss eilijflega Saluholpna.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader/ Þu sem fyrer þitt Heilaga Ord hefur oss kallad j þinn Vyngard/þad er j þijna christelega Kirkiu/Vier bidium þig/ gef þinn Heilaga Anda j vor Hiörtu/so vier erfidum af Tru og Dygd j þijnum Vyngarde/ huör j sijnu Kalle og Embætte/ og vöktum oss fyrer Syndum og Hneyxlönum/ enn astundum þitt Ord og þinn Vilia/ og setium alla vora Von alleinasta til þinnar Nadar og Myskunar/sem þu hefur rijkuklega audsynt oss / þynum Syne Jesu Christo/ad vier so mættum fyrer hann verda eilijflega Saluholpner/ Amen.

Annan Suñudag j Niu vikna Føstu Euangelium Luc. XIII.

Og

OG þa ed margt Folk var saman komed/ og þad dreifz til hans wr Stødønum/ sagde hann j Epterlijkingu. Sa gieck vt sem sæde/ ad sa Sæde sijnu. Og þa hann sæde/ fiell sumt vt an hia Veigenum/ og var Fotum troded og Fuglar Loptsins ætu þad. Og sumt fiell j grytta Jørd/ og nær ed þad spratt vpp/ visnade þad/ af þui ad þad hafde ecke Vøkuan. Og sumt fiell a medal Þyrna/ og Þyrnen sprurtu vpp med/ og kiæfdu sþui nidur. Og sumt fiell j goda Jørd/ og þad vox vpp/ og bar hundrad

palldan Auoxt. Pa ed hann sagde þet-
ta kallade hañ/Huor Eyru heþur ad hey
ra/heyre hann. Enn hans Lærefueinar
spurdu hann ad/huør ed være þesse Ey-
terlÿking/huørium hann sagde. Ydur er
vnt/ad vita leynda Doma Guds Rÿkis/
enn þeim ødrum j Epterlÿkingū/ so ad
siaande þa sia þeir eige/ og aheyrande/
þa skilie þeir þad ecke. Enn þesse er Ep
terlÿkingen. Sæded er Guds Ord. Eñ
hiner vid Veigen /eru þeir sem heyra þ/
enn epter a kiemur Diøfullen/ og tekur
burt Orded wr þeirra Hiørtum/so ad þr
skulu ecke trua z verda hialpliger. Enn
þad Sæde sem fiell j grytta Jørd/eru þr
sem heyra Guds Ord/ og medtaka þad
med Føgnude/ og haþa þo eige nockra
Root/þuiad vm stundar saker trua þeir/
z a freistingar Tÿma þa falla þeir þar
fra. Enn þad sem fiell a millum Þyrn-
anna/eru þeir sem þad heyra/og velkiast
j Sorgum/Audæfum og Girndum þess-
ara Lÿfdaga/kieþiast/ og færaønguan
Avóxt

Auøxt. Enn þ sem j gooda Jørd pxell/ eru þeir sem heyra Orded/ og bihallda þui j goodu og sidsømu Hiarta/ og pæra Avøxt j Þolenmæde.

Þesse Epterlijking vm Sæded [hu-öria Herran Jesus pramsett j þssa Dags Gudspialle] hepur tuær Lær-doms Greiner jnne ad hallda/ sem bæde eru miög naudsynlegar og nytsamlegar. Aþ þeirre pyrre lærum vier/huórnen þad kiemur til/huór ad sie ordsók/ad j christe legre Kirkiu/ a medal christenna Manna sie so marger ogudleger/jdranarlauser jll er Menn og skalkar/ med þui ad Sæded er gott/ j Raun og Sannleika/og aþ þui ma ecke neitt jllt vara/eþ þad kiemur ri-ettelega jnn j Mannsins Hiarta. Hinn ann ar Lærdomur er sa/ huórnen vier eigum ad hegda oss og skicka/ so ad Guds Ord giöre Auóxt j oss/* ad vær mættum ver da godur Akur. I.

Þad eru vissuleg Sannende/ ad alldrei enn nu hepur nóckur Söpnudur christeligrar Kirkiu vered so hreinn og vel skick adr/ad þar j bland hape ecke vered allra

handa Hneyxlaner / bæde j Lærdomenum og Liþnadenum / þar heþur vpp komed Villa einhuör og Vantrunadur / ꝛ nöckrer haþa haþt ochristelegt Framferde / ꝛ all a tijma eru þeir þæster sem Guds Ord mz taka riettelega og liþa epter þui so sem þeim ber og hæþer. Þegar Ordsins Þioner sia nu þetta [huiad slijkt er ecke huled nie heimuglegt / helldr openberleg Hneyxlan] þa hlaupa þeir aþþram med vited / ꝛ gieþa þui Heilaga Guds Orde skulldena og seigia ad Sæded bere soddan Auöxt / Være [seigia þeir] Lærdomuren betre þa bære hann betra Auöxt / Og vær kunnum ecke þess ad þræta / ad a medal vor þinnast Horkallar / Frilluliþismenn / Þioþar / Skalkar / Horur / Skiækiur / jller odyggner Menn og annad huilijkt / Slijkt vtþy da Euangelij Oviner / og adrer þleire so / ad þäd sie Auöxturin vors Lærdoms / aþ Auextenum meige þeckia Tried huilijkt þad sie.

Nu þo ad nöckur Lijkinde meige leidast þar til / ad þetta synest satt ad vera / þa er þo augliost og öllum kunnugt / ad ædur enn þesse klare Euangelij Lærdom ur kom j lios hia oss / þa haþa lijka verþ
ed

ed Hneyxlaner Synder og Skamer· Þui ad j óllum Sagna Bokum og Historium. Finnur þu þad/ ad æ og alla tijma/ þo stundum meir stundum midur/ hafa skied Mord/ Manndrap/ Hordomar/ Frilluliife/ Blodskamer/ Okur/ Ofneysla/ Ofdrycckia/ Blot og Bañ/ Otru og annad þui lijkt/ huórtu vilia. Menn kienna slijkt ? Þetta verdur ecke aptur bored/ soddan hin eyxlaner hafa og vered fyrr/ ædur enn þ Gud liet þennan Evangelij Lærdom opinberan verda/ Tak þier fyrer hendur þad Gudspiallamennerner og Postularner hafa skrifad/ og seigdu mier/ huórt Heimurenn hefur nóckurn tijma vered blijndare ohlydnare + verre enn þa var hann a þiñ Dógum. Huórnen hógudu Phariseari sier vid Christum og Johannam ? Huórnen skickudu Gydingar sier vid veralldlegt Yfervalld þa Romuerja/ huórnen breyrtu þeir j Corintho ? Þar vantade ecke vond an Aufórt/ eñ þo skullden være huórke hia þm sem kiendu/ nie helldur Lærdomenū.

Þar fyrer þott Vijser og Hygner menn kunne ecke riettelega ad sia sók og efne til slijkra Hneyxlana/ þa meiga þr þo fullkomlega medkienna/ ad slijkt er ecke Lær-

domenum ad kienna/ med þui ad ſoddan Synder og Sneyxlaner/ haƒa ꞉ædur ƒyrr meir lȳka vered/ ſtundum meir ſtundum midur/ Þui gióra Ordſins ovíner þad ranglega/ad kienna Lærdomenum vm Lóſtu Manna ꝛ Sneyxlaner:

Huór er þa ſók og eƒne til þeſſa ? Hu órnen kiemur þad til/ad a medal chriſten na Manna ſem haƒa Guds Ord þad goda Sæde aƒ huórin eckert Jllt kann ad vaxa ƒiñaſt ſlȳkar Synder ꝛ Sneyxlaner?

Fyrer ƒiortan Dógum heyrdum vier þa Epterlȳking vm Jllgreſed/ huórnen ad jllur Ovínur ſæde þui j bland Hueiteſins. Þar ƒyrer er mióg naudſynlegt ad vier ſieum vakande og varer vm oſſ/ med Bæn og Akalle/ ſo ad Andſkoten ƒaé ecke vegna vorrar Forſómunar og Athugaleyſis nóckud tileƒne ad koma ſoddan olucku yƒer oſſ: Eins m꞉ ſama mote predikar vor Herra Chriſtur j þeſſare Epterlȳkingu/ ꝛ ſeiger/ ad ſumt aƒ Sædenu ƒiell a Veigen/Hier er tuær hættur/ Veguren er hardur/og Korned liggur bert/og kann ecke ad hyliaſt med Jórdu eda Molldu/liggur la uſt/ þar ƒyrer ſkiedur þad ſo/ ad annad huórt verdur þad Fotum troded/eda hitt

ad Fuglarner jeta þad vpp: Lijka eins
[seiger vor Herra Christur]Þrinnast mörg
lausslynd / athugalaus Hiörtu / gleymsku=
puller sem Ordeð heyra með galeyse / so
þau haþa öngua aluarlega Hurū þar a /
Þar pyrer er Ordeð alijka so sem Korn a
Veigenum / verde þad ecke Fottrodeð / þa
eta Fuglarner þad / Þad er / þegar Menn
eru so hurunar lauser / og athuga litler þa
kiemur Dioþullen þar til / og slijtur Ord=
eð wr þeirra Hiörtum / so þad þærer allð
rei nöckurn auöxt.

Og með þui þad geingur so til j öllū
Listum eda Kunnættum þo litlar sie / ad
Menn hlaupa ecke til ad læra þær / Nleū
hliota vel og vandlega ad hugleida eitt
og annad og huxa þar epter / jðka sig þar
j / haþa þad með höndum daglega / Huad
myklu þramar hlytur slijkt ad skie vid Gu
ds Ord / ad jðka þad og haþa þad yþer /
þui þad vill traudlega jnn j Hiartad a
oss / þuiad þad er með öllu j möte vorre
Skynseme. Þar sem og skiedur so / ad nö=
ckur heyrer Guds Ord / og hañ þikest kun
na þad allareidu / hann huxar alldrei ei=
nu sinne j Vikunne vm þad huad hñ heyr
de j næstu Predikun / hann Bidur ecke Gud

vm Heilagan Anda/hann hurar þar ecke vm þa hann leggur sig/ecke helldur þegar hann stendur vpp/ hann heþur annad ad hura sem hönum þiker sier meire magt aliggia/Snögt ad seigia/hann lætur Orded inn vm eitt Eyrad vt vm annad. Huar sem slijkur Madur þinst [seige jeg] sem so er oskickanlegur vid Guds Ord/ecke aktar þad meir/ þa er eingen Vndur þo þar þylge eingen godur auöxtur epter.

Þad er Mælshattur/eirn Skriþare spiller myklum Pappijr/ædr enn hañ læ-re vel ad skriþa/Eirn Smidur spiller mörgu Trie og Jarne ædur hann er þullhagur/ Sa sem lærer a Streingleik slijtur margan Streing ædur hann er þullmentadur/ Nu er þesse List og Kunnætta hin allra haleitasta og stærsta/sem alleina stodar oss til Sæluhialpar/ad medtaka Orded/þar þyrer leggur Dioþullen allt kapp þar a/ad hindra oss þra Guds Orde/þo vilia Menn önguua rækt nie alwd leggia vid þad/Huör Madur lætur sier þikia/ad eþ hann heyrer þad einu sinne/þa þurþe hann ecke ad hura vm þad optar/hñ þikest kunna þad strax. Fyrer slijku skal tu vakta þig/þu skallt vita þad ad hu-

ör sin

er sem heyrer Guds Ord med galeyse/ hia hönum giörer Ordet ecke ad eins öng van auört helldur i þad sama sinn Dióþ-ullen slýtur þ wr Hiartanu/ i þui sama þa sæer hñ þar i Illgresenu/ so þar ko-ma epter allra handa hneyxlaner + Synd er. Huar þyrer skiedur þad ? Ecke er þad Ordenu ad kienna/ seiger Herran Christur/ Sædet er Heilagt og gott/ Þijnu Hiarta og Dióþlenum er þad ad kienna/ Þu ert gleymskur/ galaus/ og heyrer Ordet med önguе giætne/ þar þyrer leider Dikþullen þig/ so þad vill illa og herþelega ganga til. Þetta er nu þad þyrsta tilefne og or sök huar aþ so storar hneyxlaner koma i christnenne/ Hiörtun eru ræktarlaus/ og gieþa Dióþlenum tilefne ad taka Ordet i burt þra þeim.

11 Aunnur Orsök er þesse/ ad sumt aþ Sædenu þellur a Steina eda i grytta Jörd/ Þad er/ Sumra Manna Hiörtu eru miög oadgiæten og skamsyn/ Þau heyra Ordet og medtaka þad þeigensamlega/ + trua vm stundar saker/ enn eru þo breysk og veyk/ þurr + ostadþöst/ Þar er ecke styr kur nie stöduglynde hia þeim/ strax sem nöckur lýtel Olucka kiemur ad höndum/

so

ſo ad Solen ſtingur Sæded mz ſijnum Hi
ta/þa þornar þad vpp/ þui þad hefur
ecke vöknan/kañ ecke ad rotfeſtaſt. Þetta
geingur ſo til/ Euangelium er huörium
Manne þacknæmeleg predikun/þa Stund
Menn lifa fyrer vtan Voda og Haſka/ +
hafa Frid og goda Daga/Enn ſtrax ſiñ
Ofridur kiemur/ og Menn verda fyrer
offoknum ofliꝥdu og reide ſtor Herra og
Höfdingia/ ſem Orded offækia/ og ef
Nlenn hliota ad leggia Liijf eda Gotz j
hættu Ordſins vegna/þa falla þeir þar
j fra. Marger hyxa ſo/ad þeir vilie tr+
ua j Hiartanu þad þeir vilia/og hafa ſa
mt villd og vinattu af Herrum og Höfd
ingum/og ſetia ecke Lijf og Gotz j Ved/
Enn ſoddan Hyxaner eru ſkadſamlegar/
af þeim ſpilleſt og fordiarfaſt allur A+
vöxtur þeſſa Sædeſins/ Þuiad þar med
falla Hiörtun fra Ordenu meir og meir/
og hyxa ecke vm þad/ Þar vill þa epter
koma Olucka og Fordiörfun Lijfs og
Sælar.

J öllu þeſſu hafa Menn ſialfer ſkulld/
ad þeir eru Salkiæra menn/vilia ecke lij
da neitt þad þeim er a mote/ ecke þola
hid minſta Ordſins vegna/ enn þo þeir
hafe

hafe j Ordenu noglegar Hugganer + Fyrerheit rijkugleg/sem er/Ad po vier missū nöckud Ordsins vegna/ þa mun þad giefast oss aptur hundradfallt/og sijdan þar ofana eilijft Lijf.

Sia/þetta er su önnur sök og tilefne/ad þo Orded sie predikad almennelega/ þa eru þeir faer sem bera þann rietta ávöxt/og allmarger fiuna vppa hin + önnur Ord/og hafa ecke gagn af Ordenu/ Þuiad þeir vilia eckert lijda/ þeir vilia hafa Rijkdom og goda Daga/ecke lijda Offokn nie Nlotgang. Slijkt hæfer ecke riettchristnum/helldur Veralldareñar Sonum / sem vilia hafa sitt Himerijke hier a Jördunne: Eñ Gudhrædder meñ hyra vppa þad eilijfa/og med þui þeir eru fyrer Christum fullvisser vppa þad/þa hirda þeir ecke vm þad stundlega/þo þeim gange stirdt/og þr verde nöckud ad lijda.

3 Þridia Euangelij Hindran og Hneykslunar Efling er þesse/ ad sumer Menn eru so sem þad goda Sæded/ sem fiell a medal Þyrna/þui þo þ hefde noga Jörd og kunne vel ad vpprenna og vaxa/ þa kiæfest þad nidur af Þyrnönum/þa þad kom vpp. Enn huad Þyrnen merkia/þad

avijs

avũſer ſialþur Herran Chriſtur þar hann ſeiger/ Þad eru þeir ſem heyra Orded/ eñ med þui þeir vmgangaſt med Ahyggiu Heimſins/ Rÿkdom og Vellyſtingar/ þa kaþnar Sæded/ og ber önguan Auört.

Sia þig nu vm kring/ og hugleid Almennelegar Hneyxlaner/ huadan þær koma/ huadan þær haþa ſinn Vpprune/ þa muntu ecke kienna Guds Orde vm Synder og Hneyxlaner/ ſo ſem Papiſtar giöra a þeſſum Dögum. Okur/ Agirnd eru almennelegar Hneygſlaner j öllum Löndum Nlun Gudz Ord vallda þui? Langt þra/ þui vallda jll Hiörtu og ogudleg/ ſem lata Þyrne vagſa vpp og kieþia Sæded nidur/ Þeir vilia ecke plocka burt Þyrnerna þeir haþa Lyſt og gaman aþ þeim/ þar þyrer kieþſt Auögſtur Euangelÿ vm ſÿder/ ſo ad ecke verda epter nema Þyrner/ þær klemña Hiartad og plaga þad Nott og Dag/ So ſem ſia ma a rÿkum Mönnum og agiörnum/ þuímeira ſem þeir haþa/ þeſſ meira girnaſt þeir/ og haþa nalega huörke Ro nie þrid Nott nie Dag þyrer Ahyggiu.

Eins alÿka þinnur þu allmarga ſem haþa girnd til godra Daga/ Sælgiætis r

einnarra Vellystinga/ huad þa lyster þad gióra þeir/ huad þeim er ecke giedþellt þ þordast þeir/ þar aþ kiemur Oþneytsla/ Oþdryckia/ Lausung/ Saurlijþe/ Jdiuleyse/ Sialijþe/ vond Ræda/ Klam og Nyd/ Dreiss/ Dramb/ Illmælgi/ og Maetnadur j Klædaburde og allt annad þuilijkt/ Hier skalltu einn varast ad gieþa Euangelio skulld vm þetta/ Huiad hier stendur ad slijkt er Mönnonum sialþum ad kienna/ þar verdur ecke j mote mællt nie talad. Nu er önnur vm hyggia huör ad er god og naudsynleg/ hana skalltu greina þra þeirre sem hier verdur talad vm/ Fader og Moder haþa Ahyggiu huörnen þau þa þædt + klætt Börn sijn/ Eirn Hwsbonde heþur Ahyggiu þyrer Hiwum sijnum/ Hwse og Heimile. Eirn duglegur Valldsmadur/ sa sem tru lega vill vakta sitt Embætte/ hañ hlytur ad haþa Ahyggiu Nott og Dag/ ecke ad saþna Sektum og Sakeyrer/ Gotze og Peningum og gióra sig rijkan/ sem hia oss er vijsa/ helldur ad aller Huter gange vel og skickanlega til/ so Gude lijke og hans Orde sie til Framgangs/ og illum Hneyxlönum til hindrunar og apturhallds/ Vm soddan Ahyggiu talar Herran Christur

ecke

ecke hier/ helldur eina adra/ þa Menn lata Rijkedæme og Vellystingar vagsa vpp yber Orded/ og kiefia þad nidur so þeir gleyma þui. Þetta skalltu bordast og varast/ ⁊ sia til ad þu vmgangest so vid þessa stundlega Hlute/ ad þu ei gleymer þeim eilijfu. Giør helldur so sem Herran Christur aminner /Leited fyrst Guds Rijkis/ þa skal allt annad leggiast ydur til. Enn af þui ad mestur fiölde Manna giörer þad ecke/ stundar ecke nema vppa þad stundlega/ þar af koma Hneykslaner/ ⁊ Ordeð gietur ecke bored nockurn godan Auögst.

Lærdu nu hier/ huöriar ad sie sannar Greiner til Synda og Hneykslana/ Sem er Andskoten/ vort eiged Hiarta sem er spillt og fordiarfad/ loder vid Syndina ⁊ vill ecke skeyta vm Guds Ord. Lattu þier þetta sagt vera/ og lasta ecke þad goda Sæde/ þui þad kann ecke annad enn ad bera godan Auögst/ Enn kome eingen Auögstur af þui/ þa er þad ei skulld Sædesins/ helldur er þad ad kienna þeim hardа grytta og þyrnafulla Akre/ þad er vorum blindum spilltum og fordiörfudum Hiörtum. Þetta er sa fyrre Lærdomur þessa Gudspialls.

Annar Lærdomur er sa sem oss kienner huörnen þeim skal vera hættad/hia huö| rium Guds Ord giörer riettan Auögst. Pad innebindur Herran Christur j þans Ordum miög merkelega/ þar hann seig|er/ Su goda Jörden eru þeir sem heyra Guds Ord og varducita þa j riett godu Hiarta/ + bera Auögst j Polenmæde. Þesse Ord skalltu merkia/og leggia þau a Hi|artad vel og vandlega.

1 Fyrst seiger hann/ Þeir sem heyra Gu|ds Ord. Hier med bydur og bijþalar hañ oss öllum aluarlega ad vakta Predikun|ar Embætted vel/ + þad Orded sem oss verdur kient/ ad vier ecke þyrerlytum þad nie þorsmaum/eda lætum ass annad þar þara þikia/Guds Ords Predikun skal ve|ra vor beste + hellste Fiesiodur/ Þuiad Gu|ds Ord er alleinasta þad Sæde/aþ huör|iu ad vegs eilijþur Auögstur/ Allt annad þienar ecke nema til þ∫sa stundlega Lijþs.

Enn þar jeg tala vm Orded/ þa eru þar inne þalen þau Heilögu Sacramenta Skijrnen/ Kuölldmaltijden/ Aþlausnen/ Þuiad þesse Sacramenta eru ecke allein|asta innebunden og þalen j Ordenu/ helld|

ur gieꝼa þau oſſ Orded til eignar/ſo vier ſkulum taka þad til vor ✝ hugga oſſ ſial ꝼa med Guds Fyrerheitum. Huør hñ nu girneſt þennan eilijꝼa Auǒgſt/ hann ſkal ecke ad einsheyra Guds Ords Predikun/ helldur ſkal hann og hugga ſig j ſiñe ſkrijrn/medtaka Kuǒlldmalltijdena ✝ þa Hei lǒgu Aꝼlauſn. Þetta er Vpphaꝼed/ eꝼ vier vilium ad Euangelium ſkule bera Auǒgſt hia oſſ.

2 Þegar þu heyrer nu Euangelium ſo ſem nu er ſagt/og leggur þad a Hiartad/ þa ſkalltu þar næſt varduerta þad/ þad er/ ydka þad vel og ſtunda j Hiarta þijnu/ hugſa vm þad Nott og Dag/ſo ſem þar ſtendur j þeim ꝼyrſta Pſalme: Þuiad þad er adur ſagt og talad/ ad þu miſſer þad/eꝼ þu heyrer þad galauſliga og varduerter þad ecke j þijnu Hiarta/ Þui Dioꝼullen hann ſlijtur þad wr Hiartanu/og ſaer þar nidur j ſtadeñ Jllgreſe. Þar ꝼyrer hlytur þu ad geyma þad vel ✝ vandlega/og taka vara a þui/eins ſo ſm vier plǒgum ad giǒra nær vier ꝼaum ad eiga nǒckurn þann Hlut ſem er dyrmætur og oſſ þiker vænt vm/ vier lætum hann ecke liggia vnder Fotum/ vier tǒkum hñ vpp/

vpp/ geymum hann vel og vandlega so
vier missum hann ecke/ og ad ei take hañ
nockur fra oss/ Eins lijka þa skalltu glo-
ra vid Guds Ord/læt þad vera þinn eins-
ka Fiesiod/leit þier ad þui/ tala þu vm
þad Nott og Dag. Þad er nu þad ann-
ad/ sem er/ad heyra Ordid og varduei-
ta þad.
3 Þad þridia er þetta/ Þu skallt giæ-
ta ad þijnu Hiarta og hreinsa þad vel/
ad j þui vagse huorke Þistlar nie Þyrner/
helldur ad þad sie hreint og gott/ad Sy
nden Bygge þar ecke nie Bwe/ ad þu ecke
epter fylger holldlegum syndsamlegum
Girndum/ Þetta hlytur so ad skie j allan
mæta. Enn huórnen gietum vier þetta
giórt ? Vor Nattura er hier þuert a mo
te/vier erum hneigder til hins jlla ? Andz
suar/ Þu ætt fyrst aþ Hiarta ad Bidia
Gud þar vm/ad hann fyrer sinn Heilaga
Anda vilie burt taka ⁊ hreinsa slijka synd
samlega Girnd/og rietta sitt Hiarta ep-
ter Guds Vilia. Þetta gietur þu vel gió-
rt/ef þu breyter ecke epter þessum Heime
⁊ ert athugalaus/helldur vakter vel þitt
Hiarta/og siert athugasamur vm þig/⁊
hugsar vm huórsu snart þad kann til ad
 bera

Bera/ ad vier hrósum og bóllum. Næst þessu þa skalltu taka a sialbum þier/læta ecke epter þier allt þad þig lyster/hellldur þuinga Holldeð og temia þad. Eb þu finnur ad þu ert hneigdur til Saurlijfis/ þa gieb þig j Hiuskaparstiett og fordast þad alle sem þig ædur vppuakte til þeirrar Syndar. Eb þu finnur ad þu ert hneygdur til Agirndar/þa lat þa Freisting ecke yfervinna þig/statt heñe a mote/ giördu gott Fatækum j Guds Nafne vert ecke nijskur og hardur j Kaupum og Sölum + annad þuilijkt. Nær þu hefur nu þetta tuent/ad þu Bidur og akallar Gud vm Nad hins Helga Anda / og hellldur þer j Guds Otta/þa verdur Hiartad med Guds Hialp hreint og gott/ Þuiad Þyrneñar rætast j burt/þær Sæded hefdu vissulega nidurkiæft/og hindrad Auögstin/hefder þu læted þær vaxa.

4 Nu er þetta ecke nog ad Madur heyrer Orded og vardueiter þad j hreinu og godu Hiarta/ þar fyrer leggur Herran Christur hier til þad fiorda / Sem er/ad Madur skal Bera avögst j Þolenmæde. Þuiad eb þu villt alvarlega heyra Guds Ord og vardueita þad j þijnu Hiarta/+ fyrer

fyrer Bæn og Styrk þins Heilaga Anda standa a mote syndsamlegum Girndum + reka þær fra þier/þa bregst alldrei þetta Dioffullen + Heimuren munu ecke lata þig hlutlausan/þeir munu offækia þig + giöra þier allt illt. Þar keimur Sæded enn aptur i Voda/ þar fyrer skalltu til bwa þitt Hiarta so sem Christur bydur hier/ med Volinmæde/og lata önguan Skada eda Voda hræda þig fra Ordenu/ Helldur skulum vier þacka Gude af Hiarta/ ad hann hefur fyrerhugad + tilbwed oss þad Eilijfa/+ Himneska/enn þo vier ætt um ad missa þar fyrer Lijf og Gotz hier i Heime. Þetta er þad sem hier hlytur ad vera med/ ef þar skal Auögstur epter fylgia/ So sem vor Herra Christur seiger/ Huör hann er stadfastur allt til enda/ sa skal verda Sæluholpen.

Nu sier huör Madur/Þui verr/þad geingur so til i alla stade/allstadar vanter nockud/Synder og Hneyksl aner finnast i öllum ættum hia Mönnum/Einn er at hugalaus/galaus/+ þo hann heyre Ord ed predikad/þa heyrer hann þad med öngre aluöru/þad geingur honum vt vm eitt Eyrad/inn vm annad/ Annar er ofiödug-

ur og veykur / lætur jafnsnart skielfa sig / og vill eckert lijda. Hinn þridie fylger ei gen Girndum og Vellystingum / hann hug far vppa ad verda rijkur mektugur og ha fa goda Daga / Soddan Menn hugsa ecke vm Euangelium / Þeir meina / þeir fae þad vel heyrt seirna meir. Enn vor Herra Christur hann setur hier fram Aminning og Vidvórun / og seiger vpp eirn hrædelegan Dom / Giaed til / seiger hañ / huórnen þier heyred Orded / Huór sim̃ ecke hefur / fra þeim skal takast þad hann he fur / þad er / Þeir sem ecke heyra Orded aluarlega + rækelega af Hiarta / þr skulu med óllu missa þad / þar med missa þeir þa Saluhialpena og eilijft Lijf / Vóktum oss hier vid / + bidium Gud vm sijna Naad / ad vær mættũ heyra hans Ord m̃z aluóru / og vardueita þad j hreinu + goodu Hiarta / + færa Auógst med þolenmæde / Amen.

Bænen.

OAllmattugur Gud Himneskur Fader / Vier giórum þier þacker / Þad þu hefur fyrer þinn Son Jesum Christum læted þitt Heilaga Ord a medal vor kiennast og predikast / Vier bidium / Tilreid þu vor Hiórtu fyrer þinn Heilaga Anda

þa/so ad vier kynnum med athygle ad heyra þitt Ord/og hallda þui j einu godu Hiarta/og ad vier liggium ecke j Syndónum/ helldur med þinne Hialp og þynum Styrk/mættum þa þær vnder þryckiar/og j óllum Motgange/hugga oss vid þyna Nad og eilijfa Myskun:

Suñudagen j Siøviku Føstu

Euangelium Luc. XVIII.

JEN Jesus tok þa tolf til sijn/ og sagde til þeirra/Siaed/ad vier fa rum nu vpp til Jerusalem/og þad mun allt fullkomnad verda/huad skrifad er fyrer Spamennena af Mannsins Syne/Þuiad hañ mun fram selldur ver da Heidingum/og hañ mun hleien/spyt tur og spieadur verda/og þeir munu hañ Hydflettа og Lijflata/Og epter þad a hinum þridia Deige mun hann vpp apt ur rijsa. Og þeir forstodu eckert af þess um Ordum/z þau voru hulen fyrer þm/ og eige vissu þeir huad þau høfdu ad sei gia. Enn þad skiede þa hañ tok ad nal gast Jericho/ad nockur Mann Blindur

var vid Veigen og bad Ølmusu. Og er
hann heyrde ad Folked gieck þar fram
hia/spurde hañ ad huad þad være. Þeir
søgdu hønum þa/ad Jesus af Nazareth
geinge þar hia. Þa kallade hann og sag
de/ Jesus Sonur Dauids Myskuna þu
mier. Enn þeir sem vndan geingu/høst
udu a hann/ad hann þegde/ Hann kalla
de þui meir og sagde/ Sonur Dauids
Myskuna þu mier. Eñ Jesus stod kyrr
og baud þeim ad leida hann til sijn. Og
er hann var komen hart nær hønum/ tok
Jesus ad spyria hann ad/ Huad villt þu
ad

ad jeg giøre þier? Hann sagde/ Herra/ Pad eg mætte sia / Jesus sagde til hans/ vertu siaande/ þijn Trua giørde þig holpen/ Og jafnsnart fieck hann Synena/ Fylgde honum og epter/ Vegsamande Gud. Og allt pad Folk er þetta sa gaf Gude Lof.

HEssa Dags Evangelium hefur tuær Greiner/ Su fyrre er Fyrersögn og Spadomur vm vorn Herra Jesu Christi Dauda og Pijnu / Hin önnur er ein Historia/ huörsu ad Herran Christur gaf Syn einum Blindum manne a Veigenum hia Jericho.

I.

Þesse Spadomur þienar einkannlega þar til/ ad med þui sa tijme var nu fyrer hende/ ad vor liufe Lausnare Jesus Christus atte ad deyia so smanarlegum Dauda/ þa seiger hann þetta fyrer sijnum Lærisueinum ædur enn pad skiedur/ so þeir skulu ecke hneyxla sig a þessum hans Dauda/ helldur læra/ ad slijkt vilie hann lijda vel vilinglega/ enn þo mune hann ecke blijfa j Daudanum/ helldur rijsa vpp af

tur a þridia Deige. Nu seiger Gudspiallamadurenn ƀra / ad þeir haƀe ecke skiled þ sem han̄ talade. Og aƀ þui ad Skynsemen kann ecke ad hondla / huörnen þ gange til / eda huörnen þad sie mögulegt ad Gud er Madur orden / þa skilur hun enn siþur þetta / ad Guds Sonur hliote ad deyia so smanarlegum Dauda. Vm þad sama spottudu Gydingar Herran Christum a Krossenum / seigade / Sie hann Guds Sonur þa stijge hann nidur aƀ Krossinum / Sem þeir villdu so haƀa talad / Þad er ecke nema Lygd ad hann heƀur sagt sig ad vera Guds Son / Þuiad eƀ þad være so / þa hienge hann ecke þar / Gud munde ƀrelsa hann / og læta sia ad hann være hans Fader.

Soddan Huxaner sier vor Herra Christur ƀyrer ƀram̄ ad hans Lærefueinar mu ne ƀa / Þar ƀyrer vill hann verda ƀyrre / ꝛ hindra slijkar Hneyxlaner. Þad er vel vijst og satt / eƀ nöckur villde dæma vm Herran Christum epter ytre holldlegre Asynd / þa munde hann ecke hallda storlegt aƀ hōnum / Þuiad hann var ƀatækur Förumad ur / og ƀyrerliten / var ecke aktad ur / huörke sijns Embættis vegna / og ei Magtar

eda Rÿkdoms / J þessu voru Phariſear-
ner/ Kiennemanna Hōfdingiar/ Herodes
og adrer fleire myklu ædre og ypparlegre
enn hann: Enn huőr hñ vill athuga hũs
Predikun og Daſemdar verk / hann hefde
mætt ſeigia ſem Petur ſagde/Herra huő-
rt ſkulū vier fara/ þu hefur Ord eilijfs
Lijfs/Item/þu ert Chriſtur Sonur lifan-
da Guds. Þuiad ſlijkt hafde ædur alld-
rei nöckur Madur ſied nie heyrt/ ad eirn
Madur kunne med Orde alleina ad lækn-
na öll Sottarferle/ og giöra þa Daudu
lifande. Enn ſoddan Dyrd ſem ſo lætur
berlega ſia ſig med Predikunum og Da-
ſemdar verkum / hun kiemr miög lijtt ſa-
man vid þetta / ad ſo Volldugur Herra ꝫ
Sonur Guds/ſkule ï Hendur ſeliaſt Heid-
ingium/verda Hædſtryktur/Spottadur /
og mz ſeinaſta vpp feſtaſt a Kroſſens Gal
ga a medal tueggia Ræningia. Þuiad
Skynſemen kann ecke annad ad ſkynia eda
hyxa enn þetta / Huőr ſem ecke kann ad
hialpa ſialfum ſier hann lijdur Auől og
Pijnu / Og huőr ſem hefur Mætt ꝫ Sty
rk nöckurn/ſa frelſar ſig fra Pijſl ꝫ Pijnu
og lijdur hana ecke. Og einkannlega gie-
tur Skynſemen ecke þui truad vm Guds
Son

Son/ ad hann munde vilia lijda nǒckud / auk helldur þennan Dauda/sem var hinn andstyggelegaste/ og suiuirdelegaste fyrer ǒllum Mǒnnum.

Nu vppa þ/ ad Lærisueinarner skyll-du ecke falla j soddan þanka/ og vegna slijkrar Pijnu epa þad/ ad Jesus þeirra Meistare være sannur Christur Guds So nur/ þa seiger hann þeim þetta allt sam an fyrer/þar þeir eru nu a Veigenum vpp til Jerusalem/ Vppa þad/ ad þeir skule ecke hneyxlast /helldur vita vissolega/ ad hann geinge viliande vnder þessa Kðol ꝛ Pijnu/ og ad hun skyllde koma þeim til Gagns og Goda.

Item/ þad eñ er meira/ Hañ vijsar þm til Spámannanna og seiger/ad Gud ha fe þetta fyrersagt fyrer Munn Spámañ anna/ So er nu þetta huǒrtueggia hier til samans/ad hann vilie veluiliuglega vor-ra vegna lijda Dauda og Pijnu/ ꝛ ad Gud sa Nadvge Fader a Himnum hafe þad af sierlegre Giǽsku so til skickad vorra vegna. Þuiad af Heilags Anda Avijsan hǒfdu Spámennerner þetta sied og fyr-ersagt þad so lǒngum tijma ádur fyrre enn þad skiede.

Hier

Hier mættu læra/ huörsu hryggelega Gydingar fara villt allt til þessa Dags/ ad þeir vona og vænta enn nu epter Herra Messia/ sem vera skule Megtugur Volldugur fyrer Heimenum/ so sem adrer Kongar og Höfdingiar. Og soddan Villu ⁊ rangan Skilning toku þeir af Fyrersögnunum Spámannanna/ Þegar Spámennerner tala vm Rijked Christi/ þa hrosa þeir þui frabærlega/ og tala so vm þad/ ad þad med Dyrd og Soma yfergnæfe og gange öll Veralldarennar Konga Rijke/ sem og j Sannleika er/ Þuiad huad eru Peningar Gull og Gersemar Lönd ⁊ Lyder og öll Dyrd Heimsins ad reikna j hia þui/ ad vier faum fyrer Christum Syndanna Fyrergiefning/ Heilagan Anda og vissa Von til eilijfs Lijfs ? Enn allt þad sem vm soddan Dyrd Rijkesins Christi skrifad er/ þad vnderstodu Gydingar holldlega ⁊ lijkamlega/ þui voru eingen Vndur þo þeir færu villt. Auk þessa ad Christur skyllde hafa soddan Rijke/ þa skyrdu Spámennerner fra/ huörnen ad Christur skyllde vppbyria þetta sitt Rijke ⁊ fa þ/ sem er/ fyrer Krossins Kuöl og Dauda/ ⁊ so sem þar stendr j Psalmenum 22. Mad

Eur

kur er eg enn ecke Madur/ Spott Manna og Foraktan Folksins: Aller þier er mig lita spottudu mig/ skiældu sig/ og skoku Hôfuden. Jtem/ Esai. 53. stendur so/ Hann er Jardadur so sem sa Ogudlege ꝛ Rijke: Jtem/ Vier hielldum ad hann være sleigen af Gude/ hann hafde onguan Frijd leita/ og vier villdum ecke horfa a hann. Og Daniel seiger 9. Cap. Ad Christur skule Lijflaten verda/ ꝛ Gydingar mune ecke vilia hafa hann/ et ct.

Þetta er nu Vegurenn/ a huorium þesse Kongur kiemur til sijns Rijkis/ Fyrr enn hann fær þad Nafned sem er yfer ôllum Nôfnum/ þa hlytur hann ædur ad vera Fôdurnum hlyden allt til Dauda/ ja/ til Krossins Dauda/ Hann hlaut ad lijda ædur enn hann inngeinge j sijna Dyrd. So fara nu Gydingar villt/ ad þeir vænta epter veralldlegum Messia/ sem hafa skule veralldlegt Rijke hier j Heime/ Þar er ein gen annar Messias enn þesse Jesus/ og ædur hann kiemst til sijns Rijkis/ þa hlyt ur hann ad lijda Dauda og Pijnu/ Þuiad þa hann var daudur/ þa reis hann vpp til eins eilijfs Lijfs/ Huar fyrer? Til huôrs? Þad er allt saman skied vorra vegna/ so

sem

ſem Eſaias og Daniel lioſlega ƀra ſkyra og ꝺdur var vm talad. Vier erum Synd⸗anna vegna vnder Guds Reide og eilijƀũ Dauda/ Þeſſa Reide og þetta Straƀƀ tek ur nu Guds Son aƀ ſijns eilijƀa Födurs Hende/ epter hans Biƀalningu/ og leggur þad vppa ſig/ Bitalar ꝛ Borgar ƀyrer vo rar Synder med ſijnum Dauda/ þar hañ þo var alldrei ſekur j nöckre Synd/ og vt uegar oſſ eilijƀt Lijƀ.

Þar ƀyrer ſkulum vier ecke hrieyꝛlaſt a þeſſum ſmꝺnarlegum Dauda ꝛ hans Pij nu/ helldur gledíaſt þar aƀ/ ꝛ þacka Gu⸗de aƀ Hiarta þar ƀyrer/ Þuiad þ er allt ſkied vorra vegna/ til þeſſ ad vier ſkylld⸗um verda ƀrij ƀra Syndenne og Daudan⸗um/ og liƀa hia Gude eilijƀlega.

Hier ƀyrer ſkyrer vor Herra Chriſtur ecke alleinaſta ƀra þui huad hann mune þola og lijda/ og ad Spꝺmeñerner haƀe ƀyrer löngu ſagt þetta ƀyrer/ helldur leggur hñ þetta til/ ad hann vilie vpp aptur rijſa a þeim þridia Deige/ ſem hann villde ſeig⸗ia ſo/ Skielƀeſt ecke vegna mijns Dauda/ þar ſkulu ecke lijda ƀuller þrir Dagar ꝺd ur enn jeg mun vpp rijſa til eins Eilij⸗ƀs Lijƀs/ og ecke leingur vera aumur ƀa⸗
tꝺkur

tæknr/ ſo ſem jeg hef hingad til verid yd ar vegna/ helldur eirn Herra yfer öllum Hlutum/ So ſem hñ ſeiger j ödrum ſtad/ Alla Hlute hefr Faderen lagt j mitt Valld. Dauden og Diöfullen hafa giört vid mig huad þeir gatu/ Enn a þeim tijma ſkulu þeir ſia og finna/ ad jeg er eirn Herra/ ꝛ þeir ſkulu liggia mier vnder Fotum/ og lata mijna Chriſtna hafa Frid/ ꝛ önguan ſkada giöra þeim.

Þetta er nu ſa Lærdomur og ſu Hugg un ſem Chriſtur framſetur fyrer ſijna Læ reſueina/ ad þeir ſkule ecke hneykslaſt a hñs Dauda. Enn Gudſpiallamaduren ſeiger fryſuar ſinnum/ ad þeir hafe ecke ſkiled þad. Þuiad þeirra Huxan var/ ad þad være omögulegt ad ſoddan Olucka og Motgangur munde koma yfer hann/ Eñ þa epter a þegar þeir ſia ad þad ſkiedur ſo/ þa hiadnade nidur öll þeirra Von/ þr meintu þad være vte og endad vm hann/ ſo ſem þeir tueir Læreſueinar medkiendu ſem geingu til Emaus.

Lijka ſo ſem Læreſueinarner vnderſto du nu ecke þetta/ og hneyxludu ſig a þiñ ſmænarlega Herrans Chriſti Dauda/ So geingur þad enn til a þeſſum Dögum/

Menn skilia þad ecke/ og þad þneyrlar margan ad Christur skyllde deyia og vpp aptur rijsa af Dauda. Þetta hindrar þa pijsta/og þui opsækia þeir þennan Lærdom vm Truna til Christum/Hier fyrer hallda þeir so miǫg fram sijnum Messum og annarre Guds Þionustugiǫrd. Ep þeir trydu þui ad Christur hefde med sijnu Dauda bitalad og fullnægiu giǫrt fyrer vorar Synder/og fyrer sijna Vpprisu opnad oss Veigen til eilijfs Lijfs/þa mundu þr alleinasta hallda sier vid þessa Von/og ecke so fastlega treysta vppa sijn eigenleg Godverk og hinar og adrar Guds Þionustugiǫrder. Þeir mundu þa visse lega seigia med S. Pæle/Jeg helld allt mitt Riettlæte og mijn bestu Godverk so sem Opeckt þa sem a Gǫtu liggur/i hia þui sem Christur hefur vtuegad mier mz sijnum Dauda. Enn slijkt vill ecke ganga þeim til Hiarta/Menn meiga skrifa/tala/kienna og predika þar vm so mijked sem þeir vilia/ Þeir hyra eins og Læresueinarner/Sie hann daudur/þa er þad vtgiǫrt vm hann/ Ep jeg vil komast j Himerijke/þa ma jeg hialpa mier sialfur med mijnum godum Verkum/Truen ork-

ar þar ecke alleina.
Þannen geingur nu þetta huórtueggia til enn i Dag/ vm hneyxlanena og skilning sleysid Manna/ Menn seigia so / Christur giórer oss ecke alleina Saaluholpna / vier hliotum ad styrkia þar til med godum Verkum/ Og ef nóckur helldur þad / ad Madur verde alleinasta fyrer Truna Saaluholpen/ þa seigia þeir ad hann giefe Mónnum Orsók til ad vera later/ iduilaus ser/ og idka sig ecke i Hlydne og goodum Verkum. Þad annad er Skilningsleyse/ Þuiad þo Menn tale hier vm margt og myked/ fyrer Papistum og mórgum ódrum þa kunna þeir ecke ad skilia þad/ þ vill ecke ganga þeim til Hiarta/ Þad er þm meir til giedꝰ / ad Christur hafe vt vegad oss Nad og vpp byriad hana/ enn fyrer vor eigen Godverk þa eigum vier [seigia þeir] ad gióra hana fullkomlega. Enn i mote soddan Hneyxlan og Fauisku skulu vier breynia oss/ og setia oss fyrer Spaadoma þeirra Heilógu Propheta/ sem fyrer hafa spaad og sagt/ ad Christur mun de fyrer vorar saker verda aumur og fatæ tur/ bitala og borga fyrer vorar Synder og med Dauda og Pijnu forþiena oss ei

lÿþt Lÿþ. Slÿkt eigum vier ad taka til vor med stödugre Tru/ þacka Gude fyrer þad/ og Bidia vm Heilagan Anda/ og ad hann varduecite oss j þessare Tru/ og j Guds Otta/ og forde oss allre Hneyxlan og allre Synd Am̄. Þetta er su fyrre Greinen.

II.

Su önnur Greïn er vm þann Blinda/ huörn Herran Christur giörer siaanda og heilskygnan/ Þetta Dasemdar verk stodar eirnen og hialpar j möte þeirre Hneyxlan sem kom af Herrans Christi Dauda og Pijnu/ Þuiad hier af mættu Lærésueinar ner læra/ ad med þui Herran Jesus giörer soddan/ ecke nema med einu Orde/ huad öllum Heimenum/ öllu hans Megne og Mætte var omögulegt ad giöra/ og þo hann lide nöckud/ þa villde hann lyda þ veluiliuglega/ og munde endelega vinna sig ur a Daudanum og öllu ödru/ Lÿka so sem þad og þienar til þessarar Huggunar/ ad hann strax hier epter a Veigenum/ vpp vakte Lazarum af Dauda/ Huad og eirnen var ein Dyrdarsamleg og auglios Bevijsing/ til hans Guddomlegs Kraptar/ huar af Lærésueinarner mættu vel læra og merkia/ ad Gydingar hefdu ecke

giört hönum nöckud mein/ hefde hañ ecke vel viliuglega læted pijna sig. Enn/Guds nꝗde/þegar a la/ og þetta fram kom ꝛ þr ætti ad taka soddan Huggun fyrer/ ꝛ hallda sier fast þar vid/þa var þad allt saman gleymt og t,nt og med öllu vtgiört og slocknad j þeirra Hiörtum/lijka so sem veykt fulltar Lios: Þeir kunnu ecke ad hu[x]a med sier/ ad Gud munde giöra nöckud sierlegt vid Herran Christum / Lijka so sem þeir höfdu sied adra j burtu deyia/og j Daudanum blijfa/so hugdu þeir ad þad munde eins ganga Herranum Christo /gafu önguan gaum ad þessare Jarteikn nie ödrum hans haleitum Dasemdū og Kraptaverkum:

Ad auk þessa / þa höfum vier hier eiñ sierlegan nytsamlegan Lærdom / af þessu dasemdar Verke. Sa Blinde situr þar hia Veigenum og bidur vm Aulmusu/Og þegar hañ heyrer ad Jesus af Nazareth gange þar fram hia/þa bidur hañ ꝛ vm ölmusu/ enn þo ödru vijs enn hann hafde nöckurn tijma ædur fyrr beded nöckurn Mann. Hann lier sier nægia þ adrer gafu hönum eda til goda giördu/være þad Penings korn/Bite Brauds eda añad/vm

þetta

Þetta Bidur hann ecke Herran Jesum/hn̄ Bidur hann vm̄ adra Aulmósu og seiger/ Jesus Sonur Davids myskuna þu mier/ og giefþu mier mijna Syn. Þetta er þa heyrdur Bænaheattur/og er ecke lesid ad nóckur Blindur hafe so beded/Þuiad all er þeir/eirn med ódrum/hafa hier efad sig/og vered Vonarlauser þar vm/ad nō ckur Madur munde gieta giefed þeim ap tur sijna Syn. Þar fyrer Bidia þeir ecke vm soddan Hialp/og þeir læta sier nægia lijted eitt annad. Þad giórer ecke þesse/ Hann Bidur ecke vm Gotz ꝛ Peninga/hell dur ad hañ mætte fa sijna Syn.

Þetta er nu þad vier skulum læra/ og vel merkia/vppa þad/ad huónar sem vi er Bidium vm nóckud/sie þad fyrergiefning Syndanna/Huggun Samuiskunnar/ Frelsan fra Asttijdu og Freistne/Hialp j mote Daudanum og annad þuilijkt/ þa skulum vier fylgia Dæme þessa hins Blí nda/Fyrst skulum vier Bidia Herran Chri stum ꝛ akalla hann/þar næst skulm̄ vier gióra þad med stódugre Tru.

Hier heyrer nu til/ad vier lærū ad þeck ia Christum riettelega/Þuiad/ef þ vant ar/þa er omógulegt ad Madur kunne ri-

ertelega ad tilbidia hann og trua a hañ. Þad er þaheyrt/ad þesse hinn Blinde giörer so Bæn sijna til Jesu. Eñ ef þu villt vita/huar af þ kiemur/þa giæt ad Ordum hans/og heyr huörn Titil huört Nafn hann giefur hönum/Hann nefner hañ Dauids Son/ þad er Dauids Erfingia/ sa ed vera skal Kongur yfer Jsrael/ ꝛ rijkia eilijflega/epter þui Fyrerheite sem skiede til Dauids Kongs/huöriu hañ skorlega hrosar j þeim 110. Ps. Þar hñ nefner Christum vorn Herra eirn eilijfan Kienne mann/ecke epter skickan Moysis/helldur þann sem Blessanena bodar so sem Melchisedech/ og burt tekur Bölvanena/ og allt huad þrre Bölvan fylger. Þessu tru er sa Blinde stadfastlega. Og med þui hñ hefur soddan eirn sierlegan Mann þar fyrer Hende/ þa bidur hann vm sierlega ölmösu/huilijkrar hann hafde alldrei ædur fyrr nöckurn beded/ Þuiad hann visse vel ad þad gat eingen Madur veitt hönum/ enn þad visse hann ad þesse Dauids Son hañ gat veitt þad/þuiad Spæmeñ erner höfdu spæd þessu vm hann.

Þetta viljum vier læra/og jdka oss hier vti. Vier vitum ad vor Herra Jesus Christus

Christus er eilijfur Sonar eilijfs Guds/ Enn vorra vegna er hann Madur orden/ ꝛ deyde fyrer oss a Krossenum/til þess ad frelsa oss fra Guds Reide ꝛ eilijfum Da uda/Og oss til Huggunar er hann af Da uda vpprisin/ og vpp faren til Himens/ þar situr hann til Guds hægre Handar/ til ad giefa oss Mönnum Giafer/so sem skrifad er j þeim 68. Psalm. So hefur hann nu giefed oss Berlega Vitnaning/ad Bidia j hans Nafne/og lofar oss/ad huors sem vier Bidium j hans Nafne/ þad skule verda veitt af Fódurnum/þar fyrer eigum vier ecke ad lata Bænena vanta helldur epterfylgia Dæme þessa hins Blinda/ꝛ Blijfa þar vid.

Ecke erum vier Lijkamlega blinder so sem þesse Madur var/ Enn sia þig vel vm kring og hugleid huad oss brestur og vantar? Huörs vier þurfum vid j allmörgu? Jeg vil nu ecke tala vm lijkamlegan Siukdom/Fatækt/og annan Motgang/ Giætum ad þui huad aumer og Fatæker vier erum j Sal og Samuisku vorre. Vier erum andlega sionlauser og blinder/ huad þusundfallt þyngra er enn lijkamlegur Blindleike/Vier þeckium Gud ecke/

Guds Ord/ỳrer huỏrt vier alleina ꝥaum̄ Gud ad þeckia riettelega þad heyrum vi er med Gleymsku og Galeyse/ Vier erum hneigder til Syndar/ Alldrei spilar Dióꝥ ullen og Heimuren so lijted ỳrer oss/ ad vier dónsum ecke jaꝥnsnart þar epter/ Med einu Orde verdum vier vppuakter til Reide og languarande Haturs/og annad huilijt. Huad skulum vier þa giỏra? Hu órt vilium vier ꝥara/so vær mættum ꝥa Hialp? Þui þad er vijst/ad eilijꝥur Dau de hann er settur ✝ skickadur til Straꝥꝥs ✝ Reꝥsingar yꝥer Syndena.

Komed hier/seiger sa enn Blinde/breyt ed epter mier/ Dauids Sonur hann ma ✝ megnar allt/hann giỏrer mig lijkamlega siaande/ epter þui jeg set mitt Traust til hans/og bid hann þar vm/Ydur vill hn̄ ✝ giỏra siaande a Sálunne/og hialpa yd ur j mote Syndenne Dióꝥlenum ✝ Dauds anum/ þuiad þar ỳrer er hann Madur orden. Trued ad eins a hann/✝ læted ecke nóckurn Hlut hindra ydar Tru.

Þuiad þegar vier bidium/ þa hender oss oꝥrigdanlega þad sem þennan blinda hente/Þeir sem ꝥram̄ hia geingu skipudu hónum ad þegia/og hóstudu a han̄. En han̄

hañ sæter þui ecke par / hann kallar þui meir. Eins er vort Holld og Blod ecke kyrt þegar vier Bidium / Diößullen ecke helldut/Vier hurum vor Bæn sie til einsk is/ Være jeg fromur/ hefde jeg ecke giört þa og þa Synd/ þa ma skie Gud Bænheyrde mig og hialpade mier/ et cet. Eñ þu skallt ecke læta soddan Huxaner hindra þig fra Bæninne / vertu stadfastur so sem sa Blinde / og læt ecke af ad bidia / Huar fyrer ? Þuiad Christur bifalar þier ad bidia / og þu skallt vona þu muner Bænheyrdur verda / ecke þar fyrer ad þu siert Syndlaus og Riettlætur/helldur af þui ad hann ꝛ Faderen a Himnum eru so Nadugier og Goder / Set þar til þijna Von/og læt öngnan hlut hindra þig þar fra / þa mun þig skie vm sijder / eins og Christur seiger hier til hins Blinda / Vertu siaande/þijn Tru hefur giört þig holpen. Þuiad med þui ad Truen er stadfest og grunduöllud vppa Guds Nad ꝛ Miskun / huöria hañ hefur audsynt oss j Jesu Christo sijnum Syne/þa er omögulegt ad Gud mune yfergiefa oss/ꝛ hialpa oss ecke/epter þeirre Von sem vier höfum til hans / enn þo vier sieum aumer armer
 Synd-

Syndarar/ep vier medkieñum þad/og jd
runst ap Hiarta/Vier kuñum ecke þad ap
tur ad taka/eda þad ogiört ad giöra sem
giört er/eñ Gud fyrergiefur þad/ꝛ hyla
ur þad fyrer Nad sijna og Myskun.
Þad veite oss og giefe Gud Himneskur
Fader/fyrer sinn Son Jesum Christum.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/þu sem fyre
er þinn Elskulega Son Jesum Christum
Myskunsamlega opnader Augu hins Blinda/
lest hann sia Liosed/ Vier aumer og syndugier
Menn bidium þig/ ad þu med þynu Heilaga
Orde vpplyser vor blind Hiörtu/so ad vær mæt
tum læra ad þeckia þig riettelega fyrer Jesum
Christum þinn Son/ sem fyrer oss er daen a
Krossenum/og bitalad hefur fyrer vorar Syn
der/ Og ad vier j öllum Motgange vorum leit
um alleinasta þinnar Hialpar og Myskunar/mz
stödugre Bæn/og faum so og finnum Huggun
og Hialp j mote Dióflenum/Syndenne og
Daudanum/ Amen.

Sunnudagen j Føstuinngang

Euangelium Matth. IIII.

HA var Jesus leiddur af Anda a Eydemørk/ vppa þad ad hann yrde freistadur af Diøflenum. Og þa hann hafde fastad fiørutige Daga/ og fiørutige Nætta/ hungrade hann. Og Freistaren gieck til hans/ og sagde/ Ef ad þu ert Guds Sonur/ þa seig þu ad Steinar þesser verde ad Braudum. Huørium hann suarade og sagde. Skrifad er/ Maduren lifer ecke af einu saman Braude/ helldur af sierhuøriu Orde/ þui sem fram̄ geingur af Guds Muñe. Þa tok Diøfullen hann med sier j Borg

ena

ena Helgu/og sette hann vppa Musteris Bustina/z sagde til hans. Ep ad þu ert Guds Sonur/ ſleyg þier hier oþan aþ/ þuiad ſkriþad er. Ad Gud mune bioda Einglum sijnum vm þig/ad a Hondum bere þeir þig/ ſo ad þu ſteyter ecke Fot þinn vid Steine. Enn Jesus sagdi til hans/ Enn aptur er ſkriþad/ Eige ſkalltu þreiſta Drottins Guds þijns. Og enn aptur þlutte Dioþullen hañ mz ſier vppa eitt mieg opurhatt Fiall/ og ſynde honum oll Rijke Veralldarennar/ og þeirra Dyrd/og sagde til hans. Allt þetta mun jeg gieþa þier/eþ ad þu þram þellur/og tilbidur mig. Þa sagde Jesus til hans. Far j burt þra mier Andſkote. Þuiad ſkriþad er/Drotten Gud þinn ſkal tu tilbidia/og honum einum þiona. Þa þorliet Dioþullen hann. Og ſia þu/ ad Einglar komu til hans/z þionudu hm̄.

Þessa Dags Gudspialle heyre þier huornen ad vor Elſkulege Herra Jesus Christus verdur leidour aþ Gudz

Guds Anda j Eydemörk/og freiſtaſt þar af Dioflenum/og vinnur Sigur a hönum vm ſijder. Þetta er ein merkeleg og miøg nytſamleg Hiſtoria/ og ma margt hier af læra/ Enn vier vilium blijfa vid þañ almennelega Lærdom/ſem øllum ſkal vera ſkilianlegur/og gagnlegur oſſ til Lærdoms + Leidriettingar.

Gudſpiallamenner avijſa lioſlega/ ad vor Herra Christus hafe ecke neitt edhafſt til hins þritugaſta Aars ſijns Alldurs/huørke læted ſig j lioſe med Predikønum nie Jarteikna giørdum. Þeir ſkrifa og ecke par vm hans vppvaxtar Alldur/nema þad eina/ad hann hafe ordeđ epter j Jeruſalem ovitande hans Forelldrum/og hafe talad og haft Spurningar j Muſterenu vid þa Skriftlærdu. Eñ þegar hann er nu orden hart nær þriatijge Aara gamall/ſeiger Lucas/Þa kiemur hann fyrſt ad Jordan til Johañem og ſkijreſt af hønum/ og ſtrax epter þad hañ var ſkyrdur/ þa var hañ leiddur af Guds Anda j Eydemörk/ ſo ad hañ yrde þar freiſtadur af Dioflenum.

Þad vor Herra Chreſtur tekur ſig burt fra ødru Folke/og fer i Eydemörk/ þad

er ecke skied j þa meining so sin̄ þa Mw
kar gafu sig j Klaustur/og hielldu þ þyr
er sierlega Guds Þionustugiörd. Meining
t Tilgangur Herrans Christi er langt vm
ödru vijs/so sem merkia ma annar stad-
ar vij̄dar j Gudspiallegre Historiu. Hañ
tekur sig þra Folke og Fiölmen̄e/ t vijk-
ur sier j Eydemörk/eda vppa Fiöll/so hñ
kun̄e ad bidiast þyrer ohindradur. Eins
lijka nu hier/Med þui Tijmen var komen
ad hann skyllde vpp byria sitt Embætte/
taka til ad predika vm Guds Nad og
Myskun/og lada Folked ad sier med Jar
teiknum og Dasemdar verkum/þa vijkur
hann sier ædur j Eydemörku/ þar hann
kunne ad giöra Bæn sijna ohindradur/og
bidia sinn Födur vm Lucku og Framga-
ng og Blessan til þessa Verks/ Þuiad hö
num var ecke okunnugt/ huörsu ad Diöþ-
ullen munde þorhindra þetta Verk og
hans Aþorm.

Þar þyrer er þetta eitt sierlega merke-
legt Epterdæme/huöriu vier skulum ept-
er þylgia/ Ad þegar vier vilium vppbyr
ia nöckud/ þa eigum vier ædur ad bidia
Gud vm Lucku og Blessan/ Þuiad þar
eru dagleg Dæme til/Menn vppbyria eitt
og

og annad optsinnis/enn þad luckast sialld an vel. Huar fyrer? Þuiad Øþdirþd og Athugaleyse Manna er ofmykid/ Menn hyggia ecke ad þeir þurfe Nadar + Blessanar Guds þar til/þeir þikiast forsialer framsyner/og meina þad skule ecke bregdast / þui biðia þeir ecke Gud / þar fyrer fer so vm sijder ad þeirra Aform eda Vpptekt hefur huorke Lucku nie Framgang. Þar fyrer lærdu þetta hier/ Fyrst Ad ef þu villt taka þier eitthuad fyrer Hendur/þa blasa þar ecke til/so sem Heimuren giörer/Kom fram̄ fyrer Gud m̄z Bæn þijna/Bid vm Lucku og Blessan/so sem vor Elskulege Herra Christur giörer hier j Eydemörku.

Nu skrifar Lucas / ad þegar Christur var leiddur j Eydemörkena/þa hafe Dioffullen jafnsnart seted vm han̄. Þuiad hn̄ leggur hellst a stundan þar a/ ad hindra þa Christnu fra Bæna akallenu/ Þuiad hann veit vel ad Bæna akalled giörer ha̅ns Rijke storan skada/ og hindrar miög hans Aslatt. Þar fyrer setur hn̄ sig strax j motevorū Herra Christo/angrar/þuingar og plagar hann med Freistingum j heila fiörutyge Daga + Natur/so þung lega

lega/ ad hann nytur huórke Suefns nie Matar vm þañ tijma. Enn huórtar eda hwilijkar þessar Freistaner hafe vered/ þ skrifa Gudspiallamennerner ecke. Med sijdsta/ þegar manleg Nattura var nu vm sijder orden veyk/ og vanmegna/ ꝛ þreytt af so þungre Astrijdu/ og girntest epter Art sinne ad fa Mat/ Næring ꝛ Lijf gan/ Þa seiger Lucas ad Diöfullen hafe komed med þessar þriar sierlegar Freistaner. Þa fyrstu/ ef hann være Guds Sonur/ þa skyllde hann giöra Braud wr Steinum. Þa adra/ ad hann skyllde kasta sier ofan af Musterenu/ ꝛ treysta vppa Gud. Þa þridiu/ ad christr skyllde tilbidia hñ:

Enn huad fyrer Freistingar þetta hafe vered/ og huar epter Diöfullen hefur leitt ad med þeim/ þad heyre þier j annan tijma. Vier vilium nu ad eins blijfa vid Epterdæme Christi/ ꝛ stuttlega ꝛ einfalldlega tala vm þann almennelega Lærdom sem oss verdur framsettur j þessu Gudspialle.

Fyrst meigum vier jata og medkienna/ ef ad vier giætum vel ad þessu Epterdæme/ þa höfum vier hier Aminning ꝛ Vidvörun/ ad vera ecke ofrædder athugalauser

ſet vm oſſ/helldur vöktum oſſ vel fyrer
Dióflenum/Þuiad/hafe ſa jlle Ovin ver
ed ſo hreckuiſs/diarfur og drambſamur/
ad hañ þorde ad taka ſig vpp j mote Gu
ds Syne/ þar hann viſſe þo og þeckte
hans Almætte og eilijfan Vijsdom/huad
meinar þu þa hann mune giöra oſſ/ vier
ſem erum aumer/veyker/vannegna/at-
hugalitler og galauſer/þar hann er þuſ-
und ſinnum/ja þuſundſinnum til/klokare
ſterkare og ſlægare enn vier erum ? Þuiad
ecke þarftu ad efa þad/Diófullen er þiñ
Ovinur/ hann finnur eitthuad hia þier.
Aller vier ſem erum ſkijrder j Jeſu Chri-
ſti Nafne/ höfum hans Ord/ og truum
hans Fyrerheitum/þeir hafa aller fyrer-
giefning Syndanna/goda + rolega Sam-
uiſku/ Heilagan Anda/og viſſa Von til
eilijfs Lijfs. Þennan Fieſiod veit Diófull
enn ad vier höfum hia oſs / Þar fyr-
er hatar Diófullen oſſ/hañ añn oſſ hans
ecke/og hann ſtundar Nott og Dag þar
vppa/ad hann take fra oſſ þennan Fie-
ſiod/og felle oſſ aptur j Syndena/og j ei
lijfan Dauda/So ſem þier heyrdud fyr-
er fiortan Dögum/ huórnen þad Sæde
for ſem fiell a Veigen/þar talar Chriſt

ur vm med liosum Ordum/ad Dióþullen kome og take Orded wr Mannsins Hiarta/ so hann skule ecke trua og verda Saalu holpen.

Þar þyrer/ Siertu skyrdur/ og eþ þu truer og treyster a þin̄ Herra Jesum Christum/ þa ver ecke vggalaus/ hyþa ecke ad Dióþullen sie langt þra þier/ Vertu alla tijma bryniadur og vopnadur/ Þuiad Dióþullen helldur ecke kyrru þyrer/ hann veit ad hann mun na nóckru hia oss/ Han̄ veit huórnen oss er hattad/ þennan Fiesiod berum vier [sem S. Pall vottar] j einu Leirkiere/sem bæde er veykt og brothætt/ þar þarþ lijted til ad slaa j sundur med eirn Leirpott. J sama mata erum vier aumar Manneskiur miog veykar/ Holld og Blod er aþ sialþu sier hneigt til Synd arennar/þar þarþ ecke ad taka nema Hlí odpijpu/ vier erum strax reidubuner til ad dansa. Þetta skalltu merkia allt saman/ og vert ecke galaus nie óhræddur vm þig. Tak þetta Epterdæme hier þyrer sioner/ og hyþa vm þinn hag/ Eþ Dióþullen dirþest ad setia sig vpp j mote Guds Syne huórn hann þullvel þeckte/ og visse aþ Ritningunne nær han̄ skyllde koma/ So mætti

tu þullkomlega vita ad hann lætur þÿn ecke vera oþreiſtad/hann þorſæker og leit ar vid ad giöra þier ſkada/þui hann veit vel huada Fieſiod þu heþur med þier/Fy rer ſoddan Voda ꝛ Haſka þa brynia þig vel og vert vid bwen. Eþ þu ætrer þuſ und Gyllene edur meir/ ꝛ ætter ad þerdaſt j giegnum eirn Skog/þar Ræningia er von/munder þu ecke bwa þig til mz Vop num og Veriũ/og þa þier Föruneyte ꝛ allt annad ſem þier er gagnlegt/ſo þu oræntur komeſt wr þeim Skoge? Huar þy rer villtu þa vera hier vgglaus og athu galÿtell vm þig/ Hier ſeige jeg/ſem ecke gillder vm Gotz og Peninga/edur nöckud ſtundlegt/helldur vm eilÿþt Lijþ/ eþ þu miſſer Nꝫad Guds og þellur j hans Reide þra Riettlætenu j Syndena/ þra Lÿþenu og j Daudan.

Enn/ þui verr/ meſtur þiölde Manna geingur þram̃/ſo hann ottaſt eckert/ ſier ſig ecke vm kring/hurar huörke vm Vopn nie Veriur j mote Diöþlenum/Og þ ſkiedur/ þegar þeir eru mitt j bland Morðingia og Reyþara/ þa þikiaſt þeir vera þia beſtum Vinum. Þuiad Diöþullen kañ auduelldlega ad þella þig j Saurlÿþe/A

girnd/Reide/Metnad/ ef þu giefur þig þar til/ ꝛ fylger hans Radum/ So veit nu ſu auma Manneſkia ecke fyrre af/ enn hun hefur miſt ſinn agiæta dyrmæta Fie-ſiod/ huórn Christur heñe hefur vtuegad: Þui ſkalltu nu læra ad vakta þig/ ꝛ gle-ym ecke þeſſu Epterdæme/ ad Diófullen liet vorn Herra Chriſtum ecke ofreiſtadan vera. Vertu þar fyrer vel vidbuen ꝛ bry niadur/ fordaſt Athugaleyſe/ biod ecke þij num Ovin til Gieſta/ ſo ſem være hann Vinur þinn/ forda þier og vakta þig vid hónum: Þetta er nu ſa fyrſte Lærdom.

Nu er þetta j Raun og Sannleika miøg hrædelegt/ ad vier chriſtner Menn hó-fum ſo ſterkan ꝛ mattugan Ovin/ ſa ad er myklu ſtyrkuare/ klokare og ſlægare eñ vier kunnum ad ſkynia/ Þar huert a mo-te er þetta miøg huggunarſamlegt ſem vier lærum j þeſſu Gudſpialle/ huórnen vier eigum ad mæta þeſſum Ovin/ ſo hñ vijke fra oſſ/ huórſu hreckuijs ſterkur og ſlægur ſem hann er. Þu ſier hier med þu órium Vopnum Herran Chriſtur mæter hónum/ og ſlær hann a Flotta. Ecke ott aſt þeſſe Ovinur/ Suerd eda Spiot/ Byſſ ur eda Boga. Þo þu bygder j kring vm

þig

þig Turn/ Mwr og Kastala alldrei so sterkan/ þa gietur hann þo komest ad þi- er/ Þu mætt lætast vera so klokur ꝛ kiæn sem þu villt/ þa er hann þo snidugre og slægare/ So sem liost er af Epterdæmū/ Þar var alldrei sprateknum Herranum Christo Jnöckur Madur so Heilagur/ Fro- mur og Andrijkur/ ad Sathan hafe ecke gietad sleiged hann vm koll? Huörnen vil ium vier þa veria oss fyrer hönum? Hu- örnen eigum vier ad standa hönum a mo- te? Huörnen faum vier hann yfervunned? Huör Vopn/ huöriar Veriur eigum vier ad hafa til þess?

Þad sier þu/ og þad lærer þu j þessu Epterdæme/ Þuiad vor Herra Christur gi örer ecke nema hann setur fram fyrer hn̄ Ord Guds/ þad stingur Dioflulen so j Au gun/ ad hann verdur strax ad snua fra og læta af. Merk þetta/ og vtvega þier soddan Veriur og Vopn/ þa mun þig eck ert skada.

Þu skallt og merkia hier/ ad med þui þar er eckert annad enn Guds Ord/ huar med vier kunnum ad standa Dioflenum j mote/ og reka hann fra oss/ þa vill þad vera miög vodalegt og haskasamlegt/ ef

vier heyrum ecke Guds Ord vel og vand lega/eþ vier merkium þad ecke alvarlega? Og eþ vier jdkum þ ecke Nætur og Daga? Þar þyrer skulum vier haþa æst og Rækt a Guds Orde/þramar enn a nöckru ødru þui sem j Heimenum er/Þuiad huørnen vilium vier ellegar standa Dióþlen um j mote? Huørnen vilium vier varduei ta vorn Fiesiod sem oss er veittur og gieþ en þyrer Christum/eþ ad vier høþum ecke Suerded Andans j Høndum vorum/ so sem S. Pall neþner þad/Eph. 6.
S. Pall aminner og so j þyrr neþndum stad/ad Bænen skule ei rnen vera þar mz/ Bidied[seiger hann] jduglega j øllum aliggiande Naudsynium/ med Bænum og Aminningum j Andanum/ og vaked þar til med allre Stadþeste + Akalle/þad er/ Vered ecke athugalitler/ vggalauser/ oþræddir vm ydur/ lijka so sem Dióþullen være langt j þiærlægd þra ydur. Þegar Dioþuren veit ad aller soþa/ þa Brytur hann Hwsed/og giører þ hann ætlar sier/ Enn eþ Menn vaka/ þa lætur hann ecke verda vart vid sig/ Lijka eins þa eigum vier ad vera vidBwner vid Dióþlenum/so þa ecke/helldur vaka + Bidia/ haþa ætijd
Guds

pallega

Guds Ord/þad rietta Suerded j Hende/
þa vinnur Diöfullen ecke a vid oss.
Og lijka so sem Sathan lætur ecke af/
þo hann vinne ecke a med eirne Freistne/
Hann kiemur med adra og hina þridiu/so
skulum vier ecke vænta oss Huijldar eda
Fridar nöckurn tijma hier j Heime. Jafn
snart sem ein Freisting er vmliden/og O-
vinuren fær ecke þar med framgang/þa
kiemur hn̄ med adra/so vier verdum mæd-
der/þreytter/og hann fær oss so vm sijd-
er sigrad. Þar fyrer er hier ecke annad a
ferdum enn Strijd og Barætta/Vier meig
gum alldrei læta Suerded af Hende ko-
ma/Ef vier leggium þ fra oss/þa ver-
dum vier slegner/og þad stodar ecke par/
þo vier höfū vared oss vm stundar saker.
So skulum vier nu hugleida vel Herrans
Christi Epterdæme/ad med þui Diöfull
en sette sig j mote hönum/og hlifde hön-
um ecke/þo hañ visse ad hañ munde ecke
Sigur vinna a Syne Guds/þa mun hañ
ecke hlijfa oss/vier sem erum skijrder j Chr
isti Dauda/og höfū fyrer Skirnena Syn
danna Fyrergiefning/og Von til eilijfs
Lijfs/Hann vill og so reyna sig a oss/
vier sem erum syndugier/veyker og van-
 mætt-

mættugier / og ecke vel bryniader nie bwn er vid soddan Strijde. Þar næst skaltu og so læra / huar med þu skallt veria þig + slæ þra þier j soddan Barættu / huad Vopn þu ætt ad haþa / sem er / alleinasta Guds Ord / tak þier þad þyrer Hendur / riettu þig þar epter / og hallt þig med stödugre Tru / og læt huörke Diöþulen / ecke helldur þitt Hiarta / eda þijnar Hugrenner koma þier þar j þra. Þa ertu riett christen / og þa muntu vinna Sigur / lijka so sem Christur vann hier. Þuiad þessar þriar Freistingar / med huörium Diöþullen þreistade hans epter þiörutijge Daga / þær eru so sin̄ almennelegur Capitule / hu ar epter Diöþullenn vor alla tijma þreistar / og huörn hann jdkar / og huar epter hann hegdar sijnum Freistingum.
1 Fyrsta Freisting kiemur aþ Neyd + Fatækt / ad þar er ecke Braud þyrer Hende / þa Christū hungrar / Þessare Neyd stryr Diöþullen so / ad hann vill þad sie ein Bivijsing / ad Gude sie jlla vid hann / og ecke medkienne Gud hann ad vera sinn Son / ellegar liete Gud hann ecke bresta Braud. Þesse Freistne er miög almenneleg / Huör sem lijdur skort a Mat + Atuinnu / eda

hefur Sott og Siukdom a Lÿkama sÿ-
num/ hann hefur þessa Hufan opt og o-
fialldan/einkum þa hann hufar vm ad-
ra Menn sem noglegt hafa til + eru heil
brigder vppa Lÿkaman/ þa koma sodd-
an Huxaner/ Gud er reidur vppa þig/ell-
egar geinge þier betur. Hefder þu eï sty-
gt Gud med þeirre og þeirre Synd/ þa
hefde hann ecke lagt soddan Kross og O-
luckn vppa þig/hañ hefde giefed þier He
ilsu og Heilbrigde/ hann hefde giefed þi
er Biörg og Næring + sÿna Blessan/ Eñ
nu er þad vte/ hann hialpar þier ecke/hũ
skeyter ecke vm þig/ þu þarft ecke ad vo
na nie vænta vppa hañ.

Soddan eiturlegũ Huxönum vm Gud/
vill nu Diöfullen jnnblasa j Herrans Chri
sti Hiarta. Enn huörnen ver Herran Chr
istur sig ? Hann seiger/Maduren lifer ecke
alleinasta vid Braud/ helldur vid huört
þad Ord sem fram geingur af Munne
Drottins. Merk þetta Andsuar/ og ver
þig med þui/lÿka sem Christur/ Hugga
þu Hiarta þitt/ og vnderuÿsa þui ad þ
giefe ecke so jllũ Huxönum Rum hia sier.

Vor Herra Christur setur hier fram
tuo Hlute/ Fyrst þad/ ad opt, take Gud

Braud og adra Lÿfs Næring fra ſÿnum Bórnum/ſo ſem nu er ſkied hia oſſ/þ er/ Gud lætur ſÿna Chriſtna lÿda Aarmod ꝛ Fatækt/og allra handa Motgang og O lucku/ þad ſkalltu fyrſt merkia/ Þar næſt ad enn þo Gud take j burt Braud ꝛ Næring/ þa hafa þo hans Chriſtner menn þ gagn/ ad Lÿfed Mannſins er ecke komed j Braude eda Matnum/ helldur j Guds Orde/ fyrer huórt Lÿfed er Mañenum gi fed ꝛ varduerteſt.

Þu ſeiger/Huórnen ſkal jeg þad ſkilia? Andſuar/ Þu ſkallt ecke reikna eda virda Guds Nad ꝛ Vinattu epter þui ſem Lÿ kamanum vegnar hier a Jórdunne/ Þad er vel ſatt/huórium ſem Gud giefur goda Biórg og Næring/Heilſu og Heilbrigde/goda Kuinnu ꝛ hlyden Bórn/gott ærlegt Nafn og Rykte/og annad fleira/ſa hefur þeiged veglega Gafu af Gude/hu ar fyrer hann ætte Gude ad þacka/og ſia vel og vandlega til/ ad hañ fare vel þar med. Enn ſlÿkt er ecke þad hellſta ꝛ beſta huar med Gud audſyner ad hann ſie oſs Milldur og Myſkunſamur/hañ giórer þ med ódrum hætte myklu haleitara ꝛ veglegra/Sem er/ad hañ giefur oſſ ſiñ Son

og j

og j synu Orde lofar hann oss eilyfu Lyf
fe. Þetta skalltu alyta og hugleida/þeg
ar þu villt vita ef Gud er þier Nadugur
og Myskunsamur: Ef þu hefur þetta/
þa kann þig eckert ad skada/þo þig bre-
ste Braud/Pening Heilbrigde ꝛ huad aññad.

Huar fyrer? Þuiad hitt annad þad er
allt saman ecke nema stundleg Neyd ꝛ Fa
tækt/Enn þar j mote þa hefur þu j Gu
dz Orde þad Eilyfa/yferfliotanlega/og
þad rietta Lyf/ Þuiad Guds Ord þad
lygur ecke ad þier/ þad suykur þig ecke.
Þar fyrer/ lyka so sem þu matt dæma
þann Mañ opacklatan darlegan ꝛ heim
skan/sem hefur mørg þusund Gyllene/eñ
lætur sier ofmiøg fyrerj þikia ef hñ miss
ser hinn minsta Pening þar af/ Lyka so
er sa Madur j Raun ꝛ Sannleika opack-
latur heimskur og aumur/sem ecke meir
og framar huggar sig vid Guds Ord og
hans Nadar Giæsku/ helldur enn vid
Gotz og Peninga/Heilsu og Heilbrigde/
eda huad annad vera kann.

So verdur nu Diøfullen sleigen/og hñ
hlytur ad vykia j burt/þegar þu tekr ecke
epter hans Ordum/huad hann setur fy
rer þig vm þessa stundlega Hlute/sem Lyf

kaman

kaman a hræra / helldur epter Guds Orde
+ eilijfu Lijfe. Og þetta lærum vier all
einasta af Guds Orde / enn huørge annar
stadar.
2 Sem Christur hefr nu j þennan mæta
burt reked Diöfulen / + vijsad hönum fra
sier / þa reyner hann enn til med ödrum
hætte / Hann setur hann vppa Bust Must
eresins j Jerusalem / og seiger hann skule
steypa sier af fram / þui Gud vardueite
hann fyrer sijna Eingla / med þui hann er
Mijskunsamur / + þetta beuijsar hann mz
Ritningunne / af þeim 91. Psal. Enn vor
Herra Christur mæter hönum med Ritnin
gu / og seiger / Skrifad er / þu skallt ecke
freista Guds / et cet.
Þesse Freisting er og so miög almenne
leg / ad Diöfullen vill koma oss til ad gi
öra j mote Guds Orde og Befalningu.
Þuiad lijka so sem hann med fyrre Freist
ingunne villde beuijsa ad Gude være jlla
vid oss / og villde ecke giefa oss stycke Br
aud eda mola Matar. So tekur hann nu
annan slag / þuert a mote hinum fyrra / +
giörer Gud fyrer oss so Nadugan + Mill
dan / so sem ad ecke yrde hann reidur / + lij-
ka sem hann liete sier allt þ lijka + lynda

ſem vier heyrdunſt ad.
Enn hvilijkan ſkada þeſſe Freiſtne giö-
re[þui verr] þ er opmiög openbert. Meñ
eru vr mata athugalauſer/þeir lata aud-
velldlega tala vm fyrer ſier og koma ſier
a talar. Þegar Satan vppuekr Meñena
til Agirndar/Saurlijfis/Drambſeme/og
annara Synda/et ct/ þa giörer hañ þær
Synder fyrer þeim ſo litlar/liettar + lijt-
els verdar ſo ſem Graſtra / eda ſo ſem
Fiödur. Huör hann nu ecke kann ad vera
ia ſig med Guds Orde/ og rietter ſig ecke
epter þui/huad Gud hefur boded og bañ
ad j ſijnu Orde/og lætur fella ſig j Syn
dena/ſa mun finna vm ſijder/ad Synden
er ecke ſo liett/hun verdur ſo ſem eitt Bly
fiall/huört eingen kann ad bera eda vpp-
taka. Dæme höfum vier af Cain. Hön-
um þotte lijtels vert ad ſla ſinn Brodur j
hel/ Enn þegar Synden var giörd/ þa
viſſe hann ecke huar hann ſkyllde hafa
ſig/ öll Veröllden var hönum þa oflijtel
vegna hans Syndar.
Lærdu þar fyrer hier/ad nær Diöfull-
en vill j mote Guds Orde leida þig j Sy
ndena/og giörer hana fyrer þier lietta ſl
etta + lijtels verda/þa tru þu hönũ ecke/
Seigdu

Seigdu eins og Christur/ Þu skallt ecke freista Drottins Guds þijns/það er/Þu skallt vakta þig/ giördu ecke þ sem Gud hefur fyrerboded j sijnu Orde/huörsu lijt ed eda lijtels vert sem þ þiker vera. Enn vilier þu ecke vera hlyden/og þu villt voga það ad giöra það minsta sem fyrerboded er j hans Orde/ þa fordiarfar þu sialfan þig/So skiede Enn Moder vorra allra/ Henne þotte lijtels vert vm eitt Eple/þo hun æte af þui/Enn það var ecke so sem hun meinte/Gud hafde strein gelega bañad þ/ꝫ af þui þau voru Gude ohlyden j þessu/ þa felldu þau yfer sig Guds Reide og eilijfan Dauda. So mun það ganga öllum þeim sem freista Guds það er/þeir sem ecke vilia blijfa vid Guds Ord/ og giöra það nockud sem Gud hefur fyrerboded.

3 Su þridia Freisting er þesse/ ad Diöfullen eggiar Herran Christum a ad tilbidia sig/ þa vilie hann gefa hönum öll Rijke Jardarennar. Enn Herran Christur ver sig ecke alleinasta med Ritningunne/ helldur bydur hann Diöflenum ad packa sig og fara j burt.

Þesse Freisting er ꝫ miög almenneleg.

Margur syndgar a mote Gude og hans Orde vegna Audæfa og Peninga. Huad mórg þusund af Munkum/Nunnum/Bisk upum/Canickum/ Prelatum og Prestum mundu giarna og vel viliuglega medtaka Euangelium/ ef þeir ottudust ecke ad þr skylldu missa þeirra Rentu + Inntekter? Huórsu marger eru j Konga og annarra stor Herra Hoffgórdum/sem giarna mundu heyra Euangelium + neyta Sacramentis epter Christi Innskickan/ef þeir vissu þeir skylldu ecke missa Vinættu sina Herra + koma þar fyrer j skada? En af þui þeir sia Veralldarennar Rijke + hafa þar til Sinne/þa lata þeir Christum og hans Euangelium fara sinn veg/ og til bidia þann skamlega Diófull.

Huórnen eiga nu Menn ad hindra þessa Freistne og standa henne a mote? Eins + Christur giórer hier. Hann seiger/ Skrifad er/ Þu skallt tilbidia Drotten Gud þinn/og þiona hónum alleina. Pad er/ Vakta þig/ad þu fyrer Gotz + Peninga giórer nóckud Gude j mote/og stygger hann ellegar mun Hefnd og Reide koma yfer þig/ Helldur skalltu tilbidia Gud og þiona hónum af Hiarta/vænta epter hans

Blessan/og þiggia med Packlæte þad hñ giefur þier/Eñ þad Gud ecke giefur/þa læt þier þad vel lijka/ᵹ forda þier Synd denne/Þui Gud huòrium þu þionar/huòrn þu akallar/hann veit betur huad þier er nytsamlegt og gagnlegt enn þu sial fur. Huòr sem so hegdar sier og breyter/ a þeim mun Dioflullen önguan sigur viña helldur enn hann vann a Christo/ Þuiad Guds Ord er Guds eilijfur Kraptur.

So siae þier nu huad naudsynlegur og gagnlegur Lærdomur oss verdur fyrersett ur j þessa Dags Historiu/ ad vier sieum alla tijma vidbuner/og med Guds Orde bryniader ad standa j mote þessum Ouin Dioflenum sem vor freistar/ og huòrke Nott nie Dag lætur oss hafa Frid nie Ro ad hann kunne oss yfer ad vinna/ᵹ koma oss til/annad huòrt ad hyra ecke par vm Gud/ellegar ad vijkia fra hans Orde og Bifalningu/ og akta Gotz og Peninga/ framar enn hann.

Jafnframt þessum Lærdome/þa eigum vier ecke ad gleyma þeirre Huggun/ ad þo so sie/ad vier hliotum ad beriast vid so volldugan og sterkan Ouin/þa hòfum vier þo þessa Huggun j Christo/ad vier

vier vitum ſa ille Ovinur er alla reidu ſle
igen og yꝼerunnen/ Þar ꝼyrer þurꝼum vier
ecke ad hrædaſt hann/ helldur ſtanda hǫn
um j mote diarꝼlega/ ecke aꝼ voru̅ Hrauſt
leik til/ helldur vegna vors Herra Jeſu
Chriſti/ huǫr ed hann yꝼervann/ og Baud
hǫnum Burt ad vijkia. J þeſſum Sigre
þa ſkulum vier haꝼa vora Huggun/ taka
oſſ ꝼyrer Hendur Guds Ord/ Bidia Gud
vm Styrk og Viſku/ ꝛ ꝼyrer Chriſtum vo
na og vænta/ ad vier munum þa hañ ſig
rad/ þa munum vier verda ſæler og holp
ner eilijꝼlega/ Amen.

Bænen.

DRottenn Gud Himneſkur Fader/ Med þui ad vor hinn argaſte Ovinur Dioꝼullen/ hann ſitur vm oſſ alla tijma/ og geingur j kring vm oſſ/ ſem eitt glepſande Leion/ og leitar vid ad vppſluka oſſ/ Þa bidium vier þig ꝼyrer þinn Bleſſada Son Jeſum/ ꝼyrer hans Dauda og Pijnu/ ad koma oſſ til Hialpar med Nꝼd þyns Helga Anda/ og med þynu Orde ad ſtyrkia vor Hiörtu/ ſo Andſkoten ecke ꝼae Valld a oſſ/ helldur ad vær mættum alla tijma bihallda þinne Naad og hia þier verda Sæluholpner eilijꝼlega/ Amen.

Annan Sunnudag j Føstu Euangelium Matth. XV.

JEsus gieck burt þadan/ og foor j Lands alfur Tyri og Sydonis. Og sia þu/ ad Chanuersk Kona gieck vt af þeim sømu Takmørkum/ kallade og sagde/ Herra/ Sonur Dauids/ Myskuna þu mier/ mijn Dotter kuelst jlla af Dioflenum. Og hann suarade henne ønguo orde. Nu hans Læresueinar geingu þa til hans/ bædu hann og søgdu/ Lattu hana fara/ af þui hun kallar epter oss. Enn hann suarade og sagde. Jeg em ecke sen-

dur/ nema til Fortapadra Sauda/ af Hwse Israels. Enn hun kom og til bad hann seigande. Herra/hialpa þu mier. Enn hann suarade henne z sagde. Þad er ecke gott ad taka Braudid Barnanna/ og kasta þui fyrer Hundana. Enn hun sagde/ Satt er þad Herra. Enn þo eta Hundarner af Molum þeim/ sem detta af Bordum Drottna þeirra. Þa suarade Jesus og sagde til hennar. Þu Kona/ mikel er þijn Trua/ Verde þier so sem þu villt. Og a þeirre sømu Stundu vard hennar Dotter heilbrigd.

J Þessu Gudspialle hoࠀfum vier eitt merkelegt Epterdæme/ af huórin vi er lærum / huórnen vier skulum skicka oss nær hellst sem vier viltum riettelega bidia z verda Bænheyrder. Og a slijkum Lærdome liggur oss mióg storlega/ af þui ad j Freistingónum z Motgangennm þa hófum vier óngua adra Huggun enn þessa. Og med þui ad Diófullen forsómar sig ecke/ so sem þier heyrdud fyrra Sunnudag/ z ef hann fórde ad þreista

 sta

fra vors Herra/ þa mun hann ecke hlijfa
oss vier sem erum vanmættuger og veyk-
er/ og kunnum snart ad hrasa og falla/
Þar byrer liggur oss stor magt a ad hafa
Rad hins Heilaga Pals/og taka Sverd
Andans/Guds Ord/og sla Diöfulen fra
oss med þui/Þar næst ad læra vel þa List
sem i þessa Dags Gudspialle verdur oss
kiend/ so ad vier ecke alleinasta blijfum
stadfaster i Freistnenne/helldur ad vier by-
rer Bæn og Akall til Guds mættum fa
Hialp og Huggun.

Þesse Kuïna hafde eirn þungan Kross
og Motgang/ ad hennar Dotter var set-
en af obreinum Anda/ Þuiad ef Fader +
Moder kuña ecke ad fa þyngra Kross eñ
þennan/ þegar þau sia þar vppa/ad þr
ra Börn andast/þa er þesse Kross + Mot
gang: þo so þungur + sar/ ad þad være
Forelldronum Hiartans Glede/ad Börn
en mættu deyia/ helldur enn ad kueliast +
þijnast so af þeim vonda Anda. Þau mū
du helldur þusundsinnum vilia vera daud
helld: enn ad sia vppa þa Sorg + Neyd.
Soddan Pijnu og Plagu hefur þesse fa-
tæk Kona lided/ hun rekur hana vt af
Hwsenu/ strax hun fornemur ad Herran
Jesus

Jesus er þar nalægur/hleypur epter hønum/og Bidur hann vm Hialp/Seigande/ O h Herra þu Sonur Dauids/Myskunna þu mier/mijn Dotter kuelst jlla af Diøfl enum. Hun talar ecke mørg Ord/enn þau koma af sorgfullu Hiarta.

Þetta er oss nu sett til eins Epterdæmes/ad vier skulum eins lijka giøra/ Nær oss kiemur Neyd og Motgangur ad Høndum/þa skulum vier Bidia af Hiarta/ + leita Hialpar hia vorum Herra Christo enn ecke annar stadar. Þui hann er þar fyrer komen j þennan Heim[sem Johannes seiger]ad hann vill nidur briota Diøfulsins verk/og hialpa oss/Og hier brestur ecke neitt annad enn þad/ef ad vier villum ecke slijkt þiggia/ og af Hiarta til vor medtaka/ og setia vora Neyd fram fyrer hann med Bæn vorre og fullu trunadar Trauste:

Enn hier meigum vier aller saman jata og vidurkienna vora Eymd og vorn Blijndleika/ Þuiad vier erum af Synden ne so miøg spillter og fordiarfader/ ad vier kunnum ecke ad sia nie skynia vora ei genlega Eymd og Neyd. Mestur fiølde Manna gnar so framm/ad hann hyrar ecke

þar vm Bænena / nema huiad eins ad Madur verde siukur / eda vante daglega Atuinnu/Þetta hölldum vier mestu Neyd hun kiemur off til ad grata og syta/hun lætur vpp Munnen a off/ so ad vier Berū ofs jlla. Nu er þad vyst + satt/ad Chri stur Bydur ofs sialfur ad Bidia vm dagle gt Braud/og mz vorre Bæn ad leita Bl-essanar hia Gude. Enn j þui fõrum vier miög villt/ad vier hölldum Atuinnuley-se edur Siukdom Lykamans/ eda annad þ þetta stundlega Lyf ahrærer fyrer þa stærstu Neyd og Naudsyn/ Med þui ad þesse Neyd er hin minsta/og margt ann ad liggur þyngra a ofs/huar vm vier ei gum daglega ad Bidia/ vm Guds Hialp og Hiastod.

1 Þui skal nu vor fyrsta Bæn og stærsta Naudsyn vera þesse/ ad Bidia Gud /ad hans Nafn verde Heilagt/þ er/Ad Gud vilie forda ofs fölskum Lærdome/ giefa goda Kienneffedur/og hallda Guds Ords Þionustugiörd vid magt/A slyku liggur ofs meire magt enn a lykamlegre Atuin-nu/ Þuiad nær sem þetta vantar/ad Gu ds Nafn Helgast ecke/+ ecke er riettelega kient og predikad vm Gud/þa er j Voda kom-

komed/ecke alleinasta vegna þessa stundlega Lijfs/ helldur er þa og vtgiórt vm þad eilijfa Lijf/ so Menn eru þa j Syndenne og Daudanum/og hafa ecke nöckrar Hialpar framar meir ad vænta. Þar fyrer setur Herran Christur þessa Bæn fyrst ad Guds Nafn meige verda Helgad hia oss/Og alldrei skulum vier læta nöckurn þann Dag hia lijda/alldrei so hætta eda vppstanda/alldrei fara so til Bords eda fra/ ad vier ecke ætijd og yfer alla Hlute fram̄ Bidium þess af Hiarta/ad Guds Nafn mætte Heilagt verda.

2 Þar næst skulum vier Bidia/ ad Guds Rijke kome til vor/þad er/Ad Gud fyrer sinn Heilaga Anda vilie vppuekia ⁊ giöra Orded lifanda j vorum Hiórtum/so þad bere Auóxt hia oss/og ad vier kynnum j allskyns Neyd ⁊ Morgange ad hugga oss þar vid/ Vppa þad ad Dióflenū verde hamlad ⁊ voru eigen Hollde/ so þr styre oss ecke nie stiorne/helldur sa Heilagur Ande/Þetta er og so miög naudsynlegt og hier vm Byriar oss a huórre Stundu ⁊ Tijma ad Bidia myklu framar en̄ vm dag legt Braud. Þuiad nær hellst Heilagur Ande hann yfergiefur oss/ og stiornar oss

ecke/ þa heþur Dioþullen Rwm og plæts hia oss/ og ad skada oss bæde a Sælu ⁊ Lijkama.
3 Lijka eirnen þa er Þörþ og Naudsyn ad vier Bidum Gud/ ad hans Vilie mæt-te verda/ so a Jördunne sem hann er a Hi-mnenum. Þviad Dioþullen og Heimuren haþa jllt j Sinne/ þeim hlytur Gud ad hamla/ ellegar þar geingur ecke vel til. Vier þurþum og þess vid/ ad Gud hind-re og hamle vorum Vilia/ ⁊ vppueckie oss til ad giöra sinn Vilia/ vera jdner og a-stundunarsamer j voru Kalle og Embæt-te/ og j öllum Hlutum riettum oss epter Guds Orde og hans Vilia.
4 Og aþ þui ad Dioþullen lætur ecke aþ ad blasa oss j Brioft Syndum ⁊ Glæ-pum/ Heimuren ladar og lockar oss eirnen þar til med vondum Epterdæmum/ og vort eiged Holld og Blod er þar hneigt til/ ad rasa og þalla/ þa er storlega naud-synlegt ad bidia vm þyrergieþning Synd-aña/ ad Gud vilie ecke reikna oss þær til.
5 Og einkannlega liggur oss Magt a þui/ ad þegar vier erum þallner j Synd-ena/ ad vier liggium þa ecke leinge j hen-ne/ helldur ad Gud vilie mz riettre Jdran
og

og sannre Tru leida oss þar j fra. Þuiad
huör hann liggur j Syndenne/ hann heyr
er Daudanum til: Og med þui vier stön-
dum daglega j soddan Voda og Haska/
þa er Naudsyn ad vier daglega Bidium
Gud ad leida oss ecke j Freistne/seigande/
Vor Gud/ læt oss ecke vera einsäla þeg-
ar vier freistunst/ vier erum miög veyker
og vanmættuger/og kunnum oss ecke sial
fer ad hialpa/ Riettu þar fyrer ad oss
þÿna Hialpræðis Hönd/ og leid oss ur
Freistnenne/ og læt oss ecke i henne for-
diarfast.
6 Ad sÿdustu/ Med þui ad vier eigum
eitt siñ ad deyia/ + oss liggur stor magt a
ad Bidia Gud vm farsællega Daudastūd/
ad hañ vilie þa vera hia oss med sÿnum
Heilaga Anda/ hugga Hiörtu vor j all-
skyns Neyd/og einkañlega a vorre Dau-
dastundu / og leida oss j riettre Tru til
Guds Sonar/ og fra þessu Lijfe til ei-
lijfs Lijfs. Sia/þetta eru þær Greiner/
vm huöriar oss liggur meire magt a ad
Bidia eñ vm daglegt Braud/ Þar fyrer
skulum vier venia oss þar til/ ad Bidia
vel og rækllega vm þetta/eñ gleyma þo
ecke þar jafnframt mz daglegre Atuinu.

Vm þetta heþ jeg viliad ſo haþa ſtutt lega talad/med þui ad vier ſkulum nu ræ da vm Bæna akalled/ ſo ad huør chriſten Madur vite/huar vm vier eigum ad bid-ia/og haþa ecke alleinaſta Vmhyggiu þy rer daglegu Braude og Atuinnu/ helldur læta adrar hærre og ſtærre Naudſyniar ganga oſs til Hiarta/huóriar ecke gillda þetta ſtundlega Lijþ/ helldur þad eilijþa. Þegar þu veiſt nu þyrſt huar vm þu ætt ad bidia Gud/Sem er/vm Helgan Gud-legs Naþns/ vm hans Rijke/ og ad hans Vilie verde/þa mættu bidia þarnæſt hid þyrſta vm daglegt Braud/vm Syndanna þyrergieþning/vm Frelſan þra Freiſtings-onum/vm ſælugan Aþgäg + eilijþt Lijþ. Þa ſkalltu þramueigis læra/huórnen þu eiger riettelega ad haga þier og hegda i Bæneñe/þ verdur oſs kient i Eptterdæme þeſsarar Cananerſku Kuiñuñar.

Þier heyred þyrſt/huórſu ad hun hley-pur epter Herranum Chriſto / + gieþur hó num þad rietta Naþn/kallar hañ Dauids Son/þad er/ hann ſaña Meſsiam/þy rer huórn Gud heþur loþad ad veita Hialp óllum Heimenum/og ad huór Madur ſkyllde hugga ſig vid hans Hialp/i hu

órſkyns Neyd og Motgange/ſtundlegum eda eilijfum. Þeſſu Nafne ſkulum vier j önguan mæta gleyma þegar vier bidiũ. Þuiad ef vier holldum ecke Chriſtum ad vera þann/fyrer huorn Gud lofar ad veita oſs alla Nꝣd og Myſkun/ þa er vor Bꝣn til einſkis. Þar fyrer kienner Chriſtur ſijnum Læreſueinum[þegar hañ amiñer þa ad bidia]ad þeir ſkule bidia Födurenn j ſijnu Nafne/þad er/hafa þ Trauſt þa Tru/ ad Gud mune fyrer hans ſkulld Bꝣnheyra oſs/og veita oſs allt þad ſem oſs er gagnlegt.

So byriar nu þeſſe Kuinna ſijna Bꝣn riettelega/og hun ſtendur faſt þar a j ſijnu Hiarta/ ad þeſſe ſie ſa Madur/epter huórium Gydingar vꝣnta/og vm huórn Spamennerner hafa ſpꝣd/ad hañ mune hialpa öllum Heimenum/ Þar fyrer fer hun til j ſoddan trunadar Trauſte/ bidur og ſeiger/Myſkuna þu mier/ Hun ſetur og fram ſijna Naudſyn/ ſeigande/Mijn Dotter kuelſt jlla af Dióflenum. Þetta er nu ſu Bꝣn/j huórre önguu er gleymt/og huar eckert liggur epter/ enn þo hun ſie ſtutt ꝛ faord/Eñ huórnen fer ꝛ Vor Herra Chriſtur heyrer vel huad hun ſeiger/eñ

hann

hann vill ecke suara. heñe einu Orde/ hñ geingur sinn Veg/lyka so sem hañ hefde ecke heyrt þad hun talar.

Þesse Freisting er nu ein af þeim/ sem opt kiemur fram/þegar Madur Bidur og akallar Gud riettelega. Og med þui ad vor Bæn er eitt Heilagt Verk/ huört ad skiedur Gude til Dyrdar/ þar fyrer hatar Diöfullen Bænena og stendur henne æfenlega i mote/ og hindrar hana/Þar med og eirnen þa er Vantruen so rootföst i voru Hiarta/ad vier getum henne ecke burt hr undeð. Þar fyrer geingur þad eins til mz oss og þessa Kuinnu. Hun Bidur af Hiarta/ og vonar ad hun mune verda Bænheyrð. Enn þegar vor Herra Jesus ansar henne öngun Orde/ og lætur so sem hañ heyre ecke til hennar/þa hefur hun ofrig anlega haft þessa Hiartans Sorg og Hugan/ Awuñ/ þad er til einskis/hñ vill ecke hialpa mier/ hañ vill ecke læta mijna Ne yd ganga sier til Hiarta.

Þesse Freisting er miög almenneleg/ og alltijd hin fyrsta þegar Naudstödd Harm þrungen Sorgbiten Hiörtu taka fyrst til ad Bidia/ad Vantruen hreyfer sier i Hiar tanu/og seiger/ Þad vill ecke hialpa/ þ

er porgiepins/ þu matt vænta ad þesse Olucka og Motgangur varer leinge/ þu þarpt ecke ad vænta Hialpar nie Huggun ar. Soddan Huganer koma ap Vantru/ huór ad er inngroen ap Nætturunne j all ra Manna Hiórtū/og porhindrar storlega vora Bæn. Eñ vier skulum giöra so sem þesse Kuinnan giörde/læta ecke ap/hell dur blijpa vid Bæna akalled/og vita/ad þad er Guds Vilie Bod og aluarleg Bi-palning/ad vier eigum ad bidia/og trua ad vier munum verda Bænheyrder. Þañ en þa eigum vier med Guds Orde eñ ód-ru önguu ad stāda j mote þessare Freistne.

Sem ad Herran Christur suarar henne nu huórke ja nie nei/þa para Lærefuein-arner til/og kienna j brióst vm þessa pa-tæka Konu og bidia þyrer hana/Herra/ seigia þeir/ skil þig vid hana/ þui hun kallar epter oss/Sem þeir villdu so seig ia/Pad er ecke Vane þinn/ad þu lætur so kalla epter þier/þu ert alla tijma reidu-buen og godviliadur til ad hialpa/huar þyrer villtu þa nu og ecke giöra so ? Vor Herra Jesus suarde þeim/ enn þo miög hardlega/Jeg [seiger hañ]er ecke sendur nema til glatadra Sauda ap Hwse Jsra-el/

el / Pad er þessarar Meiningar / Hun er ein heiden Kona / eg heþ ecke þar med þa-na / være hun aþ Gydinga Kyne þa skyll-da eg hialpa heñe. Þetta var þungt And suar / huórt su goda Kona ogiarna heyr-de / z þ heþur henne ecke liett leiged.

Og þetta er ónnur Freistne sem opt kie-mur og hindrar vora Bæn / ad vier huxũ þ Gud haþe ecke eins Siñe til allra Man-na / Værum vier so Heilager sem S. Pet-ur S. Pall / þa munde Gud vera oss næd-ugur og hialpa oss / enn hañ heþur annad Hiarta til vor / et ct. Þetta er eiñ hrædi-leg og haskasamleg Freistne / huór ad er Gude til Vanheidurs og Smanar. Þui-ad vid skulum ecke so huxa vm Gud / ad hann mune vera ódru viis Sinnadur vid mig enn añan / Þuiad / so sem S. Pall sei-ger / Gud vill ad aller Menn skule verda Saluholpner / Og so sem þar stendur Jo-hañis 3. Cap. Gud elskar Heimen / þad er / Hans Hiarta er vinsamt æstwdlegt / gott og Giæskuríkt vid alla Menn / Hañ vill giarna hialpa huórium Mañe / eþ ad Menn villdu ad eins þiggia hans Hialp. Þar þyrer skalltu vakta þig / ad þu ecke vanheidrer so Gud / z giórer so hans Hia-

ta

ka kudgallt/ad hann elske eirn enn hare an
nan. Slijkt Hiarta beþur Gud ecke/ Hu-
ör sem styr sier til hans/ Bidur hann vm
Hialp aþ Hiarta/þeim vill hañ hialpa/
hann hyrar ecke vm huört Madur heþur
þad þorþient eda ecke/ Þuiad hans Hialp
er Myskunarhialp/ Þar vm skalltu hu-
ra þegar þu Bidur/þa muntu verda laus
og lidugur vid þessa Freistne/ Þuiad so
sem vier siaum hier/ Kuinnan lætur ecke
aþ/hun helldur þast á sinne Bæn/ og þar
vor Herra Christur geingur jnn j eitt Hws
þa verdur hun ecke epter wte/hun hleyp-
ur jnn j Hwsed/og so sem hun haþde ad-
ur hropad epter hönum/ so hleypur hun
nu riett þyrer hans Augu/þellur nidur þyr
er hönum og Bidur/ seigande/ Herra hial
þadu mier/ Þetta er vijst Teikn og Mer-
ke/ ad hun er ocþasöm j sijnu Hiarta vm
hans Hialp og Hiastod/ þo þad være a
hans Ordum ad heyra/ ad hann villde
ecke hialpa henne.

Hier kiemur nu hin þridia Freisting sem
er miög þung/ ꝛ ogiarna vill Burt vijkia.
Þuiad vor Herra Christur seiger/ Þad er
ecke þagurt eda tierlegt/ ad taka Brand
Barnañа og kasta þui þyrer Hunda. Ad-

ur

uꝛ fyrre giörde hann greinar mun a mille ſinnar Perſonu og hennar/ hañ være kom en vegna Gydinga/ hun være heiden/ þar fyrer hefde hañ ecke þar med hana. Eins Freiſtne þa reynum vier optſinnis/ oſſ þiker ad Gud ſie ödru vijs til Sinnis vid oſſ eñ adra. Eñ hier giörer hann greinar mun a mille hennar Perſonu & Gydinga/ Gydinga jafnar hñ vid Börn a Bænũ/ eñ Kuiñuna vid eirn Hund. Þetta er ein þũg og ſtor Freiſtne/ og miög þungt Slag/ & kiemur af þeirre Freiſtne ſem næſt var vm talad. Þuiad fyrer þa Grein ad vier vit um þad/ huörnen vier höfum ſtygt Gud og modgad med vorum Syndum/ & ecke lifad epter hans Orde og Vilia/ þar af kiennur þ/ ad vier erum efaſamer j Bænenne/ & erum hrædder/ ad Gud mune hafa Ovilld a oſſ. Lijka ſo ſem þeſſe Kuinna ma nu taka þſſe Ord til ſijn/ Þu ert Hundtijk/ værer þu Barn j Bænum/ þa munde Hwsbonden breyta vel vid þig/ & taka þig ad ſier/ Eins ſkiedur þad & eirnen oſſ/ þegar vier vpp hefium vorar Syndur/ og bidium Gud vm Nad & Hialp/ Enn ſem vier komum þar ad/ og hugſum vm huilijker aumer Syndarar vier erum/

og

* huad þunglega vier hößum styggt Gud / þa kiemur strax þesse Hugan j Hiartad / Þijn Bæn kiemur til einskis / þu ert overdugr ad Gud bænheyre þig eda hialpe þier / þu ert Hundur j hans Hwse / þu þarßt ecke ad vona nie vænta / ad þu muner ßa hier nöckud gott / Þu ert ecke hans Barn / helldur eiñ Hundur / et ct. Þuiad vor Skynseme hun plægar oss / hun dæmer / ad þ gange eins til hia Gude so sem hia oss Mönnonum / Vier erum hneigder til ad giöra þeim gott / sem vered haßa epter vorum Villa / Enn hina sem oss haßa giört j mote / þa hötum vier og veitū þeim ecke Hialp.

Enn huörnen skulum vier haga oss og hegda j þuilijkre Freistne ? Þad verdur oss hier agiætlega kient og ßyrer Sioner sett. Kuinnan heyrer og skilur þad vel / ad vor Herra Christur jaßnar henne vid Hundtijk / sem ecke gilldur par / hia einu Barne j Hwsenu. Huad giörer hun þa ? Lætur hun þar ßyrer aß ad bidia ? Eßast hun þar ßyrer ? Nei / ßyrst er þetta eitt Hiartans haleit Audmykt / ad hun jatar * medgeingur ad hun sie ein Hundtijk ad reikna hia Guds Folke. Þar næst helldur

 hun

hun ſier enn nu faſt vid Herrans Chriſti Myſkun/og vonar viſſeliga ad hañ mune hialpa ſier. Þetta er nu ſu rietta Liſten ſem vier eigum ad læra hier/ og huørka vier eigum ad jdka. Naar hellſt ſem þier kiemur j Hug og Hiarta/ad þu ert eiñ aumur Syndare/ og haber giórt þad og þad/og ſiert ecke verdugur ad Gud ſkule hialpa þier/eda gieba þier eitt og añad/ þa varaſt þu ad læta þar fyrer af Bæn þinne/ og læta Tru og Trauſt til Guds Nædar falla/eda ad ønguu verda/Seigdu helldur ſo/Drotten/þad eru Sanninde/ Jeg er eirn aumur ſyndugur Madur/ Jeg er ecke verdugur ad þu ſkuler gieba mier eitt eda annad/Ef þu villder launa mier epter Tilverknade mÿnum/ þa hef jeg forþient heluñſkan Elld/Enn þo ſamt/ huórnen ſem jeg er miñnar Perſonu vegna/ þa veit jeg þad ad þu ert Nædugur og Myſkunſamur/ og villt fyrer Chriſtum Bænheyra oſſ. Vid þa Von vil jeg blÿfa/þar vppa true jeg * treyſte hialpa þu mier fyrer þÿns Nafns ſeker.

Þetta er nu ſu rietta Liſten/huør oſſ verdur kiend j Pſalmenum/Drotten hefur ecke þocknan a Styrkleika Heſtſins/ eck/ hell

helldur a nöckurs Mans Beinum/Drottæ
en hefur þocknan a þeim sem hañ ottast
og vona til hans Myskunar. Vegna voræ
ra Synda meigum vier vel vera skielfder
og hrædder/og audmykia oss/Þar a moæ
te/ med þui Gud er Myskunsamur/ þa
skulum vier hafa eitt örugt Hiarta og
vissa stödduga Von/Þetta heiter ad heidæ
ra Gud riettelega/og Helga hans Nafn
nær vier snuum oss til hans af öllu Hiaræ
ta. Og þo vier sieum eñ nu aumer ꝛ synæ
duger/þa skulum vier þo hugga oss vid
hans Nad/ ad hann fyrer eckert/ og allæ
einasta fyrer Nafns syns saker/mune hiæ
alpa oss.

Sia/Þañen hefur þu hier eirn agiætã
nytsamlegan Lærdom / huar fyrer vier
eigum daglega ad Bidia hier j Heime/og
huörnen vier skulum slæ fra oss þm Freistæ
ingum/ sem til kunna ad falla/ og vora
Bæn vilia hindra/Þuiad Gud vill breyta
vid oss eins og hann breytte vid þessa
Konu. Nær sem vor Neyd ma lijda nöckæ
urn vndandratt eda Bidlund/þa hialpar
hann ecke so jafnsnart/ hann vill reyna
Tru vora/ huört vier vilium blijfa stödæ
ugier og stadfaster vid hans Nad ꝛ Myæ

skun/ᵻ hvört vier vilium trua hans Grädum og Fyrerheitum/eda voru eigenlegu Hugbode/Þar þyrer skulū vier hallda oss vid Orded/lꜳta ecke af ad bidia/ᵻ vera stadfaster j Bæna akallenu eins og þesse Kuinna var/ enn þo vort Hiarta afseige oss Hialp alla vegna vorra Synda/ᵻ vore Overdugleiks/ Þetta kallast ad bidia riettelega/og ef vier so bidium/þa verdum vier visselega Bænheyrder.

Bænen.

Heyr Herra Gud Himneskur Fader/Vier akollum og bidium þig/ad þu þyrer þinn Heilaga Anda vilier stödug giöra vor Hiörtu/og giöra oss vissa j Trunne og Vonenne til þinnar Nꜳdar og Myskunar/Uppa þad/ad enn þo vier höfum nog Efne til þess/ad skielfast og hrædast/vegna vorrar Samuisku/Syndanna og vors Overdugleika/ þa veit þu ess ad vier med þessare Canversku Kuinu höllldum oss fast vid þijna Nꜳd og Myskun/og væntum oss apenlega j hia þier Hialpar j öllum Freistingum og vorum Haskasemdum/ þyrer þinn Son Jesum Christum/ Amen.

Þridia Sunnudag j Føstu Evangelium Luc. XI. Cap.

OG Jeſus hañ rak vt Dioꝛful/ þañ er Dumbe var. Og þad ſkiede/ þa Dioꝛfullen var vt faren/ ad hinn Mꝏllauſe talade/ og Folked vndradeſt þad. Enn nockrer vt af þeim ſøgdu/ Fyrer Belzebup Dioꝛfla Hoꝛfdingia þa drijfur hann Dioꝛflana vt. Adrer freiſt udu hans/ ꝛ leitudu af honum epter Teikne af Himne. Enn er hann ſa þeirra Hugrennigar/ ſagde hañ til þeirra. Huꝛrt Rijke ſem j ſialfu ſier er ſundurþyckt þad mun eydaſt/ og huꝛrt Hws mun yfer annad hrapa. Og ef Andſkoten er j

sialþum sier sundurþyckur / huørnen ma
hans Rijke þa standast / þyrst þier seiged
mig þyrer Belzebup vt reka Dioþlana?
Nu eþ jeg a þyrer Belzebup vt ad reka
Dioþlana / þyrer huørn verda þeir þa
aþ ydrum Sonum vtreknet? Þar þyrer
verda þeir og ydrer Domendur. Enn eþ
jeg rek vt Dioþlana med Guds Fingre /
Sannlega kiemur þa Guds Rijke til yd
ar. Nær ed sterkur Heruopnadur vard-
ueiter sitt Andyre / þa er allt med mak
huad hann a. Enn eþ annar hønum yþ
ersterkare kiemur og yþeruinnur hann /
þa þletter hañ hann øllum Herklædum /
a huør ed hann treyste / z j sundur skipt-
er so hans Herþange. Huør hañ er eige
med mier / sa er a móte mier / og huør hañ
samañ saþnar ecke med mier / sa sundur-
dreiþer. Nær ed ohreinn Ande þer vt aþ
Mannenum / ræþar hann vm þurra sta-
de / leitar ad Huijld og þinnur ecke / þa
seiger hann. Eg vil aptur huerþa j Hws
mitt / huadan jeg þor vt. Og þa hañ kie-
mur /

mur/ pinnur hann þad med Soplimum hreinsad/ Þa þer hann/ og tekur med sier sio adra Anda sier verre/ og sem þeir eru þar jnn komner/ byggia þeir þar/ og verdur so þess Mans hid seinasta verra hinu þyrra. Enn þad skiede þa hañ talade þetta/ ad Kona nøckur vt aþ Folkenu/ hooþ vpp sijna Raust/ og sagde til hans. Sæll er sa Kuidur sem þig bar/ ꝛ þau Brioſt er þu myllter/ Enn hann sagde. Nuad vm þad. Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord/ ꝛ varduetta þ.

HEssa Dags Euangelium heþur tuær Greiner/ Su þyrre er eirn Lærdomur/ huórnen vier skulum þæra oss j nyt þtta Dasemdar verk oss til huggunar og betrunar/ ad vor Herra Jesus hialpar hier þeim auma Manne sem seten var aþ ohreinum Anda. Añar Lærdomur er ein Aminning/ ad eingen sie atþugalaus/ helldur siae sig vel og þorsiallega vm kring/ og vakte sig þyrer Dióflenum/ med þui hañ linner þui alldrei/ ad huar hann er eitt sinn vt reken/ þa leitar

 hañ

hann vid ad koma þangad aptur. Og huar hellst sem Menn eru so vgglauser ꝛ athuga litler/ og sia sig ecke vel og forsiälléga fyrer j soddan Voda og Haska/ þa verdur þeirra Manna þad hid seirna verra enn þad fyrra. Þuiad þesse Ovinur hefur þa Art og Natturu/ ad huar hann kann ecke ad orka nöckru einsamall þa tekur hañ med sier adra sijna Stallbrædur þeir verre eru enn hann sialfur: Þui liggur hier stor Magt a/ ad Mēnn siae sig vel vm kring/ bidie Gud og befale sig hönum/so sem vier skulum frammeig ꝛs fa ad heyra.

Gudspiallamaduren Lucas seiger/ ad sa Dioffull sem Christur rak hier vt hafe vered Mallaus/ þad er/ hann hafde so fangad og herteked þessa auma Mans Tungu/ ad hann kunne ecke ad tala med henne so sem adrer Menn. Mattheus leggur og þetta hier til/ad hann hafe vered lijka blindur / og ad Christur hafe giört hann bæde siaanda og talanda. Slijkt er miög hrædelegt ad heyra/ ad sa vonde Andskote skal hafa soddan Magt ꝛ Valld yfer Manneskiunne / og so þunglega skaña og fordiarfa auma Mannlega skie=

Skleprnu.

Enn Gud lætur slijkt skie/stundum til Straffs og Refsingar þeim ed syndgast hafa/stundum til Epterdæmis/ z ödrum Mönnum til Viduörunar/ ad þeir skule læra/ Fyrst/huad haleit Guds Gafa þ er ad vera heill og heilbrigdur a sijnum Lijkama/ og ad Menn þacke Gude þar fyrer af Hiarta/sem so Myskunsamlega hefur þa vardueitt fra þeim jlla Ovin Diöflenum/Þar næst vppa þad/ ad þeir frammeigis bidie Gud vm nadarsamlega Verndan og Vardueislu/ lijke j Otta Drottins/ og fordest Syndena/ so sa hinn vonde Ovin ecke skule Syndarennar vegna fa Makt til ad skama og fordiarfa oss. Huiad huörsu mattugur og skadsamur sem hann er/ þa kann hann þo ecke ad giöra skada/ nema Gud leyfe hönum þad. Stundum lætur Gud þar med reyna sijna christna Menn/ z freistar þeirra þūg lega/ til þess ad hamla Syndenne med Krosse og Motgange/z ad þeir skule jdka sig j Trunne og Vonenne/Enn optast er þesse Motgangur Syndanna Straff og Refsing/huar med Gud lætur sia z merkia sijna Reide j giegn Syndenne/ og vill

aminna offtil ídranar / Og nu med þui ad huor Madur hrædest soddan Straff þa skulum vier forðast Synderner og liþa j Guds Otta.

So stendur nu þetta Epterdæme hier vm þennan auma Man sem seten var af Dioflenum / so ad vier lærum hier af / ad þeckia vorn Veykleika og vora Eymd / þar med og eirnen Magt og Grimd Ouinarins / og hans hreckvijsan Vilia / og forðast þar fyrer Syndena / en liþa j Guds Otta. Vier skulum og eirnen merkia þ ad Diofullen plagar ecke so alleinasta ad yfer falla og fordiarfa Lijkaman / Og slijkt syrest miøg hrædelegt og hryggelegt / og sannlega er einskis Mans hiarta so hughraust / ad hann hrædest ecke og skielfe efter þar vid / þegar han sier nockurn af Dioflenum lijkamlega seten og plagadan.

Enn auk þessa þa hefur Diofullenn annan plagsid / so ad Menn verda andlega af honum setner. Þad syrest ecke nie þiker so miøg hrædelegt / enn þad er þo myklu haskasamlegra og verra enn hitt fyrra / Þuiad þad kan til ad bera / ad Diofullen hafe valld a Lijkamanum / plage hann og þijne / epter þui sem han vill / en

yfer

yfer Sælunne hefur hũ ecke valld / so sem
opt ber til/ad marger eru setner af Diöfl-
lenum lijkamlega / og þegar þeir hafa
nöckra Roo og Hüjld / þa bifala þr sig
af Hiarta Gude Almattugum/tilbidia ꝛ
akalla hann/og heyra giarna Guds Ord
og medtaka þad. Slijkt er liost vitne/ad
Sathan hefur þa ecke Valld nie Magt
yfer Sælunne / ellegar giörde hañ ecke añ
ad enn ad tala Hadungar/forakta Guds
Ord/ꝛ lasta hans Nafn oendanlega:

Þar fyrer er þad myklu stærre ꝛ þyng-
re Olucka og Plaga / þegar Lijkamen er
heilbrigdur / eñ Andskoten hefur herteked
Mañsins Hiarta/mz Agirnd / Reide/Ha-
tur / Saurlijfe/Ordsins forsman/ꝛ Gud
lastan/ og ödrum þuilijkum Syndum/so
sem vier siaum hier liost Dæme a þeim
Phariseis og Skriftlærdu / Slijkt giöra
og lijka Papistar a þessum Deige / Þeir
hata ecke nöckurn hlut a Jördunne so sem
Evangelium og Guds Ord/og være þm
þad mögulegt/þa fordæmdu þeir þad/
og köstudu þui a Augabragde nidur j
Heluijte. Þetta heiter ad vera tiettelega
seten af Diöflenum/þuiad hier fylger ep-
ter eilijf Glötun ꝛ Fyrerdæmning/ꝛ Mañ

eskian

ǽskian kann ecke meir eda pramar ad verda teingd og bunden vid Diöpulen enn so/ þegar Madr tekur til ad hata og spotta Guds Ord/ Soddan er Diöpulsins eigenleg Art ꝫ Nattura.

Og hier þyrer nepner S. Pall Diöpulen ecke alleinasta Höpdingia/ helldur og eirnen Gud Heimsins. Þuiad huar hellst sem Gud tilstediar ꝫ leyþer/ þar hepur hn̄ ecke alleinasta Magt ꝫ Valld yþer Lÿkamanum Godze og Peningum sem hann lyster/Helldur naer han̄ og so jnn j Hiartad/ og vppueku r þad j giegn Gude og hans Orde/ han̄ drÿþur þad og dregur j Syndena/han̄ styrer ꝫ stiornar þui so sem han̄ vill/þuiad hann hepur þulla og alla magt ꝫ allt valld yþer þm Vantruudu.

Þar þyrer er miög naudsynlegt/ ad vier hugleidum slÿkt/og sem þyrr var sagt/ þryniunt oss med Bæn og Otta Drottins so Diöpuelen giöre oss ecke skada a Sælu eda Lÿþe. Þetta er so stuttlega sagt/ so sem til Vidurkinnar j giegn þessum Ovin Diöplenum/so vier vöktum oss þyrer hönum. Nu viliunt vier skoda þa Lærdoma/sem þetta Euangelium hepur jnne ad hallda.

Gud

Gudſpialla Madurenn Matthæus ſeig-
er/ ad þegar Folked ſa þetta Daſemdar
verk/ þa haƀe þad ſagt/ Er þeſſe ecke
Dauids Sonur ? Pad er/ Hañ er viſſele-
ga ſa ƀyrerheitne Meſsias. Þetta lijkade
þeim Phariſeis illa/ Og þeir ſǫ́gdu/ ad
hañ være Galldra madur/ + þau Daſem-
darverk ſem hañ giǫ́rde þau giǫ́rde hann
aƀ Diǫ́ƀulſins Hialp og Krapte. Þeſſa
Gudlaſtan villde Chriſtur ecke þeigande
lijda/ Þuiad Gudlaſtan er hvǫ́rium chriſt
num Manne ſkylldugt ad ſtraƀƀa/ og nid
ur ad þagga/ og ƀorſuara Guds Dyrd +
Æru/ og ad mæla i mote Gudlǫ́ſtunar
mǫ́nnum. Þar ƀyrer þaggar hann nidur
ſoddan Gudlaſtan med ſǫ́ñum rǫ́kſemdar
Greinum/ ad Diǫ́ƀull ſie ecke oſamþyckur
vid ſialƀan ſig/ hann ſtyrke ecke til ſijns
Skada eda Fordiǫ́rƀunar/ Þar ƀyrer eige
þeir ǫ́druvijs ad virda þennan Giǫ́rning/
og læra aƀ hǫ́num þad ſem betra er/ ſem
er/ Ad med þui þad er vijſt ad Diǫ́ƀullinn
verdur vtreken aƀ Chriſto vorum Herra
ƀyrer Guds Fingur/ þad er/ ƀyrer Gud-
domlegan Almættis Krapt/ þa ſkule þeir
haƀa þa Von/ og þad Trauſt/ ad Guds
Ryke ſie komed til þeirra.

Þetta

Þetta hefur ꝍ ꝛ alla tijma vered Herꝛrans Jesu Christi Embætte/ strax epter Fyrerheited vtgiefed/ad hañ skyllde merꝛia j sundur Höggormsins Höfud/þa hefr hañ alla tijma verndad ꝛ vardveitt sijna Christne/ fyrer hennar Ouinum illum/ so sem Historiur hins gamla Testamentis beuijsa/ huorsu ad hann hefur vid magt halldeð fromum Predikorum og Spaꝛmönnum/ afstyrt Vijkingum og Tyronnꝛum/niðurþryckt Skurgodadyrkan ꝛ bölꝛskum Lærdome/ auked og epltt Gudlega þionustugiörd og þann rietta og sanna Lærdom/ Hann vtleidde sitt Folk af Eꝛgiptalande/Hañ söckte Pharaone j Hafꝛed rauda og öllum hans Her/hann vernd ade Spamannen Eliam dasamlega/ Hñ liet drepa Jesabel ꝛ Baals Presta. Þesse Verk og mörg önnur fleire eru Herrans Jesu Christi Giörningar/ med huörium hann hefur hindrad Diöfulsins Asetning/ og auked og efllt sitt Rijke/Enn j þañ tijꝛma var hann osynelegur/og þetta skiede allt heimuglega/ og ecke vissu Menn af slijku/ ef ad Skrifften kiende oss ecke þ/ ad hann ætte ad sundurmeria Höggormꝛsins Höfud/ꝛ ad hañ være sa Steirn sem

Jsraꝛ

Jsrael epterfylgde j Eydemörkenne/et cet. So er nu vÿst/ad huad hellst nöckurn tijma skied heþr Dióflenum j mote/þa heþur Christur giört þ/so sem S. Pall lioslega seiger 1 Corinth. 10.

Eñ nu hañ er Madur orden/⁊ er fæddur af Jomfru Maria/ þa fremur hann þetta Embætte openberlega/ so ad huör Madur ma sia þar vppa/ad hann er afsagdur daudlegur Ovinur Dióflsins/ og setur sig med Magt hönum j mote. J Eydemörkunne berst hañ vid Dióflen og hans Freistingar j heila fioruttÿge Daga og vÿsar hönum vm sijder fra sier/Huar hellst fatækar Mañeskiur voru af Dióflenum setnar/eda j annan mꜵta skadadar a Lÿkamanum med Siukdome og ödrum Plagum/ þa hialpade Herran Christur þeim. Og þo Dióflullen være styrkur og hreckuÿs/þa er þo Christur styrkiare/yfervinnur hañ og sigrar/ Ja ad vÿsu/lÿka eirnen þegar hñ liet Lÿflæta sig a Kroſſenum/Þuiad ꜵdur enn þrÿr Dagar voru lidner/þa braut hañ nidur Heluÿte/batt Andskotan med myrkranna Hleckium/og þad gieck j allan mꜵta so til sem Christur seiger hier/ Ad hañ er sa sterkare sem

Ovinen yꝼervinnur/ſuipter hañ hans Her klædum ſem hann treyſte vppa/og ſkipter hans Herꝼange / Þuiad hann er daudlegur Ovinur Dioꝼulſins/ og lætur eckert epter hónum.

Hingad til heꝼur Dioꝼollen rijkt j Heimenum og vardueitt ſijna Høll + Fordyr ſijnar/ſat med ro og kyrd/ og var ꝼyrer vtan Oꝼſokn og omak. Eñ nu er þad vte hans Rijke heꝼur nu enda/ Hans Magt er ꝼra hónum teken. Þuiad ꝼyrer Euangelij Lærdom ſaman ſaꝼnar Guds Sonur ſier chriſtelegre Kirkiu/henne gieꝼur hann ſinn Heilaga Anda/ſo ad hun liꝼer epter Vilia Guds og er hónum hlyden/+ lætur Dioꝼulen ecke leida ſig ſo ſem ꝼyrr meir ſkiede. Hun heꝼur nu Guds Ord + Anda þar helldur hun ſier vid/nidurkæꝼer Syndena/+ yꝼervinnur ſo Dioꝼulen ꝼyrer Hialp Guds Ords + Anda/ſo ad hann hlytur ad læta vndan/+ gietur ecke giórt nie ꝼramkuæmt huad hañ vill. Hier til þiena oſſ og ſtodar ſu Heilaga Skijrn/Euangelium/Kuølldmaltijd Drottins / ſu Heilaga Aꝼlauſn. Þad allt ſaman eitt med ódru er til þeſſ innſett og ſkickad/ad Dioꝼulſins Makt ſkule minkaſt og eydaſt

og

og ad vier ecke skulum vera leingur vnder hans Vallde/helldur j Guds Nadar Rijke/ vnder hans verndar Skiole.

Slijkt Beuijsar og audsyner vor Herra Christus hier/ og lætur Satan vijkia fyrer sier. Þar fyrer vill hñ vier sieum stödduger j Trunne + Voneñe/ + hyggum oss j hñs Rijke. Guds Rijke/seiger hañ/er ad sönu komed til ydar/sm̃ hñ villde so sagt hafa/ Hingad til hefur Diöfullen rijkt + hapt framgang/Eñ halldið ydur til mijn medtaked mig/ trued mijnu Orde/ þa skal Diöfullen önga magt hafa j mote ydur / Hann er miñ Fange/ jeg hef teked hans Herklæde fra hönum/ þ er/ jeg hef ad öngvu giört hans Magt/ med þui jeg hef Bitalad + Borgad fyrer ydar Synder/ Þuiad huar hellst Synden er j Burt/ þar hefur Satan önga Magt framar/ og jeg skipte Herfange/ þad er/ Allt huad Satan rænte fra ydur j Paradijs / þad vil eg giefa ydur aptur/ so þier skulud ecke deyia / helldur hafa eilijft Lijf/ Þier skulud nu ecke leingur vera Þrælar Syndarennar/ + giöra huad hun vill/ þier skulud fa minn Heilaga Anda/ hann skal vijsa ydur og leida epter mijnu Orde/ og

ſtanda Syndeñe j mote: Þa ſannaſt þad ad Guds Ríke ſie hia oſſ/ þegar Gud byr med oſſ/leider oſſ og ſtyrer med ſijnū Helga Anda.
Þetta er nu ſa riette Lærdomur þeſſa Dags Euangelij/ miög merkelegur og huggunarſamur öllū þeim ſem vorn Herra Christum + hans Ord vilia medtaka/ Þuiad þo Sathan ſie mektugur og miög hreckuijs/vier þar a mote aumer + veyker/ þa höfum vier þo eirn þann Herra ſem Andſkotan hefur yfervunned/ og vill ad vier ſkulū ſijns Sigurs niotande vera. Þetta hefdu Phariſei att ad huxa/ og vered glader j Herranum Christo/ og hugga ſig j hönum/ og hallda hann fyrer þann/ hia huörium þeir munde viſſelega fa og finna Hialp j mote Diöflenū. Enn Andſkoten er j Hiartanu a þeim/hn̄ byrger þeirra Eyru/ hann blindar þeirra Augu myklu meir enn hann hafde giört þeſſum faatæka Mañe/ ſo þeir vilia ecke ſia þetta Daſemdar verk/helldr laſta þ/ þar fra vardueite oſſ Gud Naadarſamlega/ Þuiad ſlijkt er ein Synd a mote Heilögum Anda [ſo ſem Christur ſeiger hier eptera] ſem huörke verdur fyrergiefen j

þessum Heime nie ödrum.

Og af soddan Gudlastan tekr vor Herra Christur tilefne ad aminna oss/ ad vera ecke ohrædder nie athugalauser/ t hvra ad þar mune nu eingen Neyd eda Voðevera a ferdum/ þegar Andskoten er einnu sinne burt faren. Vier eigum ætijd ad lifa j Guds Otta/ fordast Syndena/ bidia aluarlega/ ad vor Lausnare Jesus Christur sem Andskotan hefur sigrad og yfervunned/ hann villde nadarsamlega halda oss vid matt/ vernda og varduetta oss fyrer þeim hreinnlijsa Anda. Huör sem ecke giörer þetta/ helldur hyrar/ ad hier sie eingen Vode a ferdum/ er latur ad bidia Gud/ og ad heyra Ordeð/ vm þann sitt ur Andskoten/ og slær hann nidur fyrr enn hann veit Ord af/ so ad þess Mans verdur þ seinasta verra enn þad var nöckurn tijma adur fyrre:

Pad er nu almenneleg Klögun/ ad Heimuren sie nu verre enn hann var adur enn Guds Ord og Euangelium kom j lios a vorum Dögum/ Nu er Okur og Agirnd og adrar Synder myklu meire enn fyrr/ Huar af kiemur þ? Ecke af Guds Orde nie Euangelio/ Helldur kiemur þad so til

ſo ſem Chriſtur ſeiger hier/ Ad þar ſem þyrr var ecke nema eirn ohreinn Ande/ ad ur enn Euangilium kom vpp/ þar eru nu ſiö adrer argare Andar þarner j Meñena/ Þuiad þeir haþa Guds Ord og Euangelium/ enn þeir vilia ecke liþa nu eptar þui. Þeir giöra ſier ongua Samuiſku huad hellſt þeir haþeſt ad eda giöre/ þeir huxa þ ſkade ecke par/ haþe ongua Neyd Þeir huxa ad þeir vilie vera vel chriſtner þo þeir haþe Abata huar þar kuña/ þo þeir giöre huad hellſt þa lyſter/ hier med þalla þeir j Dioþulſins Net og Snörur/ ſo þeir verda alldrei lauſer. Þar þyrer ſeiger vor Herra Chriſtur hier j Niourlagenu/ Sæler eru þeir ſem heyra Guds Ord ⁊ varduelita þad/ þad er. Þegar þu heþur Guds Ord/ og Guds Ryke er komed til þyn/ þa ſia þig vel þyrer og giæt ad þier/ þad er/ læt þad ecke koma aþ þynu Hiarta/ varduelttu þad/ liþ þu epter þui/ giör eckert þad ſem þui er a mote/ Eþ þu ſo giörer/ og Bidur þar med til Guds vluarlega og aþ Hiarta/ þa mun þig eckert ſkada/ Andſkoten ſkal þa verda ad vykia/ et cet.

So ſkalltu læra aþ þeſſa Dags Euangelio/

gelio/ ad hafa þijna Huggun j Herranũ Christo/ad hann er sa sem oss giefur Gudz Rÿke/ hann nidurbrytur Diöfulsins Rÿke/ og hindrar þad. Og lif þu j Guds Otta/ og epter hans Orde/ þa skal þig ecke henda neitt jllt/ Þad giefe + veite oss vor Lausnare Herrã Jesus Christur/ Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/ Þu sem þar fyrer hefur læted þinn Elskulegan Son taka Manndom vppa sig/ ad hann skyllde nidur briota Diöfulsins Verk/ og vardueita oss aumar Manneskiur/ Vier þöckum þier fyrer soddan Nádarsamlega Hialp/ og þar næst bidium vier þig/ Vertu hia oss j öllum vorum Freistingum/ Vardueit þu oss fra Holldlegu Athugaleyse/ og fyrer þinn Helga Anda geym oss j þijnu Orde/ og j þÿnum Otta/ so ad vier mætum allt til sijdustu æfeloka/ vera verndader og frelsader fra þeim vonda Andskota/ og fyrer þinn Son verda eilyflega Sæluholpner/ Amen.

Midføstu Sunnudag Euangelium Johañes VI. Cap.

OG Jesus for yfer vm Sioen Galilee/sem liggur vid Staden Tiberiadis/ z mykell Mannfiølde fylgde hønum epter/ þuiad þeir sau þær Jarteikn' er hañ giørde a þeim sem siuk er voru/ Jesus gieck þa vppa eitt Fiall/z settest þar nidur med sijnum Læresueinum. Enn þa var Paska hatijd Gydinga nalæg. Og Jesus leit þa vpp/ og sa ad mÿkell Mannfiølde kom til hans/ Þa sagde hann til Philippum. Huar kaupum vier Braud so ad þesser neyte? Enn þetta sagde hann til ad freista

hans

hans þar med/Þuiad hann vißſe ſialþur
huad hann villde giøra/Philippus ſuar-
ade hønum. Braud þyrer tuø hundrud
Peninga nægeſt þeim ecke/ ſo ad huør
einn þae þa nøckud lijted. Eiñ aþ hans
Læreſueinum ſem ad var Andreas Brod
er Simonar Petri/ ſagde hønum. Eitt
Vngmenne er hier ſem heþur þim̃ kygg
Braud og tuo Fiſka. Enn huad ſkal
þetta a medal ſo margra? Þa ſagde Je
ſus/ Lated Mennena ſetiaſt nidur. Eñ
þar var j þeim Stad Gras mijked. Og
þar ſettuſt nidur til ad borda Kallmenn
ad tølu nær þim̃ þuſunder. Jeſus tok
þa Brauden/giørde Þacker/og þieck ſij-
num Læreſueinum/enn þeir þeingu þeim
ſem til Bordſins høþdu ſetſt. Slijkt hid
ſama aþ Fiſkonum/ ſo mijked ſem hann
villde. Enn þa er þeir voru Metter/
ſagde hann til ſiña Læreſueina. Saþ-
ned ſaman þeim Leyþum ſem aþ geingu
ſo ad eckert ſpilleſt. Enn þeir ſøþnudu
þeim ſaman/ og þylltu vpp tolþ Karþer

medur þſſar Leyþar aþ þeim þim̄ Bygg braudum/huøriar ad voru auk þeſſa/ſem þeir høþdu neytt. Eñ þa er þeſſer Meñ ſæu huørt Teikn þad Jeſus giørde/ſøg du þeir. Þeſſe er ſannarlega ſa Spæ⸗madur ſem j Heimen ſkal koma. Enn þa Jeſus þormerkte þad/ ad þeir mundu koma og Handtaka hann/og giøra hann ad Konge/ þlyde hann einn ſaman burt/ vpp aptur a Fialled.

Hja Gudſpialla mannenum Mat⸗theo ma leſa/ huǿr Orſǿk þar var til/ ad Jeſus tok ſig aþſijdis burt þra Folkenu/ og veyk ſier j Eydemǿrk/ Þuiad Herodes haþde þa nyliga læted aþ lijþa Johannem j Myrkuaſtoþu. Þegar Jeſus heyrde þad/þa villde hañ ecke lei⸗ngur vera hia þeim j þeim ſama ſtad/ helldur þor hann j Eydemǿrk/Enn hañ kunne ecke ad vera þar leinge alleina/Þui ad Folked ſem ædur haþde ſied hans Daſemdarverk/ þad þor epter hǿnum / ellte hann vr Borgum og Byum/ og hlydde hans Predikǿnum / Þar þyrer ſeiger Mar

cus

cus/ad þegar margt Folk var til samans
komed þar j Eydemörkenne/þa hafe Je
sus giört eina langa Predikun/ + sem þar
tok til ad kuölld a/ og Folked kunne ecke
ad komast heim/ þa hid fyrsta liet hann
sia þessa Jarteikn. Þetta tuent skulum
vier merkia/og þ er oss gagnlegt til þess
ad vier riettelega skulum læra/ ad vita
huar til þetta Dasemdarverk er oss nyt-
samligt.

Vor Herra Christus giörde þetta Da-
semdarverk/ecke alleinasta til þss ad met-
ta þetta hungrada Folk/Þuiad bad hefþ
de ecke af Hungre daed a þeirre Nottu/
þo ecke hefþde hann giefed þui ad eta ad
þui sinne/ Helldur giörde hañ þessa Jar
teikn/fyrst sijnum Læresueinum til Hug-
gunar/j þeirre Sorg og Hrygd sem þeir
höfdu þa feinged/af Dauda Johannis/
Þar næst/ad bæde Læresueinarner og so
Folked skylldu læra hier af/ad þeckia ri-
ettelega Herran Christum / so sem eiñ Her
ra yfer öllum Skiepnum/ sa sem þeim
kann ad vmbreyta og snua/ vera þær og
minka epter sijnum Vilia/Vppa þad ad
vier ecke skulum strax falla j örvænting
eda Vijl/þo ad vier stundum kunnum ad

rata j Neyd eda Motgang/Helldur vona Betrunar þar a/ j Nafne Herrans Jesu Christi/sa sem er Herra og Drotten allra Hluta/og hefur eitt Almattugt Ord/mz þui hann kann ad Blessa og auka þ̄ lijtid er/ꝛ burt taka/og vmbreyta þui sem skadlegt er/snögt ad seigia/ ad hialpa j allre Neyd ꝛ Naudsyn.

Þesse er nu endeleg Orsök/huar fyrer vor Herra Christus giörer þessa Jarteikn j Eydemörkenne/ Þar fyrer meigum vier lijka vel fa gagn af þessare Jarteikn/ so vel sem þeir þar voru j þan̄ tijma nalægt er. Þeir höfdu þar ecke af nema Lijfs Næring/hana vill vor Naduge Fader a Himnum eirnen giefa oss. Og enn þo oss vante nockud/ þa skulum vier hugga oss vid þetta Dasemdar verk/ og vona og treysta/ad Gud kann ad giefa eirnen oss sijna Blessan/ og auka og avaxta litlar Birgder/so sem hann giörde þar.

Vier meigum ꝛ fullkomlega vona þar vppa/ad ef vier vilium epterfylgia Christo/ þa mun ecke Kross og Motgangs leinge vera ad bijda. Þuiad lijka so sem Herran Christur vijkur hier a Eydemörk/ þar ecke er annad enn Hollt og Griotur/

Menn

Menn þiuna þar ecke/ſo ſem j Kaupſtad almeñelegt Torg/þar ſem kaupa ma Brꝛ aud og Kiót/Vijn og Viſter/ꝛ allra hanꝛ da naudſynlegar Fœdſlur/ Lijka eins ſkul um vier/ eþ vier viliũm vera chriſtner/mz kienna Euangelium/ꝛ þylgia Chriſto epꝛ ter/gieþa oſſ j hættu/ þa ſkiedur viſſeleꝛ ga/ ad vier komum j Neyd ꝛ Motgang. Enn vier ſkulum vera mz godu Giede/ ꝛ vita/ þad gillder Chriſtum eins/ huórt vier erum j Eydemórku eda annarſtadar/ Þegar vier erum þar ſem hañ er þar mun vera nog/ þo þad ſyneſt ad vier munum eþ Hungre deyia:

Merk huad jeg ſeige/Þegar vier erum þar ſem hann er/ þa munum vier haþa nog/Þuiad eþ þu villt yþergieþa Chriſtꝛ nm/ hallda þier ecke vid hans Ord/ og þara þinn eigen Veg þa er Neyd ꝛ Mot gangur vijs/ſo ſem vier ſiaum/a þui auꝛ ma veſala Hwſgangs þolke/ſem huarþꝛ lar vm allar Sueiter/ lijka hitt ſem inne liggur med Eymd og Neyd ꝛ huórke heꝛ þur ad Bijta nie ſupa/Margur erþidar ꝛ vinnur/enn hann er ſamt aumur og þatœꝛ kur/ Huad kiemur til ſlijks? Huar þyrer er ecke Bleſſan hia þeim? Þuiad Þr haꝛ

þa

þa ecke Christum hia sier/ þeir skeyta ecke vm Guds Ord nie Ordsins Predikun/ þr hallda ecke sijnum Børnum ꝛ Vinnuꝼolke þar til/ þeir ꝼordast ecke Synder nie Hneyxlaner/ og ad gieꝼa vond Epterdæme aꝼ sier/ þeir blota og sueria/ og skeyta ecke þo þeir haꝼe slijkt ꝼyrer Vngdominum. Þeir stela giarna og liuga/ eru otruer/ odygguer/ bruka Falꝼs ꝛ Suik huar þeir kunna/ Vm Hwꝛsgangs ꝼolk er ꝼor gieꝼins ad tala og klaga/ þad sia aller og vita huørnen þad er/ et cet: Og huørnen kann Lucka ad vera hia soddan Folke? Huørnen kann Gud ad gieꝼa þiñ Blessan? Med þui þad med Syndum og Glæpum rekur Guds Blessan ꝼra sier.

Þar ꝼyrer lærdu þad hier/ ad þ Folk sem ꝼylgde Herranum Christo epter/ sem sa vppa hans Dasemdar verk/ sem haꝼde Lyst og Girnd til ad heyra hans Ord og Predikaner/ þ lijdur vel vm stund Neyd og Hungur j Eydemørkenne/ eñ Herran Christur hialpar med sinne Blessan. Giør þu eins/ hallt þier vid Guds Ord/ og læt þier vera þ aluøru/ ꝼordast Synd og Hneyxlan/ þa mun þier vegna betur/ Þuiad þetta Ord bregst alldrei sem Herr

an Christur hebur talad/Matth. 6. Leited fyrst Guds Rijkes og hans Riettlætis/ þa mun allt annad veitast ydur. Guds Rijke er ecke annad enn christeleg Kirkia/ sem hefur Guds Ord/ Minstu þess/ og hallt þier þar til fyrst. Þar næst skalltu leita Riettlætes þessa Rijkesins/ þad er þu skallt af Hiarta trua Guds Orde/ og þeirre Predikun sem þu heyrer j Kirkiunne/og lat sijdan Gud hafa Ahyggiu fyrer þier/ huórnen hann vilie hialpa þier og þijnum Bórnum. Ef þu truer þessu af Hiarta/ þa mattu vissulega forlata þig þar vppa ad Hialp og Hiastod Guds kiemur: Þuiad Gud kann ecke ofatt ad tala/huad hann lofar þad ender hann/ og hann vill allrijd vera so fromur sem vier erum/Þier[seiger hann]erud so goder/ ad ef Barned bidur ydur vm Braud/ þa giefe þier þui ecke Stein/ Nu eru þier Bórn mijns Himneska Fódurs/ þar fyrer þa trued hónum til þess/ ad hann mune veita ydur þad þier þurfed vid.

Ef ad vier giætum haft soddan Tru og Traust til Guds/ fyrer Christum/ þa hefdum vier vel lært þetta Euangelium. Enn þad geingur optast so til hia oss so

ſem Lærſueinonum Philippo + Andrea.
Vor Herra Christur radgaſt vm vid Phil
ippum/ huörnen hann meige giefa þeſſu
Folke Mat/ Philippus reiknar þad ſtrax
yfer/ad þo þar være Braud fyrer tuo hun-
drud Peninga[eirn Peningur er halfur fi-
ordungur eyrers Silfurs] þa munde þo
naumlega fa ſinn Braudbita huör Mad-
ur/ Þetta er ſkarpur Reikningſkapur/enn
hañ hialpar ecke þar/Þeir eru ſtadder þar
a Eydemörku/ og þo þeir hefde haft ſo
mykla Peninga/ ſo ſem ſkilia ma af þui
ſem Marcus ſkrifar/þa vantar Miöl og
Bakſtur ofn / þeir eru þar ecke ſtadder j
Kaupſtad/eda þar þeir meiga fa Braud
til kaups/Þar fyrer er þeſſe Reikningſka-
pur onytur/til einſkis/ Philippus verdur
af hönum þui Truar minne ſem hañ reik
nar þad leingur/+ helldur omógulegt ad
þ Folk ſkule mettaſt.

Alijka eins er vor Freiſtne/ Huad oſſ
breſtur og vantar til Atuinnu/þad giet-
um vier ſnart reiknad/eñ huad ſtodar ſa
Reikningſkapur/huad Gagn höfum vier
af hönum ? Ecke neitt annad/ vtan vier
verdum þeſſ Hugſiukare og Truarueyka-
re ſem vier reiknum þad leingur/Vier ſia

um ad vier höfum þess þörf/og vier siām
um það er ecke fyrer Hendenne/þa verdū
vier þar af þess Hugsiukare. Þar fyrer
skulum vier ecke hafa soddan Reikning=
skap / helldur trua og treysta og forlata
oss alleina vppa Gud vorn Födur/ Af
þui hann veit huörs vier þurfum vid/ og
truum þui ad hann mune oss þad Födur
lega veita og giefa. Slijka eins geingur
þ til med Guds Blessan/ hann lætur ecke
mæla nie meta hana/hann giörer þad he=
imuglega og leynelega/ so Madur kann
ecke ad siā þad/ þad geingur eins og þa
Tried vex j Skogunum/Korn og Gras a
Akrenum/ þo þu stander þar hia/ eda
skoder þad Daglega/og villt mæla hu=
örnen og huörsu miög þad vex/ þa kan=
tu þann Vöxt ecke ad formerkia. Eñ læt
marga Daga/nöckrar Vikur lijda a mille
þa fær þu ad siā storan Mismun/ Eins
er hattad vm Guds Blessan/ Huör sem
vill telia hana og mæla sa misser hana/
Enn huör sem forlætur sig vppa Gud/ og
vaktar trulega sitt Kall og Embætte/ og
hefur önga Sorg/hañ same finnur nog
lega Blessan.

Andreas kiemur og fram med sijna sier

lega Freiſting / hann ſeiger til Chriſtum / Hier eru fim̃ Brauð og tueir Fiſkar. En̄ þegar hann hugar vm þann ſtora Man̄fiolda ſem þar ſkyllde mettaſt / þa efaſt hann og hugar ſo / Huada Gickur er jeg / huad tala jeg nu ? Være þuſund ſinnum ſo myked til / þa ma ſkie aller feinge nockud. Þeſſe Freiſting plagar oſſ og ſo opt og pijner þunglega / ꝛ forhindrar vora Tru / Vier erum af Natturunne hneigder þar til / ad vier vilium hafa nog ꝛ yferfliotanlegt fyrer Hondum / Sie nog legt fyrer Hende / þa erum vier glader og med godum Huga / Sie lijted fyrer Hende þa vitum vier ecke huórnen vier eigum ad bera oſſ ad / þetta giórer alla Olucku j Heimenum / Þuiad hier af kiemur / ad eingen vill lata ſier lijted nægia / huór Madur kieppeſt vid ad ſafna ſem meſtū Aud og Rijkdome / Þar fyrer hafa Menn og fremia / Okur / Agirnd / Suik og Prette / ꝛ huór Madur hrijfur ꝛ hrifſar huad han̄ kann ad fa / Eingen truer þui ad hann mune hialpaſt vid lijted.

Þar fyrer ſkulum vier vel og vandlega merkia þeſſa Hiſtoriu / ꝛ ſo ſem adur er ſagt / ſia vel til / ad vier epter fylgium

Christo / og hǒfum hann hia oss / Huiad huar hann er / þar er ecke Neyd nie Fatæ-kt / enn þo þar sie ecke meira fyrer Hende enn ein fiin̄ Braud og tueir Fiskar / og þo þeir hungrudu Magar sie fleire enn fiin̄ þusund / Huiad sia þu huǒria List Christur kann ? Hann tekur Brauden og Fiskana sier j Hendur / og giefur þar af so mÿ-ked sem hann vill. Pad er / hann kann ad Blessa lijted / so ad pad vare og aukest Handanna a mille / og þo sier eingen nie veit huadan þad kiemur / eda huǒrnen þ til geingur: Og sannlega hefur þad vered vndarlegt ad sia / ad þui meira sem hn̄ brytur af Braudenu og giefur / þess meira hefur hann epter sier j Hǒndum / Eins skiedur og Postulana / þegar þeir briota j sundur eitt stycke Brauds eda skiera / þa minkar þad ecke sem þeir hafa epter sier j Hende / Og þannen skipta þeir vt fiin̄ Braudum og tueimur Fiskum medal alls þess Mannfiǒlda / til þess ad huǒr Mad ur er mettur / og þo ganga þar af heilar tolf Karfer med Afgangs leyfar. Vm þessa List og Kunnattu skulum vier vel hyga / og læra hier af / huǒrsu mykler Olucku Menn þeir eru / sem heyra og vita

þetta / enn lata sier allorei nægia / nema þeir haþe Nægd og allt yþerþliotanlegt. Þuiad soddan Menn hirda ecke vm huórt Christur skal Blessa þa eda ecke / Þeir vil ia vtuega sier sialþer Blessan. Enn þad luckast þeim ecke vel. Þuiad lijka so sem hier voru storar Aþgangs leyþar / aþ Guds Blessan / so mun þad sem þeir eiga / med sijdsta j burt huerþa og hiadna / þar Men vilia blessa sig sialþer / þad er / þar sem Menn verda rijker aþ Agirnd og Okre / so sem Dæme eru til / ad margra rijkra Manna Slegte og Aþkuæme vtarmast ꝛ verdur ad óngnu ꝛ deyr burt j Hungre og Vesólld.

Þar þyrer lærdu aþ þessu Euangelio / ad þordast ecke Eydemórkena / so sem Heimuren giórer / hann vill helldur missa Euangelium / enn hætta eda lijda nóckud. Fylg þu þijnum Herra Christo / og sia til ad þu blijþer vid hans Ord. Kunner þu þa ad rata j Neyd ꝛ Motgang / þa sintu ecke vm þad / þu heþur þann hia þier sem er Herra yþer óllum Hlutum. Sie eckert til / þa kann hann ad gióra nóckud / eins so sem hann gió rde alla Hlute aþ óngu / Sie lijted þyrer Hende / þa kann hañ

ad

ad auka þad og avaxta/ ꝫ lata þig ónga
van ſkort lijda/ Þar fyrer lat ei Fatæke
hryggia þig/ eda freiſta þijn/ haf þijna
Huggun j þijnum Herra Chriſto/ ꝫ j hans
Nad og Myſkun.
Þar næſt ſkalltu lijka læra þad/ huórn=
nen þu ſkallt fara med Bleſſan Guds/
Chriſtur veit þeſſa Kunnattu ꝫ Liſt/ ad
hann kann ad gióra mijked af litlu/ enn
samt Bydur hann ꝫ Bifalar/ ad taka vpp
afgangs Leifarnar/ ſpilla óngun/ helld=
ur geyma þangad til/ ad Menn þurfa
þeſſ vid j annan tijma. Lijka eins ſkalltu
gióra/ Ef Gud giefur þier nóckud/ geym
du þad/ vtſoa þui ecke nie ſualla onytſam=
lega/ hallt þui til gods hagnadar. Huxa
þu ecke/ Jeg vil eyda og ſpenna a medan
eirn Peningur er til/ a morgun eda annan
Dag giefur Gud mier meira. Slijkt er
Synd og Ofþacklæte/ og hier med verda
Guds Gafur laſtadar og misbrukadar.
Þar fyrer ſkal Madur vera ſparneyten/
hagſamur/ og huxa til ad hafa nóckud
epter þegar Neyden kiemur/ ecke allein=
aſta fyrer ſig ſialfan/ helldr handa fatæ=
ku Folke/ So ſem giórde Joſeph j Egip=
talande. Þetta er Guds Vilie.

So er nu þetta Euangelium eirn nyt-
ſamlegur Lærdomur/ad vier j allra han-
da Neyd/Freiſtingum ꝛ Morgange/höþ-
um Huggun j vorum Herra Jeſu Chriſto
og vęntum hans Bleſſanar/ſo þramt
ſem vier vilium ad eins epterþylgia hön-
um/og blijþa vid hans Ord/ Þuiad hañ
mun ecke yþergieþa oſſ/hann mun hialpa
oſſ og Bleſſa/ꝛ þo vier höþum ecke mij-
ked þyrer hende j huort ſinn/þa kann hañ
þad ad auka og avaxta/og ecke lata oſſ
þordiarþaſt/ Hann kann huortueggia ad
giöra/ ad lata mijked eydaſt ꝛ vpp ſoaſt
eþ Madur er Ogudlegur/enda og ad la-
ta lijted vaxa/eþ Madur ottaſt Gud/ſo
ſem Miöl og Vidſmior þeirrar þatęku
Eckiu ſkiede j Sarepta. Ad ſijduſtu ſkal
Madur ſia vel til/ ad geyma vel Guds
Gaþur og hans Bleſſan/og lata ecke ne-
itt onytſamlega ſpillaſt ꝛ eydaſt/vppa þ
eþ Fatękt edur önnur Olucka kann vppa
ad koma/ad vier höþum þa nöckud til/
handa oſſ ſialþum og ödrum/ꝛ eydū ecke
öllu a einum Tijma.

Bænen.

DRottenn Gud Himneſkur Fader/Þu ſem þy-
rer þinn Elſkulegan Son hefur/j Eydemörk

kenne rykuglega þæðt og mettad þim̄ Þusund Manna (þyrer vtan Kuinnur og Børn) med Braudum þim̄/og Fiskum tueimur/ Þig bidium vier/ Vertu og so eirnen hia oss med þinne Blessan/ Varduveittu oss þra Agirnd/ Bwksorg og Ahyggiu þessa Lyþs Næringar / Laat oss þyrst leita þyns Rykis og þyns Riettlætis/ og veit oss þa þynar Födürlegar Gæþur / j öllu þui sem vier þurþū vid til Lyþs og Sælar/ þyrer Jesum Christum vorn Herra.

Sun̄udagen epter Midþøstu/ Euangelium Johan̄. VIII. Cap.

Og Jesus sagde til Gydinga Folksins og Høþdingia Kiennemannanna. Huør er sa aþ ydur/ þ hann kunne straþþa mig vm nockra Synd? Fyrst jeg seige ydur Sannleiken/ Huar þyrer þa true þier mier ecke? Huør han̄ er aþ Gude sa heyrer Guds Ord/ Þar þyrer heyre hier þau eige/ þuiad þier erud ecke aþ Gude. Enn Gydingarner suørudu/og søgdu til hans/ Seigium vier ecke vel/ þad þu ert Samuerskur/ og

 hefur

hefur Diøfulen? Jesus hann suarade. Jeg hef ecke Diøful/ helldur heidra jeg minn Fødur/ og þier vanheidred mig. Jeg leita ei ad minne Dyrd/ sa er sem leitar og Dæmer. Sannlega/sannlega seige jeg ydur/ Nuør hann geymer mijn Ord/hann mun eige sia Daudan ad eilijfu. Þa søgdu Gydingarner til hans. Nu formerkium vier ad þu hefur Diøfulen. Abraham er daudur/z Spamēnerner/og þu seiger/ Ef ad sa er nøckur sem geymer mijn Ord/ hann skule eige Daudan smacka ad eilijfu. Nuørt ertu meire

meire Fødur vorum Abraham/ huør ed
þramliden er/ og Spæmennerner eru og
þramlidner? Nuørn giører þu ſialþan
þig? Jeſus ſuarade. Ef ad jeg vegſa-
ma mig ſialþur/ þa er mijn Dyrd eing-
en. Minn Fader er ſa/ſem mig vegſam-
ar/huørn þier ſeiged ydar Gud vera/ og
þier þecked hann þo eige. Enn eg þecke
hann/z ef jeg ſegda þad/jeg þeckte hañ
eige/þa være jeg eirn Lÿugare/ lijkur yd-
ur/ Nelldur þecke jeg hann/z jeg geyme
hans Ord. Abraham Fader ydar gladd
eſt/ad hann ſkyllde ſia minn Dag/z hañ
ſa hann/og vard gladur vid. Þa ſøgdu
Gydingarner til hans. Þu ert enn ecke
þimtugur/ þo ſaſtu Abraham? Jeſus
ſagde til þeirra. Sannlega/ſannlega
ſeige jeg ydur/ Aadur enn Abraham var
em jeg. Þa toku þeir vpp Steina/ſo ad
þeir køſtudu a hann. Enn Jeſus þord-
ade ſier/og gieck vt vr Muſterenu.

Þessa Dags Euangelium hefur tuær Greiner inne ad hallda/Su fyrre er vm vors Herra Jesu Christi Personu/ ad hann sie ecke alleinasta Madur/ helldur og eirnen sannur og eilijfur Gud/Þui þad beuijsast af þui Orde þar hann seiger/Sannlega sannlega seige jeg ydur/ ædur enn Abraham var/þa er eg. Audrum Mönnum er so hattad/ad ædur enn þeir verda gietner j ModurLijfe/þa eru þeir eckert. Enn þesse Jesus/ hañ er Gud/ ædur enn hann vard j Modurlijfe gieten af Heilögum Anda/ Þuiad hann er Sonur Guds/ fæddur af Gude fyrer alla Eilijfd/samjafn Gude j Eilijfd/Almætte/Riettlæte og Visku/ Þuiad Gud kann eckert af sier ad fæda/sem ecke er mz hans Natturu/ þad er/þad ecke er Almattugt og eilijft. Þesse er su fyrsta Grein og nytsamlegur Lærdomur/ ꝛ ein Höfudgrein vorrar christelegrar Truar/ Þessum Lærdome tala Papistar ecke j mote/og j þeirre Grein eru þeir betre eñ Tyrkiar og Gydingar/ huörier þad hallda stora Gudlastan og Lyge/ þegar vier seigium/ ad þesse Madur Jesus sie eilijfur Almattugur Gud.

Annar Lærdomur þessa Gudspialls hlyder ecke vm Herrans Jesu Christi Personu / helldur vm hans Lærdom og Embætte / þar vor Herra Christur talar so / med skyrum skilianlegum Ordum / Sannlega sannlega / Huor sem helldur mijn Ord hann skal ecke sia Daudan eilijfflega. Þetta er eitt dyrdarlegt og huggunarsamlegt Ord. Enn so sem þad var olijdanlegt fyrer Gydinga Eyrum / og þeir spottudu vorn Herra Jesum Christum þess vegna / og sögdu hann hefde Diöful / Lijka eins er þetta Ord enn nu olijdanlegt a þessum Dögum fyrer Papistum / þeir lasta þad ꝛ offsækia hid hrædelegasta / Og vppa þad ad huör Madur meige sia / ad þ er Sannleikur / og ad vier seigium ecke neitt osatt vppa þa / þa berum saman vorn Lærdom vid Christi Ord / huörn Lærdom þr fordæma / ꝛ hallda Villu ꝛ Vantrunad.

Christur seiger liosslega / Huör sem helldur mijn Ord / sa skal ecke sia Daudan eilijfflega. Nu er þad vijst og satt / ad huar Synden er / þar er Dauden / Lijka er þad vijst og satt / Huar Riettlæted er / þar er Lijfed / ꝛ eingen Daude kann þar ad vera / Daude og Lijf / Synd og Riettlæte er

huört a mote ödru/Þar pyrer hlytur Lijsed + Riettlæted ad vera til samans/lijka eins sem Dauden og Synden. Lijka so sem Christur nu seiger/Huör sem helldur mijn Ord/ sa skal ecke sia Daudan eilijflega/ so seigium vier/ Ad Truen alleina giöre oss Riettlæta/ Truen alleina giöre oss Sæluholpna/Og þyrer þessa Truargrein þa kalla þr oss Villumenn + Riettara/læta söckua oss j Vatn/ brenna oss j Ellde/ Huiad þesse er su Höfudgrein/huörre aller Papistar j mote standa med allre Magt/so sem þeirre stærstu Villu/hvad beuijsad verdur nogleg a/ ecke alleina sia af þeirra Bokum/helldur + eirnen af öllum þeirra Giördum og Verkum / og þeir alleina vegna þessarar Greinar strijda og standa oss j mote.

Huad vppuakte Gydinga þar til/ ad þeir kunnu ecke ad lijda þesse Ord ? Ecke ert annad enn þad / ad þeir höfdu Lögmaled/huört þeim var giefed af Himnū og hafde veglega Vitnisburde/stor og þurdanleg Teikn + stormerke: Þeir þeinktu so/ Skule nöckur Lærdomur stoda til eilijfs Lijfs og j mote Daudanum/ þa er Lögmaled þad / Huiad þad er

eirn

Hilldr. Brandur Brasfiny

eirn Himneskur Lærdomur/og er vijst/ad huad vier skulum giöra/og huörnen vier skulum lifa/þad kunnum vier Best ad læra af Lögmalenu/ huört ad er sa hæste Beste og hreinaste Lærdomur vm Gudlegt Lijf + Frampferde. Nu hafde Abraham Vmskurnena af Gude/og er þo daudur/ Spamennerner höfdu Bæde Vmskurnena og Lögmaled/ og eru eirnen dauder. Enn þad þisse Madur Jesus kiemur nu fram og seiger/Huör sem helldur mijn Ord/sa skal ecke sia Daudan eilijflega/þ er Gydingum otrulegt/olijdanlegt Ord/Þar fyrer hæda þeir og lasta/og eru visser þar vppa/ ad þeir giöre hönum ecke Oriett/ Þuiad slijkt virtest þeim ad vera talad Lögmalenu til minkunar/ med þui þeir vissu fullkomlega/ad þ var Guds Ord.
Soddan Hneyxlan giörer og eirnen Pafistum hindran/Truen[seigia þeir]er ad sönnu nytsamleg/enn einsömul er hun ecke nog/Sa Christne blytur og eirnin ad hafa adrar Dygder og önnur Goduerk þar med/sem er Vonen + Kiærleikuren/ Þar fyrer er þad Villa og Kiettarij/ef nöckur seiger ad Truen giöre oss alleina Riettlæta. Þeir seigia enn meir/Föstur/Lesningar/

gar/ Aulmusugiórder/ ad taka vppa sig andlega Mwkastiett og Reglu/ heyra Messur/og sia Guds Lijkama þornþærd an j Messuñe/þetta eru Godverk + Gude þægeleg/huar med Madur skal reidubua sig vnder Guds Nad/+ stilla Guds Reide. Þetta kienna Papistar/ og med þessum Grunduelle standa þeir j mote vorū Lærdome/ og vilia ecke þad sie satt sem Herran Christur seiger hier/ Huór sem varduciter mijn Ord/ hann skal ecke sia Daudan eilijflega/so sem vier þaum strax ad heyra. Enn vier vilium læta þa Guds spottara þara/ og taka þennan vors Herra Jesu Christi sanna og rietta Lærdom oss þyrer Hendur/huórnen vier eigū ad þordast þann eilijfa Dauda. Aller erum vier j Heimenum so sem j einu þramanda Herberge/Þui Gud lætur oss þædast j þeñan Heim/ecke alleinasta til þessa auma þaþeingelega stutta þalluallta Lijfs/ Helldr ad vier skulū vita hñs Ord + Vilia/og leida og so adra med oss þar til/ og verda vm sijder eilijflega Saluholpner og þa þad eilijfa Lijf. Nu liggur hier óll Magten a/ad vier vitum vissslega/og þinnum þann Veigen/ sem oss vijsar

ſar til eilijfs Lijfs/ Þuí huǫr ſem ecke finnur þann Veigen/ſa blijfur j Daudanum og Heluijtis Ellde.

Ef þu ſpyr nu eirn Gyding ad þeſſum Veige/ þa vijſar hann þier ſtrax til Moyſes/ ꝛ Bydur þier ad giǫra Lǫgmalſins verk/ vm vorn Herra Jeſu Chriſtu Guds Son talar hann eckert/ad hann haſe lided Pijnu og Dauda ſyrer oſſ/og þar mz Bitalad ſyrer vorar Synder/ ꝛ med Pijnu og Dauda vtuegad oſſ eilijft Lijf. Eirn Tyrke hann veit ecke ſo miked af Lǫgmalenu og Moyſe ſo ſem Gydingur þo ſeiger hann ſo/ Madur a ad ottaſt Gud/og haſa eina goda Samuitſku/þa verdur hann Saluhǫlpen/ vm Chriſtum talar hann ecke par. Eirn Papiſte/þegar hann er ſem beſtur/þa kienner hann þier/ ad Chriſtur haſe Bitalad ſyrer Syndernar/ og vtuegad eilijft Lijf/ Enn hann leggur þtta til/ad ſoddan Riettlæte full komneſt ſyrer vor eigen Godverk ꝛ ſyrer Kiærleikan/ Þar med giǫra þeir mykel Godverk/ꝛ þiona Gude margfalldlega/ ſem hallda Meſſur/akalla Heilaga/ganga Pilagrijms gǫngur/og annad þuilijkt giǫra. Og þ er vijſt/ad Mannleg Skynſemc

ſeme kann ecke ad komaſt hærra / Hun bliј
bur vid Lógmalid/og lætur ſier þar med
nægia/lijka ſo ſem þad være nog til eilij-
bs Lijfs/ad þiona Gude ⁊ giöra þau ſy-
nelegu Godverken.
¶ Enn hier a mote ſier þu huad Chriſt-
ur ſeiger ⁊ Huórn Veg vijſar hann þier ⁊
Hann ſeiger / Huór ſem helldur mijn Ord
hañ ſkal ecke ſia Daudan eilijflega. Þeſſe
Ord er hægt ad ſkilla / Hann kienner oſſ
huórnen vier kunnum ad verda frij ⁊ frial
ſer fra eilijfum Dauda/ og ódlaſt eilijft
Lijf/og ſeiger Menn ſkule ecke giöra añ-
ad enn hallda hans Ord. Huad er þa
Herrans Chriſti Ord ⁊ Moyſis Lærdom-
ur og Lógmaled var a þeim tijma vid
magt/ Enn Chriſtur talar ecke hier eitt
Ord vm Lógmaled/ hann ſeiger/ Huór
hann helldur mijn Ord. Nu er Moyſis
Lógmal eirn Himneſkur Lærdomur/vm
þau riettu Godverken/ ⁊ þad Framfer-
de ſem Gude þocknaſt/Enn Chriſtur læ-
tur þar ſo ſtäda/⁊ ſeiger/Til Lijfſins ⁊
j mote Daudanum hialpar og ſtodar eck-
ert annad/enn ad hallda mijn Ord. Þar
fyrer liggur oſſ óll magt a þui / ad vier
lærum ad vita/huór ad ſie riettelega Ord
Herr-

Herrans Chriſti Moyſis Ord eda Lögmaled kañ þad ecke ad veita/þad var þa enn j fullu geinge/ Þar fyrer kallaſt þad ecke Chriſti Ord/ ſo ſem ſialfur Moyſes vottar þar hann ſpaer fyrer vm Chriſtum/og ſeiger j fimtu Bok/og 18. Capitula/ Drotten þinn Gud mun vpp vekia þier eirn Spamann/af Brædrum þijnū lijka ſem mig/ hönū ſkalltu vera hlyden. Item/ þar epter/ Gud ſagde til mijn a Fiallenu Oreb/ Jeg vil vpp vekia þeim eirn Spamann/ af þeirra Brædrum lijka ſem þu ert/ og leggia mitt Ord j hans Munn/ hann ſkal ſeigia þeim allt þ ieg byd hönum/Og huör ſem ecke hlyder mijnum Ordum/ ſem hann talar j mijnu Nafne/ þeſſ vil jeg krefia af hönum. Hier byдur Gud/ ad huör Madur ſkule heyra þann Spamañ ꝛ vera hönū hlydin huörn Gud mun vppvekia/lijka ſo ſem Moyſen/og vtſenda med ſierlega Bifalning. Skyllde nu þeſſe ſame Prophete ecke predika annad enn þad ſem Moyſes hafde adur kient og predikad/ þa være þeſſe Bifalning til forgiefins og til einſkis.

Hier af verdur þtta auglioſt/ad Chriſt

sti Ord er soddan Predikun/huilijka alldrei hafst hefur nockur Madur a Jordunne/huoriu Nafne sem hefur verid nefndur / sie pad Abraham/Moyses/ David/ Esaias/Johannes/Petur/Pall. Huad er pa Herrans Christi Ord eda Predikan ? Ecke annad enn petta/ Jeg er Lijfed og Vpprisan/ huor hann truer a mig/ hann skal ecke deyia/ + po hañ deyie/ pa skal hañ lifa. Jeg er Vegurenn Sannleikurenn og Lijfed. Jeg er godur Hirder/ Eirn godur Hirder leggur sitt Lijf vt fyrer sijna Saude. Nær jeg verd vpphafen/ vil jeg draga allt til mijn/ Eingen kiemr til Fodurssins nema fyrer mig. Komed til mijn all er sem erfided/og erud punga piader/jeg vil endurnæra ydur. Þesse eru riettelega Ord vors Herra Jesu Christi/pui alldrei vm æfe hefur nockur Madur kunnad so ad tala nie predika. Vm Gud/hans Nad og Myskun prediktudu peir Heilogu Prophetar/eins so sem Christur. Eñ vm sijna eigen Personu hefur alldrei so nockur Madur predikad/huorsu Heilagur Apparlegur og stor hann hefur nockurn tijma vered/ so sem Christur predikar par hañ seiger/ Jeg er Lijfed/ pad er/ fyrer mig all-

alleina kunne þier ad þa eilijft Lijf. Jeg læt mitt Lijf fyrer mijna Saude/ þad er/ med mijnum Dauda frelſa jeg ydur fra Syndenne og Daudanum. Ef þier erud hryggder og þiader/ þa vil jeg Endurlijfga ydur/ og þier ſkulud finna Huijld Saalum ydar. Slijkt eru Chriſti Ord/ huór eingen Madur ma tala ſo ſem hann/ tale nóckur þeſſe Orden epter hónum/ hañ er Lÿgare og Suikare/ lijka ſo ſem Machometh/ og adrer Diófuls Spottarar.

Med þui vier vitum nu/ huór ad kallaſt og eru j Sannleika Chriſti Ord/ þa vilium vier tala vm þa adra Greinena/ Huórnen Madur kunne ad hallda þau. Epter óllum Mœlauexte/ ꝛ adhnÿgande Greinum/ þa er ecke annad ad hallda Chriſti Ord/ enn ad Trua/ ꝛ hallda j ſijnu Hiarta Gudz Ord ad vera vijſt ꝛ ſatt og forlæta ſig þar vppa/ ꝛ vona ad Gud mune vilia vera oſſ Naadugur og Miſkunſamur fyrer ſijns Sonar ſkulld/ fyrer giefa Syndernar/ ꝛ giefa oſſ eilijft Lijf. Þu ſeigdu mier/ huórnen villtu med ódrum hætte hallda Herrans Chriſti Ord ꝛ Þu kant ecke ad grijpa þad med Hóndóñum/ eda leggia þad j Hirſlu þijna/ Þitt

Hiarta er su rietta Hirslan/huar þu skal lt geyma þad og vardueita/þegar Mañ sins Hiarta borlætur sig med ỏllu þar vppa/og veit og truer þad ad vera vÿst ✝ obrigdanlegt/ og deyr so j burtu j þessu Trunadar Trauste/vppa vors Herra Jesu Christi Forþienustu og Arnan/þa hell dur Hiartad Christi Ord ✝ vardueiter þ/ Og þad er vÿst og satt/ ad sa Madur sem so truer/hann mun alldrei sia Dauðan ad eilÿfu.

Hier sier þu nu enn/ huỏrsu ad vor Predikun er samhlioda vid vors Herra Christi Ord/ Hann seiger/ Huỏr sem helldur mÿn Ord/hañ skal ecke sia Daudan. Vier seigium/huỏr-sem truer a Guds Son/ sa er Riettlætur og Sæluholpen. Þetta eru tuær Mals Greiner/enn er þo ein og hin sama Vnderstada og Meining. Þui er þad stor Vndur og miỏg burdanda/ad vorer Motstandarar Papistar eru so þüg lega blindader/eins og þeir borhertu Gydingar/ad þeir enn nu lasta og lyta þessa Lærdom og þessar huggunarbullu Greiner/og obsækia þær so sem mestu Vilia. Enn oss ber/og vier vilium þacka Gude ab Hiarta þar byrer/ad hann heþur vpp

kvelkt þetta sitt Lios fyrer oss/og læted oss fa aptur riettan skilning hans Orda.
Skrifad er af þeim Verduga og Froma Guds Manne/Doctor Martino Luthero/huörs Minning ecke ætte ad gleymast/helldur ættum vier daglega ad þacka Gude/fyrer þa nad sem Gud hefur veitt oss/fyrer hans Verkan/þa stendur so/ad fam einum Dögum fyrer hans Andlat/skrifade hañ j eina Hwspostillu/fyrer eiñ godan Vin med eigen Hende þessa Grein/til Minningar/ Huör sem helldur mijn Ord/hann skal ecke sia Daudan eilijflega. Og lagde þessa Vtlegging þar til/Huör su oliijklega + otruanlega er þ talad/ og j mote openberlegre + daglegre Reynslu/ og þo er þad Sannleikur/ Þegar nöckur heyrer vm Guds Ord alvarliga j sijnu Hiarta/og truer þui/ og sofnar so vt af og andast/hann lijdur j burtu fyrr eñ hañ vænter sijns Dauda/ eda verdur var vid hann/og er vissulega Saluholpen j Ordenu/huöriu hann trude/og vm huört hañ heyrade.
Þesse er riett Vtlegging þssarar mals Greinar/Og sa Guds Madur reynde þetta a sialfum sier skamt þar epter/ Anno

Domini 1546. þan̄ 18. Dag Februarij/ Ad þ er sa riette og sanne Vegur til eilijfs Lijfs/ecke ad forlata sig vppa eigenlegar Forþienustu eda Godverk so sem Papist-ar kienna/ helldur alleinasta vppa vors Herra Jesu Christi Ord/og hallda þad ad vera statt og stødugt.

Vier skulum hier og ecke gleyma þui/ ad Truen til Herrans Christi Orda/er ecke nøckud mannlegt Verk/so sem være þad j voru Vallde ad trua/Helldur er hun Verk Heilags Anda/ hann hrærer vor Hiörtu þegar Guds Ord er lesed heyrt eda hux-ad/ so ad þau fae vissa Von og stødugt Traust/og Orded verdur so sem lifandi j Hiörtönum/lijka so sem þa Kornsæded giefur sig vpp og tekur til ad vaxa/so þ bere Auöxt. Þar fyrer eigum vier fyrst ad heyra Orded vel og rækelega/sijdan bid-ia vm Nad hins Heilaga Anda/ad han̄ vilie vppkueikia og lifande giöra Orded j vorum Hiörtum/Vppa þad/þegar Tij-men kiemur/ og vier skulum skiliast vid þennan Heim/ ad vær mættum þa hafa Huggun j Guds Orde/ og fyrer Christum vera visser vppa þ eilijfa Lijf.

Þetta er nu sa Lærdomur sem vier lær-

rum

rum af þessu Euangelio/ og huørn vier
skulum vandlega merkia. Þetta eru lios
og skilianleg Ord/Huør sem helldur miin
Ord/hañ skal ecke sia Daudan eilijfflega.
Tyrkiar/Gydingar/Papistar/ og allur Hei=
muren seigia ad þad sie ecke satt/ Þeir
seigia ad þad nægest ecke nog/ad hallda
Christi Ord/ menn eige ad giøra God=
verken/Enn Blijff þu vid vors Herra Chr=
isti Dom/ hann kann ecke ad tala osatt.
Godverken skalltu giøra/og þu ert skyll
dugur þar til/þui þu veist ad Gud straff=
ar Syndena/ med eilijfum Dauda/ Enn
þad ad þu muner fyrer þijn Godverk fr=
elsest fra Daudanum/ þad eru Lygar og
Osannindi. Þuiad þo so være/ad vier gi=
ørdum þad allt saman/þa erum vier þo
onyter Þionar/og þurffum þess vid/ ad
Gud sie oss Nadugur/sem David seiger/
Drotten/gack ecke j Dom vid Þion þinn/
þuiad fyrer þier er eingen lifande Mad=
ur Riettlatur. Þar fyrer skulum vier fy=
rst lata oss þad nægia ad syndga ecke/ og
hafa ecke jlla Samuisku/ huøria vier
bliotum ad bera/ef ad vier giørum nøck=
ud j mote orde Guds og hans Vilia/ Þar
næst trua/ad Gud hann vill giarnsamlega

þyrer Christi skulld þyrergieþa oss vorn Breyskleika og Ohreinleika sem enn nu er med oss. Þar skalltu bliþa vid / og giöra gott slijkt þu kant / og þacka Gude Almættugum þyrer sijna Myskun / ad hñ lætur sier lijka þesse Verk þo ad þau sie oþullkomen / og vill launa þau bæde j þiss um Heime og ödrum. Enn ad þordast Daudan / og verda laus vid Syndena / þar stodar og hialpar eckert annad til / enn ad hallda Christi Ord / Þad gieþe oss Gud Fader þyrer sinn Heilaga Anda / Amen.

Bænen.

DRotten Gud þu Himneskur Skapare og Fader / þinn Elskulegur Sonur vor liuþe Lausnare Jesus Christus / hann heþur so sagt / Huör hann vardueiter myn Ord / hann skal ecke sia Daudan eilijþlega / Vier bidium þig / Ad epter þui þu heþur gieþed oss þitt Heilaga Ord / þa gieþdu oss og so þinn Heilaga Anda j vor Hiörtu / so ad vier vardueitum þitt Ord / og treystum þar vppa aþ öllu Hiarta / og huggum oss þar vid j sialþum Daudanum / so ad vier ecke deyium eilijþlega / Viet þu oss þad þyrer þinn Elskulega Son Jesum Christum vorn Endurlausnara / Amen:

A Palma Sunnudag Euangelium/sem þann fyrsta Sunnudag j Jolafóstu.

A Bodunardag Marie Euangelium Luc. I. Cap.

NNN a hinum siøtta Manude var Gabriel Eingell sendur af Gude j þa Borg j Galilea/sem nefndest Nazareth/til þeirrar Meyar er føstnud var þeim Manne ed Joseph hiet/ af Hwse Dauidz/ z Heite Meyarennar var Maria. Og Eingellen gieck jnn til hennar/og sagde. Heil siertu Nꝍdarfulla/ Drotten er mz þier/ Blessud ertu a medal Kuenna. Enn þa hun sa hann/vard hun hrædd af hans Ordum/ og hugleidde ad huilijk være þesse Kuedia. Og Eingellen sagde til hennar. Ottastu ecke Maria/þuiad þu fanst Nꝍd hia Gude Sia/þu munt Barn gieta j Kuide þijnum/og munt Son fæda/og hans Nafn

skalltu kalla Jesus. Hann mun mykell verda/og kallast Sonur hins hæsta. Og Gud Drotten mun giefa honum Sæte

sijns

sijns Födurs Dauids/og hañ mun rijkia
yfer Hwse Jacobs ad eilijfu/hans Rijk-
is mun og eingen Ender verda. Þa sag
de Maria til Eingelsins/ Huørnen skal
þ skie/af þui ad jeg hefe ønguan Mañ
kient? Eingellen suarade og sagde til
hennar. Heilagur Ande mun koma yfer
þig/ og Kraptur hins Hæsta mun vm-
skyggia þig. Af þui/ og þad hid Helga
sem af þier mun fædast/ skal nefnast
Sonur Guds. Og sia þu/ad Elizabeth
Frændkona þijn hefur og Son gieted j
Elle sinne/ og þesse er siøtte Manudur
hennar/ sem kølluð var Obyria/ þuiad
Gude er eckert Ord omættugt. Eñ Ma
ria sagde. Sia/ Jeg em Ambætt Drot-
tins/ verde mier epter Orde þijnu/ Og
Eingellen veik fra henne.

Þesse Dagur er sa ypparlegasta Ha
tijd/af þeim øllum sem vær christi-
ner Meñ hølldum æred vm kring/
Þuiad a þessum Deige kom sa hugguuar
samlege og gledelege Bodskapur af Him

num/med einum Eingle/ ad Gud villde sia aumur a Mannkyneni/ og lata sinn Son hialpa þui fra Syndenne og Daudanum. Þar fyrer skal huor christen Mad ur grundlega og af Hiarta merkia þessa Dags Euangelium/ og athuga vel huad hier ber til/þui þar liggur stor magt a. Þar fyrer skrifar Gudspiallamaduren so vm þetta/ ad hann vill vier skulum aluarlega hyga hier vm/huad stort mijked og merkelegt Gud hafe j Sinne/Huiad þ eru ecke hiegoma Ord sem hann seiger/A þm sietta Manude var Gabriel Eingell sendur af Gude/ et ct. Huiad hefde ecke vered par j hyfe vm þetta Efne/þa hefde Gud ecke sent af Himnum sinn Eingel/ Ja ad vijsu þann ædsta Eingel Gabriel. Þui ma nu huort Mans Hiarta hyga + vita/ ad eitthuad er hier sierlegt + merkelegt fyrer Hondum/ + aluarlegt/med þui ad einn Eingell kiemur hingad af Himnum og ber þennan Bodskap.

Enn þar Gudspialla maduren seiger/ ad þesse Eingell hafe ecke vered sendur til Jerusalem j þa Heilogu Borg/og ecke helldur til þeirra yppustu Presta/ þeir ed voru heidarlegaster og dyrlegaster hallde-

ner a medal allra Gydinga/ helldur til
þess litla og fatæka Stadar Nazareth
, til eirnrar fatækrar fyrerlitenar Mey=
ar sem hiet Maria. Þetta er þar til ga=
gnlegt/ og þad kienner oss ad leggia vid
Eyrun/ og merkia grandgiæfelega þad
sem hier er a ferdum. Þuiad/þar so ha=
leitur Sendebode kiemur af Himnum of=
an til so lijtelmotlegrar Personu/þa mei=
gum vier vita/ad þad hefur eitthuad o=
lijted ad merkia.

Nu þegar Eingellen kiemur til Naz=
areth/og finnur Jomfru Mariu einsam=
la/þar hun[sem lijklegt er] hugade um
þad fyrerheitna Sæde Kuinnunnar/ sem
maktena skyllde taka fra Dioflenum/og
koma Mannkynenu aptur a þann rietta
Veg. Þuiad af þeim Psalme sem hun
lijtlu sijdar orte og song hia sinne Frænd
konu Elizabeth/ þa er liost og truanlegt
ad hun mun hafa haft soddan Hugun ,
hefur huggad sig þar vid jafnlega.

Þegar Eingellen kiemur/þa heilsar hn̄
henne med haleitre merkelegre Kuediu/
seigande/Sæl vertu Nadarfulla/ Drott
en er med þier/ þu hin Blezada a medal
allra Kuenna/ Þetta Ord Blezud hefur
huør

huórtueggia ad merkia / pyrst ad Gud
hafe veitt þessare Jomfru sierlega + fro
ra Nád / og þad hun vegna slijkrar Ná
dar mune verda prijsud ꝍ og alla tijma /
fram yfer allar adrar Kuinnur.

Maria heyrer þessa Kuediu / sier Ein
gelen / og veit þo ecke ad þad er Eingiell
nema þad hun finnur ad mannleg Nátt
ura skielfest / og er hrædd fyrer þuilijkum
Himneskum Skiepnum / og hurar þuilijk
Kuedia og Heilsan þetta sie. Eingellen
huggar hana og seiger / ad hun skule ecke
hrædast / hun hafe eirn Nádugan Gud / +
fer fram sitt Erinde. Sia [seiger hann]
þu munt Barn gieta j þijnum Kuide og
fæda eirn Son / hans Nafn skalltu kalla
Jesus. Nu ef einhuór villde hura / þo
ein Mannuaxen Stulka / sem Manne er
trulofud verde hungud og fæde Son / þa
er þad eingen Vndur / þar med þa var þe
ta Nafn Jesus miög almengelegt hia
Gydingum / þar fyrer heyrdu huad Ein
gellen talar framueigis / Hann skal [seig
er hann] verda mijkell / og nefnast Sonur
hins Hæsta / og Gud Drotten mun gieza
hönum Stol sijns Födurs Dauids / og
hann mun vera Kongur yfer Hwse Jacobs

ad

ꝛd eilijfu/ og þar ſkal eingen ende vera hans Rijkes. Þetta er Mergur Malſins a þeſſum Bodſkap/huórn Guds Eingell Bar ofan af Himnum/ þar fyrer ſkalltu merkia hann vel og vandlega/Þuiad hier finnur þu þria ſierlega Hlute/ og ef þu villt hyxa vm þa riettelega j Hiarta þijnu/þa mun þier alldrei nóckur Freiſting ſkada gióra/huórt ſem þier ad Hóndum kiemur Fatæft/Siukdomur/Dióffull eda Daude. Su Huggun af þeſſum þremur Greinum/ er ſo ſterk og obrigdanleg ad vier þurfum ecke ad óttaſt.

1 Þad fyrſta ſem Eingellen talar vm þetta Barn/ þad er þetta/ Ad hañ mune verda mijkell og kallaſt Sonur hins Hæſta. Þetta ſamhliodar nær vid þad ſem Eſaias Spamadur ſeiger/Hañ ſkal kallaſt Emanuel/Gud med oſs. Þuiad þeſſe Jomfrur Son er j Eilijfdenne fæddur af Gude/ Fódurnum ſamjafn og lijkur j óll um Hlutum / j Almættenu / Eilijfdenne / Dyrdenne/ Viſkunne/og a mille þeirra er eingen miſmunur nema ſa/ad Faderen fæd er Sonen/eñ Sonuren ecke Fódurenn. Þeſſe eilijfur Sonur Fódurſins fædeſt Madur af Jomfru Maria. Og er þetta hid fyr ſta

ſta ſem vier eigum ad merkia / aþ Eingel ſins Orduni.

Enn hvat til þienar eda gagnar oſs þetta ? Andſuar / Til þeſs / Þu ſkallt ecke meina [ſo ſem vier aller aþ Natturunne til hỏrum] ad Gud mune vera reidur vid oſs / vera Ovinur vor / og taka oſs ecke til Nada / Þuiad med þui vier hliotum ad medkienna oſs þyrer auma Syndara / þa klagar oſs Samuiſkan vor / vier hrædűſt Gud og ottunſt ad hann ſtraþþe oſs. Eñ ſia þu huad hier er a þerdum / Gud ſa ei lijþe Fader lætur ſiñ Son verda Mann taka a ſig vort Holld og Blod: Være hő num nu illa vid mannlega Natturu [ſem oſs grunar] þa heþde hañ ecke orded Ma dur. Nu vita aller / ad Jomþru Mariu Sonur / er Sonur hins Hæſta / vier meig um ſeigia med Sannleik / Gudo Sonur er orden Madur / hann heþur Hollo Bein og Blod eins og vier hỏþum. Þui meigum vier þullkomlega vita ad hann er ecke rei dur vppa oſs aumar Manneſkiur / Og vier meigum aþ þeſſu giőra þullkomlega þa Alyktan / ad med þui Sonur Guds er orden Madur / þa elſkar Gud Mennena t aun þeim alls goods / ellegar heþde hū

ſod

soddan Teingder ecke bunded vid þa/þad er/hañ hefde ecke sialfur orded Madur.
Villde nu nöckur hyxa so/ Huór veit huórt þad er oss til góda ? Ellegar ecke/ Ma skie hann verde þar fyrer Madur/ ad hann vilie dæma óss/og nalægiast oss þar fyrer ? Soddan Hyxaner aftekur Eingellen miög merkelega med þm Ordum þar hann seiger/ Gud Drotten mun giefa hönum Stol Davids sijns Födurs. Hier hliotum vier ad giefa gaum ad Ebresku Maltæke. Stóll eda Hasæte merker Rijkisstiorn eda Kongs Rijke/og ad sitia er ad rijkia/ So talar nu Eingellen vm Stolen/og seiger ad þad skule vera Davids Stoll/ þad er Konunglegur stoll og hann skule rijkia og vera Köngur/þad er/hann skule hafa vnder sier Lönd + Lyde/vernda sijna Vndergiefna/só þeir mege vnder hans Stiorn vera j Fride og ohrædder/fyrer öllum ovilldar Mönnum. Þuiad þetta Ord Köngur/ eda Kongs rijke hefur þad ad þyda/ad hann a ad læta Neyd og Hörmung sinna Vndersata ganga sier til Hiarta/ so hann vernde þa fyrer Oriette öllum og Ofrijke:
Þesse Eingelsins Ord þau kienna oss + j liose

j liose læta vora Neyd og Eymd / Ad ædur enn Þsse Kongur var fæddur/vor⸗um vier ecke ad eins j Heime þessum Hóf⸗dingialauser/ helldur ættum vier grimle⸗ga Fiandmenn og Ovine/ vnder huórra Vallde og Vykingskap vier vorum/sem er Synden/Dauden og Dióffullen/ Þesser hafa Yfergang/ ✝ giora oss aumũ Món⸗num allt þad jllt sem þeir kunna / og er omógulegt ad nóckur kunne ad veria sig og vernda fyrer þeim: Þuiad vier er⸗um gietner j Syndenne og lifum j Synd⸗enne/ Þar fyrer erum vier aller saman fædder med Daudanum/ ónguum vndan teknum. Og huórsu hreckufýs og eiturleg ur ad sie Vilie Dióffulsins til vor/ þad er oss kunnugt af þui ad hann felldi oss j Syndena og Daudan.

Soddan Eymdar Epnum vorum þa heyrer nu þesse Huggun til/ ad Jomfru Maria skule fæda slykt eitt Barn/ sem sitia skule a Dauids Stole/ og vera vor Kongur Mannanna/ enn þo med ódrum hætte helldur enn Dauid/ huór ed rykte so sem adrer veralldleger Kongar/so ad hans Vndersatar hófdu Frid/ og vrdu verndader fyrer sýnum Ovinum. Þetta

Barn

Barn er Sonur hins hæsta Guds og sit-
ur a Dauids Stole/hann byriar sitt Rij-
ke j Zion/so sem Spamennerner haþa þy-
rer sagt/eñ hann lætur þad ecke vera þar
ad eins/ Hans Rijkissprote tekur vt vm
allan Heimen/ Ecke so sem adrer Verall
dar Kongar giöra/ ad vernda Lijkama +
Gotz sinna Vndersata/ helldur ad hann
hamle Syndenne/Daudanum og Diöþle-
num. Veralldleger Kongar kunna med
Guds Hialp og Fulltinge ad læta sijna
Vndersata haþa Veralldlegan Frid + ve-
ra an Strijds og Oþridar/og þad er þr
ra Biþalning. Enn þesse Kongur kiemur
oþan aþ Himnum/og er Sonur hins Hæ-
sta/hann heþur annad Rijke/ þui er ödru
vijs hættad/enn Dauids Rijke/ þo hann
haþe sömu Vndersata og Folk sem Da-
uid haþde. Ad hann skule haþa ad giöra
eda höndla med Gots og Peninga Gull
eda Silþur/ þad er oþlijted og mijnkun-
arligt þyrer hañ/Diöþullen/Dauden/Sy-
nden eru hans og hans Rijkes riettet Fi-
andmenn og Ovíner/j mote þeim vill hñ
setia sig/vid þa vill hann beriast/ecke sin-
na vegna/ helldur ad vernda sijna Vnder-
Giefna/ + frelsa þa þra þeim/ So sem

Eingellen seiger pramveigis.

Og hañ mun rȳkia yper Hwse Jacobs ad eilȳpu og þar mun eingen Ender vera á hans Rȳke. Med þessum Ordum skil ur Eingellen þeman Kong miög agiætlega pra öllum ödrum Köngum j Heimenum/sm̃ nöckurn tȳma hapa vered eda verda munu. Aller saman rȳkia þeir lȳtla stund/þar epter a deyia þeir/og giepa ödrum Rwm sem rȳkia skulu epter þa/Eñ þesse Kongur hann rȳker eilȳplega/Aller saman hapa þeir asettan Tȳma/og þegar hañ er komen þa stodar hvörke Valld nie Magt. Enn þesse Jesus hann hepur þ Rȳke sem alldrei skal enda taka. Merk þetta þad best þu kant/og geym þ þier j Hiarta/ Þuiad hugleid þu/huad ad er allt vort Erpide + Eymd/Sorg + Mæda hier a Jördunne? Er þ ecke allt saman stundlegt? Og þo sö sie/ad vier med Mædu og Erpide kunnum ad pa Gotz + Peninga hier j Heime/þa hliotum vier ad læta þad allt hier epter/vier höpum ecke burt med oss alen nie alnar virde.

Og med þui ad vier stundum so miög þetta stundlega og porgeinge lega/ er þa ecke stor hrædelegur + hryggelegur Blind

leike / ad hyxa ecke þar vm þad eilijfa ? Leita þess ecke ? Stunda þar ecke epter ? Ja seiger þu / Huórnen skulum vier þad fa ? Med huóriu mote eigum vier ad komast þar yfer ? Þad heyrer þu hier. Þet ta Barn sem fædest af Jomfru Maria skal vera eilijfur Kongur / og hafa eilijft Rijke / Þar af kiemur þad / ad aller þeir sem eru j þessa Kongs rijke og vnder hans Konglegu Valldе / þeir skulu vera eilijfer / ellegar verdur hans Rijke ecke eilijft.

Þar fyrer skalltu vel og vandlega merkia þessa Engelsins Predikun / og leggia hana vppa Hiartad / Þar lærer þu fyrst ad þetta Barn sem Jomfru Maria fæd er j Heimen / er Sonur hins allra hæsta Guds. Slijkt er miög huggunarsamlegt / ad Gud lætur sinn Son verda Mann / * Þad vier höfum eirn Mann a medal vor sem er eilijfur Almattugur Gud / Lætum sem vier sieum so aumer / armer / vesleger sem verda ma / Dioffullen hefr fordiarfad oss / og skamad og skiemt oss med Syndenne / epter sijnū Vilia / Samt hefur Gud eitt Födurlegt Hiarta til vor / og vill ecke ad vier skulum blijfa j Syndenne * Dauдanum / med þui ad hañ giörer sinn Son

oss lýkan/og lætur hann þadast j þennan Heim af eirne Kuinnu. Slýkt/seige eg er miög huggunarsamlegt/ ef vier villdum hyza þar vm riettelega/og leggia þad a Hiartad.

Vier hölldum þad stort Vinattubragd ef goder Viner koma til vorra Hwsa/ Oboðner/ og lata merkia ad þeir vilia giarna vera hia oss. Enn huad er þad hia þessu ad reikna/Ad Guds eingetinn Sonur kiemur hingad. ofan til vor/ j klæder sig voru aumu Hollde og Blode/og verdur Madur eins lýka og vier/ Hann tekur a sig vorn Veykleika/og ber og lýdur hñ med oss? Ja/ fyrer oss ? Slýkt er vyst fullkomlegt merke eins gods nadarfulls Vilia til vor Mannanna/ ad hann vill giarna vera hia oss/og hefur æst ꝛ elsku til vor.

2 Þar næst skalltu og merkia þad/ ad hann er þar fyrer orden Madur/ ad hañ skule sitia a Stole Davids/ þad er/vera vor Kongur/ frelsa oss og vernda fyrer Syndenne Daudanum og Diöflenum/ so þeir giöre oss ecke skada.

3 Þad þridia/ad hans Rýke er endalaust/Þad er/vier sem erum j hans Rýke/ꝛ

vnder Vallde þessa Kongs/ skulum liþa med hönum eilijþlega/ so sem hann seiger/Sannlega sannlega/ Huör sem truer a mig/ hañ skal ecke sia Daudan eilijþlega/ Item/huör sem truer og verdur skijrdur/ sa skal verda holpen/Enn huör sem ecke truer hann skal verda þordæmdur. Þar þyrer skulum vier nu ecke alleinasta huxa vm þetta stundlega og tijmanlega/ sem hier er nidre a Jördunne/ og huad vier þurþum vid til þessa Lijþs Vpphelldis/ Lærum oss helldur huxa vm þad eilijþa + huad epter þtta Lijþ skal koma/Vppa þad/ ad þegar þetta Lijþ skal endast/og vier skulum hier epter skilia allt saman/ ad vier þa j ödrum Heime mættum þinna vorn Herra og Kong/sem oss vill þa taka til sijn/ og þorsorga oss ad eilijþu med annad Gotz sem betra skal vera enn þad vier höþum hier. Slijkt skal þa vissclega skie og þramkoma/ eþ ad vier aluarlega heyrum + granduarlega mærkiũ hans Ord/ og aþ öllu Hiarta þorlatum oss vppa Guds Nad og Miyskun sem hñ heþur synt oss j sijnum Syne. Þuiad þtta er ad trua a Christum/ og þad þylger þar epter/ad huör sem so truer/hañ skal ecke

ecke ſia Daudan eilijflega / helldur epter Tru ſinne / fyrer Daudan jnnganga j eilijft Lijf.

Slijkre Tru er miög margt til hindranar / og margt ſtrijder a hana / Þuiad marger ſkicka ſier ſo / og vmgangaſt m þetta ſtüdlega / ad þeir heilan Dagen / ja heila Viku j giegnum hyra ecke vppa Guds Ord nie þad eilijfa ſem epter mun koma / Allt þeirra Hiarta og Sinne er ecke nema til Peninga / þeir niota huörke Sueifns nie Matar þar fyrer / þeir tala þar vm a Dagen / þa dreymer þar til a Næturnar þeir vakna þar til a Mornana / Og þad er þo allt ſaman ſtundlegt / vier kunnum ecke ad hafa þad med oſs / vier hliotum ad læta þad allt epter / ſtundum hia þeim ſem vier ſijdſt villdum / og ecke þacka oſſ þar fyrer.

Ættum vier þa ecke læta þad eilijfa ganga oſs nöckud lijted til Hiarta? Hyra þar vppa endur og ſinnum / hallda Reikningſkap vid ſialfa oſs / ſeigande / Þu Madur / huönar villtu læta þier nægia / Villtu ecke annad giöra eñ ad hafa þeſſa Bækſorg og Ahyggiu? Safna og draga ad þier? Huörium ſafnar þu? Huöria

Þöck

Þóck þærdu þar þyrer/huórnen þara Erꝛ þingiar þijner med þad? Villtu ecke eine sinne hupa vm þad/ ad þu ætt ad þara j Burt/og hugleida/huórnen þu kunner ad saþna þier Fiesiod j ódrum Heime/huórꝛ ium Þioþar kunna ecke ad stela edr Rydꝛ ꝛ Mólur ad granda? Lꝏt adra sem ecke haþa/eda ecke vilia haþa Guds Ord koꝛ la sig og klíjna j þessu sem er stundlegt. Enn þar þu j Kirkiu þíjna/ heyrdu þar eda les Gudz Ord/Tak þier eina sierlega Stund þyrer a huórium einum Deige/og Bid Gud / ad hann vilie vpp lysa þitt Hiarta mz síjnum Heilóga Anda/og verꝛ nda þig þyrer Freistingu Dióþulsins og Holldsins/og vardueita þig j síjnu Orde og riettre Tru/ og vm síjder giefa þier christelega Burtþór aþ Heimenum.

Þannen eigum vier ad skicka oss ꝛ reiꝛ da til þess eilíjþa/okomna/ꝛ eþ vier giór dum þad/þa munde Guds Ord vpp renꝛ na og vaxa so sem gott Sæde j godum Akre/og Bera riettan Heilags Anda Auóꝛ xt/so vier þyngdum ecke Hióртu vor med þalluólltum og þorgeingelegum Hlutum þessarar Veralldar/ hielldum oss helldur til Gudz j sannre Tru til Gudz Nadar og

Myskunar / sem hann hefur synt oss j sij-
num Syne Jesu Christo/og yrdum so ad
eilijfu Saluholpner.

Petta er sa fyrste Partur af Eingelsins
Predikun. J hinum ödrum Parte kienner
hañ Jomfru Mariu þann haleita/stora
+ oransakanlega Giörning/ huörnen hun
skule verda oliett ad Guds Syne/ og ad
Heilagur Ande skule koma yfer hana/og
Kraptur hins Hæsta skule skyggia a hana
og so skule hun gieta þennan Heilaga A-
uört. Þesse Ord eru oss ofþung ad skil-
ia/ Vier skulum læta þau bijda eilijfs
Lijfs/þar munum vier sia og læra ad vi-
ta og skynia þa dasamlegu Samteinging.
Guddomlegrar + Manndomlegrar Nat-
turu med vorum Herra Jesu Christo/
Par fyrer vilium vier læta so standa ad
sinne/og þacka Gude fyrer sijna Nad/mz
Bæn og Akalle/ ad hann vilie Rotfesta
þessa Eingels Predikun j vorum Hiörtū/
og fyrer sinn Son Jesum giöra oss ad ei
lijfu Saluholpna/Amen.

Bænen.

Drottenn Gud Himneskur Fader/ Af Hiarta
giörum vier þier þacker/ fyrer þijna ovm-
ræðelega Nad og Myskun/Ad þu hefur minst
a oss

a off aumar syndugar Manneskiur/ og heþur lated þinn Son taka a sig Manndomlega Nat turu/ Vier bidium þig/ad þu þyrer þinn Heilaga Anda/vpplyser vor Hiörtu/so ad vier jaþnan og j alla stade/kynnum ad haþa vora Huggun j Hollდgan og Hingadkomu/Pijnu og Dauda þyns Sonar/ og jata og medkienna/ hann þyrer vorn Drotten og Kong/og ad vier þyrer hans Naþn og Verdskulldan mættum eilijþlega liþa med þier og þeim Heilaga Anda/ Amen:

A Skiirdag skal predikast vm þad Heilaga Sacramentum Alltaris/ eda Christi Kvölldmaltijd/ aþ S. Pals Ordum/ 1 Corinth. 11.

Eg medtok aþ Drottne þad jeg heþ þeinged ydur/ Aþ þui ad Drotten Jesus/a þeirre Natt sem hann var suiken/ tok hann Brauded/ giorde Packer braut þad og sagde/ Taked þad og eted/ þad er minn Lijkame sem þyrer ydur er broten/giøred þad j mijna Minning. Lijka eirnen Kaleiken/ epter þad hann haþde Kuølldmaltijdena eted/ og

 sagde

sagde/þesse Kaleikur er eitt nytt Testamentum j mijnu Blode/So opt sem þier

drecked

drecked þar aþ/ þa giøred þad j mijna Minning.

Hvórnen og a huórium Tijma vor Herra Jesus Christur heþur hallded sijna Kuólldmaltijd/ þ avijsa þrijr Gudspiallamennerner miög skyrlega. En vier skulum þacka Gude fierdeilis þar þyrer/ ad þessarar Kuólldmaltijdar Innskickan er ecke alleinasta repeterud og vpp aptur teken aþ S. Pæle/ helldur verdur oss ꝛ so avijsad/ad þesse Kuólldmaltijd skule hallden verda hia óllum christnum Mónnum/ allt þar til ad Christur kiemur aptur/ þad er/ til hins sijdasta Doms Dags. Þui eþ hinn Heilage Pall heþde ecke so liosslega avijsad þetta/ þa heþdu vissulega vpp komed einhuórier villu Andar/og leidt Menn j þa Tru/ ad Menn ættu ecke ad giöra allt þad sem Christur giörde/ ꝛ þo Christur haþe hallded þssa Kuólldmaltijd/ þa þylgde þad ecke epter ad vier skylldum hallda hana þar þyrer/ Þuiad vier reynum þad a þessum Deige [þyrer vtan þetta] ad þo S. Pall haþe gieþed miög goda og sanna Vnderuijsun vm þessa Kuólldmaltijd/þa eru þeir þo

marger sem kienna/tala ꝛ skrifa þar vm lyka so sem það være lyted eitt/ og ecke læge hier nein magt a/aꝼ þui ad þr hall da ad það sie ecke nema einꝼallt Brauð og Vyn:

Til apturhallds og hømlunar þessum ranga Lærdome/ viliũm vier nu ad þssu sinne taka S. Pals Ord og Texta ꝼyrer oss/ þar viliũm vier ꝼinna það allt sam an riett skickanlega ꝼram sett/ Aꝼ huørium/ Huønær/ꝛ Huar ꝼyrer þesse Kuølld malltyd er jnnsett/ Jtem/huad j þessare Kuølldmalltyd verde veitt og gieꝼid/sie þ alleinasta Brauð og Vyn/og huørnen vier eigum riettelega ad reida oss þar til/ Og so huad Straꝼꝼ þar vilie epter koma eꝼ Madur ꝼyr sig ecke þar til riettelega.

1 Fyrst seiger S. Pall/Jeg medtok aꝼ Drottne það jeg gaꝼ ydur. Med þessum Ordum avysar hann tuent/Það ꝼyrra/ad vor Herra Christur haꝼe sialꝼur jnnsett þessa Kuølldmalltyd. Það annad/ ad hann heꝼur Boded/ ad hun skyllde hallo ast j christelegre Kirkiu. Þetta tuent skal tu vel merkia/ þui þar liggur magt a. Heꝼde Pauen j Rom/ellegar S. Petur/ S. Pall jnnsett soddan Skickan sialꝼer/

ꝼyr=

þyrer vtan Gudz Bod og Bijalning/ þa mættum vær vel med godre Samuitsku lata þad ogiórt ad hallda hana/ Enn S. Pall ſeiger ſo/ Jeg medtok þad aþ Drottne/ aþ Guds Syne/ vm huórn allur Heimuren heþur Bijalning aþ Gude/ad hlyda hónum/hañ ſame jnnſette þeſſa ſkick an/og vill hún ſkule halldaſt j Chriſtneñe ad aller chriſtner Menn ſem komner eru til ſkilnings/og kunna ad reyna ſialþa ſig/ ſkule hallda þeſſa Kuólldmaltijd. Þar þyrer er þad ecke j voru vallde/ad hallda hana eþ vier viliũ/þa ecke eþ vier viliũ ſo/hier er ein Bijalning ad vier eigum ad gióra þad + hallda hana.

Og ſlijk Bijalning ætte oſſ þar þyrer ad ganga til Hiarta/ad vor Herra Chriſt ur Bijalar ad hallda þeſſa Kuólldmaltijd/ riett a þeirre ſómu Nott ſem hann var ſuiken/ litlum tijma ædur enn hann gieck til ſijns Dauda. Þad er Plagſidur/ þegar Menn eru hia godum Vinum a ſkra Banaſæng/ þa merkia þeir og a Hiartad leggia huad þar verdur talad + gióert/ So meigum vier og vera þulluiſſer þar vm/ ad med þui hann gióter þetta ſkómu þyrer ſijn Dauda/ þa heþur þetta

vered

vered hans rietta Aluara / vm þessa Kuølldmaltijd. Þar þyrer neþner hann hana sitt Testamentum / og þad enn meira er / hann kallar hana eitt nytt Testamentum / j huøriu Gud bindur Sattmal vid oss / ecke so sem vid Gydinga vm eign Canaans Lands / Slijkt var ecke nema Lijkamlegt Sattmal / og stundlegt / Þriad þtta nyia Testamentum eda Sattmal hlyder vppa Syndanna þyrergieþning og eilijþt Lijþ.

Vier tølum ecke enn nu / huad þyrer Kuølldmaltijd þetta er / huad hier er veitt og gieþed / og huørt Gagn / huørn Auørt hun leider aþ sier / Vier tølum nu ad eins vm hann / sem þessa Kuølldmaltijd innsette / huør hann sie / og huønar hann haþe hana innsett og skickad / og ad hañ haþe boded sinne Christne ad hallda hana so sem S. Pall vottar / Jeg medtok þ aþ Drottne sem jeg þieck ydur. Þetta skyll be huør christen Madur vel akta og merkia / þa ma hann sia huad ochristelegt þ er / ad haþa og vita þessa Guds Sonar Innskickan / enn þorakta hana þo og þyrerlijta. Soddan Menn eru ecke verdugier ad kallast christner / Eñ hier vm skal seirna

hia nöckud talad verda:

2 Nu vilium vier heyra af hinum Hei-
laga Pæle/ hvad þar veitest og giefst j
þessare Kuölldmaaltijd/Hans Ord hlyda
so/ Vor Herra Jesus a þeirre Nott sem
hann var suiken/tok hann Brauded þack
ade og braut þad/og sagde/taked þad ꝛ
eted/þad er minn Lijkame/ sem þyrer yd-
ur verdur broten/ Giöred þad j mijna
Minning. Sömuleidis og Kaleiken epter
Kuölldmaaltijdena/og sagde/ Þesse Ka-
leikur er nytt Testamentum j mijnu Blo-
de/Giöred þad so opt sem þier drecked/
j mijna Minning.

Þar vor Herra Christur tekur Brand ꝛ
Kaleik sier j Hendur/Þackar/Brytur þad
og skipter vt Braudenu/og Kaleiknum/
Þad er ecke neitt sierlegt/ huör a medal
vor kann þ ad giöra/ad taka stycke Bra-
uds/briota þad eda skiera/og giefa öd-
rum. Enn þar Christur talar vm þetta
Braud/Taked og eted þad er minn Lijka-
me/Og vm Kaleiken seiger hann/Dreck-
ed/þ er mitt Blod/Þad hid sama gein-
gur yfer Skilning Mætt og Vijsdom all
ra Manna.

Þuiad þegar vier tökum Braud j vor-

ar Hendur/Briotum þad og skiptum þui vt/ þa kunnum vier ecke ad seigia annad þar vm/ enn ad þad sie Braud: Og ef nockur villde annad seigia/ sem er/ ad þ Braud være/Gull/Silfur/Kiöt eda annad þuilÿkt/ þa være þad Lygd/ og ecke kiæme hann nockrum Manne til þess ad trua þui/ helldur yrde hañ sialfur ad med kienna ad þad sie Osanninde. Enn Herranum Christo er ödru vijs hættad/ hann tekur Braud sier j Hönd/ ꝛ seiger berlega/ Taked og eted/ þad er minn Lÿkame. Hñ tekur og Kaleiken og talar liosslega vm hann seigande/ Drecked aller þar af/ þad er mitt Blod. Og þar fyrer er ecke sa Madur a Jördu/ sem hefur ærlega orsök til ad efa þesse Ord/ Þuiad vier vitum hann er Almættugur Guds Sonur/ sem ecke kann osatt ad seigia/ hans Ord er Almættugt/ Huad hann talar/ þad hlytur ad skie/ enn þo þad hafe alldrei adur vered.

Þetta er nu sa riette stadfaste Grunduöllur/ huar med vier kunnum ad reka til baka alla Sacramentista. Þar fyrer skal huör Madur vel merkia/ og hallda fast a sama Grunduelle/ og læta ecke vijkia sier

aþ hönum. Sacramentiſtar trva ⁊ hallda ecke meira aþ Herrans Chriſti Ordum enn annar riettur og ſliettur Madur heþde talad þau. Þu / eda huör annar kann ad taka Brand ſier j Hönd og ſeigia / Þetta Brand er Gull / þad er Steirn / þ er Kiöt / Enn þu veiſt j Hiarta þijnu / ad þad er ecke Sanninde helldur Lygar / Hu ar þyrer ? Þuiad þitt Ord er ecke ſo kröþtugt / ad þad kunne ad vmbreyta Skiepnunum / So ſem þær eru / ſo hlytur þu ad læta þær vera / þo þu villder alldrei læta aþ ad ſeigia annad.

Enn vor Herra Chriſtur heþur annad Ord / þad er Almættugt / þar þyrer hliota allar Skiepnur ad vijkia þyrer hönum og vndan ad læta. Hann talade / og þad ſkiede ſo / ſtendur j Pſalmenum / Þar þinn aſt og Dæme til. Chriſtur ſeiger til hins Blinda / Jeg vil / vertu ſiaande / Og jaþnſnart eru Augu hins Blinda ecke leingur blind / helldur open / ſo hann ſier klarlega. Til hins dauda Lazarum [j huörium ad huörke var Lijþ nie Ande / þui hann haþde nær þiora Daga j Jördu leiged] ſeiger hann / Lazare / kom þu vt / og ſtrax reiſer ſa daude Lazarus ſig vpp / og er liþande /

kann ad ganga tala og standa so sem huor Madur annar. Tala þu soddan/ vittu til huórt slýkt vill skie pyrer þijn Ord/ so sem skiede pyrer Orden Herrans Christi/ þa muntu verda ad jata/ad þitt Ord er og blýþur Ord mattlaust/ kraptarlaust/ So huad ecke er ódur skied/ þad blýþur pyrer þitt Ord ogiórt ad eilýþu/ þo þu villder hropa og kalla/ allt til Dauda. En vors Herra Jesu Christi Ord/ þad er annad/ og ódru výs Ord/þad hn̄ talar og seiger/ þad er strax giórt/eñ þo þ þike óllum Heimenum omógulegt.

Med þui hann tekur nu Braudid og Kaleiken sier j Hónd/ og talar so vm Braudid/ Þad er minn Lýkame/ Og vm Kaleiken/ Þad er mitt Blod. Seigdu mier þa/ þui villtu ecke trua þui? Huar pyrer villtu giora hann ad Lygara/Skialara? Ep þu eda annar talade þetta/ þa være þad Lygd/ Þuiad þitt Ord er ecke nema tomt Ord/sem sagt er/þad kañ ecke ad giepa Daudum Lýþ. Enn soddan Huxan skalltu ecke haþa vm Christi Ord/þuiad þad er Almattugt. Þar pyrer ma Heimuren hallda aþ þui þ hann vill/ þa eru þad þo visseleg Sannindi/ ad

ad huad Christur talar þad hlytur ad vera ja / og þyrr hlytur Himen og Jörd verda ad önguu / en ad þad skule bregdast.
Huad eru þa Sacramentistar þyrer Folk? Huöria Tru haþa þeir? Christur talar vm Brauded [þar a mote er omögulegt ad mæla] þad er minn Lijkame / og vm Kaleiken / Þad er mitt Blod / Þar þara þeir til / skriþa og kienna / ad þad sie ecke nema einþallt Braud og Vijn. Huar med beuijsa þeir þad? Med Ritningunne? Þui taka þeir ecke þram þessa Ritning / þar Christur talar so sialþur? Gilldur Guds Ord hia þeim annarstadar / en hier ma þad ecke gillda par? Huörnen kiemur þad til ad sa gode Herra / vor liuþe Lausnare Jesus skal allstadar annarstadar tala satt / enn hier ecke? Annarstadar eru hans Ord Almattug / enn hier skulu þau ecke gillda meir enn eg eda þu heþdum þau talad? Þar þyrer vakte sig huör Madr þyrer Sacramentistaña Villu / Lygum þeirra og Gudlöstönum / og blijþe vid þann Skilning sem medkienner ad Christi Ord er Almattugt Ord / Og þyrst ad hann seiger vm Brauded / Þad er minn Lijkame / þa efa þad ecke / ad nær

þu etur þetta Braud/ þa etur þu vors Herra Christi Lijkama/sem do þyrer þig a Krossenum/ Og nær þu dreckur aþ þssum Kaleik/ þa dreckur þu Bloded/ þad sem þyrer þig vt rann a Krossenum/ Þui ad þu heyrer ad Christi talar so sialþur/ hans Ord er Almættugt/ + hónum er eckert omógulegt/ þui hann er sialþur Gud.

So heyrer þu nu tuær Greiner/a huór ium þier liggur stor magt/ Su þyrre/ ad vor Herra Jesus Christur haþe sialþur siñ sett þessa Kuólldmaltijd/ og vilie [sem seirna seiger] ad Christnen hans skule haþa hana og hallda/ allt til Heimsins En da: Þa adra/ ad huór sem etur þetta Braud/og dreckur aþ þessum Kaleik/ hañ etur sannarlega Christi Lijkama/+ dreckur hans Blod/ Þuiad vors Herra Christi Ord þau vallda þessu/og være þau ecke þa være þar ecke nema einþallt Braud + Vijn/ i Kuólldmaltijdenne/ Enn aþ þui ad Christur talar so vm Braud og Vijn/ ad þad sie sinn Lijkame og sitt Blod/ Þa er þad ecke leingur einsamallt Braud og Vijn/ helldur Christi Hollð og Blod/ og aller þeir ed eta þetta Braud og drecka þetta Vijn/ þeir eta vors Herra Christi Lijka-

Lýkama ✝ drecka hiis Blod. Huór hann truer eda kienner ódru vijs / hann helldur Christum Lygara / ✝ aktar ecke meir hans Ord eñ añars Mans. Fra soddan Synd ✝ Gudlastan hrædelegre varde veite oss alla Myskunsamur Gud / ✝ snue Hm a riett[a] Leid sem viller fara.

Nu sellur hier til Spurning / Huar fyrer S. Pall vmbreyter Herrans Christi Innsetningar Ordum ? Þuiad Christur seiger hier ecke / Þad er miñ Lýkame sem fyrer ydur er broten / helldr / sem fyrer ydur er giesen / Huar fyrer hesur Postulen þessu so breytt ? Marger hallda ad þad hase eina Meining og Vtþyding / þuiad ad briota merker j Ritningunne so mÿk-ed sem ad giesa / Briot þitt Braud þeim Hungrada / þad er / gief hónum þad / og er þesse Meining riett: Enn ef vier villum giæra riettelega ad Ordunum / þa hesur S. Pall hast fierdeilis Meining / ✝ hur-ad vm Vtdeilingena j Kuólldmaltijdeñe / Þuiad Christi Lýkame / sem fyrer oss var vtgiesen a Krossenum / hann verdur brot-en og vtskiptur fyrer oss / þad er / oss til goda. Þuiad ad briota / þad er epter He-breskre Malysku ad giesa / vtskipta.

Hier sier þu ꝥagurlegan mismun j þssu Epne/ sem nu er vm rædt. Vors Herra Christi Lýkame/sem þar hanger a Kross enum er eitt Offur og Forn fyrer Verall darennar Synder. Enn j Kuólldmaltýd enne er hn̄ þ sem Broted verdz eda vtskipt margra a medal/ þar er han̄ ecke leingur Offur/helldur Gafa og Skeinkur/ sem vtskiptest og deilest oss til goda/ ad vier skulum fullkomlega vita vier munum niotande verda þess Offurs sem a Krossenum skiede. Pauans Messupreſtar/þa þr vtskipta Christi Lýkama/þa giora þeir Offur þar af. Enn soddan Forn var einu sinne fullkomlega fornfærd a Krossenum/Christur fornfæreſt ecke optar fyr er vorar Synder/ enn hans Lýkame vtskiptest a mille vor j Kuólldmaltýdenne/ so sem ein Gafa/vppa þad/ad vier skulum niota þeirrar Fornfæringar/og taka hana til vor. Þetta helld eg ad vera riet tan Skilning þessa Ords ad briota/ og hlyder miog vel j mote Hiamessu Papistanna / þar ongun var vtdeillt nie skipt/ helldur giordu þeir eitt Offur þar af/ af huórin Offre Kitningen veit alls ecke ert ad seigia.

Nu skulum vier koma til þridiu Grein-
einar/ sem er hin agiætasta/ huar þyrer
Christur innsette þessa Knöllдmaaltijd:
Pad avijsa oss þesse Ord sem hier talast
j tuær Reisur/ ad Menn eige ad hallda
þessa Knölldmaaltijd til þess/ ad hugsa
vm Herrans Dauda/ og hallda hans
Minning.

Gydingar hőfdu til þess Dags sem
þa var hafft eirn sierlegan Sidvana/ þa
þeir neytta Paskalambsins. Þuiad þegar
Gud villde leida þa af Egiptalande/ þa
baud hann þeim/ ad þeir skylldu slatra
ars gömlu Lambe/ j huőriu Hwse/ og rjo-
da Blodenu a Dyra Trien/ og eta Lamb-
ed steikt/ so skyllde Eingell Drottins/ a
þeirre Nott fara vm allt Egiptaland/ og
j hel sla alla Frumburde Manna og Fie-
nadar/ þar Lambsins Blode var ecke rid-
ed a Dyratrien. Þegar soddan var skied/
þa liet Pharao Gydinga lausa/ en jafn
snart dro hann epter þeim/ og drucknade
j Hafenu rauda med öllum sijnum Her.
Nu vppa pad/ ad Gydingar alldrei skyll
du gleyma soddan Naad og haleitum
Velgiörninge/ þa baud Drotten Gud ad
Gydingar skylldu ærlega/ a einum asettū

tijma/suæþa og eta eitt Lamb j sierhuór
iu Hwse/ j þeim stad sem Vitnisburdar-
ing Tialldbwd var/ eda Mustered/til æþ-
ennegrar Minningar þessa dasamlega Vel
giórnings sem Gud hafde veitt þeim j
Egiptalande.

Enn þetta var ecke nema Fyrermyndan
og Figura til þeirrar Dyrdarsómu En-
durlausnar/sem óllum Heime skyllde veit
ast þyrer vorn Herra Christum. Þui hañ
er þad rietta Guds Lamb/sem þyrer sitt
Blod blijþer/verndar vardueiter oss/so
ad Fordiarþaren geingur þraiñ hia oss/ꝛ
kann ecke ad giora oss skada/ sem erum
teiknader med þessu Paskalambs Blode.
Aadur enn þad þetta Lamb Guds var
Fornþært a Krossinum /a næsta kuóllde
þyrer/þa helldur vor Herra Christur med-
sijnum Læresueinum þa gómlu Paska
Hatijd sem skyllde vera hin sijdasta/ og
seiger ad hann gledíest storlega vid þessa
Hatijd/ꝛ kuedst haþa stora Hiartans For
leinging til hennar/ Þuiad þesse Paska-
hatijd ætte ad vera hin sijdasta/ og þar
ætte þa epter ad koma ónnur veglegre ꝛ
dyrlegre/ j huórre Menn skylldu ecke gió-
ra Aminning med Lamba Blode/helldur
med

med Guds Sonar Blode/fyrer huỏrt vi-
er verdum leyster + frelsader/ecke fra stũd
legum holldlegum Ovin/so siñ Gyding-
arner fra Pharaone/helldur fra Daudan
um og eilijfre Fyrerdæmningu/ + wr ỏllu
Diỏfulsins Rijke. Huẏad Guds Sonur
fornfærde sig a Krossenum fyrer allar
Heimsins Synder. Og vppa þad ad sod
dan Fornfæring skyllde ecke wr Minne lij
da/ helldur skyllde opt og ofialldan vm
hana hugad vera/þa setur Herran Christ
ur þessa Kuỏlldmaltijd j staden þeirrar
gỏmlu Paskahatijdar/og bydur ad Mein
skule nu eta og drecka hans Lijkama og
Blod j Braude og Vijne/ Ecke einu sinne
a are/ so sem Gydingar atu sitt Paska-
lamb/ helldur so opt sem þeir villdu og
þỏrf være.

Hannen er nu þesse Kuỏlldmaltijd inn
sett og skickud til þess/ad minnast a vors
Herra Christi Offur/ Og ecke alleinasta
ad minnast þar a/ helldur ad styrkia Tru
vora þar med/og stadfastlega til vor ad
taka þ Fyrerheit vm fyrergiefning Syn-
danna og eilijft Lijf. Huẏad ædur fyrre
heyrder þu/ad Presturen giefur þier ecke
einfallt Braud og Vijn j þessare Kuỏlld

mꜹltijd/ helldur og þar med Christi Lijkama og Blod. Slýkt gieþst þier med þessum Ordum/Christi Lýkame er þyrer þig gieþen/og hans Blod er þyrer þýnar Synder vthellt. Gietur þu heyrt soddan Ord/ so þu þaer ecke Hiartans Glede áþ þeim? Þu ert Syndugur/og Synden ep ter Art og Nattwru sinne onꜹdar þitt Hiarta og skurlar þad/so ad þu hrꜹdest Reide Guds + eilijþa Fyrerdꜹmning/Huo ort villtu nu þa leita/ so þu kunner ad þa Huggun og þinna vissa Endurlausn? Þu ert skijrdur/Enn þu hurar ad þu haþer med þýnum Syndum kastad og spillt þinne Skýrn/og haþer ecke Not aþ henne/Þar er þa eingen annar Vegur/enn ad þu þarer þangad sem Guds Ord er/+ klager þýna Neyd þyrer þýnum Sꜹlusor gara/og bidier hann/ad hann vilie seigia þier huar med þu kant ad hugga þig. Þar þinnur þu þyrst þessa Huggun ad Gud vill vera Mijskunsamur öllum Syndörum. Og ad þu þui sijdur þurþer ad eþa þig þar vm/þinnar Personu vegna/ þa kom og so til þessarar Kuölldmꜹltijdar/Heyr þu huad þier er þar gieþed/ og til huörs. Þier er þar gieþed Christi
Hollð

Holld og Blod j Braude og Vijne/ Þier verdur þar sagt/ ad Christi Lijkame sie þyrer þig j Daudan giefen/ og ad hans Blod sie vthellt þyrer þig. Þar heþur þu ecke alleinasta tomt Fyrerheit/helldur Fie sioden sialþan/ med hvórium þier er vtuegud Syndanna þyrergiepning [sem er Christi Holld og Blod] þesse Fiesiodur verdur þier j Munn lagdur/ og er giefen þier ad eta og drecka/ so þu taker hann til þijn og eigner þier hann. Med þessu mote helldur þu Herrans Christi Minning riettelega/ og er omógulegt ad epter sodan Minning mune ecke koma Hiartans Glede og Þacklæte.

So heþur þu nu þessar allar þriar Greiner. Fyrst/ hvór þessa Kvólldmaltijd heþur innsett/ og þar næst hvad oss verdur veitt og giefed þar inne/ Ad sijdust hvar þyrer oss giefst þad/ sem er/ ad vier skulum minnast a vors Herra Christi Fornþæring/ þiggia hans Nad ↄ Myskun/ ↄ hugga oss vid hana. Hier af mætta nu sialþur merkia/ hvad aumer blind ader og þorherter Menn þeir eru/ sem lata lijda ar epter ar/ ↄ koma sialldan eda ecke til þessarar Kvólldmaltijdar. Ecke

heþur

hefur Pauen j Rom edur nóckur añar ja-
rdneskur Madur hana jnnsett/ helldur
vor Herra Jesus sialfur/og þad hefur hañ
giórt til þess/ad þu skuler miñast hans
þar med. Ef þu villt ecke so minnast
hñs/og þu forsmæer þessa Minning/þa
mættu minnast þess leida Diófuls/hann
mun giefa þier þijn Laun j Helvijte eilijf
lega/þar þu mætter med þijnum Herra
Christo lifa eilijflega og verda Sæluhol
pen. Voktum oss þar fyrer/vppa Guds
vegna/og forócktum ecke vors Herra Je-
su Christi Testamentum + sijdasta Vilia/
Helldur hónum til Heidurs og Æru/ enn
oss til goda/ þa góngum þar optar enn
sialldnar til/vppá þad/ad hañ kunne ad
vera med oss/og vier med hónum/og ad
vier fyrer hann mættum verda eilijflega
Sæluholpner/Amen.

Aunnur Predikun/ Huørnen Madur a ad reida sig til þessarar Kuølld mæltijdar/ af S. Pæls Pistle 1 Corinth. 11. Cap.

Puiad/So opt sem þier eted af þessu
Braude/ og drecked af þessum Kaleik/
skulu

skulu þier kunngiora þar med Dauda Drottens/þangad til hann kiemur. Nu ør hann etur nu aþ þessu Braude/ z dr eckur aþ þessum Kaleik Drottins overdo gur/sa er sekur vid Hollð og Blod Dr ottins. Enn huør Madur proþe sig sialþur/og ete so aþ þessu Braude/og dr ecke aþ þessum Kaleik. Þuiad huør hañ etur og dreckur overdugur/sa etur z dreck ur sialþum sier Dom/med þui hann giør de eigé greinarmun a Drottens Lijkama. Fyrer þad eru so marger siuker og veyk leger ydar á mille/ og þeir marger sem soþnader eru. Þui eþ vier dæmdum oss sialþer/þa yrdū vier eige dæmder/ Enn nær vier dæmunst/þa verdum vier aþ Dr ottne tyþtader/ vppa þad vier þyrerþor unst eige med þessum Heime/ Fyrer þui Brædur mijner/ nær þier komed til sam ans ad neyta/þa bijde huør annars. Eñ eþ einhuørn hungrar/þa ete hañ heima/ so ad þier komed ei saman til Doms aþell is. Eñ hitt añad vil eg skicka þa eg kiem.

Med þui þier hafed nu heyrt/ huǫrt þessa Kuǫlldmaaltijd hefur jnnsett ✝ skickad/og huad þar verdur veitt og gefed ad þad er ecke einfallt Braud og Vijn/ helldur er þar mz Braude ✝ Vijne Hollld og Blod Herrans Christi/ Og þad þrida/ Huar fyrer soddan er jnnsett ✝ skickad/ Sem er/ad Menn skule minnast hans ✝ þar mz hugga sig j hans Dauda/ j giegn Guds Reide og Syndenne/ Þa er nu þǫrf/ ad þier og so læred þad/ huǫrnen Madur eige riettelega ad reida sig til/ad ur hann neyter þessarar Kuǫlldmaaltijdar so ad þad verde gagnlegt fyrer Sal og Lijkama. Þad kienner S. Pall j þessum Ordum sem þier heyrdud nu vpplesen/ j huǫrium hann avijsar fierdeilis þeim j Corintho Borg/ad þr hafe fared oskickanlega þar med/ og þar fyrer hafe Gud straffad þa ecke alleinasta med Sottum og Siukdome/og annarre Olucku/helldur hafe Gud lated nǫckra af þeim deyia hier fyrer. Soddan Epterdæme skulum vier leggia j minne/og vakta oss/ so oss gange ecke eins ✝ þeim:

Nu er þad ecke Sacramentenu ad kienna/ þo þeir j Corintho kiæmu j soddan

Neyd

Neyd og Olucku. J sialfu sier er þ heilsusóm Lækning/og kañ ecke ad vera Sott eda Efne til Jlls. Huiad þad er þess vegna af Christo innsett og skickad/ ecke ad Lijkamen skule mettast þar m;/helldur ad Sałen skule fædiast og lijfgast þar af/ og Truen skule styrkiast og stadfestast/so vær mættum ódlast fyrergiefning Syndaña og eilijft Lijf/ Þar fyrer skal einge hallda sier frá Sacramentenu/lijka so sem være þad einhuór skadsamur hlutur/ Þad er ecke so/ Christur vill vort hid besta þar vti/ad vier skulum verda aller Sælu hlutter/ Þar fyrer skulum vier hafa Lyst og Kiærleika þar til/og hrædast ecke so hialpsamlega Lækning.

Enn þad þeir j Corintho vrdu straffader so miög/og þ þeir toku þessa Kuølldmaaltijd til Dóms/og syndgudu j mote Christi Lijkama og Blode/ þad var þeirra eigen skulld/enn ecke Sacramentesins/ Þessare Synd kantu vel ad forda þier/Þar fyrer er þad omógulegt ad þetta Sacramentum sie þier skadlegt/ so framt sem þu velldur þui ecke sialfur/ med þijnu Jdranarleyse.

Huórnen skalltu þa skicka þier til Andsuar/

suar / Lijka so sem Paulus kienner hier / So opt sem þier eted þetta Braud / og drecked aþ þessum Kaleik [seiger hann] þa skulu þier þar med boda Dauda Drottens / til þess hann kiemur. Vier vilium hier þyrst tala nóckud vm þad hrædelega Pauans misbruk / huór ad j mote Christi Innsetningu tok Kaleiken þra þeim Christnu. Þuiad S. Pall bydur hier ad eta ecke alleinasta Brauded / helldur ✝ ad drecka aþ Kaleiknum. Þar þyrer er þ vijst og satt / ad huór sem veit Christi Innsetning / og medtekur þo þetta Sacramentum ecke nema halþt epter Pauans skickan hann same tekur þad sier til Doms / og syndgar j mote heilógu Sacramente. Þui ad huórnen kann Gud ad haþa þocknan a þui / ad þu heyrer og veist huad Christus bydur og biþalar / enn þu giórer þad ecke / og metur darlega Mannsins Biþalning þram yþer Herrans Christi Bod og Skipan?

Pauen þorsuarar sig og seiger / ad christeleg Kirkia haþe þessu vm breytt j goda Meining / Enn þad heþur ónguan rók semdar Grunduóll. Christeleg Kirkia a ad læta vors Herra Christi Testamentum

vera obrialad/vm breyta þui ecke/ellegar er hũ ecke/⁊ ei kañ hũ ad vera Chriſti Kirkia/ helldur Diöfulſins. Kirkia er hier/ Kirkia er þar/og huad margar þær eru/ þa eru þad Meñ/og hafa aller þa Bifalning af Himnum/ ad þeir ſkule hlyda Herranum Chriſto. Manna Skipönum og Setningum verdur opt vmbreytt epter Mœlanörtum og Atuikum/ þad kiemur hier ecke þar vid. Hier vill ſtanda ſo ſem Paulus ſeiger/Til þeſſ Herran kiemr þad er/til hins ſijdaſta Dags ſkal halldaſt þeſſe Kuölldmœltijd/ad Meñ ete þetta Braud og drecke af þeſſum Kaleik/⁊ bode þar med Dauda Drottins. Þar fyrer vakte huör Madur ſig fyrer Pauans Sacramente/og blijfe vid Chriſti Jñſetningu og Skipan/ þa veit hañ ad hann giörer ecke Oriett.

J þeſſare Grein/hielldu þeir j Corintho ſig riett/þuiad þeir toku huörtueggia epter Chriſti Bifalningu/bæde Brauded og Kaleiken/Eñ añar Breſtur var hia þeim/ Þeir giördu önguan miſmun a Drottens Lijkama/⁊ geingu til Herrans Kuölldmœltijdar eins og til añarrar Mœltij dar med ſierlegre Vanſkickan/ Þeir baru

Mat med sier j Kirkiuna/ hielldu þar Mæltijd og toku sijdan Sacramentum þar oþan a/ Þar þeir ættu [so sem S. Pæll seiger] ad hallda sijnar Mæltijder heima/ og lyta ecke adra sem voru Fatæker/og vrdu ad sia vppa þa Rijku/ + Bijda til þess þeirra Mæltijd var endud. S. Pæll seiger og liosslega/ad sumer druckn so þeir vrdu druckner/so þar hefur vered harla lijtel Gudrækne hia þeim.

Þar næst var + þetta vodalegt hia þeim/ad nær þeir komu til samans/ þa voru þeir osamþycker/þar þotteſt huor ödrum betre/ Þar þo þesse Mæltijd er þui jnsett af Christo/ ad med þui/ Men christner eta eitt Braud og drecka af einu Kaleik/ þa hæfer ad þeir sie samþycker/ og eingen skilieſt vid annan.

Þetta tuent forhindrade allan þann riettа Auöxt/huar fyrer þesse Kuöllldmæltijd er jnnsett og skickud/og hier af kom þad/Ad þeir medtoku hana overdugllega og til Doms/ þad er/ þeir syndgudust a Sacramentenu/og komu Gude til ad str affa sig. Þar fyrer aminner S. Pæll/ fyrst/ad þeir legge af alla Tuidrægne/ + sie Samhuga/so sem christnum Mönnum

ber og hæþer/ Þar næst ad þeir legge a,
þa oskickanlega Oþdrykiu og Oþæt sem
þeir höþdu þa þeir ættu ad hallda Herr
ans Kvólldmaltijd. Þuiad aþ þessu hu-
órutveggiu koma storar Synder/ þui hæþ
er ecke ad slijkt sie nie lijdest hia christnu
Mónum. Ad sijdustu setur hñ fram eina
REGLV huórnen þeir skule riettelega
skicka sier og tilreida sig/ ædur enn þeir
ganga til Sacramentis/og seiger/ad hu
ór ogeirn skule proþa sig sialþur/ t eta þa
aþ þessu Braude og drecka aþ þessum
Kaleik.

Eñ huad þad sie ad proþa sialþan sig?
þad vilium vier nu heyra/Þuiad þar lig
gur óll Magten a. Þesse Reynsla eda Pro
uan er þalen j tueimur Greinum/Fyrst/ad
Maduren vel og vandlega skode sitt Hiar
ta og sitt Framþerde/ huórt hann liþer j
openberum Hneyxlónum/ eda heimuglega
j daudlegum Syndû. Þuiad/eþ þu villt
ganga verduglega til þessarar Maltijdar
þa liggur þar magten a/ ad þu þordest
soddan Hneyxlaner/og læter aþ ad synd-
ga/Eñ huór sem ecke giórer þad/og ligg
ur og liþer j Syndenne/ og huxar ecke ad
betra sig/ og geingur þo samt þar til/sa

ñ ſame medtekur Sacramentum vſſelega ſier til Doms/ og fellur yfer ſig þyngre Guds Reide enn ądur.

Þar fyrer ſkal þeſſe Reynſla vera gagnleg og þiena þar til/ ad þu giörer rietta Idran/ þad er/ ad þu jater þijnar Synder/ Idreſt þeirra af Hiarta/ ꝛ ford eſt þær framueigis. Þar eru marger Meñ ſem fordaſt ad ganga til Sacramentis/ af þui ad þeir liggia j daudlegum Syndum/ ſem er Hatur/ Reide/ Agirnd/ Saurlijfe/ et ct. Eñ þad er oriett giört: Fyrer þiña Synda ſaker ſkalltu ecke fordaſt Sacramentum/ Þuiad þad er Lækning vid Syndeñe/ ſo ſem ądur er ſagt/ Enn vegna Sacramentis ſkaltu flyia og fordaſt Syndena. Eñ Gud nąde/ marger ſnua þeſſu vm. Þu ątt þar fyrer ad ganga til Sacramentis af þui þu ert ſyndugur og ad þu kyñer ad verda kuittur og laus vid Syndena/ Enn þu helldur þier þar fyrer fra Sacramentenu/ af þui þu ville ecke yfergiefa Syndena/ og þurar ecke ad betra þig/ ꝛ ſo verda tuær Synder af eirne/ Su fyrre/ þinn vondur Lifnadur og ſtraffanlegt Framferde fyrer Gude/ Þad annad/ ad þu fyrerlijtur þeſſa heilſuſam

lega

lega Ruölldmælrÿd / og villt ecke þiggia þa Näd sem Christur bramBydur þier þar inne·

Þar byrer skalltu læra þetta / ad þu ert syndugur / Enn hier byrer skalltu ecke bordast Sacramentum / Þuiad þad'er jñsett og skickad Syndugum til Huggunar og Lækningar. Eñ þetta skalltu giöra / Med þui þu tekur þessa Lækning til þijn þa Ber þier branueigis ad sia vid Syndeñe / ⁊ Betra þiñ Libnad. Þar til er þiße Reynsla j byrstu gagnleg / Þuiad so sem sagt er / þetta Sacramentum er Lækning j mote Syndeñe / og þeir sem vilia niota þessarar Lækningar / þeir meiga ecke liggia og liba j Syndonum / helldur ybergie ba þær / læta ab þeim / ellegar stodar þiße Lækning þa ecke pared / Þuiad so sem eiñ godur Lækner og Forsoktur / hann kann ecke ad hialpa þeim Siuka sem ecke vill vera hlyden / og bordast þad sem hönum er skadlegt / So er jdranarlaus Madur sem ecke vill Betra sig / eñ þo ad hañ take til sijn Lækning vid Syndeñe / þa er þad þo borgiebins ⁊ til einskis / ⁊ hans Mælebne verda ecke nema verre þar ab / ab þui ad þeße Synd kiemur til hiñar / ad hann

 van Grukare

[v]anbrukar Sacramented/ad hylla Synd sijna þar med/þar hañ ætte ad medtaka þ til þss/ad leggia aþ Syndena þar m3.
Slijkt gieþur S. Pall til Avijsanar med þui ad hañ seiger/ ad vier skulum j Kuólldmaltijdeñe boda Dauda Drottins þar til hañ kiemur. Þuiad þetta er sa rietta Speigell/j huórium vier eigum bæde ad sia/huad hrædeleg Byrde Synden er/ + huad strǫ́ng Guds Reide er j giegn Syn deñe. Dauda Drottins seiger hann skulu þier boda/ þad er/ Huxed vm huad þad heþur vppa sier/ ad sa eilijþe Guds Son ur/vor Gud og Drotten/hlaut ad deyia a Krossenum/ Þui þar aþ er augliost ad Synden er ein hrædeleg Byrde/ so ad eing en Skiepna kann ad bera hana/ Sa Allmattuge Guds Sonur/hañ hlaut sialþur ad koma oþan aþ Himnum/ og taka þessa Byrde vppa sig/ellegar heþdum vi er þordiarþast vnder henne.
Og þyrst þad Synden er so þung og oþæreleg Byrde/huad ber oss þa ad gióra ? Eigum vier þa ad leggia Synd a Synd oþan ? Ellegar sia til ad vier mættũ verda lauser vid Syndena sem so þũgt liggur a oss? Þar liggur þetta Rad til/
Ad

að hvor sem vill neyta þessarar Kvolldmaltijdar/og þa þar af Hungun þulla/ vm Fyrergiefning Syndanna/ hann skal minnast/ ad vor Herra Christus deyde a Krossenum fyrer vorra Synda saker/og sliette oss j burt wr Synda Registre edur Syndabok Gudz. Huǿr þu sin þtta Hug leider riettelega j þijnu Hiarta/þa skiedur þad vissulega/ ad þu fær Hatur til Syndanna/og þad angrar þig af Hiarta ad þu hefur so opt og tijdum giǿrt Gude j mote/ enn fared epter Diǿflenum og þijnum vondum Girndum: Þu skallt þa og af Hiatra læta þig langa epter Fyrergiefningu Syndanna. Þetta er ad boda Dauda Drottins og nǿckur neigen ad profa sialfan sig. Og þad er vijst og satt/ad huǿr sem geingur þar til mz sod dan Hiarta/ og hefur þar med þad sem nu skal vmtalad verda/ sa medtekur Kvǿldmaltijd Drottins verduglega/ Ecke af þui ad hann sie sinnar Personu vegna verdugur og Syndlaus/helldur ad hañ er nu j þann mata riett skickanlegur/og slijkt Hiarta er Gude þægelegt/ enn þo vier kuñum ecke ad verda aldeilis hreiner fra Syndenne.

Þar næst kallast þad ad proþa eda reyna / ad ransaka sitt Hiarta / epter þui þu medkienner þig þyrer eirn auman þatæ kan Syndara / huört þu þa heþur stöduga Tru til Christum / ad hañ med sijnum Dauda haþe bitalad þyrer þijnar Synder og haþe wr Satans Rijke og Vallde þært og plutt þig jnn j Guds Nadar Rijke. Huiad huar sem soddan Tru og slijkt Traust er ecke / þa stodar ecke mijked þo þu haþer Jdran + Angur j Hiartanu veg na þinna Synda: Judas giörde eina hrædelega Synd / þa hñ suiek Herran Christum / og sellde hann / þeirrar Syndar jdradest hañ aþ Hiarta / sijdan þar epter / og villde þeigen hann heþde ecke giört hana / hann heþur huörke Roo nie Huijld þar þyrer + Synd hans kiemur hönum til mz seinsta ad heingia sialþan sig. Hañ vant ar þessa Grein / ad hann huggar sig ecke vid Herrans Christi Nad og Njlyskun. Hugleid þu þetta / og lijka so sem þu ad ur aþ Bodan Drottenlegs Dauda lærder ad vita / huad þung og hrædeleg Byrde Synden er / og huxar þar þyrer ad vakta þig þyrer henne þramueigis / So skalltu og huxa hier / og stöduglega trua / ad mz

þui

þu sialfur Guds Son/ecke eingell eda
ckur oñur Skiepna hefur teked off ad sier
þ: ertu laus og kuittur vid Synderna[r]/
og eitt Guds Barn. Pau Ord j Sacra-
nentenu eru miög huggunarsamleg/ þar
Guds Sonur seiger/Taked/eted/ pad er
ninn Lijkame/sem verdur giefen fyrer yd
ur/eda so sem S. Pall telar/huör nu ver
dur broten + vtskiptur ydar a mille/ Jm
taked og drecked aller hier af/pad er Ka
leikur hins nyia Testamentis j mijnu Blo
de/ sem skal vthellast fyrer ydur og mar-
ga til fyrergiefningar Syndanna. Hier
kendur pad liosleg a/ ad Christi Lijkame
er giefen fyrer þig/ og ad hans Blod er
vthellt fyrer þijnar Synder/ Ja' ad vij-
u/pad sem meira er/Sa Naduge Drot
en giefur þier sinn Lijkama j Munn til
firnrar Fædu / og sitt Blod til Dryckiar j
Kaleiknum/so þu skuler ecke efast ad þsse
Kiesiodur + Dyrgripur er þijn eigen Eign
ad þu þar med Christi Lijkama + Blo-
de siert leystur og keyptur fra Syndenne
Daudanum og Diöfulsins Vallde.

So er nu öll Reynsla eda Profan[ep
ter S. Pals Lærdome]hier jnne falen +
folgen/ Fyrst/ad þu læter þig angra þij

r Synder/aþ Hiarta/þar næst/ad þu ... etier þijna stadþasta Tru vppa Daudan Herrans Christi/ad hn̄ sie þyrer þig deen og haþe endurleyst og keypt þig/med sin um Dauda/ Eþ þu giörer þetta/þa eru riettelega og vel skickadur/og þu medtek ur þa sannarlega Christi Holld og Blod verduglega/eñ ecke þier til Doms/so sem þeir giöra sem annad huört liggia j sijn um Syndum/ellegar eru an riettrar Tru ar/og ecke haþa Huggun j Herranum Je su Christo.

1 Enn vm þañ Lærdom ad tala/ sem Papistar haþa/ad Madur þorþiene Syn danna þyrergieþning med Angrenu og Jd raneñe/þa meina þeir aumu blindu Men ad þeir kuñne sialþer ad skapa sier Angur og Jdran þegar þeir vilia/Enn þeir þa ra villt. Sannarlegt Hiartans Angur + sönn Jdran kueikest j oss aþ Heilögum An da/þegar vær heyrum og medtökum Gu ds Ord/eñ ei þorþienar þad nöckurn hlut og kome ecke öñur Huggan þar med/ þa þiclle Menn j örvænting + eþasemd.

2 Næst þui kieña Papistar/ad Madur skule vppreikna og þramtelia allar Synd er sem hann veit sig giört haþa alla sijna

Nyfdaga. Sodan Skriftargangur seig ia þeir ad forþiene Syndaña Fyrergiefning/ ꝫ hreinse Hiartad. Eñ slijkier Mañ ia Lærdomur og Dictan/ huar vm ecki stendur eirn Bokstafur skrifadur j Guds Orde/ enn sijdur ad þu muner forþiena nockud þar med. Þad bydur Gud þier ad þu skuler jata þijna Synd og giora þinn Skriftargang fyrer Gude og med-kieña þig sakadan og synduger/og þeg-ar þu þar jafnframt huggar þig m̄z þui Heilaga Euangelio/og Fyrerheitum Her-rans Christi/þa skulu þier Syndernar ver-da fyrergiefnar/ fyrer Christi Dauda og Pijnu skulld. Huorge bydur Gud oss/ ad vier skulum seigia huörium Mañe vorar Synder/nema huar hellst þu hefur þörf ad þiggia Rad good og Vnderuijsan/so sem opt þad skiedur/ad Madur þikest ha-fa forsied sig/hafa vangiört eda ofgiört eitthuad/ þa er leyfelegt og riett ad leita Rada hia goodum gudhræddum Mönn-um/Enn ecke er þetta ad vpptelia ꝫ seig-ia allar sijnar Synder.

3 Þad þridia :sem Papistar kienna er þad/ ad Madur skule sialfur giöra Bot og Betran fyrer Syndernar. Hier geingur allt

allt vr lage / og er spillt og fordiarfad
Hvad þar þeir attu ad vijsa Aumum
Forgilltum Samuiskum til Christum
og þeirrar Fullnadar Vorar sem hn hefr
giört fyrer alla/med sinē Pijnu ꝛ Dauda
Vpprisu og Vppstijgningu/og vona þad
an Nadar og Fyrergiefningar Syndan̄e
þa vijsa þeir til eigenlegra Verka ꝛ God
giorninga/ꝛ draga so einfallda a talar/
ad þegar þeir hafa þetta þrent/þa sieu
þeir hreiner og verduger/ ꝛ þa meige þ:
verduglega ganga til Sacramentis.

En, merk þu huad S. Pall kienn̄er hier/ Þu
skallt profa og reyna sialfan þig/ þitt Hiarta/
huört þu finn̄ur þig ad vera eirn fatækan Synd
ara/ so þu þarft Guds Nadar og Myskuna:
oid/ Þar næst huört þu huggar þig j vors Her
ra Jesu Christi Pijnu og Dauda/og hans Full
nægiu Boot og Betran. Hafer þu þetta tuent
þier j Hiarta/sem er/Þu jatar ad þu siert einn
aumur Syndare/ og villt feigen verda laus og
frij fra Syndönum/ og þu þar med hefur þa
von Tru og Traust til Guds fyrer Christum/
ad hann mune taka þig til Nada/af þui ad Chr
istur bitalade med synum Lijkama fyrer þijnar
Synder/Ef þu giörer þetta/þa ertu vel skickad
ur/ og þijnum Herra Jesu Christo vel komen
Giestur/til þessarar Kuölldmaaltydar.

Þetta er nu einfalldlega og stuttlega talad
Um

Á Skyrdag

Um þad hvornenn hvor og einn skal búa og tilreida sig til þessarar kvöldmáltídar, Og er þa meiningen og innihald allz þessa og allt þad i þessu máli er tal-ad og sagd, ad hiartad sé rétt tilbúid, þa hann þarf á ad vera. Fyrst ad þeir sem ætla komu til þessarar kvöldmáltídar, þá skyldu þeir ad fylgja forminu og koma þar epter. Hann skal og ætti ad lifa i Guds ótta, vakta sig fyrir syndum svo-ddst hana, þó þeir vegna syndarinnar falli ecki aptur i Guds reidi. Næst þui skal þeir hafa þ sinn tru og framferdi; ad þeir hafi kærleikann til sins Náunga, sem etur af þessu braudi og drekkur af þessum kalik med þeim. Til þad kærleikurinn utkrefur hvorninn ad vier eigum ad skoda hvor sinn náunga, giöra öngvum illt, hialpa hvad vier kunnum, hvorki öngvan, skamyrda ecki, blóta ei nie formæla, tala gott um alla, og giöra þeim til góda ect. þarum skrifar hier i annan tima.

Vier vilium þvi med þessu og nockru þ sem talad er um þennan sydinn og þessa áminning S. Pauls postula, hvor þessa kvöldmáltíd hafi uppsett og skickad, sem er, siálfur Gud Sonurinn. Og han innsetti hana so, ad vier skyldum eta og drecka hans holld og blod, med braudi og vini, og þad skyldum vier giöra, so ad vier mættum vera þáttakendur i vorum (Gudi) um uppe fyrirgefning allra vorra, (synda).

Þad annad, hvad vier skulum giöra yfirbot

i sanna idran, játa og

Skyr dag

vidurkienna vorar Synder/ og lꝏta af, og trua vissulega ad oss mune Syndernar fyrergiefast fyrer Jesum Christum/ so sem hann hefur lofad oss og fyrerheited. Þar fyrer liggur stor mackt a/ j hia oss christnum Mönnum/ ad vier þöckum Gude af Hiarta/ fyrer hans omælanlega Nad og Myskun/ og bidium einka n lega þar vm/ ad so sem hann hefur leyst oss fra Pauadomsins Villumyrkrum/ so villde hann framueigis hallda oss vid þann sanna og hreina Lærdom/ og rietta Tydkan Sacramentesins/ og fyrer sinn Hellaga Anda/ lꝏta oss syna þann rietta Auoxt huar til þetta Sacramentum er jnnsett og skickad/ Ad vier mættum trua fyrergiefningu Syndanna/ og aukast og froast j gudlegu Liffe og Framferde Dag epter Dag/ Amen.

Almennelegur Nꝏttur og Mꝏte/ hvernn Folked skal verda amint/ ad bidia epter Predikun heyrda.

ESkuleger viner/ Med þui ad vier erum j vors Herra Jesu Christi Nafne saman komner/ og höfum Guds Bod og Befalning/ ad bidia þar med og eirnen Guds vors naduga Födurs a Himnum Fyrerheit/ ad hann vilie giefa oss hvad helst vier bidium j Jesu Christi Nafne:

Þa vilium vier fyrst minnast allrar Guds Christne/ og bidia ad Gud vilie hana vernda og vardveita fyrer ollum Ofsoknum og Arꝏsum

Diöful-

Djöfulsins og annara Ofsóknarmanna og ad
hann vilji gefa oss sitt ord hreint og klárt og
vardveita oss frá villu og röngu lærdomi.
Bidium framarst fyrir farsælu stundlega Lífi ad
Gud vilje myskunsamlega gefa oss frid og
goda hagstæda vedrattu til sjós og lands.
Vardveiti oss frá hungri og hallæri frá
drepsóttum og ödrum plágum.
Bidium og einnin fyrir öllu vor alldlegu yfir
valldi, öllum christilegum köngum, herrum
og höfdingium, ad Gud vildi upplýsa hiá
hiörtu vitz sinu anda og ordi, so ad Guds Ord
mætti fá framgang fyrir oss, an hindrunar.
Einkum bidium vier vorum nádugu herra
Köngi, undir hvörs Vernd Gud hefur sett oss,
ad Gud vildi gefa honum lukku samlega rik-
tið stiórnan, uppá thad ad Guds ord, hans
dýrd ꝛ æra, og allar thessi fagrar dygdir mættu
aukast og eflast, i hans löndu og rikju, en af-
takast allar hneixlaner, og fyrir Gudi vo til styggdar
og ad hann mætti med fridi stýra og stiórna lönd-
um og rykju, og öllu hans undergefnum.
Bidium og so fyrir öllu hans vikes rádi, fyrir
Valdstiórnar mönnum vors födurlands, sem
Rietter og Login; ad their standi so i sinu kalli
og embætti, ad Gudi líki, og Guds christni
hiá oss mætti verda til gagns og eflingar,
gódum til verndar, en vondum mönnum til refs-
-ingar og aptursfalds hindrunar. | Og med thvi ad
margir christner menn verda á ödrum lönd-

um afrökter, syndir og plágader ymislega vegna Guds Ords, þá er vor skylda ad bidja fyrir þeim til Guds, ad hann med sijnum heilaga Anda styrki og huggi þeirra hiörtu, og vand-veiti þá i sönnum Lærdómi og rettri Umvendun-ingu, og hialpi þeim til lijfs og sálar.

Bidjum og so fyrer öllum þeim, sem liggia á sinni sótt-sæng, og so fyrer þeim, sem lida nokkrar árásir og freist-ingar af djöflinum, ad Gud blessadur vilji myskun-samlega hiálpa þeim og frelsa þá.

Bidjum og fyrer þeim aumum mönnum, sem ennu stadder i Páfadómsins Villu og myrkrum og ekki hafa fengid hreinan skilning á Guds ordi, so fyrer, ad Gud vilji upplijsa þá, med nád sins hei-laga Anda, og sannri trú á Christum, giöra þá sáluhólpna, so sem oss.

Bidjum so oss sjálfum innbyrdis, ad Gud himn-eskur fyrergefi oss allar vorar syndir, vard-veiti oss frá brádum og óvissum dauda, gefi oss gódan og christilegan Afgáng, og epter þetta lijf, eylijft lijf. Amen.

Ad vier mættum nu verda bænheyrder hier um, þá viljum vier bidja af hjarta og segia, Fadir vor. etc.

Hier endar fyrre Partur þessarar Bókar.

